

ave maria

**GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA**

GOD. XXXIV., br. 3 (98) 2015.

SADRŽAJ

Riječ č. majke	3
Iz Uredništva AM.....	5
Glas Crkve: Papa Franjo o milosnom Božjem pogledu.....	6
Kardinal Puljić i Dragan Čović kod Pape.....	8
Novi vojni ordiniraj u RH Jure Bogdan	9
Kraljica svete krunice (dominikanci.hr).....	11
Ozanina stranica: Ozana Kotorska (Internet)	15
Iz Tajništva Kongregacije (s. B. Rudić).....	16
IDI – Poruka Učitelja Reda za početak jubileja	18
Otvorena 800. obljetnica Reda (sabrala s. S. Sente)	24
Procvat redovničkih zvanja u Hrvatskoj (Tin K.) Internet	28
Dominikanska obitelj u svijetu (Internrt)	31
Internacionalni susret dominikanki u Slovačkoj (s. Ana B. i s. Barbara B.)	33
Duhovne vježbe sestrama u Subotici (s. Ana B.).....	39
Liturgijska glazba vremena Došašća (s. Ivana Pavla N.)	40
Dominikanci dobili 11 novih članova (Angelina T.)	42
Mlada misa fr. Mirka Vlka (www. dominikanci)	43
Fr. Carlos. A. Costa imenovan nadbiskupom (OP.org)	44
Redovnički dani u Dubrovniku i Splitu	44
Mons. Carballa u Zagrebu (sabrala s. Slavka S.)	47
Predstavljena monografija u Šibeniku (Ana R.)	50
Dani Kongregacije u Šibeniku (s. Blaženka R.)	51
Zgode i nezgode s. Kristine (s. Slavka S.)	52
Ostale vijesti iz OP obitelji (sabrala s. Slavka S.)	53
Velikani OP reda: Mosgr. Marko Culej (Ivan A)	76
Da se bolje upoznamo: s. Jaka Vuco	80
Što ima nova u kat. knjižarama (sabrala s. Slavka S.)	83
Što kažu naše najmlađe: Proslavljeni Anđeli čuvari (Intern.)	88
Moj ulazak u novicijat (s. Ozana K.)	88
Ljubav je ušla u kuću (s. Jana D.).....	89
Dojmovi iz Šibenika (s. Manes P.)	89
Bog je ljubav (Karmela Š.)	91
Susret mladih Bogu posvećenih (s. Jana D.)	91
Stranice povijesti: Sestre dominikanke i nadb. Stepinac (I. Armando)	93
Naši pokojnici: s. Samuela Dubravica (s. Jaka V. i s. Slavka S.)	110
s. Dinka Franičević (s. S. Senta i s. AA)	114
Ružica Žigmanov (s. Tereza M.)	125
Tomislav Maglica (s. Katarina M.)	126
Marica Jurić (s. Bernardica J.)	126
Meditativni kutak: Prisjetite se trenutaka (papa Franjo).....	130
Zeleni kutić: Kupus (s. Maja Karmela S.)	131
Razbibriga	133

GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA
Uređuje: s. Slavka Sente, Zagreb, Kruge 44/a

Tel. (01) 6129-210; e-mail: slavka.sente@gmail.com ili ssente@inet.hr

RIJEČ ČASNE MAJKE

Drage moje sestre,
Godina našeg 800-tog jubileja providnosno se poklapa s Godinom milosrđa koju nam Crkva poklanja da bi posvijestili ono što je sveti Dominik već prije 800 godina naglašavao i u djelo provodio.

Bio je odabранo oruđe u Očevoj ruci, supriličen Kristu Isusu putovao je svjetom kao apostol šireći Božje Kraljevstvo na zemlji i vraćajući zalutale u Očev naručaj. Gorio je ljubavlju prema potrebnima i prema odlutalima. Vapio je, plakao i molio za grešnike, bio je spreman i sam svoj život za njih položiti. Nastavljao je Kristovo poslanje na zemlji, propovijedajući Božje milosrđe, dobrotu i ljubav. Primjer njegova življenja i uvjerljivost njegovih riječi okupila je rijeku sljedbenika, a Dominik ih najprije šalje u hramove znanosti, na elitna sveučilišta toga vremena, da uče i da studiraju. Vjerovao je da će ih znanje učiniti poniznim i malenima i da će pomoći u širenju radosne vijesti Evanđelja, da će njihova riječ lakše doprijeti do srdaca i duša ljudi kojima će biti poslani.

Dominik ih je okupljaо u zajednice u kojima su se brusili kao ljudi i kao redovnici, odakle su crpili sigurnost, jer zajednica ne dopušta pojedincu da zastraňi u djelovanju i poučavanju, ispravlja ga i podržava kad mu volja i sile klonu. Tu se zajedno surađuje i sluša, zajedno slavi,

dijele se dobra materijalna i duhovna, međusobno se razgovara i zajedno planira, moli i radi. Red je rođen kao obitelj i to pokušava održati u životu.

Već ranije je osnovao prvu sestarsku zajednicu u Prouill-u da ona molitvom pripremi braći put, da im njihova molitva izmoli budnost i pozornost na poticaje Duha. Poput Isusa i apostola, i Dominik je imao sljedbenike koji su ga izdaleka pratili, slušali, divili mu se i koji su njegovo djelo pomagali. Red se širio po cijeloj Europi, čineći divne stvari u Božjim i ljudskim očima. Dominikanci nisu nikada ostali samo pratitelji uhodnosti, oni praksi unapređuju i poboljšavaju. O Bogu govore na nov način, blizak svima i razumljiv svima, govore jezikom milosrđa i ljubavi.

Dominik i njegovi sljedbenici su dobro poznavali djela milosrđa na koja je Krist pozvao svoje sljedbenike, ona tjelesna i ona duhovna djela milosrđa. U Dominikovu biću je trajno odzvanjala Isusova naredba, njegova goruća želja: *Idi , pa i ti čini tako!* Ni mi danas nismo oslobođeni ovog Isusovog poticaja, ove odredbe. Godinom milosrđa Crkva nam ponovno otvara oči duha i zove nas da nahranimo gladnog, napojimo žednog, odjenemo siromaha, primimo stranca, poslužimo bolesne, utamničene pohodimo i mrtve pokopamo. Ništa manje

nismo obavezni ni na duhovna djela milosrđa. Možda sva tjelesna djela milosrđa ne možemo uvijek u punini zaživjeti, ali su za to duhovna djela milosrđa uvijek moguća. Za njih nemamo nikakve prihvatljive isprike. To nam je poslanje, ujedno i svakodnevna zadaća: savjetovati onoga koji se dvoumi, poučiti neuka, opomenuti grešnika, žalosna i nevoljna utješiti i približiti mu se, zainteresirati se za njegovu muku i patnju, svaku uvredu oprostiti, nepravdu strpljivo podnositi iako se protiv nje treba svim prihvatljivim sredstvima boriti, te za žive i mrtve, za sve koje je Bog stavio na naše putove, dužni smo Boga moliti. (Usp.Papa Franjo, Lice milosrđa-bula najave izvanrednoga jubileja milosrđa, Kršćanska sadašnjost 2015., str. 22.)

Utješno je znati da ono što Crkva i naša karizma od nas traže možemo i trebamo početi uvježbavati u vlastitoj zajednici. Već tu imamo široko polje rada, prostor i priliku prakticirati sva djela milosrđa. Tek dobro uvježbani i spremni možemo izići na putove i ulice svijeta dopuštajući Gospodinu da po nama dokazuje svoju beskrajnu ljubav, dobrotu i milosrđe. Tek onda možemo početi mijenjati svijet!

Od nas se očekuje tako puno, a opet tako malo: toplo milosrdno srce, komadić ljubavi prema bližnjemu, malo obične ljudske dobrote i ono malo goruščino zrno vjere. To, i ništa više od toga,

treba Božji Sin za svoj stan odakle će uz našu pomoć širiti Očevo kraljevstvo na zemlji, kraljevstvo mira, radosti i ljubavi. Pripremimo mu mjesto, dočekajmo ga spremno i radosno. Sigurno će doći i neće zakasniti!

Vama drage sestre, draga braćo, i svi ma vama dragi prijatelji naših sestara i zajednica, čestitam blagdan Kristova rođenja i želim vam blagoslovom Božjim ispunjenu nadolazeću godinu.

s. Katarina Maglica, OP

s. Katarina Maglica, OP
vrhovna poglavaričica

U Korčuli, o Božiću 2015.

IZ UREDNIŠTVA AVE MARIA

I riječ je tijelom postala ...

Jednom izgovorena Božja riječ nije mogla ostati nezapažena, neostvarena, neplodna. Oblikovana je u ljudsko tijelo „očovječila“ se, da bi nam bila što sličnija, što bliža, što pristupačnija.

Po toj svemoćnoj riječi i svaka naša izgovorena riječ ima snagu i moć utjeloviti dobro, utjeloviti Boga u svakom čovjeku kojega naša riječ istinski voli, upravo onako kako je nas voljela Božanska riječ.

I nastanila se među nama ...

Riječ postala tijelo, ljudsko biće kojemu je mjesto među nama. Bivstvuje s nama, u nama i po nama. Samo zato se može događati i naše utjelovljenje Riječi; samo zato se svatko od nas može, nenavezan, nastaniti u ljudskom srcu, samo zato se može zvati bratom i sestrom.

Jedno smo tijelo mi mnogi....

Jer, snagom te svemožne Riječi, kojoj dopuštamo da nas izgrađuje, pobožanstvenjuje,

nanovo rađa, i mi izgrađujemo, pobožanstvenjujemo jedni druge, oblikujući zajedno, mi mnogi, jedno tijelo u Isusu, našem Otkupitelju.

U tom jednom, jedincatom tijelu, sjedinjeni jedni s drugima, bilo tjelesno, bilo duhovno, bilo putem raznih medija zaželimo si iskreno: sretan i radostan Božić, Isusovo porođenje.

Izvanredan poklon svakoj od nas može biti i ovaj broj AM, koji nam nudi mnoštvo informacija, događanja, iznenađenja. Započela je Godina milosrđa upravo u jubilarnoj godini dominikanskoga reda. Mnoga su događanja povezana uz ovaj jubilej. I ove su godine održani Dani kongregacije, o čemu je opširniji prikaz u posebnom dodatku. Rubrika Naši pokojnici nije nikada prazna. Napustile su nas s. Samuela i s. Dinka. Ivan Armanda nudi svoj novi povjesno-istraživački uradak. Hvala mu. Rubrika IDI obiluje brojnim zanimljivostima. Ne propustite ‘prožvakati’ ovaj broj, nećete požaliti!

Urednica

PAPA FRANJO PROGLASIO IZVANREDNU SVETU GODINU BOŽJEGA MILOSRĐA

- Svima ponuditi put oproštenja i pomirenja -

Predajom bule znakovita naziva »Misericordiae vultus - Lice milosrđa« kardinalima i biskupima koji po svojim službama ili po podrijetlu simboliziraju cijelu Crkvu, papa Franjo je službeno proglašio izvanrednu jubilarnu godinu koja će biti posvećena Božjemu milosrđu. Sveta godina Božjega milosrđa započinje na svetkovinu Bezgrješnoga Začeća 8. prosinca 2015., a završit će 20. studenoga, na svetkovinu Krista Kralja svega stvorenoga, godine 2016.

Sam je Papa postavio pitanje »koje je mnogima na srcu«: »Zašto danas jubilarna godina milosrđa?« I odmah dao odgovor: »Jednostavno zato što je Crkva, u ovom času velikih epohalnih promjena, pozvana snažnije davati znakove Božje prisutnosti i blizine. Ovo nije vrijeme za rastresenost, nego naprotiv vrijeme da ostaneмо budni te da u sebi probudimo sposobnost gledanja u bitno. Vrijeme je to za Crkvu kako bi ponovno pronašla osjećaj za poslanje koje joj je Gospodin povjerio na dan Uskrsa: da bude znak i oruđe Otčeva milosrđa. Stoga će Sveta godina morati živom održavati želju da se znadu prepoznati toliki znakovi nježnosti koje Bog daje čitavom svijetu, te nadasve onima koji pate, koji su sami i napušteni, pa i bez nade da im se oprosti i da se osjećaju ljubljenima od Otca.«

»Sveta je godina tu«, kaže Papa, »da bismo u sebi snažno osjetili radost što nas je Isus ponovno pronašao, on koji nas je kao Dobri pastir došao tražiti, jer bijasmo izgubljeni. Jubilej - da bismo zamijetili toplinu njegove ljubavi kad nas stavlja na leđa da bi nas ponio u Otčev dom. Sveta godina - da nas Gospodin Isus dodirne i da nas njegovo milosrđe preobrazi, kako bismo postali svjedocima milosrđa. Eto zašto jubilej: jer je to vrijeme milosrđa. To je pogodno vrijeme u kojem valja liječiti rane, u kojem se ne smijemo umoriti susretati one koji iščekuju da vide i rukom dodirnu znakove Božje blizine, u kojem svima - svima - valja ponuditi put oproštenja i pomirenja.«

Bulu „Misericordiae vultus“ Papa je predao pročelniku Kongregacije za biskupe kardinalu

Dokumenti 168

PAPA FRANJO

MISERICORDIAE VULTUS
LICE MILOSRĐA

BULA NAJAVE IZVANREDNOGA
JUBILEJA MILOSRĐA

KRŠĆANSKA SADAŠNOST

Marcu Oulletu, pročelniku Kongregacije za evangelizaciju naroda kardinalu Fernandu Filoniju, te pročelniku Kongregacije za istočne Crkve kardinalu Leonardu Sandriju.

Papa je želio da među primateljima dokumenta bude zastupljena i Crkva na Dalekom istoku pa je bulu predao nadbiskupu Saviju Honu Tai-Faiju, tajniku Kongregacije za evangelizaciju naroda, koji je rođen u Hong Kongu. Kao predstavnik Crkve na afričkom kontinentu bulu je iz Papinih ruku primio nadbiskup Barthelemy Adoukonou, rodom iz Benina, a na službi tajnika Papinskoga vijeća za kulturu. Kao predstavnik istočnih Crkava vlastitoga prava bulu je primio mons. Khaled Ayad Bishay iz Koptskoga aleksandrijskoga patrijarhata (katalički kopti, egipatski kršćani).

»Lice milosrđa Otčeva je Isus Krist.« Tom rečenicom započinje bula »Vultus misericordiae« koja u svojem prvom dijelu iznosi biblijske i teološke temelje govora Crkve o Božjem milosrđu. U tom se kontekstu podsjeća da 8. prosinca pada 50. obljetnica završetka Dugoga vatikanskoga koncila, koji je, prema riječima pape sv. Ivana XXIII., srušio »zidine koje su predugo zatvarale Crkvu u povlaštenu tvrđavu«, kako bi ona sada »na nov način navještala evanđelje«, koristeći se »lijekom milosrđa umjesto da posegne za oružjem strogoće«.

Uz jubilarne godine tradicionalno su vezana hodočašća u Rim, simbolički prolazak kroz sveta vrata rimskih papinskih bazilika, te potpuni oprost. No bula »Lice milosrđa« uz to donosi i neke novine. Poziva, naime, biskupe da sveta vrata otvore u svojim katedralama, pa i u osobito važnim svetištima, kako bi se Sveta godina Božjega milosrđa slavila i u mjesnim Crkvama, »kao znak jedinstva čitave Crkve«. Novost je i slanje »misionara milosrđa« u mjesne Crkve. Riječ je o svećenicima kojima će biti dane ovlasti odrješenja onih grijeha koji su pridržani Svetoj Stolici. Inače se u buli velika važnost u Svetoj godini pridaje sakramantu pokore. Tako se svećenike poziva da budu »pravi znak Otčeva milosrđa«, »vjerni službenici Božjega oproštenja«, »poput otca u prisподobi o izgubljenom sinu«.

© COPYRIGHT L'OSSERVATORE ROMANO

Stavlja im se na srce da u ispovijedi »ne postavljaju neugodna pitanja«, nego da »znaju u srcu svakoga pokornika prepoznati poziv u pomoć i zahtjev za oproštenje«, te da budu »uvijek, svagdje, u svakoj prigodi i usprkos svemu znak prvenstva milosrđa«.

Ton čitave bule izvanredno odražava rečenica iz njezinoga zaključka, u kojoj Papa poziva Crkvu da »sve uvodi u veliko otajstvo Božjega milosrđa, gledajući lice Kristovo, poglavito u trenutku kakav je ovaj naš koji obiluje velikim nadama i snažnim protivštinama«.

Posebnu pozornost privlači Papin poziv na obraćenje, tj. na utjecanje Božjemu milosrđu, članovima zločinačkih organizacija, kao i osobama koje sudjeluju ili podržavaju korupciju. Bula sadrži i novi poticaj pape Franje na promicanje religijskoga dijaloga, poglavito sa židovstvom i islamom. U te je dvije religije, naime, milosrđe »jedno od najizrazitijih Božjih obilježja«.

Godina 1300. slovi kao prva sveta godina u Katoličkoj Crkvi. Proglasio ju je papa Bonifacije

VIII., dajući opći oprost u kontekstu vremena koje se intenzivno bavilo pitanjem kraja svijeta. U početku se sveta godina slavila svakih 100 godina, a od 1475. godine do danas redovito se slavi svakih 25 godina, kako bi se omogućilo svakom naraštaju doživjeti barem jednu Svetu godinu. Međutim, izvanredni jubilej se može proglašiti

povodom događaja od posebne važnosti. Do sada su proslavljeni tri izvanredne svete godine: 1933. (papa Pio XI.) i 1983. (sv. Ivan Pavao II.) bile su u znaku otkupljenja (određene Isusovom mukom, smrću i uskrsnućem, a ne rođenjem), dok je papa Pavao VI. proglašio izvanrednu Svetu godinu 1966. godine.

Dvojica pape na otvaranju Svetih vrata Vatikanske bazilike i Godine milosrđa

Papa u miru Benedikt XVI. prihvatio je poziv pape Franje da nazoči svečanosti otvaranja Svetih vrata Vatikanske bazilike, u utorak 8. prosinca, na svetkovinu Bezgrješnog začeća, u predvorju Bazilike sv. Petra, kada je započeo Jubilej milosrđa.

Posljednjih je nekoliko tjedana Sveti Otac Franjo više puta citirao Papu u miru na temu odnosa između milosrđa i istine. Na početku Sinode o obitelji podsjetio kako je „Crkva pozvana živjeti svoje poslanje u istini i da se ne mijenja prema prolaznim modama ili prevladavajućim mišljenjima.“ Stoga je naveo misao pape Benedikta XVI. iz Caritas in veritate: „Bez

istine, ljubav upada u sentimentalizam. Ljubav postaje prazna ljska koju se može arbitrarno ispuniti. To je fatalni rizik za ljubav u kulturi bez istine“.

Naviještajući Svetu godinu milosrđa u ožujku, papa Franjo je rekao: „Draga braćo i sestre, često sam razmišljao o tome kako Crkva može još više očitovati svoje poslanje da bude svjedokinja milosrđa. To je put koji započinje duhovnim obraćenjem. Zbog toga sam odlučio navijestiti Izvanredni jubilej u čijem će središtu biti Božje milosrđe.“

(Radio Vatikan | Bitno.net)

KARDINAL VINKO PULJIĆ NA SUSRETU S PAPOM

U srijedu, 11. studenog 2015., u dvorani Pavla VI. Sveti Otac Franjo primio je u audijenciju

gospodina Dragana Čovića, predsjedatelja tročlanog Predsjedništva Bosne i Hercegovine, zajedno s predstavnicima državnog i crkvenog Organizacijskog odbora za pastoralni posjet pape Franje Sarajevu, 6. lipnja 2015., priopćio je Tiskovni ured Svetе Stolice.

Na susretu je sudjelovao i nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine. Tom prigodom kardinal je zahvalio Papi što je odvojio vrijeme za izaslanstvo političkog i crkvenog vrha BiH.

“Hvala vam što ste na primili da vam reknemo veliki hvala na vašem pastirskom pohodu u Sarajevo 6. lipnja ove godine. Pred vama su

predstavnici onih koji su organizirali vaš pohod u Sarajevu i u ime državnog odbora predvođeni predsjednikom dr. Draganom Čovićem i crkvenog odbora s kojima sam osobno došao da Vam kažem od srca hvala. Ovu zahvalu izričem ne samo u ime ovih koji su tu prisutni nego u ime cijele Katoličke Crkve u Bosni i Hercegovini, kao i svih građana Bosne i Hercegovine”, rekao je kardinal i nastavio:

“Hvala što ste nas pohodili te tako svratili pažnju cijelog svijeta na našu zemlju, a posebno na Hrvate katolike koji tamo se bore za opstanak i ostanak i za jednaka prava. Hvala vam na svim pastirskim porukama koje ste uputili bilo društveno-političkim krugovima bilo vjernicima katolicima bilo svim predstavnicima vjerskih zajednica i Crkava u BiH. Da bi sačuvali Vaše riječi i nosili što dulje taj lijepi doživljaj pripremljena je monografija vašeg pohoda kojeg vam je predao Predsjednik Čović. Vi ste je prvi dobili, a sada ćemo pokušati da dođe do svih kojima je stalo realizirati vašu poruku. Posebno Vam hvala na vašoj blizini i molitvi za nas, što ste tako očinski pokazali dok ste bili među nama. I mi vama obećajemo da ćemo nastaviti istim žarom moliti za Petra naših dana u vašoj osobi. Dok vas pozdravljam u ime svih i u ime svoje, te od srca zahvaljujem, ponizno molim vaš apostolski blagoslov za nas ovdje, kao i za našu Crkvu u BiH, našu zemlju i sve građane u njoj”, zaključio je kardinal. (Bitno.net)

U srdačnom susretu s Draganom Čovićem, predsjedateljem tročlanog Predsjedništva Bosne i Hercegovine, papa Franjo je rekao:

Želim vam svima zahvaliti za Vaš posjet; i kako sam već rekao gospodinu Predsjedniku,

još u svom srcu čuvam tolike velike i lijepе stvari koje sam od vas naučio: sposobnost trpljenja – toliko ste prepatili; sposobnost oprštanja – ili barem traženja oprosta; sposobnost zajedničkog rada i sposobnost za dijalog. Hvala vam puno na ovim primjerima koje dajete čovječanstvu. Puno hvala. Molim Vas da u moje ime pozdravite svoj narod; cijeli narod; da pozdravite i dvojicu supredsjednika; zatim i zajednice koje pripadaju drugim religijama, ali koje se udružuju i razgovaraju i dijalogiziraju, na dobro svoje zemlje.

To je služenje na dobrobit vaše domovine. Od srca sam zahvalan što oni mogu međusobno razgovarati i što pomažu da domovina napreduje. Pozdravite i vrle mlade! Još se sjećam njihovih pitanja koja su mi postavili! Oni su nada vaše domovine. Mnogo vam hvala i – lijepo vas molim – molite za mene. Sad zamolimo Boga; Boga sviju nas; Boga – Oca sviju – neka nas blagoslovi; neka blagoslovi naš život, domovinu, naše obitelji, našu djecu te budućnost Bosne i Hercegovine. Napredujte i dalje tim putem! Amen! – kazao je na koncu Papa.

RV | Bitno.net

Mons. Jure Bogdan imenovan vojnim biskupom u Republici Hrvatskoj

Papa Franjo prihvatio je odreknuće od službe mons. Jurja Jezerinca, vojnog ordinarija, u skladu s odredbom kanona 401 § 1 Zakonika kanonskoga prava, te je imenovao biskupom – vojnim ordinarijem u Republici Hrvatskoj

mons. Juru Bogdalu, dosadašnjeg rektora Papinskoga hrvatskog zavoda sv. Jeronima u Rimu, priopćila je 30. studenoga Apostolska nuncijatura u Republici Hrvatskoj.

Novoimenovani biskup Bogdan, sin Ivana

Bogdana i Perke rođ. Pezelj, rodio se u Donjemu Docu, u Omiškoj općini u Poljičkoj republici, 9. studenoga 1955. godine. Za ga je zaredio splitsko-makarski nadbiskup metropolit mons. Frane Franić u splitskoj prvostolnici, 22. lipnja 1980. godine. Za vrijeme filozofsko-teološkog studija, kroz dvije akademske godine, obnašao je službu starijeg prefekta u Nadbiskupsome sjemeništu u Splitu, od siječnja 1977. do jeseni 1979. godine.

Nakon mlade mise bio je župni vikar u Metkoviću u župi sv. Nikole od 15. kolovoza 1980. do 15. kolovoza 1984. Od kolovoza 1984. do rujna 1992. bio je duhovnik u Nadbiskupsom sjemeništu u Splitu. Istodobno je bio i član nekih nadbiskupskih vijeća u svojoj nadbiskupiji: potpredsjednik vijeća za mlade, predsjednik vijeća za duhovna zvanja, itd. Obnašao je i službu tajnika Vijeća za sjemeništa pri Biskupskoj konferenciji Jugoslavije.

Splitsko-makarski nadbiskup i metropolit mons. Ante Jurić poslao ga je u jesen 1992. na studij pastoralne teologije na Papinskom lateranskom sveučilištu u Rimu. Magistrirao je u

listopadu 1994. godine radnjom koju je izradio pod vodstvom prof. Marcella Semeraro (danac biskup u Albanu pokraj Rima). Doktorirao je 22. lipnja 1999. Naslov doktorske radnje koju je izradio pod vodstvom prof. Michaela Fussa je "Vita Universale: Cristianesimo delle origini o nuova rivelazione? Riflessioni teologico-pastorali" (Univerzalni život: Izvorno kršćanstvo ili nova objava. Teološko-pastoralna razmišljanja).

Na prijedlog hrvatskih biskupa, pročelnik Kongregacije za katolički odgoj kardinal Pio Laghi imenovao je Juru Bogdana 2. prosinca 1996. rektorm Papinskoga hrvatskog Zavoda sv. Jeronima. Imenovanje je objavljeno 19. prosinca 1996. Službu rektora preuzeo je 25. siječnja 1997. godine. Slijedom imenovanja za rektora Zavoda sv. Jeronima, papin vikar za rimsku biskupiju kardinal Camillo Ruini imenovao je Bogdana rektorm Hrvatske crkve sv. Jeronima u Rimu. Osim rektorske službe u Zavodu i crkvi, rektor Bogdan u dva mandata obnašao je službu tajnika Udruženja rektora rimskih crkvenih Zavoda i potom u dva mandata službu predsjednika istoga udruženja (Associazione dei Rettori dei Collegi Ecclesiastici di Roma). Autor je više znanstvenih članaka. Uredio je više knjiga među kojima je najpoznatiji zbornik radova o Zavodu sv. Jeronima u prigodi proslave stote obljetnice suvremenog Zavoda sv. Jeronima (1901.-2001.). Službu rektora obnašao je kroz 19 godina, za vrijeme trojice papa (sv. Ivan Pavao II., Benedikt XVI. i papa Franjo). Svjedok je i aktivni sudionik u Rimu mnogih važnih događaja iz života sveopće Crkve i Crkve u Domovini. Rimski je postulator kauze blaženoga Miroslava Bulešića. (usp.ika / gk)

SVETA IKONA GOSPE OD POMPEJA

Papa blagoslovio 'automobil-kapelu'

Marijanska misija za krunicu koristi "automobil-kapelu" kako bi u sve dijelove svijeta mogla dovesti ikonu Gospe od Pompeja

Prije početka opće audijencije održane u srijedu, 2. prosinca, papa je Franjo na Trgu

svetoga Petra blagoslovio novi "automobil-kapelu", korišten u pastoralnoj službi Marijanske misije za Krunicu, svetišta u Pompejima. Prvi je put u povijesti spomenute misije jedan papa blagoslovio vozilo koje donosi u sve biskupije

na svjetu svetu ikonu Gospe od Pompeja.

Tradicija Marijanske misije za Krunicu rađa se '50-ih godina XX. stoljeća, kao zauzimanje za evangelizaciju temeljeno na najpoznatijoj i najpopularnijoj marijanskoj molitvi – Krunici. Bartolo Longo, utemeljitelj svetišta u Pompejima, na kraju je svojega puta obraćenja, u promicanju Krunice otkrio bit svojega poziva. A promicati Krunicu značilo je naviještati Krista. Stoga je postao misionar, i to najprije među zemljoradnicima u dolini oko Pompeja, a potom u bezbrojnom mnoštvu vjernika koji su dolazili štovati Gospu od Krunice.

Slijedeći karizmu Crkve u Pompejima, Marijanska misija za Krunicu približava, u Italiji i u inozemstvu, tisuće ljudi iz župnih zajednica, bolnica, vojarni, škola, tvornica i zatvora, te kroz pozornu katehezu upućuje na povlašteni

put prema spasenju, odnosno na razmatranje Kristovih otajstava kroz brižni pogled njegove majke Marije. Brojne misije ostvarene tijekom godine odnose se na sve talijanske pokrajine, a s vremenom su došle i do Australije, Sjedinjenih Američkih Država, Kanade i Malte. Radio Vatikan | Bitno.net

MARIJA KRALJICA SVETE KRUNICE

Blagdan ljepote i nutarne radosti

U nedjelju 4. listopada, u samostanskoj župnoj crkvi na zagrebačkoj Koloniji svečano je proslavljen glavni patron župe Kraljica svete krunice. Blagdanske mise slavljene su u tijeku cijelog dana, a središnje euharistijsko slavlje u 11.30 sati, predvodio je fra Jure Šarčević, kapucin, provincijal Hrvatske kapucinske provincije i predsjednik HKVRPP-a.

Suslavili su provincijal Hrvatske dominikanske provincije fr. Anto Gavrić, fr. Slavko Slišković, prior samostana, župnik fr. Anto Bobaš, druga braća dominikanci i ostali svećenici koncelebranti. Prije početka misnoga slavlja, pozdravne riječi uputio je fr. Anto Bobaš, župnik.

Uvodno, fra Jure je rekao kako smo se okupili oko Blažene Djevice Marije, Gospe od ružarija ili Gospe od svete krunice, čiji su prvi promicatelji bili upravo braća dominikanci. Zajed-

no s njima slavimo ovaj blagdan kao svoj patron.

Uživimo se u ovo sveto slavlje, da osjetimo ljepotu susreta s božanskim, što nam dolazi po Majci Isusovoj i majci našoj, koju danas slavimo kao Gospu od ružarija. Uživimo se u ovaj

blagdan molitve, blagdan susreta Boga i nas ljudi, blagdan ljepote i nutarnje radosti koju jedino Bog može dati, a koja nam danas tako nedostaje.

Otvorimo se Bogu da nas zahvati milost Duha Svetoga, koji se zauzima za nas, koji daje da naša molitva ima uspjeha, koji nas uči što i kako valja moliti. Potom je svratio pozornost na porijeklo blagdana i krunice i njezinu molitvenu dimenziju rekavši kako je ona evanđeoska molitva, jer sadržaj tih obrazaca jest evanđelje, koje se izriče u nabrazanju Očenaša i Zdravomarija.

Papa Pio XII. nazvao je molitvu krunice "sažetkom svega Evandelja", jer u krunici, zapravo, možemo doživjeti cjelokupno Evanđelje. Po svojoj trodijelnoj strukturi krunica nam nudi razmatranje kroz tri stupnja, kroz tri otajstva radosna-žalosna-slavna, o drami Isusova puta u koju je i Marija uključena.

Izgovaranjem te molitve, mi zapravo na neki način uzimamo udjela u istom otajstvu radosti, žalosti i slavi Isusa i njegove majke Marije. A nizanje jedne za drugom Zdravo Marijo 50 ili više puta zapravo je priznanje naše potrebe (naše nedostojnosti), ali istovremeno i izraz naše nepokolebljive vjernosti.

Osim toga, molitva krunice je izvrsno sredstvo da se nadvlada strah od smrti. U presudnom času odlaska osjetit ćemo, vjerujem, što znaće one riječi izgovorene svakodnevno 50 ili 150 puta: "Sveta Marijo, majko Božja, moli za nas sada i na času smrti."

Molitva krunice mijenja život, njeguje dušu, gasi tjeskobu, poravnava staze života, razveseljuje srce, vraća povjerenje, pruža zaštitu od zla, jer Bogu ništa nije nemoguće, kao što ništa nije neostvarivo Mariji koja u svoje krilo primila Sina Božjega da se utjelovi i postane čovjekom, rekao je fra Jure.

Potom se osvrnuo na misna čitanja, te je naglasio kako nam Riječ Božja ove nedjelje priблиžava Mariju, donoseći dva poznata događaja iz njezina života. U prvoj Marija moli, u drugome djeluje. Čini upravo ono što bi trebala biti temeljna oznaka svakog kršćanina: kontemplacija i akcija – molitva i rad.

To je ono pravilo sv. Benedikta: Moli i radi! I jedno i drugo. Nije dovoljno samo moliti ili samo djelovati. Potrebno je i jedno i drugo. Prvi događaj je iz života prve kršćanske zajednice, a drugi iz današnjeg Evanđelja. Naime, Marija, nakon anđelova navještenja, vidi stvarno da je istinito Božje obećanje. Ona osjeća i nosi u svom krilu dijete, Isusa. I zato, sva radosna, želi podijeliti s nekim svoje osjećaje, svoju radost. Ona vidi da se događa nešto veliko, možda sve ne razumije, ali prihvata volju Božju. Kad je čovjek radostan, onda ide k svojima, k prijateljima, da se s njima raduje. Sam se čovjek ne može radovati, kao što sam ne može ni slaviti. To čini uvjek s drugima, s prijateljima, s braćom. Slično i kad je žalostan, potrebni su mu bližnji i prijatelji. Marija hita u gorje k svojoj rođakinji starici Elizabeti, koja je također, iako starica, trudna. Prekrasan je, uistinu, ovaj susret dviju majki: jedne posve mlade i jedne starice: Marije i Elizabete.

Marija želi biti od pomoći Elizabeti u osjetljivom trenutku rađanja. Osim susreta dviju majki, dolaskom Marije u Elizabetinu kuću, događa se još jedan još čudesniji susret. Susret nevidljiv ljudskim očima. Susret dvojice sinova u utrobama svojih majki.

Elizabeta se divi Mariji, vidi dublje, nazi-va je *blagoslovljenom među ženama i blaženom* što je povjerovala da će ispuniti Božje obeća-nje. Prvi put "Blaženstvo" odzvanja u Evanđe-lju. Kasnije će i sam Isus nazvati blaženima one "koji ne vidješe, a vjeruju".

A to smo svi mi koji ne vidimo tjelesnim očima, ali vjerom znamo, i zato vjerujemo re-kao je provincijal Jure i zaključio propovijed molitvom pape Franje iz Apostolske pobud-nice „Radost Evanđelja“.... (usp.www.dominikanci.hr)

O. A. MARIJA MIŠKOV O KRUNICI

Izabrani ulomak iz propovijedi o. Miškova o krunici, s kraja 19. stoljeća:

"Predragi! Molite Krunicu, meditirajte nad njenim otajstvima.

Krunica će vam biti uže spasa u tamnom labirintu ovoga svijeta; otajstva su vam plamen koji vas osvjetljava i pokazuje put. Posljednji cilj vam je Nebo čija vam vrata otvara 15. slavno otajstvo. Blažena Kru-nica, slavna Krunica, ti si spasiteljica svijeta! Marijo! Majko presveta, zahvaljujemo ti za lijepi dar koji si nam dala svojom Krunicom kako bi nas privukla k sebi da nas spasiš. Da, molit ćemo ju uvijek, molit ćemo ju vatreno, razmatrat ćemo što bolje možemo i znamo božanska otaj-stva, a ti o, Majko si naša utjeha, naša pomoćnica, naša Kraljica i Majka Milosrđa, i kao takva, sa svom žudnjom naše duše, pokorno molećim jezikom, tebi naklonjeni pozdravljamo te, zazivamo te: Zdravo Kralji-ce..." (www.dominikanci.hr)

ANĐELI NEBESKI PRIJATELJI

Andeli čuvari su s nama i čuvaju nas – prihvatimo taj dar od Boga

»Andeli su svjetla zapaljena na Svjetlu što nema početka« – piše o njima sv. Ivan Damaščanin. »Svetlo bez početka« sam je beskonačni Bog. A svaki anđeo, pa tako i anđeo čuvar, svjetlo je duhovno, nebesko biće koje stalno gleda Božje lice uživajući u praiskonskoj Božjoj blizini i prisutnosti. I nije to samo neko pobožno razmišljanje o anđelima, već ozbiljan nauk koji se temelji na ugledu Svetoga pisma. Isus, govoreći o navođenju na grijeh, kaže: »Pazite da ne prezrete ni jednoga od ovih malenih, jer anđeli nji-hovi, kažem vam, na nebesima neprestano gle-daju lice Oca moga nebeskog« (Mt 18,10).

Andeli su prvijenci Božjega stvaralačkog djela, obdareni pobjedonosnom snagom protiv

svakoga zla u svijetu, a puni jedinstvene ljuba-vi prema nama ljudima. Oni nas mogu štititi, voditi, braniti od svakoga zla po dušu i tijelo, našoj duši davati spasonosne poticaje. Naš anđeo čuvar može nam biti veoma vjeran životni prijatelj. To dokazuju toliki primjeri iz života svetaca i pobožnih kršćana. A na nama je hoće-mo li taj dar, što ga nebo pruža, prihvati ili ne. Vjerujemo li u svog anđela čuvara, pouzdajemo li se u njega? O njemu je pisano: »Bog anđeli-ma svojim – dakle i mome anđelu čuvaru – za-povjedi da te čuvaju na svim putima tvojim« (Ps 91,11). Francuski biskup i slavni govornik, **Bossueta**, rekao je u svom govoru na blagdan Svetih anđela čuvara, između ostalog: »Onaj

koji andele čini sretnima, daje sreću i ljudima: i jedni i drugi pijemo na istome izvoru života, koji nije drugo do li vječna Istina.“

Andeli silaze od Boga k ljudima, a od ljudi uzlaze k Bogu, jer ih sveti savez, što ga obnoviše s nama zadužuje dvostrukim poslanstvom. Oni su Božji poklisari kod ljudi, oni su ljudski poslanici kod Boga. Kojeg li čuda! – kaže nam sv. Bernard: oni nisu samo Božji andeli, nego i ljudski andeli. Andeli, tj. poslani: oni su, dakle, Božji andeli, jer nam ih On šalje da nas pomazu; i oni su ljudski andeli, jer ih mi šaljemo da ga umirimo. Oni dolaze k nama, obremenjeni njegovim darovima; oni se vraćaju k njemu obremenjeni našim željama; silaze da nas vode, uzlaze da Bogu odnesu naše želje i dobra djela. To je zadatak i služba tih blaženih čuvara.«

Papa Pio IX. rado je i često pripovijedao o doživljaju što ga je kao dječak doživio, a koji dokazuje čudesnu pomoć njegova andela čuvara. On je u očinskoj kućnoj kapelici kao dječak svaki dan imao dužnost posluživati kod svete mise. Dok je tako jednoga dana ministirao, osjetio je u srcu neku neobičnu tjeskobu i strah. Nije znao zbog čega je to. Čak je osjetio kako mu srce u grudima snažno lupa. Stoga je i nehotice okrenuo pogled na drugu stranu oltara, kao da traži nečiju pomoć. Tamo je ugledao lijepa mladića koji ga je pogledom k sebi zvao. Zbunjen tim viđenjem, nije se usudio pomaknuti s mjesta. No, ta ga je svjetla prilika zvala k sebi još jače i izrazitije. Dječak je tada skočio i prešao na drugu stranu. Prikaze nestade. No u isti čas pade s oltara teški svetački kip i to upravo na ono mjesto na kojem je mali ministrant netom klečao. Dječak, kasnije svećenik, biskup i papa, često je pripovijedao o tom nezaboravnom doživljaju svoga djetinjstva, o zaštiti i vodstvu svoga andela čuvara.

Hans Urs von Balthasar, jedan od suvremenih proroka i učitelja, u svom djelu *Slava i križ* on piše: »Andeli koji su u Starom savezu igrali posredničku ulogu, te koji su prema shva-

ćanju kasnoga židovstva i Pavla prenijeli Savez Sinaja, u Novom savezu više nema nikakve posredničke potrebe jer Sin ima sa sobom svog Oca i jer on sam, u Očevu krilu, radi prema onome što vidi, čuje, dotiče kod svoga Oca. Pa ipak, andeli ne mogu biti odsutni jer sačinjavaju dio nebeske slave Sina čovječjega, a nadase jer očituju društveni značaj nebeskoga kraljevstva u kojem svemir mora biti promijenjen. To je Kraljevstvo što će ga Sin osnovati i koje se utjelovljuje u njegovoj sveobuhvatnosti (...) Prema Luki, andeli se ukazuju iznad jaslica kao bljesak Gospodinova silaska i poslije uzašašća kao sjaj njegova uzlaska. Kod praznog su groba pak sjaj njegova uskrsnuća. Nakon napastovanja i pobjede nad demonskim silama prilaze da služe Isusu i posvjedoče njegovu pobjedu (...) Andeo je uz Isusa na Maslinskoj gori. On će kao konačni pobjednik opet doći s neba »sa svojim andelima« (Mt 5,31). Prema tome, iz Božje objave jasno doznajemo o stvarnosti svetih andela. S tom stvarnošću ozbiljno računajmo u svome životu!

(usp.Josip Antolović SJ,Bitno.net)

Ti zazidala si...

Bl. Ozani Kotorskoj

Ti zazidala si vrijeme
u šipilju svoga Ocu predana bića,
i ono se, kap po kap,
iz stalaktita prolaznosti
prekapljivalo
u stalagmit vječnosti,
lijep
i vidljiv samo
pod mističnim svjetлом.

Ti zazidala si tijelo
u čeliju za se i sebi srodne,
posteći i trapeći se
timarila ga
sve dok nije
postalo neraspadljivo,
kadro činiti čuda,
mirisati Duhom.

Ti zazidala si dušu
da sačuvaš ju i očistiš od ispraznosti svijeta,
djevice, što nutarnjim okom motrila si
Krista,
a ljudi pohrlili k tebi,
jer molila si za njih,
svjetovala ih,
bdjela nad zidinama
i njihova
i tvoga
i našega
Grada.

Zdravko Gavran, Zagreb

Treća nagrada u žanru poezije na 7. Susretu hrvatskoga duhovnoga književnoga stvaralaštva „Stjepan Kranjčić“, Križevci, 5. prosinca 2015.

Molitva bl. Ozani za neku posebnu milost

S velikim pouzdanjem utječem se tebi, blažena Ozano, koja si još za života spremno pritekla u pomoć svima koji su se k tebi utjecali. Izmoli mi nebesku pomoć u ovoj mojoj potrebi... da mogu zajedno s tobom zahvaljivati Bogu i slaviti ga u sve dane svojega života. Po Kristu Gospodinu našemu.

Drage sestre, još jedna godina odlazi u povijest. Bila je satkana od naših malih trenutaka koje smo danomice živjele, trudeći se, s ljubavlju. Neki od tih trenutaka zabilježeni su kao kratki bljesak i u ovom pregledu događanja. Sveukupnu zbilju i njihovu pravu vrijednost vidi i zna samo Onaj čija su vremena i vjekovi. Hvala vam svima na suradnji. Neka Gospodin ispunи vaša srca svojim mirom i radošću, te vam svima bude: Čestit i blagoslovjen Božić i sretan početak nove, jubilarne godine.

13. – 18. 07. – Održan je Internacionalni susret dominikanki za Istočnu i Srednju Europu, u Badinu, u Slovačkoj, na kojem su sudjelovale s. Jakica, s. Barbara i s. Ana. Tema je bila *Dominikanska duhovnost*. Predavači su bili fr. Vivian Boland i s. Hedvig Deak.

26.07. – S. Barbara je imala monodramu o bl. Ozani u Đakovu.

13.08. – Predsjednica Kolinda Grabar – Kitarović posjetila je crkvicu sv. Martina u Splitu i naše sestre u samostanu.

26. - 31.08. – Održane su duhovne vježbe u Korčuli, koje je predvodio don Stjepan Bolkovic, salezijanac.

4. 09. – Vijeće HKVRPP-a, čija je članica i naša časna majka, održalo je svoju sjednicu u Korčuli.

6. – 11. 09. – S. Ana Begić održala je duhovne vježbe sestrama u Subotici.

12. i 13. 09. – Vrhovno vijeće imalo je svoju redovitu sjednicu u Korčuli.

22. – 24. 09. – Redovnički i biskupijski animatori za duhovna zvanja imali su svoj godišnji susret u Košljunu, na kojem je sudjelovala s. Ana Begić.

26. i 27. 09. – Djelatnice katoličkih vrtića iz Zagreba, uglavnom redovnice, posjetile su Blato i Korčulu. U subotu su imale program u Blatu, a u Korčulu su došle u večernjim satima. Nakon večere neke su sestre pošle na Orebić na noćenje. U nedjelju su razgledale vrtić i samostan, te sudjelovale na župnoj misi. Nakon ručka uputile su se u Zagreb.

2. 10. – Na svetkovinu Sv. Andela čuvara u Korčuli započele su novicijat Katarina Rašić (s. Emanuela), i Valentina Kolarić (s. Ozana), a svoje zavjete je obnovila s. Josipa Otahal.

3. 10. – U Splitu, na Škrapama, u krugu redovničke zajednice, proslavile su svoje jubileje: s. Vjera – 60, a s. Klara i s. Estera 50 godina redovničkih zavjeta.

16. – 18. 10. – Po drugi puta održani su Dani Kongregacije u Šibeniku. Prvoga dana, u petak navečer, u Gradskoj knjižnici predstavljena je knjiga – monografija Ivana Armande *Dominikanke u Šibeniku*. Monografiju su predstavili: č. m. Katarina Maglica, fra Ivan Bradarić i autor Ivan Armand. Voditeljica je bila s. Dolores Matić, a zbor sestara iz Korčule popratio je predstavljanje glazbenim nastupom. Drugoga dana prije podne, predavanja su održale s. Ana Begić i časna majka. U podnevnom programu sestre su posjetile Kninsku tvrđavu i sudjelovale na svetoj misi u novoj crkvi Gospe velikog hrvatskog krsnog zavjeta, u Kninu. Na povratku posjetile su slap Krčić. U nedjelju su sestre imale misu na Krapnju, a susret je završio nakon ručka u Katoličkom školskom centru, gdje su sestre bile smještene.

17. i 18. 10. – S. Barbara izvela monodramu o bl. Ozani u Zagrebu, u župi bl. Augustina Kažotića i u župi Kraljice sv. krunice.

7. 11. – Na blagdan Svih svetih Reda započela je u Rimu jubilejska osamstota godina dominikanskoga reda, koja će biti otvorena do 22. siječnja 2017. Prateći događanja na razini Reda i

sestre su se pridružile ovom značajnom događaju.

8. 11. – Jubilejska godina Reda otvorena je u Zagrebu, u župi Kraljice sv. krunice. Svečano euharistijsko slavlje predslavio je provincijal fr. Anto Gavrić. Na slavlju su nazočile i naše sestre.

9. -12. 11. – S. Diana i s. Trpimira sudjelovale su na seminaru u Krku koji je vodio o. Jakov Mamić, a tema je bila vezana za Godinu posvećenog života i Papine okružnice.

14.11. – U Zagrebu je održana sjednica vrhovnog vijeća.

15. – 21.11. – S. Ivana Pavla imala je predavanja novacima u Dubrovniku, kolegij Uvod u filozofiju.

28. 11. – Održan je susret mladih Bogu posvećenih osoba u Zagrebu. U pripremi susreta bile su zadužene s. Antonija, s. Ana i s. Ivana Pavla. Na susretu je sudjelovalo 11 naših sestara.

30. 11. – 2. 12. – s. Antonija i s. Ana Marija posjetile Europski parlament, na poziv eur. zastupnice Ivane Maletić.

8. 12. - s. Suzana Lasić i s. Dolores Munitić obnovile su, u Korčuli, svoje zavjete. Istoga su dana, svaka u svojoj zajednici, obilježile 60. obljetnicu redovništva: s. Nada Gabrić, s. Smiljana Šušnjar, s. Ljubica Kozulić i s. Vjera Jagnjić, a s. Klara Vrlić 50. obljetnicu na Andele Čuvare.

Premještaji i zamjene:

S. Trpimira Barišić iz Šibenika u Korčulu

S. Veronika Petrović iz Korčule u Zagreb

S. Edita Rogina iz Trnja u Kontakovu

S. Gracija zamjenjuje s. Tadeju u Gružu

S. Severina zamjenjuje s. Leoniju u sv. Dominika u Splitu

Imenovanja

S. Josipa Petrović imenovana je za starješicu u Virju

S. Ivica Jolić imenovana je za starješicu u Kontakovoj

S. Dolores Matić imenovana je za učiteljicu ju-niorata

DUHOVNE VJEŽBE U KORČULI

Od 3. do 9. siječnja 2016.

Don Marinko Mlakić,
generalni vikar šibenske biskupije

Od 4. do 10 rujna 2016.

o. Damjan Kružičević, benediktinac

Bolesne sestre

Gospodin je pohodio križem bolesti pojedine naše sestre, a time, zapravo, i cijelu našu Kongregaciju. Uz starije sestre koje su već duže vrijeme vezane za krevet i našu sestrinsku pomoć, bolest je pohodila i s. Vladimiru Antolić. Neko je vrijeme bolovala i s. Beata, ali ona se, Bogu hvala, već vratila svojoj dužnosti. S. Tadeja se oporavlja nakon prometne nezgode. S. Kristina, s. Josipa i s. Leonija su imale operacijske zahvate. Nosimo s njima njihovo trpljenje, molimo za njih, a vjerujemo da će i njihovo prihvaćanje i predanje donijetiobilne plodove svima.

Naši pokojnici

s. Samuela Dubravica (22. 7. 2015.)

s. Dinka Franičević (21. 11. 2015.)

Martin Begić, stric s. Ane (22.07.2015.)

Ruža Žigmanov,

sestra s. M. Tereze (13. 8. 2015.)

Tomislav Maglica,

brat č. m. Katarine (23. 8. 2015.)

Marica Jurić,

majka s. Bernardice i s. Ljubice (7. 11. 2015.)

s. Blaženka Rudić

Sabrala, prevela i priredila s. Slavka Sente

VIDEO-PORUKA UČITELJA REDA ZA POČETAK GODINE JUBILEJA

IUBILÆUM 800 1216- 2016
ORDO PRÆDICATORUM

Drago mi je da mogu pozdraviti svu dominikansku braću, sestre i laike prigodom otvorenja ove Godine jubileja Reda propovjednika. Sve vas srdačno pozdravljam iz Svetе Sabine, bazilike darovane svetom Dominiku. Zašto? Ponajprije, Sveti Sabina je mjesto gdje se ukorjenjuje propovijedanje sv. Dominika. Dominik je volio ovdje moliti, kontemplirati, govoriti Bogu – volio se prepuštati Kristovim otajstvima da nastane njegov život – a također je volio govoriti Bogu o onima koje je susretao, o onima s kojima je razgovarao o Evanđelju mira. I u tom razgovoru s Bogom pronalazio je snagu da krene iznova propovijedati. Poći propovijedati za njega je značilo nešto slično onome što pokazuje mozaik u ovoj bazilici Svetе Sabine. Propovijedati jedinstvo, jedinstvo između obrezanja i poganstva, između onih koji vjeruju i onih koji baš i ne vjeruju, jedinstvo svih, jer svi su sposobni za isto zajedništvo. To je Dominik želio naviještati. Nadahnuće za to nalazi u viđenju svetih apostola Petra i Pavla. Pavao mu daje Sveti pismo, Objavu, jedinstvo i Božji plan, a Petar mu daje štap, hodočasnički štap da može krenuti. I on kreće. Otvara vrata. To je jubilej Reda. Dominik otvara vrata, pogleda u njih i vidje prvi prikaz raspeća. Propovijedati Evanđelje mira znači propovijedati život koji se neizmjerno daje po raspetom Mesiji. Zatim Dominik kreće k svima onima kojima će ga Krist voditi. Moto je ovog jubileja: Idi i propovijedaj!

Himna jubileja 800 godina dominikanskoga reda

Laudare, Benedicere, Prædicare

Laudare, slavimo Gospoda

Benedicere, hvalimo ga pjesmama

Prædicare, mi svjedočimo njegovu Riječ.

Milošću Božjom pozvani

Širom svijeta koračati

Radosnu vijest pronositi

Da zavlada spasenje.

Srcem i dušom zajedno

Spasitelju pjevamo

Sva slava tebi Isuse

U vijke vjekova.

Hodimo neustrašivo

Pucima navješćujemo

Spasenje duša obećava Bog

Gospodin kraljuje.

Izvedba: Dominikovci

Glazba i tekst: Giuseppe Pietro V. Arsciwals, OP

Hrvatska verzija teksta: Srećko Koralija, OP

Aranžman: Toni Eterović

Solisti: Srećko Koralija OP, Mihovil-Mario Žuljević

Mikas OP, Josipa Otahal OP

Članovi zbora: Ante Kazotić OP, Pio Buzov OP, Maja

Marinović, Maja Golub Krajina, Josipa Otahal OP,

Jadranka Krištof, Dragan Brnas

LAUDARE BENEDICERE PRAEDICARE

I1

BAR + TEN2 Bb Am Dm Eb C(sus4) C F Bb/F

B1

B, T2 8 F F Bb/F F Bb/F F C(sus4) C Bb

La-u - da - re, be-ne - di - ce-re, prae-di - ca - re! La-u - da - re, sla-vi-mo

B, T2 14 Am7 Dm7 Bb Am7 Dm7 Eb Dm G/B

Go - spo - da, be-ne - di - ce-re, hva-li-mo Gapje - sma - ma, prac-di - ca - re mi_ svje - do - či - mo Nje - go - vu

I2

B, T2 19 C(sus4) C F Bb/F F Gm C7 F

rijec. La-u - da - re, be-ne - di - ce-re, prae-di - ca - re!

A1

B, T2 25 Dm Am Bb Am

Mi - lo - šeu Bo - žjom po - zva - ni Ši - rom svije - ta ko - ra - ča - ti,

B, T2 29 Dm Am7 Gm7 Eb

ra - do - snu vijest pro - no - si - ti da za - vla - da spa - se - nje.

B2

T 1 33 F Bb/F F Bb/F F C(sus4) C

C(sus4) C La-u - da - re, be-ne - di - ce-re, prae-di - ca - re!

B, T2 — La-u - da - re, be-ne - di - ce-re, prae-di - ca - re! La-u -

S — La-u - da - re, be-ne - di - ce-re, prae-di - ca - re! La-u -

Alt 1 — La-u - da - re, be-ne - di - ce-re, prae-di - ca - re!

Alt 2 — La-u - da - re, be-ne - di - ce-re, prae-di - ca - re!

38 B♭ Am⁷ Dm⁷ B♭ Am⁷ Dm⁷

T 1 La - u - da - re, Go - spo - da! Be-ne - di - ce-re, pje - sma - ma, prae-di-
 B, T2 da - re, sla - vi - mo Go - spo - da, be-ne - di - ce-re, hva - li - mo Ga pje - sma - ma, prae-di-
 S da - re, sla - vi - mo Go - spo - da, be-ne - di - ce-re, hva - li - mo Ga pje - sma - ma, prae-di-
 Alt 1 La - u - da - re, Go - spo - da! Be-ne - di - ce-re, pje - sma - ma, prae-di-
 Alt 2 La - u - da - re, Go - spo - da! Be-ne - di - ce-re, pje - sma - ma, prae-di-

42 E♭ Dm G⁷/B C(sus4) C

T 1 ca - - - re Nje - go - vu riječ. La - u -
 B, T2 ca - re, mi svje - do - či - mo Nje - go - vu riječ. La - u -
 S ca - re, mi svje - do - či - mo Nje - go - vu riječ. La - u -
 Alt 1 ca - - - re Nje - go - vu riječ. La - u -
 Alt 2 ca - - - re Nje - go - vu riječ. La - u -

45 F B♭/F F C⁷ Gm F B♭/F F

T 1 da - re, be - ne - di - ce-re, prae-di - ca - - - re!
 B, T2 da - re, be - ne - di - ce-re, prae-di - ca - - - re!
 S da - re, be - ne - di - ce-re, prae-di - ca - - - re!
 Alt 1 da - re, be - ne - di - ce-re, prae-di - ca - - - re!
 Alt 2 da - re, be - ne - di - ce-re, prae-di - ca - - - re!

A2

49 Dm Am B♭ Am Dm Am⁷

T 1
B, T2
S
Alt 1
Alt 2

55 Gm⁷ Eb C(sus4) C F B♭/F F Gm C⁷ F B♭/F F

T 1
B, T2
S
Alt 1
Alt 2

I3

62 F B♭/F F B♭/F F C(sus4) C B♭ Am Dm

B, T2

68 E♭ C(sus4) C F B♭/F F Gm C⁷ F B♭/F F

B, T2

A3

74 Dm Am B♭ Am Dm Am⁷

T 1
B, T2
S
Alt 1
Alt 2

80 Gm⁷ E♭ C(sus4) C D(sus4) D

T 1
B, T2
S
Alt 1
Alt 2

B3

84 G C/G G C/G D(sus4) D C

T 1
B, T2
S
Alt 1
Alt 2

89 Bm⁷ Em⁷ C Bm⁷ Em⁷ F

T 1 sla-vi-mo Go-spo-da! Be-ne-di - ce-re, hva-li-mo pje-sma-ma prae-di - ca -

B, T2 Go - spo - da, be-ne - di - ce-re, hva-li - mo Ga pje - sma - ma, prae-di - ca - re, mi -

S Go - spo - da, be-ne - di - ce-re, hva-li - mo Ga pje - sma - ma, prae-di - ca - re, mi -

Alt 1 Go - spo - da, be-ne - di - ce-re, hva-li - mo Ga pje - sma - ma, prae-di - ca - re, mi -

Alt 2 sla-vi-mo Go-spo-da! Be-ne-di - ce-re, hva-li-mo pje-sma-ma prae-di - ca -

sla-vi-mo Go-spo-da! Be-ne-di - ce-re, hva-li-mo pje-sma-ma prae-di - ca -

93 Em A/C♯ D(sus4) D G

T 1 -re, nje - go - vu riječ _____ La - u - da - re, be - ne -

B, T2 svje - do - či - mo nje - go - vu riječ. La - u - da - re, be - ne -

S svje - do - či - mo nje - go - vu riječ. La - u - da - re, be - ne -

Alt 1 svje - do - či - mo nje - go - vu riječ. La - u - da - re, be - ne -

Alt 2 svje - do - či - mo nje - go - vu riječ. La - u - da - re, be - ne -

-re, nje - go - vu riječ _____ La - u - da - re, be - ne -

96 C/G G Am⁷ D⁷ Bb⁶ C(sus2) G

T 1 di - ce-re, prae-di - ca, _____ prae-di - ca - - - re!

B, T2 di - ce-re, prae-di - ca - - - re!

S di - ce-re, prae-di - ca - - - re!

Alt 1 di - ce-re, prae-di - ca - - - re!

Alt 2 di - ce-re, prae-di - ca - - - re!

di - ce-re prae-di - ca prae-di - ca - - - re!

Otvoren u Zagrebu veliki jubilej: 800 godina Reda istine, slobode

Svečanim euharistijskim slavlјem u dominikanskoj samostanskoj i župnoj crkvi Kraljice svete krunice na zagrebačkoj Koloniji u nedjelju 8. studenoga 2015. otvorena je Godina jubileja 800. obljetnice osnutka Reda propovjednika, odnosno dominikanskoga reda.

Misno je slavlje predvodio provincijal Hrvatske dominikanske provincije dr. Anto Gavrić, a suslavili su priori, starješine i predstavnici iz drugih dominikanskih samostana i kuća, članovi Svećeničkoga bratstva sv. Dominika, te gosti predsjednik Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavica kapucinski provincijal fra Jure Šarčević, karmeličanski

provincijal o. Srećko Rimac, salezijanski don Pejo Orkić, provincijal franjevaca trećoredaca Nikola Barun te izaslanik franjevaca Hercegovačke provincije fra Draženko Tomić.

Za oltarom su bili i trajni đakoni Ratko Podvorac i Miljenko Bošnjak te dominikanski bogoslovi, a na misi su bile časne sestre dominikanke Kongregacije svetih andđela čuvara te članovi dominikanskih laičkih bratstava. Pjevalo je mješoviti župni zbor pod ravnjanjem prof. Marija Perestegija, a orgulje je svirao Milan Hibšer. Misno su slavlje u zajedništvu prenosili prvi programi Hrvatskoga radija i Hrvatske televizije.

Provincijal dr. Gavrić u propovijedi je govorio o hrvatskoj dominikanskoj zahvalnosti Bogu za sv. Dominika koji je prije osam stoljeća u srcu Crkve osnovao Red propovjednika, za brojne primjere dominikanske svetosti među kojima se u Hrvatskoj ponajprije ističu bl. Augustin Kažotić i bl. Ozana Kotorska, ali i mučenik komunizma Dominik Barać koji je striješljan u Trogiru prije točno 70 godina, a za kojega dominikanci pripremaju kauzu za proglašenje blaženim.

1216. Hrvatska dominikanska provincija
Nedjelja, 8. studenoga 2015.: Otvorenje jubileja
Samostansko-župna crkva Kraljice sv. krunice - Zagreb

11 sati: Misno slavlje predslavi p. Anto Gavrić, provincijal HDP. Liturgiju animira zbor pod ravnjanjem prof. Maria Perestegija.
Misu prenosi Hrvatski radio i televizija.

2016.

"Više puta dominikanski se red dizao iz pepela. Progonili su njegove članove. Osuđivali, proganjali i strijeljali. I u Hrvatskoj. No, Red je uvijek bio svjestan svoga poslanja. Božanska providnost hoće da dominikanski red - Red istine, slobode, krunice - kako nas nazivaju - nastavi sa svojim poslanjem propovijedanja i podučavanja riječi Božje, a njegov je apostolat danas potrebniji negoli ikad. Povijest pokazuje da je Božji blagoslov i u najtežim iskušenjima i neprilikama pratio Red kada se odlučno i

odvažno predao svome poslanju propovijedanja" – zaključio je u propovijedi predvoditelj mise.

Tijekom misnoga slavlja dr. Gavrić je upalio veliku jubilejsku svijeću, s koje je za vrijeme izvedbe dominikanskog himna „Salve Regina“ na kraju mise upaljeno 13 manjih svijeća za 13 dominikanskih zajednica u Hrvatskoj, Sloveniji te Bosni i Hercegovini te svijeća za zajednicu sestara dominikanki.

(Tanja Baran)

Sestre u Korčuli započele jubilejsku godinu

Usubotu navečer, 7. studenoga, na blagdan Svih svetih Reda propovjednika, zajednica sestara dominikanki u Korčuli svečano je započela jubilejsku godinu koja će biti otvorena do 21. siječnja 2017. Slavlje je upriličeno uz molitvu Večernje, a započelo je himnom Jubileja Laudare, benedicere, preadicare – geslu koje govori o dominikanskoj karizmi i poslanju.

Slijedila je riječ vrhovne glavarice s. Katarine Maglica. Ona je istaknula radost koja se osjeća i doživljava preko povezanosti cijelog Reda

ovim velikim događajem. Podsjetila je na bitne odrednice dominikanskog života: studij Božje riječi, molitvu, zajednički život i poslanje. Izrazila je nadu da će ova godina biti plodonosna za svaku sestruru osobno i za naše zajednice. Zatim je upaljena jubilejska svijeća uz prigodnu molitvu:

Prinosimo ti, Gospodine, ovu svijeću koja će se koristiti tijekom ove jubilejske godine. Kao što je sv. Dominik čuvao i dijelio plamen tvoje ljubavi, molimo te da i mi, po našem propovijedanju i služenju, mognemo dijeliti tu istu ljubav s braćom i sestrama. Po Kristu Gospodinu našemu.

Slijedila je pjevana Večernja u kojoj su izražene molitve za ovu zgodu početka jubilejskog hoda. Nakon Večernje sestre su se u kratkoj prezentaciji podsjetile na život sv. Dominika i njegovu karizmu. Predstavljene su i mnogo-brojna planirana događanja na razini Reda. Na koncu su sve sestre zajedno izmolile jubilejsku molitvu koju će moliti svakoga dana.

Otvorena jubilarna godina Reda u Iraku

U subotu 7. studenoga 2015. diljem svijeta članovi dominikanske obitelji proslavili su svoju osamstotu obljetnicu. Tako je bilo i u Iraku, u Erbilu, iračkom Kurdistalu. Na proslavu je došao glavni promicatelj krunice, fr. Louis-Marie Arino-Durand. Jubilej je otvoren u bratskoj jednostavnosti i radosti u samostanu sestara Sv. Katarine Sijenske. Učitelj Reda, fr. Bruno Cadore, uputio je tom prigodom, po svom izaslaniku fr. Lous-Marie, prigodno pismo koje je pročitano na samom početku slavlja: „Sveto propovijedanje u Erbilu bit će posebno prisutno u mome srcu tijekom večerašnjeg slavlja. Upućujem bratske osjećaje sestrarama i braći i cijeloj njihovojo dominikanskoj obitelji.“

Fr. Louis-Marie je u svojoj propovijedi nagnasio kako Jubilej nudi svakome od nas prigodu da pronađemo korijene svetosti pomoću tri metode:

1. **Biti ono što bismo trebali:** „Svi mi imamo svoje mjesto i svoju zadaću u srcu

dominikanske obitelji: moliti jedni za druge. Moje sestre, možda niste nikada bile u Fatimi, ali Fatima dolazi k vama, ovdje u Irak. Prije par minuta primio sam poruku iz tamošnjeg dominikanskog manastira u kojem jedna od sestara piše: „Naše vas molitve prate u toj velikoj zemlji. Recite im, molim vas, da smo uz njih u svojim žarkim molitvama“.

2. **Dobrodošlo Božje milosrđe.** Milosrđe za druge i milosrđe za nas same. Nije slučajno da naš jubilej započinje upravo kada je Sveti Otac proglašio Godinu milosrđa.

3. **Pod plaštem naše Gospe.** Sv. Dominik je imao poznato viđenje: u nebu je video sve članove svoga Reda pod plaštem Djevice Marije!

Živimo kao obitelj, u milosrđu, pod Djevičnim plaštem!

To je program za naš jubilej ... program svetosti!“ – zaključio je fr. Louis-Marie, generalni promotor krunice

RED PROPOVJEDNIKA

- povodom 800. obljetnice OP Reda -

Red propovjednika, poznatiji kao dominikanci, osnovao je Španjolac Dominik de Guzman, rođen oko 1171. Njegovoj se majci u viđenju učinilo da nosi u utrobi psića koji u ustima drži zapaljenu baklju, kojom je po izlasku iz utrobe zapalio čitav svijet. U drugom viđenju njegova je majka vidjela zvijezdu na njegovu čelu, što je značilo da će jednoga dana biti svjetlo narodima.

Papa Honorije III. potvrđio je osnutak Reda propovjednika 22. prosinca 1216. godine. Dominik je umro u Bologni 6. kolovoza 1221. Trinaest godina kasnije, 1234., papa Grgur IX. proglašio ga je svetim. Grob mu je u Bologni, a spomen mu se slavi 8. kolovoza.

U dugoj povijesti dominikanci su Crkvi dali četiri pape, osamdesetak kardinala, tristotinjak svetaca i blaženika. U Redu je danas više od šest tisuća članova na svim kontinentima. U Dominikanskoj obitelji još je 40-tak tisuća redovnica apostolskog života aktivnih u svim segmentima društva, oko 4 tisuće redovnica kontemplativnog života u više od 300 samostana, te na stotine tisuća članova laičkih bratstava sv. Dominika i članova dominikanskog pokreta mladih. Najpoznatiji su dominikanci: zaštitnik prirodoslovaca sv. Albert Veliki, naučitelj Crkve sv. Toma Akvinski, sv. Katarina Sijenska, B. Ozana Kotorska, Bl. Augustin Kažotić, sv. Vinko Fererski, Jeronim Savonarola, zaštitnik umjetnika Beato Angelico. Slavno olimpijsko geslo „Brže, više, jače“ skovao je francuski dominikanac Henri Didon, začetnik obnove Olimpijskih igara.

U osamstoljetnoj povijesti Red je dao iznimne doprinose hrvatskom društvu, kulturi i znanosti. Hrvatska dominikanska provincija danas ima 13 samostana: od toga je deset samostana u Hrvatskoj (po dva u Dubrovniku i

Zagrebu) te jedan u Bosni i Hercegovini (Klopčić kod Zenice) i dva samostana s dvije župe u Sloveniji (Žalec i Petrovče). Provincija ima osamdesetak redovnika, od kojih jedanaestoriča djeluju izvan granica Provincije diljem svijeta. Uz samostane djeluje osam župa, nekoliko zborova mladih, četiri muzeja (Dubrovnik, Bol, Stari Grad i Trogir), dominikanci objavljuju nekoliko časopisa. Svaki samostan ima knjižnicu. Najveća je u zagrebačkom samostanu Kraljice svete krunice, a knjižnica splitskoga samostana čuva djela koja joj je oporučno ostavio otac hrvatske književnosti Marko Marulić. Knjižnica dubrovačkoga samostana najvrjednija je srednjovjekovna knjižnica u Hrvatskoj s 94 srednjovjekovna kodeksa i 249 inkunabula. Iz dominikanskoga je reda i dvoje blaženika: bl. Augustin Kažotić i bl. Ozana Kotorska, zaštitnica ekumenizma.

Dominikansku obitelj u Hrvatskoj, osim članova muške grane u Hrvatskoj dominikanskoj provinciji, čine sestre dominikanke Kongregacije svetih anđela čuvara, te više dominikanskih laičkih bratstava.

Dominikanci u Hrvatskoj trenutačno doživljavaju pravi procvat poziva. (Bitno.net)

PROCVAT REDOVNIČKIH ZVANJA U HRVATSKOJ

Dominikanci – novo ‘duhovno proljeće’ za Red propovjednika u Hrvatskoj

Pojedine redovničke zajednice u Hrvatskoj, suprotno od medijske slike koju neki pokušavaju stvoriti, doživljavaju pravi procvat u zvanjima, neki bi rekli duhovni ‘boom’, gdje se sve veći broj mladića i djevojaka odlučuje na posvećeni život i radikalno slijedenje Isusa Krista. Unizu tekstova obradit ćemo iskustva pojedinih redova koji prolaze kroz svoje ‘duhovno proljeće’.

„Hvaljen Isus i Marija!“ pozdravio sam stariju časnu sestru ulazeći u samostan Kraljice sv. Krunice, dom svećenika *reda propovjednika* – dominikanaca. Mnogim dominikancima ova zgrada smještena u zagrebačkoj četvrti Borongaj bila je jedna od prvih stepenica na putu prema njihovom svećeništvu, putu kojim zadnjih godina korača sve više mladih.

Ta naoko paradoksalna situacija, veliki porast duhovnih zvanja u maloj zemlji na kontinentu koji se odrekao svog kršćanskog nasljeda, dovela me do ovog samostana. Zanimalo me što mlade privlači u svećeništvo, u odricanje i borbu za duše, u vrijeme kada Crkva na Zapadu stari i umire jer nema zvanja i općenito mladih, kada se crkve prodaju i postaju hoteli ili nešto gore, a i sama crkvena hijerarhija ponegdje više nije sigurna u ispravnost Nauka. Dominikanci, red koji je u Hrvatskoj do prije tridesetak godina, tvrde neki, bio pred izumiranjem, gdje su svećenička ređenje bila više iznimka nego pravilo, danas je mlad i vitalan, a svake godine nekoliko novih mladića izabere ovaj put posvećenja.

Crkveno zdanje u kojem sam imao dogovoren razgovor sa svećenikom i dvojicom bogoslova izgrađeno je na Borongaju između 1925. i 1927., kao samostan sv. Dominika. Zadnjih godina u njemu vlada stanovita „gužva“. Nekoliko svećenika i više od 20 bogoslova doživljavaju ovaj prostor kao svoj dom, ispunjavajući ga smijehom, molitvom, radom, učenjem i poučavanjem. „Rast svećeničkih zvanja u našoj provinciji traje sada već desetak godina“, govori

mi pater Anto Bobaš, dominikanski svećenik sa „stažem“ duljim od 20 godina i pojašnjava:

„U moje vrijeme, prije 25 godina, bilo nas je dvoje u studentatu (studentat predstavlja šestogodišnju formaciju nakon koje se postaje svećenik, nešto poput bogoslovije op.a.), a gornji limit bilo je od 6 do 7 osoba. Danas imamo 22 bogoslova, 4 mladića u novicijatu te 3 u sjemeništu.“

Priča patera Bobaša sama po sebi je zanimljiva. Odrastajući u Središnjoj Bosni, krenuo je za svećenika još kao sjemeništarac, isprva misleći da će postati franjevac.

„Tijekom sjemenišnih dana kod fratara, malo sam razmišljao i zaključio da želim nešto drugo. Nosio sam narukvice, imao malo dužu kosu, moji prefekti su mi tada govorili kako neće to tako ići, kako to moram skinuti i ja sam se protivio tome. Taj mладенаčki bunt u meni je izazivao i nešto

Jeste li odlučili poći Dominikovim stopama i želite obući bijeli habit?

Ova web stranica koja nosi naziv «Dominikanska zvanja» ima cilj predstaviti vam ukratko Dominikanske zajednice u Hrvatskoj. Namjenjena je onima koje privlači redovnički život, onima koji žele poći stopama sv. Dominika te žele otkrivati filozofsko-teološka razmišljanja sv. Tome Akvinskoga, sv. Alberta Velikoga i drugih srednjovjekovnih i suvremenih dominikanskih misilaca.

Privlače li Vas raznoliki sadržaji iz obilja dominikanskog života, javite nam se.

Promotor za zvanja:
Petar Galić, OP

treće, konkretno tražio sam više slobode. Kod dominikanaca tu sam slobodu i našao.“

Danas je o. Anto Bobaš ne samo svećenik nego i urednik glazbene emisije *Rokajmo s Gospodinom* na HKR-u te jedan od osnivača kršćanskog rock benda Glasnici nade. Upravo je propovijedanje preko novih medija, kako pater Bobaš smatra, jedan od razloga porasta broja zvanja među dominikancima:

„Prvo smo se redovito počeli moliti za nova duhovna zvanja u našem redu, a zatim smo započeli s propagandom, propovijedali smo po župama, preko novih medija, imali jumbo plakate.“

Jedan od tih plakata privukao je Ivana Dominika Iličića.

Fr Ivan Dominik Iličić

„Mislio sam da mogu živjeti na dvije stolice“, započeo je svoju fascinantnu priču Ivan, simpatični 30-godišnji mladić iz Slavonije, crne kose, rijetke brade i ispjenog lica. Kako kaže, „prvu iskru obraćenja“ doživio je u trećem razredu srednje, dok je bio u Međugorju.

„Bili smo u posjeti kod prijatelja, a tada nisam niti znao što je Međugorje. Ušao sam u crkvu, mislim za vrijeme krunice, te su mi krenule suze. Premda se tada nisam do kraja obratio znao sam da će se kad-tad morati vratiti Bogu.“

Nakon što je nekoliko godina istovremeno odlazio na mise i vodio poročni život, svoje je srce u potpunosti otvorio 2007. na seminaru kod svećenika prof. Tomislava Ivančića.

„Sjećam se predstave koja je bila posljje predavanja, sadržavala je brojne kadrove

obraćenja, a u njima sam prepoznavao sebe. Zadnja scena prikazivala je djevojku u kolicima koja dolazeći do kutije ustaje iz kolica te iz kutije vadi križ. U tom trenutku doživio sam susret s osobom, sa živim Bogom, osjetivši Njegovu prisutnost poput vatre i ognja.“

Ivan svjedoči kako ga je taj oganj pratio 6 mjeseci te ga doveo do prve isповijedi nakon mnogo godina.

„Opet sam otišao u Međugorje, ali kao hođačnik, tu sam se ispjedio i polako se rodila ideja o pozivu.“

Nije odmah odgovorio na poziv, dapače duže vremena se nadao kako će moći istovremeno svoj život davati potpuno Bogu i imati obitelj. S druge strane, danas priznaje kako je dubinski poziv bio prisutan cijelo vrijeme te da je dobro da se nije ranije, za vrijeme obraćeničkog zanosa, odlučio otići za svećenika.

Ivan Dominik, kao i brojni drugi mladići iz tog samostana nije imao ranijih doticaja s dominikancima. Sam svjedoči kako je red propovjednika upoznao tek preko kapelice Ranjenog Isusa na Trgu bana Jelačića. Tamo je također ugledao plakat koji mu je promijenio život.

„Kad sam dobio tu spremnost da idem u svećenike Bog je otvorio vrata za dominikance. U kapeli Ranjenog Isusa vidi sam plakat na kojem dva dominikanca oblače trećoj osobi dominikanski habit, a ispod je pisalo ‘Još uvijek tražiš? Dođi i vidi red propovjednika’. Plakat mi se urezao u srce.“

Kasnije je Ivan, istražujući o Redu na internetu, odlučio poslati mail o. Petru Galiću, promotoru za zvanja. Njihov susret predstavljat će

kasnije konačnu potvrdu za mladog Iličića.

„Na dan kad sam rekao Bogu da će dati konačnu odluku, tražio sam ga znak. Taj dan događale su se nevjerojatne stvari, bilo je dosta znakova, osobito u mome srcu. Dobio sam povratni mail od oca Galića u kojem je stajalo da je u Zagrebu i da se možemo naći isti dan. Prvi put sam, zajedno s o. Galićem, krenuo prema ovome samostanu, u kojem sad živim. Tada mi je o. Galić pokazao dugu, inače znak saveza Boga i čovjeka, koja se pojavila iznad samostana i rekao ‘evo ti znak’.“

Ivan svjedoči kako mu je pater Galić odgovorio na sva pitanja, a ušavši u samostan osjećao je nešto u srcu.

„Ne mogu reći da nisam i sam primijetio duboki mir koji okružuje ovo crkveno zdanje. Zanimljivo kako je i ovaj bogoslov spomenuo slobodu koju osjeća kod dominikanaca kao jedan od faktora pri svom odabiru svećeničkog reda te mogućnost iskorištavanja vlastitih talenta kako bi pronašao ‘nove načine propovijedanja, preko medija.’“

Fr. Domagoj Marija Duvnjak

Priča njegova subrata, Domagoja Marije Duvnjaka, ponešto je drugačija. Domagoj je odrastao u religioznoj obitelji, koja je njegovala živu vjeru. Cijeli život bio je okružen franjevcima što ga je kasnije navelo na misao da bi i sam mogao postati jedan od njih, međutim Bog je imao drugačiji plan.

Domagoj je drugačija osobnost od Ivana. Dok je potonji komunikativan, veseo, značiteljan, Domagoj je povučeniji, smireniji,

kontemplativan. Ono što ih pak povezuje jest Međugorje kao mjesto ljubavi prema Gospi i mjesto gdje su prvi put osjetili poziv. Domagoj je iskustvo poziva doživio 2009. tijekom hodočašća u Međugorje kada mu je Bog „progovorio u molitvi“. Unatoč tom snažnom iskustvu, ni on nije odmah prihvatio da ga Otac zove, njegov plan bio je upisati građevinu premda je na kraju odabrao teologiju. Iako nije isprva prihvatio poziv, razmatrao je o njemu uz duhovno vodstvo dok jedan događaj nije prepoznao kao znak.

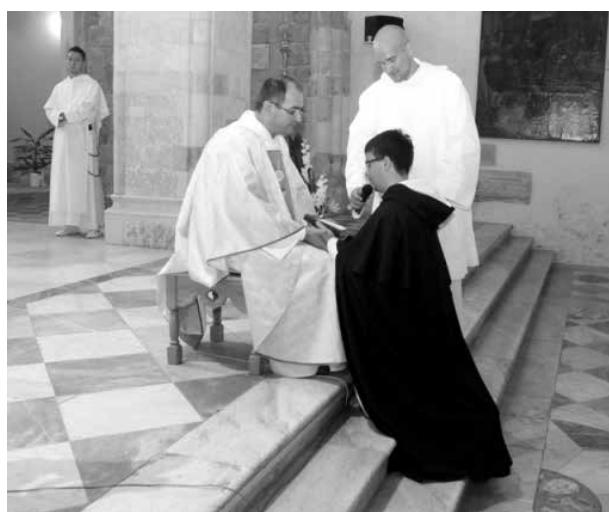
„Započeo sam jedne subote moliti devetnicu, ne znajući da završava na nedjelju Dobrog pastira, dan kada cijela Crkva moli za duhovna zvanja. Tu nedjelju bio sam na misi u crkvi sv. Mati Slobode i don Damir Stojić je držao propovijed o pozivu koja me dotakla.“

Premda je nakon te nedjelje razmišljao isključivo o franjevcima, dva susreta u katedrali nagnala su ga da se priključi dominikancima.

„Jednom sam ušao u zagrebačku katedralu i iz mene je samo izašla rečenica, kao da me Duh Sveti nadahnuo: ‘Bože, gdje me ti hoćeš?’ Kasnije sam otisao do knjižnice Verbuma i sreo dominikanca. U sebi sam doživio eksploziju osjećaja.“

Ipak, konačnu potvrdu doživio je u drugoj katedrali, onoj sisačkoj.

„Bio je susret mladih, okupljanje ispred katedrale, a ja sam ušao unutra da se pomolim. Iz mene je opet izašlo isto pitanje: ‘Bože, gdje me ti hoćeš?’ te sam izlazeći iz katedrale primijetio svećenika kako oblači dominikanski habit.“

Odlučio je ući u novicijat gdje je bio širu sliku, a posebno ga se dojmila i privukla tema Božjeg milosrđa u propovijedi sv. Dominika te uloga Marije u dominikanskom redu. Sam svjedoči kako je i prije ulaska u redovničku zajednicu njegovao obje pobožnosti što mu je pomoglo da prepozna dominikance kao svoj životni poziv.

Karakteri koji dijele Ivana i Domagoja očituju se i u njihovim razmišljanju o svom mjestu unutar reda. Dok Ivan Dominik razmišlja o propovijedanju pomoću novih medija, Domagoja Mariju više privlači osobniji pristup ili kako sam svjedoči: "Volio bih raditi s dušama, ispovijediti te imati duhovne razgovore".

Oba mladića susrela su se s kušnjama tijekom svog redovničkog života. Domagoj tako kaže:

„Ne sumnjam u poziv, ali imam kušnje i osjećam ponekad da mi je teško, ali nikada nisam htio izaći.“

Ivan s druge strane svjedoči:

„Bio sam presiguran u svoj poziv, stoga sam kasnije i posumnjao, ali to mi je pomoglo da se ponovo, smjernije odlučim za njega.“ Primjer nadodaje kako „poziv ne treba odabrat u euforiji, već dublje promatrati i onda pokušati. Nema se što izgubiti, osoba uvijek ima pravo otići ako prepozna nešto drugo kao poziv“.

‘Zvanja ne padaju s neba’

Prije razgovora s bogoslovima, pater Anto Boša poručio mi je kako „svećenika ima onoliko koliko narod treba“.

“Zvanja ne padaju s neba, nego su plod molitve i djelovanja”, kaže nam.

Iz velikog broja zvanja koja sada pune donedavno prazne samostanske sobe, može se zaključiti kako slijedi „obilna žetva“, da parafriram našeg Gospodina, Isusa Krista. Ono što je svakako pozitivno u cijeloj priči jest činjenica da dominikanci u ovome nisu sami. Ali o tome ćemo pisati drugi put.

Nakon ugodnih sat i pol razgovora, napušten snagom i vjerom koja izvire iz ovih mladih bogoslova, krenuo sam prema kući razmišljajući o velikom broju mladića koji tek trebaju vidjeti dugu iznad borongajskog samostana, kao i o velikom broju onih koji su je propustili. Sudeći po sadašnjem stanju, potonjih će biti sve manje.

Tino Kravica | Bitno.net

DOMINIKANSKA OBITELJ U SVIJETU

- brojčano stanje -

Kako smo započeli s obilježavanjem Jubileja, jedno od učestalih pitanja koje se može čuti odnosi se na ukupan broj dominikanki i dominikanaca u svijetu. Na njega nije jednostavno odgovoriti jer se u Red "ulazi" i "izlazi", pa je stoga teško prezentirati točno brojčano stanje.

Prema službenim podacima iz prosinca 2014., koje donosi Katolički tjednik "la Croix" od 6. studenoga 2015. pod naslovom *La famille*

dominicaine dans le monde, Reda propovjednika broji:

6 000 braće (Red propovjednika): Na dan 31. prosinca 2014. godine dominikanska zajednica brojila je 4 347 dominikanaca svećenika od toga 36 biskupa, 135 đakona i 1 055 redovnika ne svećenika; od toga 746 braće studenata s položenim zavjetima i 309 braće laika; 194 no-

vaka. Sveukupno 5 731 redovnik raspoređen u 602 samostana i 552 zajednice.

70 000 sestara (drugi red): 27 176 kontemplativnih dominikanki u 209 samostana; 23 038 apostolskih dominkanki raspoređenih u više od 119 kongregacija.

150 000 laika (treći red): ovi laici, muževi i žene, su raspoređeni u 275 dominikanska bratstva.

140 svetaca: Dominik je proglašen svetim 1234., trinaest godina nakon njegove smrti. Petar iz Verona umro je mučeničkom smrću u

ljeto 1253. godine na putovima Italije. Nakon dvojice velikana dominikanske obitelji svetima je proglašeno više od stotinu muževa i trideset žena (među njima više crkvenih naučitelja) a njih stotinu proglašeno je blaženima.

4 pape: između četvorice papa koji su nosili dominikanski habit prije nego su bili izabrani, trojica su proglašena svetima: Inocent V. (1225.-1276.), Benedikt XI. (1240.-1304.), i Pio V. (1504.-1572.); glede Benedikta XIII. (1649.-1730.) njegov postupak beatifikacije, otvoren 1931., ponovno je pokrenut u Rimu 2010.

INTERNACIONALNI SUSRET SESTARA DOMINIKANKI ZA ISTOČNU I SREDNJU EUROPУ

BADIN – SLOVAČKA 13-18.07.2015.

Od 13. do 18. srpnja s. Jaka Vuco, s. Barbara Bagudić i s. Ana Begić sudjelovale su na internacionalnom susretu sestara dominikanki za Istočnu i srednju Europu koji se održavao u Slovačkoj, u mjestu Badin. Uz nas tri iz Hrvatske na susretu je bilo prisutno još 62 sestre dominikanke iz Slovačke, Mađarske, Češke, Njemačke, Nizozemske, Norveške i Francuske. Glavna tema i okosnica našega rada bila je posvećena dominikanskoj duhovnosti. Predavači su bili fr. Vivian Boland OP, i s. Hedvig Deak OP. Temeljni naglasci na kojima su predavači bazirali svoja izlaganja odnosili su se na **teološko i antropološko utemeljenje redovničkoga života**. U kontekstu takvog promišljanja fr. Vivian Boland u svojim se izlaganjima najprije osvrnuo na tri elementa u našem životu koji su nam neophodno potrebni kako bismo uopće mogli govoriti o teološkom i antropološkom temelju, a potom na izazove i poteškoće.

Ta tri elementa su sljedeći:

Prvi antropološki temelj jest želja za srećom. Pod tim poimanjem sreće ne mislimo samo da trebamo uvijek biti razigrani, raspjevani, puni ushita i zanosa, jer za sve postoji i njegovo vrijeme. Pod ovom srećom podrazumijevamo ono što je sveti Toma Akvinski nazvao *beatitudo* to jest blaženo gledanje. Gledanje Boga licem u lice. Sposobnost da ljubimo i živimo istinu prema svetom Tomi pronaći ćemo u kontemplaciji i teologiji, jer naša sreća je u Bogu.

Drugi antropološki temelj jest želja da volimo i budemo voljeni. Kad dolazimo u samostan želju za ljubavlju ne ostavljamo po strani jer mi vjerujemo da su zajednice mjesta gdje možemo izraziti ljubav prema drugima. To je jedna interpretacija onoga što znači biti stvoren na Božju sliku. Više smo slika Božja kada smo u odnosu s drugima, punija slika Božja

je u našem odnosu jednih s drugima, u našoj plodnosti. Naša su srca stvorena za zajedništvo i jedinstvo s drugima. To je temeljni aspekt naše naravi, to donosimo sa sobom u naše zajednice. Život u zajednici danas je u suprotnosti sa suvremenom kulturom, jer mi kažemo da nije prvo pojedinac, nego zajednica, a tek onda pojedinac.

Treći antropološki temelj jest želja da budemo plodni. Ljudskoj naravi je najtemeljnije da bude plodna. To znači ostaviti utjecaj, doprinjeti da nešto dobro ostavimo mi svijetu. Plodan kao dominikanac ili dominikanka će sigurno biti onaj i ona koji propovijedaju, što ne mora biti uvijek riječima nego i dijelom. To znači si jati riječ Božju, znanje, prosvjetljenje, mudrost, milosrđe, pravdu. Mi smo instrumenti u Božjim rukama da se donosi plod u ljudskim životima. Sva tri spomenuta antropološka elementa su univerzalna ljudska iskustva.

U našem se redovničkom životu susrećemo i s različitim izazovima i poteškoćama. Prvi izazov jest život po krepostima. Za svakog člana dominikanskog reda važno je u život implemen-tirati krepot poniznosti, mudrosti, odgovorno-sti i zahvalnosti. **Poniznost** označava na prvo-mještu ispravnu ljubav prema sebi. To nije lagan i brz proces ali ova nam krepot u tome

pomaže. Ljubav prema sebi je potrebna kako bi mogli cijeniti druge. **Mudrost** je vještina donošenja dobrih odluka. Odluke koje će je približiti više ispunjenju života nego li ga odvući od njega. **Odgovornost** znači povezivati više kreposti koje su povezane sa krepošću pravednosti, te da izbjegneš svoj interes i dadeš drugima što im pripada. **Zahvalnost** se temelji na pravednosti iako nije stroga pravednost veće je povezana s milošću Božjom. Zahvalnost kao primjer krepsti je temeljna za naš život. Ako ćemo gledati na strogu pravednost onda bi to bilo okrutno. Treba nam nekada milosrđe, oproštenje.

Drugi izazov jest da se pitamo kako ćemo pomoći drugima da sazriju? O nezrelosti je lako govoriti, no trebamo se pitati kako pomoći drugima da sazriju. Iskustvo koje čovjek u životu nosi ima previsoku cijenu i ono se ne može organizirati, a cijena mu je previsoka. Ljudima moramo dozvoliti da žive život da bi oni sazreli, moramo ih ubaciti u vrtlog života pa ih pustiti da sazrijevaju. Ljudi žive odmah život, nema

treniranja kako će živjeti dominikanski život, naglasio je fr. Vivian u izlaganjima. Ako ljudi nalaze radost u aktivnostima našega života, to je dobar znak. Muškarac ili žena koji su pristupili u neku kongregaciju nisu samo članovi te kongregacije, nego su i članovi dominikanske obitelji. **Vidimo li napredak u sazrijevanju osobe?** To je osnovno pitanje kojim se donose odluke za osobu, a ne pitanje je li on ili ona zreo/la ili nezreo/la.

Treći izazov koji si javlja jest intuicija, empatija, slušanje. Empatija znači da smo istinski sposobni osjetiti kako osoba doista jest, a ne da pitamo kako si. Ona je neka vrsta osjećajnosti, ona nije simpatija. Kako ti možeš znati kako se drugi osjeća? Ako mi kažemo čovjeku: „znam kako ti je“, mi zapravo ne znamo kako mu je. Naše zajednice nisu terapeutske zajednice nego su mesta u kojima ljudi nađu liječenje rana svog života. Izazov je da pomažemo drugima da rastu, da slušamo, da budemo istiniti i osjećajni. Riječ poslušnost uključuje riječ slušati. Jedan od velikih izazova jest da znamo druge slušati.

Nakon izazova u našemu životu govorimo i o poteškoćama. Novac, sex i vlast su neizbjegljive realnosti u našem svakodnevnom životu. Izazov je da se to integrira, a naš odgovor je na te izazove u načinu kako slijediti Krista i sv. Dominika. Poteškoća je teža nego izazov, ona je jedan fenomen za kojeg se ne osjećamo da bi ju mogli razumjeti. Temeljno pitanje je kako stavove i uspjehe koje susrećemo u današnjem životu, kako ih možemo usporediti sa stavovima koje imamo u redovničkom životu? To je

prva poteškoća. Druga je poteškoća *milenium generacija* (MI-generacija), to su mladi rođeni 90-desetih godina. Jedan od mitova ovih generacija jest - možeš biti što god hoćeš biti -, a jedan od jada ovih generacija jest to da pret-hodna rečenica nije istinita, ali oni misle da jest. Roditelji ih potiču da imaju samopoštovanja, a to ih je dovelo do toga da ih krivo vode, to do-vodi do današnje depresije. Još jedan moderan mit jest da ti ne treba odobrenje, ti sam done-si odluku, ti ne trebaš tražiti odobrenje. To je krivo, jer dovodi do toga da mladi ljudi misle da im nitko ne treba. Produljenje adolescencije također je danas prisutno te se ona danas pro-teže do tridesete godine. Važno pitanje koje se postavlja u ovim problemima jest kako će ova generacija biti pripremljena za redovnički život? Njihove su poteškoće vezane sa slobodom, neuspjesima, dijeliti život s drugima, imaju problem i sa 'imati pravo na' teškoća prihvati svoje neuspjehe kao i dijeliti sa drugima uspje-he i neuspjehe. Treća poteškoća je svijet slika i *fast food*, odnosno sve na brzinu. Naš je zadatak da poučavamo i govorimo, naša je briga istina, i tome služimo riječima. Mogućnost slušanja je

danasya umanjenja. Twitter fenomen znači da svjetski lideri komuniciraju preko twittera, i to je klišej, to je krivo, tako je danas, a prije smo slušali velike govore. Danas više toga nema, takav je bio npr. Kennedy, Martin Luther King itd. Poseban aspekt kulture je brzina kojom se sve događa. Postat ćemo tupi i neosjetljivi, jer više ne razlikujemo stvarnost i fantaziju u virtu-alnom svijetu. Pornografija je jedna od najvećih industrija u svijetu, radi se o fantaziji i simu-lacijama, ljude se odvlači od stvarnih odgovornosti, to je važan fenomen u svijetu danas. Mi želimo biti propovjednici istine u virtualnom svijetu koji nije stvaran niti krepostan. Poku-šavamo živjeti vrline koje nas odgajaju i jačaju. Treba nam kontemplacija i mir. Naš način živo-ta traži izdržljivost i ustajnost dok naša kultura traži suprotno tome a to je; sve se treba odmah dogoditi.

Govoreći o teološkim temeljim redovnič-koga života sestra Hedvig Deak naglasila je da je prijateljstvo s Kristom ispravan kontekst religioznog poziva. Cilj redovničkoga života je potpuna ljubav, a sv. Toma Akvinski kaže za tu

ljubav da je ona upisana u našim srcima. Redovnički život nije samo askeza, on je jedan dinamizam ljubavi. Savršena ljubav je centralni koncept kršćanskog života. Kad se netko zavjetuje stalno treba stremiti da bude bolji u ljubavi i darežljivosti prema Bogu. Bog očekuje da mi stremimo ka toj ljubavi i skandalozno je ako redovnica ne želi stremiti toj ljubavi, jer naši su zavjeti stalni poziv na veću darovanost. Ljubav nas mijenja, ona nas transformira, tjera nas na izlazak iz nas samih. Prema sv. Tomi Akvinskom djevičanstvo je prirodno jer je naša ljudska priroda takva da želi vidjeti Boga. Djevičanstvo je odricanje od tijela da možemo biti slobodni za kontemplaciju. Naš cijeli dominikanski je red kontemplativan, a to znači da je i svaki njegov član kontemplativan, istaknula je sestra Hedvig. Sveti je Dominik slijedio apostolsku aktivnost te je pokušavao tako uskladiti monastički i apostolski život. Želio je nešto originalno a ne nekakav miks stvari. Bolje bi bilo reći da mješoviti život ima dva cilja: akciju i kontemplaciju. To ne znači da su oni razdvojeni već su poput Presvetoga Trojstva jedan u drugome. Toma Akvinski kaže da su dominikanci najsličniji biskupima jer biskupi povezuju akciju i kontemplaciju. Kontemplacija sazrijeva u apostolatu, ona prethodi našoj akciji. Pravi dominikanac je

onaj koji želi dijeliti plodove svoje duhovnosti, tako je kontemplacija apostolska.

Kada naša aktivnost nije povezana sa kontemplacijom, onda naš studij i posao izgledaju suvišni. Postoje oni koji su samo ekstremni u aktivnosti kao i oni koji su samo u kontemplaciji i u tome zaborave svoga bližnjega. Sveti Dominik nije bio duhovni pisac i nije napisao ništa duhovnoga sadržaja, sv. Toma je pisao o kontemplaciji. Kontemplacija je jednostavno pogled prema Istini i superiorna je razumu i vezana je uz divljenje, ona je nešto kao *visio beatifica* (*blaženo gledanje Boga licem u lice*). Nije čisto intelektualna aktivnost nego ona proizlazi iz ljubavi prema Bogu, u Njemu se raduje i povećava. Modernizam je opsjednut sa tehnikama i specifikacijama. Naime ako je duhovni život jedan i jedinstven, kontemplacija je zdrava. "Tajna naše kontemplacije je moli i ustraj u tome!". Toma Akvinski, kao pripremu za kontemplaciju, naglašava čitanje Božje riječi, a sv. Dominik je prakticirao liturgijske molitve kao pripremu za kontemplaciju. Učenje je isto tako priprema na kontemplaciju. Moramo se vježbati u koncentraciji, i u tome nam studij pomaže. Studij nam pomaže da se naučimo diviti. 'Ja već sve to znam,' to nam ne pomaže u kontemplaciji, moramo naučiti slušati druge, bez obzira ma koliko sam puta to već čuo. Prema Tomi Akvinskom molitva je traženje, pitanje, a mi smo prosjački red. Govoreći iz perspektive žene o misiji našega dominikanskog reda, s. Hedvig je istaknula kako ima sestara koje misle da je naša misija u redu problematična, jer mi ne sudjelujemo u propovijedanju. Međutim, to nas pitanje vodi u laž. U Dominikovo vrijeme nje-govo propovijedanje nije bilo isključivo na sv. Misi, Dominikovo je propovijedanje općenito. Gledati propovijedanje samo kao homiliju na misi to je jako ograničeno mišljenje. Prva impresija jest da se krivo razmišlja kad gledamo na propovijedanje kao na homiliju. Dominik je svugdje propovijedao, a ne samo na misi. Naš zajednički život, propovijedanje, studij, sve nas to određuje kako to radimo. Sestre su u tome različite od braće dominikanaca jer tu nije jedan

individualac koji propovijeda nego je zajednica ta koja propovijeda. Mi sestre imamo veću šansu zadržati kontemplativnu dimenziju reda i to je veliki potencijal, jer mi imamo kršćansko iskustvo življenja u zajednici, naglasila je s. Hedvig. To je ujedno potencijal iskustva koji možemo dijeliti s drugima i kao žene možemo više komunicirati ljepotu življenja s Isusom, te to davati drugima, posebno mladima.

Zaključno svim izlaganjima tijekom tjedna uslijedili su osvrti triju sestara (Mađarska, Češka i Slovačka) na pismo Učitelja reda „Idi i javi mojoj braći!“. Svaka sestra je sa svoga gledišta iznijela osvrt na pismo, a potom je uslijedila i

zajednička diskusija.

Internacionalni susret u Badinu završio je evaluacijom cijelog tjedna, te različitim prijedlozima o čemu bi se moglo raspravljati na sljedećem susretu u budućnosti. Za nas tri koje smo bile prisutne u ime naše Kongregacije na susretu, bilo je ovo jedno plodonosno iskustvo, ispunjeno istinski dominikanskim duhovnošću i sestrinskim zajedništvom. Nadamo se da ćete iz ovih nekoliko kartica teksta uspjeti i vi, koji budete čitali, dodirnuti taj isti duh.

Vaša u Kristu i sv. Dominiku,
s. Ana Begić OP

Tjedan dominikanske duhovnosti u Slovačkoj

Isprva nisam namjeravala ništa pisati ni dodavati već rečenom o tjednu dominikanske duhovnosti u Badinu, ali toliko smo toga doživjele u samo tjedan dana da *ne mogu ne govoriti o onome što čusmo i vidjesmo*.

Ne znam odakle početi i što izdvojiti. Oko snica cijelog tjedna su zapravo predavanja koja su održali p. Vivian Boland i s. Hedvig Deak. P. Viviana poznamo, bio je i u Hrvatskoj, a s. Hedvig je časna majka mađarskih dominikanki. Njih dvoje su nam govorili o našem zajedničkom dominikanskom nasljeđu i poslanju. Više

o tome je pisala s. Ana pa se neću puno zadržavati na samom sadržaju predavanja. Predavači su nam svaki dan pripremili i pitanja za razmišljanje i rad u grupama koji su obično slijedili nakon predavanja.

Došla sam u Slovačku sa svojevrsnim otporom u sebi. Pitala sam se tko će opet slušati ‘dosadna predavanja’ tjedan dana, ali me jednostavnost i neposrednost predavača vrlo brzo osvojila. Predavači nisu bili samo prenositelji neke poruke, već su govorili o svom životnom iskustvu. Cijelo to iskustvo je uvelike bilo obogaćeno činjenicom da smo svi tamo prisutni bili dominikanci i dominikanke, većina vrlo sličnih povijesnih okolnosti u kojima su naše zajednice rasle (komunizam). Većina sestara je bila iz Slovačke, Češke, Mađarske, a samo nekoliko sestara iz drugih zemalja zapadne Europe. Našu kongregaciju smo predstavljale nas tri: s. Ana Begić, s. Jaka Vuco i s. Barbara Bagudić. Dva dominikanca su cijelo vrijeme bila s nama, p. Vivian Boland u svojstvu predavača i p. Damian Mačura u svojstvu prevoditelja.

Njih dvojica svećenika su također i svaki dan propovijedali na sv. Misi. Uživali smo u prekrasno pripremljenoj liturgiji, prekrasnom pjevanju i divno uređenoj kapeli. Teško je prenijeti u riječi sve ono lijepo što smo tamo doživjeli. Svi smo sudjelovali u svim segmentima

zajedništva kroz tih tjedan dana. Sestre su napravile raspored tako da smo se izmjenjivali u pjevanju psalama, a sestre brojnije zastupljenih kongregacija su pjevale na misama.

Svatko je svojim doprinosom obogatio rad toga tjedna jer smo svi sudjelovali u radu u skupinama. Kasnije se sve iznosilo na zajedničkoj razini. Unatoč jezičnim barijerama mislim da smo se jako dobro razumjele, izmijenile svoja iskustva i obogatile jedna drugu. Predavači su se potrudili pripremiti izvanredna predavanja i zanimljiva pitanja za rad u grupama. Navest ću neka od tih pitanja o kojima smo raspravljali:

Što bismo izgubili ako bismo se odrekli dominikanske tradicije demokracije?

Kako zavjetovanje čistoće može ispuniti čežnju ljudskog srca da voli i bude voljeno i ispuniti potrebu da bude plodno? Postoji li napetost između akcije i kontemplacije?

Što te motivira/tjera ujutro iz kreveta?

Svi zajedno tamo bili smo ‘jedno srce i jedna duša’ i zbog toga smo i dijelili otvoreno svoja razmišljanja jedni s drugima i na taj način obogatili jedni druge. Posljednji dan predavanja tri sestre različitih kongregacija iznijele su svoj osrt na pismo učitelja reda „Idi mojoj braći i javi im!“: Dominikanke i propovijedanje. Sestre su tu iskreno progovorile o svom iskustvu kako one sebe i svoje sestre doživljavaju unutar dominikanske obitelji. Posebno me se dojmilo svjedočanstvo sestre Karole iz Slovačke koja je istaknula kako je njena mama zapravo bila prva ‘dominikanka’ u njenom životu. Njena mama nije mogla pričati o svom životu bez da govori o Bogu, a o Bogu nije mogla govoriti bez da govori o svom životu.

Također bih željela istaknuti i dvije propovijedi koje su me se dojmile. P. Damian je jedan dan propovijedao o Mojsiju i istaknuo pitanje koje su Mojsiju uputili kad su ga upitali: Tko te postavio za vođu svima nama? P. Damian je rekao kako Mojsije nikad nije zaboravio tko ga je poslao i da isto tako ni mi ne bismo smjeli zaboraviti tko je nas poslao. Svi smo poslani u zajednice u kojima živimo, na radna mjesta gdje radimo, među ljude koje srećemo.

Druga propovijed koja me se dojmila je bila propovijed p. Viviana. Govorio je o izlasku Izraelaca iz Egipta i o rečenici koja opisuje da je Gospodin cijelu noć probdio radi njihovog izlaska. Pater je naglasio kako je Bog uvijek uz nas, u svim našim poteškoćama, on nikad ne spava, on uvijek bdi. S nama je i u radosti i u tuzi.

Mi smo tu Božju blizinu doista osjetili cijelo to vrijeme koje smo bili u Slovačkoj. Osjetili smo ju kad smo svi zajedno pjevali, posebno kad smo pjevali Salve Regina i O Lumen. Osjetili smo ju kad smo zajedno raspravljali o našoj dominikanskoj tradiciji ili apostolatu kojim se bavimo. Osjetili smo ju i u našim zajedničkim kreativnim radionicama gdje smo pokušavali naučiti ukrasiti svijeću, izraditi krunicu, čestitku ili statuu od gline. Doživjeli smo Božju blizinu i penjući se na Kalvariju pored grada Banska Štiavnica. Bili smo doista jedna velika Božja i dominikanska obitelj.

Velika je milost biti dio dominikanske obitelji i ovakvi susreti nam to tako rječito govore i svjedoče. Hvala Bogu i svima onima koji su

nam omogućili ovaj susret. I drugim sestrama želim takvo iskustvo.

s. Barbara Bagudić

DUHOVNE VJEŽBE U SUBOTICI ODRŽALA S. ANA BEGIĆ

Duhovno iskustvo blizine Boga i zajednice

Od dana 6. do 11. rujna 2015. godine održane su duhovne vježbe u zajednici naših sestara dominikanki u Subotici. Voditeljica duhovnih vježbi bila je s. Ana Begić. S obzirom da je ovu godinu papa Franjo posvetio posvećenim osobama teme o kojima se u duhovnim vježbama raspravljalo bile su o vrijednosti redovničkog poziva, života u zajednici te čovjeku kao psihološki zreloj i ljudski savršenoj osobi.

Zanimljivo je bilo iskusiti zajedništvo u molitvi, duhovnosti i razmatranjima sa mojim starijim sestrama. Iako na početku sa dozom pozitivne treme iz dana u dan, iz sata u sat trema se pretvarala u opuštenost, radost i zadovoljstvo. Kao i u svim duhovnim vježbama dan smo započimale molitvom, no s obzirom da smo svetu misu imale u župnoj crkvi naš dnevni red i raspored počeo bih Euharistijom, potom jutarnjom molitvom časoslova, doručkom, prvim razmatranjem, krunicom, ručkom, poslijepodnevnim počinkom, potom smo imali različite sadržaje (klanjanje, meditacije...) do drugog razmatranja i na smiraju dan smo

završavale večernjim pohvalama Gospodinu.

Iskreno, na početku sam bila pesimistična i pitala se hoće li to moje sestre s obzirom na njihovu životnu dob moći izdržati? I dobila sam više od pozitivnog odgovora, dobila sam nutarne zadovoljstvo, ispunjenje i radost. S obzirom da pišem o onome kako sam i što doživjela razumljivo je da će ovaj pristup biti više subjektivan nego li objektivan. Iznenadujuće je bilo kako su sestre aktivno sudjelovale u razmatranjima te bi nakon svakog izlaganja uslijedila pitanja,

i ugodan razgovor na temu koju bi obrađivale. Osjećalo se da je tu prisutan Duh Sveti u punini! Ovim kratkim prilogom željela bih reći jedno veliko hvala najprije dragom Bogu koji nas je zajedno sabrao i dao nam mogućnost susreta, hvala mojim sestrama svima skupa i svakoj pojedinoj što su mi pokazale kako je potrebno

biti ponizan, kako je potrebno znati i umjeti bez obzira na sposobnosti, darove i uspjehe biti jednak ostalima. Dao Bog da se zajedništvo susreta i ljubavi prema Njemu i bližnjemu svakodnevno budu uvećavali u svim našim zajednicama.

Vaša u Kristu i sv. Ocu Dominiku

s. Ana

~ Liturgijska glazba vremena došašća ~

Dani crkvene glazbe

Između sedamdesetak sudionika, od kojih su neki pristigli iz brojnih gradova diljem Lijep naše, 22 i 23. listopada 2015. na već tradicionalnim Danima crkvene glazbe bile su i naša s. Slavka Sente, i s. Ivana Pavla Novina. Pod pokroviteljstvom Katoličkog bogoslovnog fakulteta, Instituta za crkvenu glazbu "Albe Vidaković" i Hrvatskoga društva crkvenih glazbenika seminar je održan u prostorijama Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. I ovogodišnji Dani crkvene glazbe obrađivali su još jednom zanimljivu i korisnu temu: Liturgijska glazba vremena došašća. U ovom kratkom osvrtu usredotočiti ćemo se na za liturgijske glazbene animatore značajne i korisne smjernice što su se mogle čuti na ovogodišnjem seminaru.

Cjelokupni program je bio podijeljen u tri cjeline: prvi dan prijepodne, nakon zajedničke molitve i pozdravnih govora održana su dva predavanja i radionica. Poslijepodnevni dio programa se sastojao od predavanja i radionice nakon kojih je uslijedilo sudjelovanje na euharistijskom slavlju u Zagrebačkoj katedrali. Treća cjelina programa održana je drugoga

dana prijepodne, a sastojala se od predavanja i radionice. Na kraju, ovogodišnji Dani crkvene glazbe završeni su koncertom studenata ICG-a. Ideja seminara se u sveukupnosti može ocijeniti kao iznimno potrebna i korisna za sve one koji se na ikoji način susreću s crkvenom glazbom, mjesto je susreta i zajedničkog i stručnog traženja odgovora na pitanja s kojima se susrećemo u praktičnom radu sa zborovima i tijekom priprema i samog glazbenog animiranja liturgijskoga slavlja, tog središta života Crkve.

Ukratko, nakon zajedničke molitve na početku programa prvoga dana okupljenima se obratio mons. Ivan Šaško, pomoćni biskup zagrebački i obodrio prisutne u razmatranju što to crkvena glazba jest na osobit način u okvirima istaknute teme kako bi se razvila osjetljivost na vrijednosti i poštovanje spram vlastite kulturne baštine. Zatim je prof. dr. sc. vlč. Tonči Matulić, dekan KBF-a, izrazio radost što se Institut nalazi i ovakvo događanje odvija u krilu KBF-a. Osobit naglasak vlč. Matulić je stavio na unaprijeđenje kvaliteta studija s ciljem izgrađivanja prepoznatljivosti. Potom, okupljenima se obratila i doc. art. Mirta Kudrna, predstojnica ICG-a zaželjevši dobrodošlicu svima, a istaknula je kako bavljenje glazbom pretpostavlja da će glazba zahvatiti sve pore života, ono jest zahtjevno, ali je zato nagrada neprocjenjiva.

Nakon kratke stanke uslijedila su dva zanimljiva i obogaćujuća predavanja. Prvo predavanje je održao mr. sc. vlč. Milan Dančuo, inače profesor na KBF-u i kapelan na našoj

župi Krista Kralja u Zagrebu. Na zanimljiv i način sudionike je upoznao s temom Adventska teologija nade: primjeri iz O-antifona. Naime otvorio je temu iz tri perspektive: kršćanska nada, povijesna dimenzija i teološko bogatstvo O-antifona. Ono što je možda najvažnije upamtiti svima nama koji svakodnevno pripremamo liturgijski repertoar jest, kako je vlč. Dančuo istaknuo, to da liturgijska glazba treba izražavati dimenziju kršćanske nade tj. eshatološku napetost koju resi otvorenost budućnosti, a dobar primjer takvoga izražaja nalazimo upravo u teološki iznimno bogatim O-antifonama kao izrazu vjere, molitve i iščekivanja. U predavanju koje je uslijedilo, a održala ga je izv. prof. dr. sc. s. Katarina Koprek na temu Gregorijanski napjevi u vremenu Došašća sudionici su imali priliku susresti se s bogatom analizom ulaznih pjesama nedjelja došašća, Ave Marie, himana iz vremena došašća i O-antifona. S. Koprek je pokazala temeljna obilježja stvaranja melodije gregorijanskoga korala naglasivši i primjerom istaknuvši koji bi karakter trebao pratiti koju nedjelju došašća. I taj naputak osobito vrijedi upamtiti svim animatorima liturgijskih slavlja. Jutarnju dio programa završen je radionicom na temu Himni i pjevanja recitativa u vremenu Došašća koju su predvodili doc. mr. art. Ruža s. Domagoja Ljubičić, Danijela Župančić, prof. i Marko Magdalenić, prof.

Poslijepodnevni do programa predvodila je izv. prof. Jasenka Ostojić, pročelnica III. odjeka za dirigiranje, udaraljke i harfu Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu. U prvom dijelu prof. Ostojić je održala korisno, bogato i iznimno zanimljivo predavanje na temu Rad s amaterskim zborovima, a odmah nakon predavanja uslijedila radionica tijekom koje se prof. Ostojić detaljnije (praktično) osvrnula na značajnije zahtjeve rada sa zborovima kao što su: ton, intonacija i posebnosti pripreme za dirigiranje odabranih skladbi. O kvaliteti i zanimljivosti ovoga dijela programa dovoljno će reći činjenica da je nedostajalo vremena za odgovore na sva otvorena pitanja i teme. Program prvoga dana zaključen je sudjelovanje sudionika na

euharistijskom slavlju, Veni Sancte Spiritus za početak akademske godine, u Zagrebačkoj katedrali na kojoj je liturgijsko pjevanje animirao zbor studenata i profesora ICG-a.

Program drugoga dana započeo je zajedničkom molitvom nakon koje je predavanje i radionicu održao prof. mr. art. vlč. Miroslav Martinjak. U predavanju na temu Mo. Andelko Milanović i poslijekoncilska liturgijska glazba (prigodom 25. obljetnice smrti) vlč. Martinjak je naglasak stavio na ono čime se mo. Milanović bavio, na ono što ga je zanimalo i ono što su drugi o njemu govorili. Na temelju izvadaka iz trećega razdoblja sv. Cecilije vlč. Marinjak je zaključio kako je mo. Milanovića obilježavao "koncilski duh", a svojim se djelovanjem i osobnošću pokazao kao onaj koji je glazbom stvarao jedinstvo i mir. Po kratkoj pauzi uslijedila je radionica na kojoj je prof. Martinjak istaknuo pojedine poteškoće i zahtjeve susreta s dirigiranjem gregorijanskoga korala. No prof. Martinjak je prošavši kroz nekoliko primjera sudionicima ponudio prikladna rješenja za dirigiranje gregorijanskog korala.

Ovogodišnji Dani crkvene glazbe, zatvoreni su kratkim ali nadasve zanimljivim i nadahnutim koncertom profesora i studenata Instituta za crkvenu glazbu „Albe Vidaković“ KBF-a Sveučilišta u Zagrebu pod dirigentskim ravnanjem Danijele Župančić, prof. i uz klavirsku pratnju mr. art. Vesne Šepat Kutnar uz nekoliko dodatnih točaka, lijepo izvedenih klavirskih kompozicija nekoliko studenata. Dodatno, po završetku seminara svim sudionicima su uručene potvrde o sudjelovanju na ovogodišnjim Danima crkvene glazbe te im je udijeljen prigodni dar koji će, nadamo se dodatno, glazbeno obogatiti liturgijska slavlja u zajednicama i župama na kojima djelujemo.

s. Ivana Pavla Novina, OP

DUBROVNIK: Dominikanci bogatiji za 11 novih mlađih zavjetovanih redovnika!

Čak jedanaest mlađih dominikanskih novaka položilo je u nedjelju, 23. kolovoza prve jedno-stavne zavjete na tri godine za vrijeme koncele-briranog euharistijskog slavlja u samostanskoj crkvi sv. Dominika u Dubrovniku. Poslušnost učitelju reda fr. Brunu Cadoréu preko provincijala Hrvatske dominikanske provincije fr. Ante Gavrića, koji je predvodio slavlje, izrekli su: Dominik Štefulić, Karlo Alan Kevo, Bernard Marija Prelčec, Pio Buzov, Ivan Babić, Josip Bernard Knez, Luka Janković, Josip Dolić, Emanuel Čančić, Marin Golubović i Matej Trupina.

Oni su prve zavjete položili nakon godi-ne novicijata koju su proveli u samostanu u Dubrovniku pod vodstvom učitelja novaka fr. Nikole Leopolda Nosa te duhovnih vježbi koje su tjedan prije zavjeta imali u Perastu. Slavlju prvih zavjeta nazočile su i obitelji novaka, rod-bina, prijatelji i vjernička zajednica koja je svo-jom molitvom željela poduprijeti njihovu od-luku da svoj život posvete Gospodinu u Redu propovjednika.

Provincijal Gavrić u propovijedi je kazao kako je Isusovim suvremenicima bilo teško prihvatići ne samo njegov govor nego i njegovu osobu, te dodao kako smo i svi mi danas pozvani zauzeti svoj stav prema Isusu. „Je li Isus Krist doista Sin Božji ili tek jedan od ljudi koji ima tako lijepih misli? Je li Isus Krist ona oso-ba koja jedina može udovoljiti mojoj žđi za

srećom riječima koje vode u život vječni?“ Propovjednik je naglasio važnost odgovaranja na takva pitanja jer u životu svakog čovjeka, bilo redovnika bilo vjernika laika, dolaze trenuci kad ljudska snaga nije dovoljna da bi ostali vjerni onome što Bog od njih traži. U takvim trenucima Bog kojem vjerujemo daje snagu da se ostane vjerno njemu.

Obraćajući se jedanaestorici novaka, provincijal je kazao: „Draga braće zavjetovanici, vi ćete za koji trenutak u ruke svoga poglavara položiti zavjete nad knjigom Konstitucija naše-ga reda. Znakovita je to gesta. Polažete zavje-te u ruke starijega brata i time potvrđujete da sebe želite potpuno predati u ruke braće, a pre-ko braće poslanju reda, koji je u srcu Crkve.“ Govoreći o zavjetima koje polažu naglasio je kako je, kad je riječ o poslušnosti, važno razumjeti da je to poslušnost iz ljubavi.

Prve zavjete novaci su položili na blagdan dominikanske trećoredice sv. Ruže Limske. U sklopu obreda provincijal je blagoslovio škapu-lare blagoslivljujući tako i njihova redovnička odijela.

Prior samostana fr. Matijas Farkaš izrazio je zadovoljstvo na ovoj generaciji novaka, koja je njemu prva generacija od kada je preuzeo dužnost priora, pa mu je tim više prirasla srcu. Zahvaljujući svima učitelj novaka fr. Nikola Noso podsjetio je na obred oblačenja kojeg su novaci imali prije godinu dana, te ustvrdio da je protekla godina bila jedna milosna godina u kojem ih je sve nosila milost Božja te im pože-lio da ih ona i dalje u životu prati.

Liturgijsko pjevanje predvodio je Oratorij-ski zbor crkve sv. Marka u Zagrebu „Cantores sancti Marci“ s dirigentom Juricom Petrom Pe-tračem i orguljašem Pavaom Maršićem.

Napomenimo da je ovo jedna od brojnijih generacija koja je posljednjih desetljeća pola-gala prve zavjete u Redu propovjednika, koji tako svjedoči da ima mlađih ljudi koji se ne boje odgovoriti na Božji poziv izabirući redov-nički put.

Angelina Tadić (www.dominikanci.hr)

Dakle, habit su obukli...

Dana 30. kolovoza 2015. tijekom svete mise u samostanskoj crkvi sv. Križa na otoku Čiovu, četvorica postulanata, Antonio Franjo, Ilija Lešić, Željko Posarić i Dajan Topalović obukli su redovnički habit i primljeni su u novicijat Hrvatske dominikanske provincije.

Euharistijsko slavlje predvodio je provincial fr. Anto Gavrić, a činu oblačenja nazočili su roditelji, obitelj i prijatelji braće novaka. Obred primanja započeo je simboličnim činom prostracije u kojem kandidati traže milosrđe Božje i milosrđe braće čijoj se obitelji žele pridružiti.

Fr. Anto Gavrić je posvijestio okupljenima da nas Isus poziva da znamo u svom životu stavljati riječ Božju na mjesto koje joj pripada. U trenutku kada ovim svijetom vlada more informacija i riječi koje mnogi izgovaraju bez imalo odgovornosti, ovi mladići ulaze u Red u kojemu riječ ima posebno značenje.

Ali ta riječ duboko je promišljana, proživljavana i proučavana. To je riječ Božja koja duboko odjekuje u onome srcu koje je prihvaća. Riječ koja nije izolirana već duboko proživljena s patnjama ljudi s kojima braća žive i među kojima djeluju.

Nakon propovijedi, postulanti su pitani o svojoj nakani i spremnosti da hode u novosti života nasljeđujući Isusa po primjeru svetoga Dominika i ustrajući u savršenom samostanskom opsluživanju. Njihovu volju provincial je potvrđio riječima: "Gospodin koji je započeo, on neka i dovrši."

Uslijedio je čin primanja i oblačenja habita nakon kojega su novaci povjereni brizi učitelja fr. Nikole Leopolda Nose.

Sljedećih godinu dana, fr. Bonifacije (Antonio), fr. Ilija, fr. Blaž (Željko) i fr. Dajan u zajednici samostana sv. Dominika u Dubrovniku temeljitije će upoznavati svoj poziv, iskušavati način života u Redu i oblikovati se dominikanskim duhom, a braća će provjeravati njihovu namjeru i prikladnost.

Fr. Ivan Zrno, OP

ORIOVAC: Mladomisničko slavlje fr. Mirka Ireneja Vlka

U nedjelju 13. rujna u župi sv. Emerika u Oriovcu, nedaleko od Slavonskog Broda, proslavljena je mlada misa ovogodišnjeg ređenika Hrvatske dominikanske provincije, fr. Mirka Ireneja Vlka. Bilo je to ujedno drugo mladomisničko slavlje u Oriovcu ovoga ljeta nakon "suše" od četrdeset i šest godina i mlade misе velečasnog Mije Gabrića, kanonika zagrebačkog. Mladoj misi prethodila je trodnevница - duhovna priprava.

Na sam dan mlade misе iz Zagreba su doputovala braća iz samostana Kraljice sv. krunice i bl. Augustina Kažotića, kao i Dominikansko laičko bratstvo bl. Ozane Kotorske te zbor bogoslova i mladih župe Kraljice sv. krunice.

Prema ustaljenom običaju, prije samog misnog slavlja mladomisnik je zatražio blagoslov svojih roditelja na pragu obiteljskoga doma.

Potom se formirala procesija koja je prosljedila glavnom ulicom do župne crkve sv. Emerika i parka u središtu Oriovca gdje je slavljenja mlađa misa.

S mladomisnikom su koncelebrirali župnik vlč. Zdravo Raguž, kao i svećenici iz svih susjednih župa, te braća svećenici iz dominikanskih samostana iz Zagreba i Bola na Braču. Propovijedao je župnik iz Kraljice sv. krunice, fr. Anto Bobaš.

Fr. Anto je na kreativan i originalan način povezao poruku evanđeoskog navještaja dva deset i četvrte nedjelje kroz godinu, tradicije i poslanja Reda braće propovjednika te mladomisnikova života i karaktera.

Sudionici mladomisničkog slavlja nedvojbeno će još dugo vremena pamtitи objašnjenje zašto fr. Mirko svakoga pozdravlja s latinskim pozdravom 'Ave' te pjesmu 'Mirko, ti si naša nada' koju su u trenutku inspiracije ispjevala braća studenti prošle godine na Mirkovu imendanskom slavlju.

Nakon mladomisničkog slavlja: mladomisnikova obitelj, prijatelji i pozvani gosti pozvani su na objed u općinskoj višenamjenskoj sali za slavlja koji je završio u pjesmi i vedrom raspoloženju. Tijekom objeda svoje glazbene talente pokazalo je lokalno kulturno-umjetničko društvo i predstavnici Češke besede – Slavonski Brod. (www.dominikanci.hr)

FR. CARLOS A. COSTA IMENOVAN NADBISKUPOM KOADJUTOROM

Papa Franjo imenovao je 3. studenoga 2015. fr. Carlosa Azpiroza Costu, bivšeg učitelja Reda propovjednika, nadbiskupom koadjutorom u gradu Bahia Blanca - Argentina, a naslijedit

će aktualnog sedamdeset petogodišnjeg nadbiskupa mons. Guillermea Joséa Garlattia.

Fr. Carlos se rodio u Buenos Airesu, Argentina, 30. listopada 1956.

Primio je đakonsko ređenje iz ruku kardinala Eduarda Francisca Pironia 8. kolovoza 1986. Sljedeću godinu, večer prije svetkovine uznesenja BDM-e, kardinal Pironio mu je podijelio sveti red.

U rujnu 1989. provincijal, u dogovoru s tadašnjim Učiteljem Reda, fr. Damianom Byrne, šalje ga u Rim kako bi studirao kanonsko pravo na Angelicum.

Sredinom 1997. Učitelj Reda, fr. Timothy Radcliffe gaje imenovao Generalni prokurator Reda u Rimu. Od tada bio je profesor predmeta "Pravo posvećenog života" na fakultetu kanonskog prava na Angelicum. Bio je rektor naše bazilike Svetе Sabine od 1997. do konca 2000.

Sudjelujući kao gost-stručnjak na Općem izbornom zboru Reda u Providencu, bio je izabran za Učitelja Reda 14. srpnja 2001. Navedenu je službu vršio do 2010. Potom se vratio u Provinciju gdje je vršio različite službe. Za biskupa Bahia Blance biti će zaređen 22. prosinca 2015. (Izvor: <http://www.op.org>)

DUBROVNIK: Prvi Redovnički dan u Dubrovniku

Prvi Redovnički dan u Dubrovniku, u organizaciji HKVRPP-a, održan je u subotu, 5. rujna s temom „Radost i zajedništvo“ u dvorani sv. Ivana Pavla II. i franjevačkoj crkvi Male braće. Otvorio ga je dr. fra Jure Šarčević, predsjednik

Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavarica i poglavarica koja organizira redovničke dane.

Ovaj dan u Dubrovniku dio je 31. Redovničkih dana čija novost u Godini posvećenog

života je u tome da se prvi put organiziraju u pet gradova u Hrvatskoj. Prvi od tih gradova je Dubrovnik.

Pozdravljajući goste i sudionike predsjednik Šarčević istaknuo je kako su radost i zajedništvo, što su teme susreta, nosive riječi pontifikata pape Franje. Govoreći o nekim karakteristikama našeg vremena kazao je da je danas „potrebna jasnoća i snažno svjedočanstvo ljudi koji vide Božjim očima, ljudi koji otvaraju perspektivu i vide dalje od običnih ljudi“. A tu redovnici i redovnice mogu pružiti svjedočanstvo Evandelja.

Nazočne je pozdravio i dubrovački biskup mons. Mate Uzinić, predsjednik Vijeća HBK za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života, koji je izrazio radost što HKVRPP ovakav dan organizira i u Dubrovniku te nadu da će se s time nastaviti i nakon Godine posvećenog života.

Prvo predavanje "Radost u Novom zavjetu. Dar i odgovornost kao konstitutivne značajke spasenjske radosti" održala je dr. s. Silvana Fužinato, iz Družbe Presvetog Srca Isusova, koja predaje biblijsku teologiju na fakultetima u Zagrebu i Đakovu.

Radost u redovničkim zajednicama

Potičući okupljene na preispitivanje koliko radosti ima u njihovim redovničkim zajednicama, dr. Fužinato je kazala kako je nemoguće ukratko izreći sva značenja radosti u Novom zavjetu. Zato je detaljnije protumačila tri aspekta radosti prema izabranim novozavjetnim tekstovima: radost spasenja, radost odgovornosti i

radost križa. Zaključila je kako su odluke koje su u Godini posvećenog života pozvani ne samo donositi, nego i autentično živjeti i svjedočiti, „odluke radosti koja se rađa u osobnom iskustvu spasenja, raste u odgovornom djelovanju te postiže puninu u daru ljubavi vlastita života. Nije riječ o radosti kao 'beskorisnom ukrasu', 'umjetnom osmjehu', 'trenutnoj ili površnoj raspoloživosti' nego o radosti spasenja, odgovornosti križa kao konstitutivnoj značajki identiteta osobe posvećene Bogu i čovjeku.“

Koncelebrirano euharistijsko slavlje, kao vrhunac radosti i zajedništva, u crkvi Male braće predvodio je biskup Uzinić. Redovnice iz različitih zajednica su čitali čitanja i molitvu vjernika, a pjevanje su animirale dominikanke pod vodstvom s. Blaženke Rudić.

Kako redovništvo može pravilno prenositi drugima ono bitno?

U propovijedi je dubrovački biskup potaknuo okupljene redovnike i redovnice na promišljanje u Godini posvećenog života o onome što je bitno, a što sporedno u redovničkim zajednicama te kako što bolje prenosi ono bitno drugima. Kao bitno je naglasio Evandelje, dok je među nebitno ubrojio različita pravila koja su u različitim vremenima možda i imala smisla, ali danas, podignuta na pijedestal uzvišenosti, opterećuju prenošenje evanđeoske poruke. Razmišljajući o tome kako poruku Evandelja što bolje prenijeti drugima istaknuo je dva oprečna, ali, po njegovom mišljenju, oba pogrešna načina. Jedan je da se ljudima ovoga vremena nastoji poslati poruka da su redovnici i redovnice isti kao i oni, čineći Evandelje privlačnim onako kako današnji ljudi shvaćaju privlačnost. Druga je insistiranje na starim pravilima koja nemaju ništa zajedničko sa sadašnjim trenutkom. „Najbolje je da ljudima pokažemo da je vrijednost Evandelja ono što nas ispunjava i ono što njih može ispuniti“, istaknuo je biskup Uzinić.

„Samo ako se budemo trudili oko onog bitnog moći ćemo osobno u svojoj dubini biti istinski radosni. I onda ćemo moći učiniti

istinski sretnima i svoje zajednice koje neće biti opterećene nebitnim nego će biti radosne zbog onog bitnog, zbog poslanja koje imaju kao oso-be Bogu posvećenog života, polazeći ne samo

od karizmi nego od Evanđelja čije su oni izričaji. A onda će se ta radost i zajedništvo iz vlastitih zajednica moći na pravi način priopćiti drugima,“ poručio je biskup.

Uz 500. obljetnicu rođenja sv. Terezije Avilske

Predavanje „Zajedništvo kod sv. Terezije Avilske“ održao je dr. don Edvard Punda, s Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Splitu. Kao teološki temelj zajedništva protumačio je Terezijino iskustvo Boga, a njezinu viziju zajedništva izdvojio je iz njezinog iskustva samostana koje je osnivala. Zaključio je kako zajedništvo kod sv. Terezije nije neka usputna tema nego je to dinamičan proces. Za nju redovnički zavjeti nisu samo u službi ostvarenja vlastite svetosti nego u službi zajedništva. Važno joj je da redovnice budu prijateljice, onkraj klanovskih druženja koja razaraju zajednicu. Svaki čovjek može profitirati upoznavajući njezinu viziju zajednice, zaključio je dr. Punda.

Uz stotinjak redovnica i redovnika iz pet muških i desetak ženskih redovničkih zajednica koje djeluju na području Dubrovačke biskupije skupu je nazario i fra Stanko Dodig, pročelnik Vijeća za posvećeni život Dubrovačke biskupije.

Na Redovničkom danu bilo je prigode za postavljanje pitanja predavačima i produbljivanje teme, te iznošenje svojih razmišljanja. Dan je završen kako je i započeo – zajedničkom molitvom.

Prvom Redovničkom danu u Dubrovniku nazočile su s. Katarina Maglica i s. Ružica Barić, članice predsjedništva HKVRPP-a čije družbe su s područja Dubrovačke biskupije. Moderatori susreta bili su dominikanski provincijal dr. fra Anto Gavrić i zamjenica vrhovne predstojnice Družbe Kćeri milosrđa mr. s. Vianeja Kustura. Prvi Redovnički dan u Dubrovniku nije prošao bez pjesme i spota kojeg su hrvatske redovnice i redovnici priredili za Godinu posvećenog života „Hvala redovnika“.

Podsetimo, HKVRPP već trideset godina organizira Redovničke dane (donedavno “Redovnički tjedan”). U Godini posvećenoga života odlučeno je organizirati Redovničke dane u pet mjesta: Dubrovniku, Rijeci, Đakovu, Splitu i Zagrebu.

Opća tema ovogodišnjih Redovničkih dana je: „Radost - zajedništvo - emocije“. Tema je uzeta na temelju apostolskog pisma pape Franje u Godini posvećenog života: “Gdje su redovnići, ondje je radost”.

Angelina Tadić

SPLIT: Održani XXXI. Redovnički dani u Splitu

U organizaciji Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica (HKVRPP) u petak 18. i subotu 19. rujna u dominikanskom samostanu u Splitu održani su 31. Redovnički dani. Prema pozivu pape Franje redovništvu da živi radosno, tema ovogodišnjega najvećeg skupa hrvatskoga redovništva bila je “Radost i zajedništvo”.

Susret je prvoga dana započeo pozdravima izaslanika splitsko-makarskog nadbiskupa Marina Barišića prof. Nediljka Ante Ančića te predsjednika HKVRPP-a fra Jure Šarčevića koji

je otvorio Redovničke dane.

Zatim je u prijepodnevnom dijelu programa o temi “Radost u Novom zavjetu - Dar i odgovornost kao konstitutivne značajke spasenjske radosti” izlagala s. Silvana Fužinato iz Družbe Presvetog Srca Isusova.

U predavanju je opisala nekoliko novoza-vjetnih tekstova koji upućuju na radost te istaknula da se u Novom zavjetu čak 133 puta spominje ta riječ. Zatim je misno slavlje predvodio dominikanski provincijal o. Anto Gavrić koji je kao voditelj Povjerenstva za trajnu formaciju

HKVRPP-a, u zajedništvu sa s. Vianejom Ku-sturom, i organizirao te vodio Redovničke dane.

Popodnevni je dio programa svojim izlaganjem "Zajedništvo u radosti – razmišljanja u društvu s papom Franjom" usmjerio franjevac konventualac Ljudevit Maračić. On je govorio o važnosti zajedništva i bratstva u redovničkom životu. Naglasio je da u redovničkim zajednicama nerijetko ima puno individualizma i nedostatka osjećaja pripadnosti družbi i zaključio da tamo gdje je redovništvo treba biti radost jer da su tužna lica žalosno svjedočanstvo posvećeno-ga života.

Završni dio programa obogaćen je izved-bom monodrame posvećene bl. Ozani Kotor-skoj „Biti s Bogom dovoljno je za sreću“ koju je izvela dominikanka s. Barbara Bagudić te otvorenjem izložbe "Hrvatski sveci i blaženici u našem narodu".

U prijepodnevnom programu drugoga dana dominikanac fr. Srećko Koralija održao je predavanje „Postajati strastven u budnosti navješčivanja“ u kojem su izdvojeni mnogi ele-menti govora o životu i suživotu, ustrajnosti, predanosti i emocionalne pismenosti.

Gоворио је о односу преданости и strasti, као и о потреби за izbjegavanjem pogrešaka, a podsjetio je i na terapeutske dimenzije pot-punog predanja. O. Koralija je naglasio да је

redovništvo pozvano uvijek iznova učiti vedri-nu, preusmjeravati pogled na pozitivno, proble-me pretvarati u izazove, a svoj život kao priliku za rast u dostojanstvu i budnosti zajedništva.

Uslijedilo je misno slavlje koje je predvo-dio o. Šarčević, a propovijedao je o. Koralija. Popodnevni je program obogaćen izlaganjem zamjenika glavnoga urednika Glasa Koncila Branimira Stanića.

On je podsjetio na to da narušeni odnosi u zajednici rezultiraju klanovima, ogovaranjima, zakulisnim igram, hladnoćom, licemjerstvom, zatim da su samostanski kapituli razmjena uza-jamnosti i prilika za reviziju života, molitvu i razgovor. Obrazlagao je važnost dobre organi-zacije sastanka koja uključuje cilj, dnevni red, uloge sudionika i određivanje trajanja sastanka te istaknuo da je za uspjeh kapitula najvažnije radosno, živo i djelatno sudjelovanje braće.

Redovnički dani zaključeni su plenarnom raspravom na kojoj je, uz moderiranje Tanje Baran, svoja osobna svjedočanstva življenja radosnoga života izreklo sve četvero izlagачa, a pitanjima je i svjedočanstvima sudjelovala i okupljena publika.

Nakon Dubrovnika, Rijeke i Splita, Redov-nički će dani biti održani još 10. listopada u Đa-kovu te 23. i 24. listopada u Zagrebu. (www.dominikanci.hr)

MONS. CARBALLA NA REDOVNIČKOM TJEDNU U ZAGREBU

"Redovnici i redovnice u Hrvatskoj, gdje je vaše srce?"

Redovnički dani u Zagrebu 23. i 24. listopada 2015.

Ovogodišnji 31. Redovnički dani, koji su prigodno uz Godinu posvećenoga života na-kan ljeta održani u pet hrvatskih gradova, Dubrovniku, Rijeci, Splitu, Đakovu te 23. i 24. listopada u Zagrebu, sadržajem su kulminira-li baš na dvodnevnom zagrebačkom glavnom godišnjem okupljanju hrvatskih redovnika i redovnica, i to u susretu s tajnikom Kongre-gacije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života, nadbiskupom Joséom Ro-dríquezom Carballom.

Dugo očekivani susret mons. Carballa i oko 400 redovnika i redovnica u organizaciji Hrvat-ske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica (HKVRPP-a) dogodio se u subotu 24. listopada u kompleksu franjevačke župne crkve i samostana sv. Križa u Svetu.

Nakon zajedničke molitve Trećeg časa, pri-godne pozdravne riječi uputili su kao organiza-tor Redovničkih dana i voditelj Povjerenstva za trajnu formaciju HKVRPP-a dominikanski pro-vincijal Anto Gavrić te predsjednik HKVRPP-a

kapucinski provincijal Jure Šarčević podsjetivši na više sadržaja koje je hrvatsko redovništvo do-sad organiziralo u Godini posvećenoga života.

Zatim se okupljenima obratio predsjednik Vijeća HBK za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života dubrovački biskup Mate Uzinić i u ime kardinala Josipa Bozanića izaslanik vlč. Marko Kovač.

Kako je uvodno susret započeo gledanjem video-spota redovničke himne "Hvala redovnika", tako je mons. Carballo prije predavanja izrazio zadovoljstvo viđenim. "Znate plesati i igrati se, imate mladost, a to znači da imate budućnost, ponekad i molite, barem karmeličanke" – s jedne je strane ozbiljno, a s druge strane šaljivo zaključio mons. Carballo, nakon pljeska koji je izazvalo prikazivanje "Hvale redovnika".

U predavanju je govorio o današnjem stanju posvećenoga života te o posvećenom životu u budućnosti. Istaknuo je da neki misle kako je stanje u redovništvu jako loše, konfuzno, nesigurno i da se redovništvo primiče svojem kraju, posebice ženski ogrank, te da treba pobjeći dok brod nije sasvim potonuo. ima i onih koji misle da posvećeni život postaje sve snažniji. Mons. Carballo je istaknuo da se ne slaže ni s jednima ni s drugima, već da misli da je posvećeni život u cijelome svijetu u vremenu krize i zime. "To znači", pojasnio je mons. Carballo, „da smo došli do točke u kojoj je važno donijeti odluku.

Ako odluke koje donešemo budu prikladne, značit će život, a ako ne budu, značit će smrt. Zimsko je vrijeme razdoblje u kojem priroda radi u dubinama, na razini korijena, jer će stablo zdravoga korijena poslije lakše dati plo-

dove, listove, cvjetove. Na nama je, dakle, rad u bitnim elementima. Da bismo adekvatno odgovorili na kriju i zimu potrebna nam je lucidnost, bistrina i mogućnost raspoznavanja."

Mons. Carballo je objasnjavao da su za (ne) kvalitetan život u redovničkoj zajednici odgovorni svi članovi, ne samo poglavari, provincijali ili generali, da nema smisla voditi utopističke razgovore u samostanima koji frustriraju, da je važnije više moliti, a manje pričati o molitvi, da je važnije živjeti bratstvo, a manje pričati o njemu.

Naglasio je da je pri prihvaćanju novih zvanja u zajednicu važno dobro razlučivanje, pri čemu psiholozi i sociolozi mogu biti samo pomoćnici. "Kod razlučivanja važno je voditi računa o karizmi, evanđelju i znakovima vremena. Sve su karizme dobre. Na nama je da utemeljitelje naših družbi koji su nam definirali karizme aktualiziramo u današnjem svijetu" – naglasio je mons. Carballo i ispravljao da svake godine oko 2500 osoba u svijetu napusti posvećeni život, a da uzroke za to ne treba tražiti u društvu, već u nečem što nije dobro u posvećenom životu.

Gоворио је о redovničkom nezadovoljству које dušu čini suhom, o redovnicima koji су срећни само тамо где нису, који имају лице као да су на спроводу, споменуо се и duhovne anemije која rezultira osrednjošću i zaključio да уз такве redovnike неће бити нових zvanja.

Upozorio је да се zbog straha од propasti redovničkih zajednica u samostane nerijetko primaju neprikladni kandidati па да poglavari с "karizmatskim turizmom", како га је назвао, требају битије као опрезни. "Redovničke kuće не могу бити уточишта за one који никад не смiju постати redovnici, особа која нema ljudske kvalitete, ne smije бити примљена у samostan.

U redovničkom životu inspiracija nam treba biti svetost, osjećajna i seksualna formacija ne smiju biti tabui, treba insistirati na dobroj trajnoj redovničkoj formaciji" – naglašavao је mons. Carballo podsjećajući da je posvećeni život stvorio kulturu u svijetu, а да је данас, на žalost, ne stvara, mладима је savjetovao да се добро intelektualno pripreme jer да inače не

budu mogli voditi dijalog sa suvremenom kulturom, a da je najvažnije da redovnici i redovnice ostanu evanđeoski znak, pa ako i brojčano budu opadali.

Istaknuo je da kriza zvanja u Europi postoji, ali ne u toj mjeri kako se čini, jer da niču i novi instituti diljem svijeta, a većina njih u Europi. Novih zvanja ima, nije u tome problem, rekao je mons. Carballo, problem je što sve više redovnika i redovnica odustaje od posvećenoga života.

“Dragi hrvatski redovnici i redovnice, vi imate milost zvanja, pratite ih, inače ćete ih izgubiti, čak i ako mladi koji su vam došli, ostanu u samostanu. Zato je važno formirati odgojitelje koji će biti sposobni pratiti mlađe, odgojitelji, ne smiju biti policajci. Važno je promijeniti shemu formacije.

Ključni trebaju biti vjera, bratski suživot i osjećajnost, naglašavam da biti redovnik ne znači biti vjernik, iza habita se može kriti i ateist. A oni koji su zavjetovani ne smiju biti u samostanima samo zato što ih od kopanja bole leđa ili ih je prozeti stid. Papa Franjo nam je poručio da mi redovnici ne smijemo biti tužne sljedbe, već da trebamo živjeti strastveno, srca zaljubljena u Isusa Krista” – zaključio je u predavanju mons. Carballo.

Slijedilo je misno slavlje koje je predvodio biskup Uzinić. Uz mons. Carballa suslavio je apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj mons. Alessandro D'Errico, te petnaestak svećenika redovnika, među kojima i nekoliko provincijala.

U propovijedi je mons. Carballo govorio o radosti na koju je u Godini posvećenoga života pozvao papa Franjo rekavši da radost nije opcija, nego odgovornost.

“Redovnici i redovnice u Hrvatskoj, gdje je vaše srce? U Isusu ili u mnogim drugim idealima poput bogatstva i moći?”, zapitao je mons. Carballo ističući da svijet očekuje redovnike zaljubljene u Isusa Krista. “Papa Franjo poručuje redovnicama da budu majke a ne usidjelice, a redovnicima da budu očevi a ne stari momci, a da biste to bili, morate znati gdje vam je srce.

“Važna nam je i nada jer Bogu nije ništa nemoguće” – zaključio je u propovijedi mons. Carballo koji je govorio na talijanskom jeziku, a prevodila je Marija Dugandžić.

Glazbeno je misu animirao Redovnički band aid, dirigirala je s. Elizabeta Peršić, a orgulje je svirao Mario Perestegi. (usp.www.dominikanci.hr)

PREDSTAVLJENA MONOGRAFIJA DOMINIKANKE U ŠIBENIKU

**‘Dominikanke u Šibeniku’: Sjedinjene u svim vremenima nisu dopustile
da se izgubi bijeli sjaj habita**

Predstavljanje knjige ‘Dominikanke u Šibeniku: Povijest samostana Gospe od Ružarija (1865 – 2015) autora Ivana Armande održano je u petak 16. listopada, u prepunoj šibenskoj knjižnici. Monografija o dominikankama u Šibeniku, gdje je naglasak stavljen na 150. godišnjicu ove zajednice, rođendanski je dar i mali doprinos proslavi osam stoljeća povijesti Dominikanskog reda.

Večerašnji izlagači su bili s. Katarina Maglica, vrhovna poglavarica dominikanki, autor knjige Ivan Armand i fra Ivan Bradarić, gvardijan samostana sv. Frane u Šibeniku, a među mnogobrojnom publikom bili su msgr. Ante Ivas i gradonačelnik Željko Burić.

‘Dominikanke, zvale se one dominikanske picokare, trećeredice reda svetog Dominika, konverse svetog Dominika, Milosrdne sestre Trećeg reda svetog Dominika ili samo sestre dominikanke, uvijek su nalazile način kako doprijeti do čovjeka.

Kroz nekoliko stoljeća svojeg djelovanja u Šibeniku ostavile su duboke tragove koji i danas isijavaju Božju dobrotu i nježnost’ – riječi su sestre Katarine Maglice.

Cilj ove monografije je pokazati kako se ljudske i duhovne sastavnice

u životu jedne zajednice dopunjaju i oplemenjuju, ili se sukobljavaju i mijomilaze, koliko je važno živjeti u zajedništvu i ići prema naprijed ali ne zaboraviti svoju povijest.

Točan datum dolaska sestara u Šibenik se ne zna, ali je dokazano da pisani dokumenti o njihovom postojanju datiraju iz 16. stoljeća.

– Ova će monografija sačuvati usmeno predaju i povjesnu dokumentaciju, proširiti znanje o šibenskim dominikankama i otkriti korijene današnje Kongregacije sestara dominikanki svetih Andjela čuvara – nastavlja sestra Katarina Maglica.

Svaka sestra ostavila je dio sebe i svojeg rada u mozaiku zbivanja, obogatile su zajednicu svojim radom, talentom i vjerom. U svim vremenima one su sjedinile svoju silu i nisu dopustile da bjelina dominikanskog habita izgubi sjaj. Zato je su večeras sestre ‘zabijelile knjižnici i grad’ kako je rekla časna sestra Jakica iz dominikanskog reda u Šibeniku na samom početku predstavljanja.

Ana Rak

– Radio Ritam, ŠIBENSKI PORTAL

DANI KONGREGACIJE U ŠIBENIKU

Sestre dominikanke imale su po drugi puta svoje Dane Kongregacije od 16. do 18. listopada u Šibeniku. Na susretu je sudjelovalo 39 sestara, što predstavlja trećinu cijele Kongregacije. Svrha ovih Dana jest osnažiti zajedništvo i osvježiti se na izvorima vjere, redovništva i karizme.

Dani su otvoreni u petak, 16. listopada u gradskoj knjižnici, svečanim predstavljanjem monografije Dominikanke u Šibeniku autora Ivana Armande. Knjigu su predstavili fra Ivan Bradarić, gvardijan samostana sv. Frane u Šibeniku, s. Katarina Maglica, vrhovna glavarica sestara dominikanki i autor Ivan Armanda. Monografija donosi povijest samostana Gospe od Ružarija u Šibeniku kroz 150 godina i kratki životopis svih sestara koje su djelovale i preminule u tom samostanu. Na predstavljanju je naznačio biskup mons. Ante Ivas i gradonačelnik Željko Burić.

Drugoga dana, u subotu, u prijepodnevnom programu sestre su imale priliku poslušati dva predavanja od svojih sestara, s. Ane Begić i časne majke Katarine Maglica. S. Ana je izložila razmišljanje pod naslovom Redovnik jučer, danas i zauvjek, osvrćući se na naš poziv, poslanje, redovničke zavjete i zajednicu/zajedništvo, dajući jedan novi pogled na ove poznate sastavnice redovničko života. S. Katarina ponudila je svoje razmišljanje i pozvala sestre na oživljavanje zajedničkih sastanaka kao sredstva izgradnje zajedništva.

Popodne su sestre pošle u Knin. Tu ih je

dočekao ravnatelj OŠ Domovinske zahvalnosti g. Ivan Uzun te ih proveo kroz kninsku tvrđavu i muzej. Nakon obilaska tvrđave sestre su se uputile u novu zavjetnu crkvu Gospe Velikog Hrvatskog Krsnog Zavjeta, gdje su slavile euharistiju. Sestre je pozdravio gvardijan fra Marko Duran, a misno slavlje predslavio fra Ivan Šimunac. U povratku su sestre posjetile Slap Krčić, koji je trenutačno prebogat vodom.

U večernjem dijelu susreta, koji je bio zabavnog karaktera, sestre su pogledale kratki film o životu u novicijatu tijekom jedne godine, viđen očima novakinja, koji je snimila s. Jana Dražić. Slijedio je zabavni kviz natjecateljskog karaktera koji je smislila i osmisnila s. Josipa Otahal. Pitanja su obuhvaćala četiri kategorije. Tri su bile u skladu s geslom Kongregacije: Bog, Red i narod, a četvrta vezana uz izreke i šale. Nagrada je svima bila radosno ozračje i puno smijeha.

Treći dan prije podne sestre su provele na Krapnju. Sudjelovale su u euharistijskom slavlju u crkvi sv. Križa koje je predslavio fra Ante Budimir uz gvardijana samostana fra Ivana Lelasa. Nakon mise razgledale su samostan i prošetale po otoku. Susret je završio zajedničkim ručkom u Katoličkom školskom centru u Šibeniku, gdje su sestre bile ljubazno primljene i smještene tijekom tri dana.

s. Blaženka Rudić OP
(www.dominikanke.org)

ZGODE I NEZGODE NAŠE S. KRISTINE

- ponovno u Lovranu?! -

Kao što je poznato, zbog sve većih bolova, s. Kristina Maleš je morala ići na operaciju kuka. Bilo je to još 13. rujna 2013., u Lovranu. No, nažalost, nije imala sreće kao mnogi drugi; pojavila se infekcija koja je trajala pune dvije godine s burnim reakcijama. Ponovno je završila u bolnici gdje joj je dignuta suspektna proteza, uzeti brisevi i uređeno sve što ide s tim. Čekajući u bolnici novu protezu, na neprotumačiv način dogodio se novi pad i puknuće kosti istoga kuka. Kakva zamjena: umjesto nove proteze, zadobila je novi lom kostiju! Teško možemo zamisliti koji je to bio šok, bol, strah i neizvjesnost za nju. No, ne samo za nju, nego jednako tako i za liječnike i bolničko osoblje. Da se to dogodilo kod kuće ili negdje vani možda bi je manje žalili, jer „sama si je kriva“. Međutim, pad se dogodilo u bolnici, pod budnim okom bolničkog osoblja.

Potpuno nemoćna, - svaki i najmanji pokret zadavao joj je silne bolove -, čekala je odluku liječničke konzultacije što i kako dalje. Nimalo ne sumnjamo da je u tim trenucima 'stavila u pogon' sve svece i anđele Božje da joj pomognu. A Isus, božanski liječnik duše i tijela, zajedno sa svojom Majkom kormilarili su njenim mislima i predanjem prema najsigurnijoj luci: volji Očevoj.

U petak 27. studenoga ponovno je bila na operacionom stolu. Sanirane su joj puknute kosti, ugrađeni stentovi i stavljena nova proteza

kuka. Dok ovo pišem (3. 12) još je uvijek u nepokretnom stanju, ali s velikom vjerom i nadom da je ono najgore iza nje i da joj sviću novi, lijepi dani. U svemu tome podupiru je molitve iz mnogih srdaca ne samo njenih sestara dominikanki nego rodbine, prijatelja i znanaca.

I još nešto: u svoj toj muci, za doktoricu Mirjanu i sve druge liječnike, kao i za liječničko osoblje imala je samo najljepše riječi zahvale i priznanja. Sama je priznala da su joj ovi trenuci patnje bili posebna škola i prigoda za dublje sazrijevanje u vjeri, nadi i ljubavi. Tako Gospodin postupa sa svojim miljenicima!

S. Krstina, neka ti je sretan i brz oporavak i povratak u tvoje 0bijelo jato' na Korčuli!

s. Slavka Sente

* U medicini, stent je mrežasta cjevčica koja se umeće u žilu kako bi neutralizirala ili spriječila neno sužavanje koje nastupa uslijed bolesti. Stentovi su u upotrebi u kardiovaskularnim sustavima, primjerice srčanim i plućnim arterijama, te velikim venama, ali također i u drugim organima i tkivima.

KONJŠČINA: Proslavila blagdan prvog hrvatskog blaženika

Blagdan prvog hrvatskog blaženika - dominikanca bl. Augustina Kažotića - svečano je proslavljen u župi sv. Dominika u Konjščini. Blagdanskom - misnom slavlju koje je predstavio moderator Nadbiskupskog duhovnog stola mons. Nedjeljko Pintarić, prethodio je blagoslov slike blaženog Kažotića.

U prigodnoj je homiliji, mons. Pintarić pojasnio značaj i ulogu dobrog pastira - pastira bl. Augustina Kažotića, posjetivši kako je on bio vrstan propovjednik, prosvjetitelj i promicatelj školstva.

U Zagrebu je utemeljio katedralnu školu, prvo visoko učilište u Hrvata, osigurao crkvenu nadarbinu voditelju škole kanoniku-lektoru i njegovim pomoćnicima da "bez naknade poučavaju klerike zagrebačke biskupije i sve siromašne studente, otvarajući im tako puteve znanja".

Skrbio je za siromašne; bio zaštitnikom obespravljenih, proganjениh, siromašnih i bolesnih. Ostavio nam je svijetli primjer iskrene vjere i brige za duhovni, zdravstveni i svaki drugi aspekt života.

Primjer njegovih djela aktualan je i danas. Zbog svega spomenutog, ostao je cijenjen i štovan kako u Zagrebačkoj nadbiskupiji, tako i u biskupiji Lucere, istaknuo je na kraju propovjedi mons. Pintarić. (www.dominikanci.hr)

TROGIR: Trogir svečano proslavio svog blaženika

U svetištu bl. Augustina Kažotića u Trogiru, 3. kolovoza proslavljen je blagdan prvog hrvatskoga blaženika - Augustina trogiranina. Jutarnju misu na sam blagdan predvodio je trogirski dekan i katedralni župnik don Vinko Sanader, a središnje misno slavlje i procesiju kroz klaustar samostana mons. don Stanko Jerčić, generalni vikar Hvarske biskupije uz koncelebraciju fr. Ante Gavrića, provincijala Hrvatske dominikanske provincije, fr. Ike Mateljana, dominikanca iz Splita, fra Nediljka Jerkana župnika

župe sv. Jakova na Čiovu u Trogiru i privremenog domaćina - priora svetišta fr. Luke Prcele te asistenciju fr. Ante Kažotića, dominikanca i studenta teologije.

Svečanom misnom slavlju nazočili su brojni štovatelji blaženika iz Trogira i okolnih trogirskih župa, među kojima je bio i gradonačelnik Trogira Ante Stipčić sa suradnicima te obitelj Kažotić koja se okupila iz cijele Hrvatske.

Tom prigodom općina Marina je darovala kalež svetištu, a crkveno ruho obitelj Brajković iz Dubrovnika. U propovijedi don Stanko Jerčić je napomenuo da je blaženi Augustin jedan od brojnih i neosporno jedan od najizvrsnijih Hrvata koji su bili građani Europe i svijeta te svoju domovinu Hrvatsku nosili u srcu i proslavili je po svijetu.

Uz blagdan plemenitog hrvatskog blaženika, kojeg prikladno slavimo pred Dan domovinske zahvalnosti, možemo postaviti pred sebe kao katolike i kao Hrvate pitanja: Je li Hrvatska danas i koliko sa Hrvatima u Hrvatskoj? Koliko je danas Hrvatska u srcu Hrvata? Zašto se čini kao je pretvaramo u omraženu tuđinu i zemlju Tinove "svakidašnje jadikovke"?

"Za uspravno stajanje dovoljne su dvije stepene zemlje, za klečanje treba više, za puzanje najviše!" - nije li nam baš zbog toga uvijek malo, uvijek tjesno - postali smo nesposobni stajati uspravno, rekao je don Stanko.

„Sveti biskupe Augustine, diko Trogira, svjetlosti Zagreba, slava hrvatskog naroda - brani svoje štovatelje i sve Hrvate, posebno one koji povazdan brontulaju, gritaju, i jadikuju, pomoćima nebeske milosti", zaključio je propovijed don Stanko Jerčić.

Pri kraju misnog slavlja svima se kao domaćin zahvalio fr. Luka Prcela. Nakon završetka misnog slavlja nazočni su imali prigodu častiti blaženikove moći. Liturgijsko pjevanje animirao je crkveni zbor u kojem je pjevao bariton Vlatko Belas, dok je na klavijaturi svirala Denia Belas. Blagdanu je prethodilo trodnevnlje koje predvodio provincijal Hrvatske dominikanske provincije fr. Anto Gavrić. (www.dominikanci.hr)

ZAGREB: Dvostruko slavlje u crkvi Kraljice svete krunice

Subota 8. kolovoza u zagrebačkom samostanu Kraljice sv. krunice obilježena je dvostrukim slavljem. Kao i svake godine proslavljena je svetkovina sv. Dominika, utemeljitelja dominikanskog reda, a radost ovog dana uvećana je polaganjem svečanih zavjeta Ivana Dominika Iličića. Misno slavlje u 19 sati predvodio je gvardijan franjevačkog samostana na Kaptolu o. Zdravko Lazić, a prigodnu homiliju uputio je o. Daniel Patafta.

Na početku mise braću franjevce, provincijala Hrvatske dominikanske provincije o. Antu Gavrića, drugih dvadesetak svećenika kako dijecezanskih tako i iz raznih redovničkih zajednica, sestre dominikanke, dominikansku obitelj i sve nazočne pozdravio je prior samostana o. Slavko Slišković.

Poseban pozdrav uputio je obitelji i prijateljima zavjetovanika. Obred zavjetovanja predvodio je provincial Gavrić, a nakon mise uslijedio je zajednički objed za uzvanike u samostanskoj blagovaonici.

Ivan Dominik Iličić rođen je 24. travnja 1985. godine u Slavonskom Brodu od oca Dragana i majke Željke rođ. Ivezić. Nakon studija farmacije stupio je u dominikanski red. Prve zavjete položio je 20. kolovoza 2011. godine. Polaganjem svečanih zavjeta postao je punopravni član Hrvatske dominikanske provincije.

STARIGRAD: Svečano proslavljen blagdan sv. Dominika

Na blagdan sv. o. Dominika, u Starigradu su liturgijsko pjevanje predvodili članovi Hvarskih kantadura, a misno slavlje je predvodio mons. Jerčić. On je u svojoj propovijedi istaknuo kako nam ime sv. Dominika govori da je on bio čovjek Božji, čovjek Gospodinov koji je za sebe rekao da je Put, Istina i Život. Dominik se naročito potpisao pod riječ istina koja stoji u grbu i geslu dominikanskog reda. "Istina će vas osloboditi!" – reče Isus. Ali, istina može i ubiti. Može se reći: "Neka bude istina, pa makar propao svijet!" Dominikova istina je Božja

istina koja ne ubija. Biti i živjeti u Dominikovoj, Božjoj istini po Evandželu, znači istinovati u ljubavi. Protiv istine može se sagriješiti – i grijesi se – mišlu, riječu, djelom i propustom. Čak i nepropustom. Stoga smo pozvani i obvezani istinu misliti, govoriti i činiti. Svaki čovjek, osobito svaki kršćanin, trebao bi se truditi govoriti istinu i samo istinu. Još je važnije, zapravo najvažnije, istinu činiti, u istini djelovati, istinito živjeti.

To je škola i zadatak za cijeli život, a diploma se dobiva tek „u Dan onaj“ s pohvalnicom „Dodite blagoslovljeni Oca mojega...!“, istaknuo je između ostaloga propovjednik mons. Stanko Jerčić, generalni vikar hvarske biskupije. (IKA)

KONJŠĆINA: Proslava sv. Dominika u Hrvatskom Zagorju

U zagorskom selu Konjšćina, koja se jedino može ponositi crkvom koja je posvećena sv. o. Dominiku, misno slavlje, na blagdan sv. Dominika 8. kolovoza, je predvodio fr. Ante Gavrić, provincial. On je između ostaloga istaknuo kako je Dominik čovjek duboke suosjećajnosti i solidarnosti s patnjama ljudi i svijeta. Duboko prožet Riječu Božjom, čovjek potpuno predan Gospodinu, preobražen kontemplirajući Raspetoga Krista htio je da njegova braća i sestre budu svjedoči preobražene egzistencije.

Kontemplacija Raspetoga bila je za njega najveća škola ljubavi. U toj školi je naučio gledati nesebično potrebe svijeta i potpuno se predavati u službi evanđelja i bližnjih.

Dominik nam je i danas aktualan da znamo odgovorno preuzimati svoje dužnosti i službe, nesebično djelovati uočavaju potrebe ljudi našega vremena, zaključio je dominikanski provincial Anto Gavrić.

TROGIR: fra Šime Škobola predvodio misno slavlje u Trogiru

U Trogiru je misno slavlje, na blagdan sv. Dominika, predvodio fra Šime Škobola. On je u svojoj propovijed podsjetio kako je sv. Dominik govorio o važnosti navještanja Riječi u zgodnim i nezgodnim vremenima. "Imajte ljubavi,

čuvajte poniznost, skupljajte blaga svetoga siromaštva, poručio je sv. Dominik na kraju svojega života” –istaknuo je o. Škibola te dodao da je svetac svoje nasljedovatelje poticao da propovijedaju, idu k ljudima, ali da propovijedanje ne smije biti samo govor, već i djela i cjelokupan život.

“Zato je sv. Dominik”, nastavio je o. Škibola, “pomagao bijednima, gladnima, napuštenima, prodavao je čak i kodekse kako bi mogao pomoći nevoljnima. A takav je bio i njegov istaknuti nasljedovatelj bl. Augustin Kažotić koji je na svojem životnom putu od Trogira, preko Zagreba do Lucere mladost kojom je bio okružen slao da uče, propovijedaju, da im Evangeliye postane habitus, život, ono što nedostaje svima nama.” (fra Šime Škibola)

54 DANA MOLITVE KRUNICE ZA OBITELJ
U Sjedinjenim se Američkim Državama, od Velike Gospe do Gospe od Ružarija, 7. listopada, dakle 54 dana, molilo za brak i obitelj.

Molitvu je organizirao Apostolat krunice za evangelizaciju, na čelu sa svojim duhovnim vođom, nadbiskupom biskupije, Milwaukee Jeromeom Listeckijem.

U pismu posланом свим америчким бискупима, надбискуп истиче да „pred duhovnom krizom suvremene kulture, nama je potreban Marijin zagovor“. Ne moli se slučajno za obitelj i brak jer je – piše nadbiskup – riječ o ključnim temama naših dana, imajući u vidu Svjetski susret obitelji, koji je održan u Filadelphiji od 22. do 27. rujna u nazročnosti Pape Franje. Nadbiskup želi da dani molitve „pridonesu duhovnoj obnovi zemlje“. Organizatori pak žele da molitveni dani буду poruka nade za današnje društvo. Krunica se molila pojedinačno, u skupini, u obitelji, župi ili u zajednici. Molitva je prva 24 dana imala prosidbeni oblik, a ostale dane se recitirala zahvalna molitva. Uz glavnu molitvenu nakanu, svatko je mogao moliti za mir, zaštitu ljudskoga života i za vjersku slobodu.

PREDSJEDNICA KOLINDA GRABAR KITAROVIĆ POSJETILA SAMOSTAN SV. MARTINA U SPLITU

U četvrtak, 13. kolovoza 2015., predsjednica Republike Hrvatske, Kolinda Grabar Kitarović, posjetila je starodrevnu crkvicu sv. Martina

u Splitu i samostan sestara dominikanki. Taj kratki i srdačni posjet zabilježen je na ovim fotografijama više nego riječima.

RIM: Fr. Srećko Koralija - koordinator regensa studija Europe

Demokratskim načinom glasovanja regensi studija provincija Europe izabrali su, u listopadu 2015., brata Srećka Koraliju, regensa studija Hrvatske dominikanske provincije za koordinatora na europskoj razini.

Tim izborom fr. Srećko je pozvan organizirati susrete regensa studija a postaje i član Trajne komisije za promociju studija na Razini Reda.

Ta komisija raspravlja o permanentnoj formaciji braće, profesora i institucija bilo na regionalnoj bilo na općoj razini te oblikuje Ratio studiorum generalis

Uz brata Srećka, članovi te komisije su: fr. Michael Mascari (socijus za intelektualni život), fr. Bryan Louis Kromholtz, fr. Michal Paluch, fr. Jorge A. Scampini, fr Benoît Dominique de la Soujeole, fr. Romulo Rodriguez, fr. Luis Javier Rubio Guerrero, fr. Gilles Soglo. (www.dominikanci.hr)

Fr. Srećko izabran među 20 stručnjaka za hebrejski jezik

Povodom međunarodnog natječaja na svjetskoj razini za usavršavanje u hebrejskoj paleografiji fr. Srećko Koralija je izabran među 20 stručnjaka za hebrejski jezik koji će sa vodećim stručnjacima svjetskog glasa iz Izraela i Italije (Hebrejsko sveučilište u Jeruzalemu/Academia Ambrosiana) usavršavati znanja hebrejskog jezika, tekstualne kritike i tumačenja te tako

doprinijeti otkrivanju još nepoznatih tekstova i rukopisa na hebrejskom jeziku. Natječaj je vrlo kompetitivan, a potrebno je izvrsno poznавanje razvoja hebrejskog jezika kroz povijest kao i mnoge druge akademske kvalifikacije. (www.dominikanci.hr)

ŠIBENIK: Redovnički sastav LAUS snimio spot „Anđel Gospodnji se moli“

Riječ je o prvoj pjesmi, dalmatinskoj duhovnoj otočnoj baladi, kojom se Redovnički sastav Laus predstavlja javnosti. Tekst pjesme napisao je Tomislav Baran, a glazbu i aranžman Toni Eterović, autori koji su oblikovali i redovničku himnu "Hvala redovnika".

Autor video spota je Matko Petrić, a voditelj projekta fr. Anto Gavrić, provincijal Hrvatske dominikanske provincije.

Video spot pjesme sniman je na otoku Krapnju i Šibeniku u srijedu 19. i četvrtak 20. kolovoza 2015. Domaćice Redovničkom sastavu Laus tijekom cjelokupnoga snimanja bile su sestre dominikanke u Šibeniku, a mlade su pjevačice i pjevači nakon snimanja posjetili i sestre benediktinke te franjevke.

Na samome Krapnju sastav su ugostili gvardijan franjevačkoga samostana fra Ivan Lelas, te vlč. Andrija Vrane sa svim suradnicima tečaja duhovne obnove "Kursiljo", koji se tijekom ljeta već godinama održava na Krapnju.

Nakon iznimnog uspjeha redovničke himne i video spota "Hvala redovnika" u izvedbi za tu priliku osnovanoga Redovničkoga band aida, Hrvatska konferencija viših redovničkih poglavara i poglavarica (HKVRPP) odlučila je utemeljiti još jedan, manji, glazbeni sastav, Redovnički sastav Laus.

I ta je glazbena skupina poput Redovničkoga band aida nastala kao dio programa Godine posvećenoga života, koja će u Katoličkoj Crkvi trajati do blagdana Svjećnice 2. veljače 2016. Članovi sastava Laus mlade su redovnici i redovnici okupljeni iz više hrvatskih redovničkih zajednica i većinom su članovi Redovničkoga band aida.

ČIOVO – Završen studijski tjedan za studente OP

U nedjelju 30. rujna je u Arbaniji (Sv. Križ) na otoku Čiovu završio XVIII. Studijski tjedan za studente i istraživače kao i braću dominikance iz Europe na temu "Ljudska znatiželja i znanje i Kristovo stečeno znanje" i Konferencija o vjerovanju, znatiželji, znanju i spoznaji.

Tjedan i Konferencija okupili su tridesetak sudsionika iz Velike Britanije, Švicarske, Njemačke, Poljske i Hrvatske. Tijekom tjedna istraživači i poznati profesori razmišljali iznijeli su zanimljiva predavanja, a tijekom konferencije

na kojoj je sudjelovalo devet predavača iznijeta su i neka nova znanja i teze koje će biti objavljene u zborniku radova Konferencije.

Unutar Studijskog tjedna četiri predavača iz Velike Britanije i Poljske su o temi razmišljali iz teološke i filozofske perspektive. Tjedan je u organizaciji Hrvatske dominikanske provincije uz suradnju KBFa Split i međunarodnog sveučilišta Domuni (Bruxelles). Tjedan je pozdravom i uvodnim govorom otvorio regens studija HDP i organizator Tjedna i Konferencije fr. Srećko Koralija. (usp. www.dominikanci.hr)

KORČULA: Održane duhovne vježbe u Korčuli

»Što god vam rekne, učinite!« (Iv 2, 1)

U duhu istaknute Evanđeoske misli od 26. od 31. kolovoza 2015. održane su duhovne vježbe pod vodstvom salezijanca don. Stjepana Boljkovca. Bijelo kameni zdanje naše kuće matice, samostana Svetih Andjela Čuvara, pretvorilo se u savršeno mjesto za povlačenje, počinak, odmor i promišljanja. A Korčula, otok okupan suncem i ovijen plavim nebom i morem, bio je dodatni obol skladbama što ih je po žicama duha pažljivo birao Duh Sveti i poveo nas na mjesto Susreta, osluškivanja Njegove riječi i razgovora s Njim.

Bio je ovo tjedan duhovne obnove za dvadesetak sestara okupljenih iz raznih zajednica

diljem Lijepe naše: Korčula, Split, Šibenik, Zagreb, Virje i Subotica. Na kraju tjedna, vjerujem da smo sve zahvalne ponajprije Bogu za darovane dare, voditelju duhovnih vježbi za zanimljivo i konstruktivno vodstvo i poticaje te svim sestrama koje su omogućile da se ovaj tjedan po strani stave brojne vremenite nužnosti.

Ovih šest dana duhovnih vježbi, te obnove vlastita duhovna života, bio je hod u tišini kojom je odzvanjala Božja riječ kroz molitvu, promišljanja, jutarnja i poslijepodnevna razmatranja, propovijedi u ozračju vedrine i radosti kako bi mogli učiniti sve što na On rekne. To milosno vrijeme osluškivanja, to vrijeme istinskog gledanja bistra oka i proniciva pogleda, taj hod u tišini prostranstvima duše naš je voditelj ispunio zanimljivim promišljanjima o blaženstvima. Naime, blaženstva, njihova izborna poruka, istaknuo je don Stjepan, trebala bi postati program našega života. Života u kojem treba uvek osvjećivati da je ono što jesmo Božji dar nama, ali da je naš dar Bogu ono što ćemo postati. U tom smislu, naš je zadatak prvenstveno biti sveti i veliki. Biti sveti tj. u Božjim rukama ono što On hoće i biti veliki odnosno vratiti Bogu umnožene darove koje nam je On daro-

vao. Zaživimo li po programu blaženstava, kao programu i kriteriju našega života, zasigurno ćemo ostvariti taj temeljni cilj našega života. Postići ćemo svetost i veličinu, biti ćemo kao naši utemeljitelji: ljudi sa srcem i pameću na nebu, a nogama čvrsto na zemlji; krotki svjedoci istine i ljubavlju djelatni graditelji Kraljevstva.

Konačno, riječi su nedostatne za otškrnuti vrata da zavite na to mjesto gdje bijasmo, nemoguće je ponoviti sve ono što čusmo, no vjerujemo da će oči duša, istinskih klanjatelja Ocu, vidjeti darovanu radost i Njegov sjaj, a za to vam sto posto možemo reći da je Isus pri-premio i za vas pa vas potičemo da mu uvijek radosno podite u susret.

Kao mali dar ovih duhovnih vježbi za sve vas smo pripremili "zrnca Susreta" kao poticaje i misli koje ste imali prilike vidjeti na našim fb stranicama, a ovdje vam, po obećanju, donosimo cjelovit niz, taj mali, ali vrst lanćić što nas veže s nebom.

"Zrnca Susreta"

Svaku od nas tijekom ovih duhovnih vježbi na poseban je način dirnula neka misao, ideja ili slika, trenutak je to milosti, trenutak razotkrivanja, riječ upućena baš nama. Nemoguće je izdvojiti sve detalje, uvesti onoga drugoga u naše osobne Susrete s Istinom pisanom velikim slovom stoga vam poklanjamo ova "zrnca Susreta", izdvojenu misao, ideju, sliku ili dojam u nadi da će neko od tih zrnaca zasjati i u vašem srcu i usmjeriti vam pogled ka Kraljevstvu.

Blaženstva su ono što svatko od nas, kršćana, treba duboko započeti svakim danom iznova živjeti i svakim danom iznova preispitivati, živim li ja uistinu po Kristovim blaženstvima. Time svijet postaje ljepše mjesto, jer započinjemo od samih sebe graditi bolji svijet. To je ta temeljna misao koju sam 'izvukla' iz ovih duhovnih vježbi. Izdvojila je s. Manes.

Obraćenje nije ideja, nego hod i život, ono zahtjeva napor i iskrenost. Potrebno je tražiti Božju mjeru kako za sebe tako i za bližnje. Ovo nas vodi prema sve većoj ljubavi. Izdvojila je s. Dolores

Samo čisto srce, nepomiješano srce, srce koje jasno razlikuje dobro od zla, može urodit plodom duhovnog života i postati mjesto gledanja Boga. Svakodnevno pročišćenje vlastita srca, tog temelja našega bića, postavlja Isusa za mjeru naših odnosa i dovodi do sklada između nakana i djela, nutrine i vanjštine. Izdvojila je s. Ivana Pavla.

Isus uvijek izriče istinu, čak i onda kad nam se iz ljudske perspektive čini bolje prešutjeti ili ublažiti govor.

Uči nas izreći i prihvati istinu o onome što nas okružuje, o našim djelima i našoj nutrini. I po toj istini vodi nas slobodi. Izdvojila je s. Jana

Blaženstva nam nude jasan program življеnja kako bi stigli do ostvarenja smisla vlastita života i osjetili istinsku radost kršćanskoga života. Izdvojila je s. Damjana.

Biti milosrdan, odgovoriti na ljudske potrebe s ljubavlju, osjetiti ono što druga osoba osjeća, zahtijeva stalni stav volje, uma i srca. Mi moramo biti milosrdni kao što je Bog milosrdan. Izdvojila je Valentina.

Progonjeni zbog Kraljevstva, u borbi su krotki, ožalošćeni zbog nepravde, traže pravednost. Spremani su opravštati, iskazivati milosrđe,

srce im je čisto i potpuno opredijeljeno za Boga, djelatno pokušavaju uspostavi mir. To su nasljedovatelji Krista, to su siromasi duhom. Izdvojila je Katarina.

Izvorno značenje riječi krotkost vezano je za kročenje konja i vojničku izvrsnost (vrlinu), izgubljen je vojnik koji ne vlada svojim tijelom i osjećajima. Krotkost je tako plod dugotrajne borbe protiv neurednih zelja, strasti, osjećaja i strahova, a tko je posjeduje postaje baštinik Božje zemlje, istinskoga života. Izdvojila je s. Josipa.

Na kraju, i ovaj izvještaj i "zrnca Susreta" zaključujemo jednom lijepom, već spomenutom, mišlu koju sve sestre upamtile, a koja nam je svima podsjetnik i poticaj, pa neka je i na vaš duhovni rast i radost: ono što jesmo Božji je dar nama, a ono što ćemo postati naš je dar Bogu.

s. Ivana Pavla Novina, OP

KLOPČE: 40. obljetnica župe Klopče pokraj Zenice

Jedina župa u Vrhbosanskoj nadbiskupiji u kojoj pastoralno djelujuoci dominikanci - Uzvišenje sv. Križa u zeničkom naselju Klopče - imala je u nedjelju, 13. rujna 2015. trostruko slavlje: proslavu naslovnika župe, 40 godina od njezina osnutka te 25 godina župnikovanja fr. Pere Juriča.

Svečanu Svetu misu predslavio je provincial Hrvatske dominikanske provincije fr. Anto Gavrić, uz koncelebraciju osam svećenika te sudjelovanje oko 450 vjernika.

Izraze dobrodošlice i pozdrava uputio je župnik Jurič zaželjevši okupljenima zajedništvo u molitvi, ljubavi i prijateljstvu. Osvrćući se na proteklo razdoblje, istaknuo je kako ovom obljetnicom treba osvježiti povijest te je pozvao na zahvalnost Bogu i ljudima na proteklom vremenu.

"Ne bih volio da itko plače zbog toga što je župa manja. Pozivam na zahvalnost Bogu u nadi da on vodi povijest, ne samo ove župe,

nego i povijest čovječanstva. Ne znam budućnost, ali duboko vjerujem da će Bog oživjeti Zenicu, našu župu i BiH", poručio je fr. Pero.

U prigodnoj propovijedi provincial Gavrić osvrćući se na svetopisamska čitanja, napomenuo je da blagdan Uzvišenja sv. Križa podsjeća vjernike na mjesto koje križ ima u životu: u obitelji, domu, poslu kazavši da je on sveprisutan.

"Uz tegoban život, nesigurnost događa nam se da nekako svoj pogled okrećemo onomu što nas pritišće, a današnji blagdan nas poziva da učimo svoj pogled podizati križ", poručio je fr. Anto kazavši da je ljudski život sličan putu Izabranog naroda kroz pustinju.

"Današnja svetkovina nas podučava da svoj pogled dižemo prema Kristu na križu, a ne da se on zaustavlja na promatranju strahota i muka križa. Ne, nego da ide dalje da promatramo proslavu Krista na križu, njega kao pobjednika, križ kao početak novoga života", istaknuo je provincial te poručio kako je u svakom životu, pa tako i u povijesti župe Klopče, bilo križeva i teških trenutaka.

"Obljetnice su nama prigoda da zahvaljujemo Gospodinu, ali i poticaj da sa zahvalnošću gledamo na prošlost te da se znamo nadahnjivati na onim trenutcima koje smo zajedno proživjeli da bismo mogli ići još dalje", napomenuo je provincial Gavrić.

Završavajući propovijed, izrazio je zahvalnost župljanima koji su doprinijeli da župa u Klopču raste osobito na njihovu zajedništvo u teškim trenutcima rata, ali i poraća kada se broj vjernika smanjivao.

"Lijepo je pod tim vidom promatrati ovih 40 godina zajedničkog hoda župljana ove župe i vjernika zeničkog kraja sa svojim svećenicima (...) Radujući se ovoj obljetnici zajedničkog hoda, bitno je podsjetiti da se on ne zaustavlja, nego se s nadom i pouzdanjem u Gospodina nastavlja", zaključio je provincial Gavrić.

Na završetku Svete mise druženje nazočnih vjernika nastavljeno je uz okrjepu, zvuke narodnog melosa i igranje kola u crkvenom dvorištu.

Župa Uzvišenja sv. Križa u zeničkom prigradskom naselju Klopče osnovana je odlukom vrhbosanskog nadbiskupa 1975. odvajanjem naselja Klopče i Perin Han od župe Crkvica. Od tada ima maticu, a izgradnja crkve započela je 1982.

Dovršena je nakon rata, a vrhbosanski nadbiskup Vinko kard. Puljić blagoslovio ju je 2007. Prema Šematizmu Vrbbosanske nadbiskupije za 2015., u Klopču je u 161 kućanstvu živjelo 359 katolika, za razliku od 1991. kada je ova župa brojala 1 450 katolika.

U pet zeničkih župa trenutno živi oko 6 500 Hrvata-katolika, za razliku od gotovo 25 000 prijeratnih. Taj broj se iz godine u godinu smanjuje, stariji živalj umire, a mladi zbog nedostatka posla svakodnevno napuštaju rodni grad. Stoga je bez perspektive Kristova Križa, zapravo, vrlo teško nazrijeti ikakvu svijetlu budućnost za katolike zeničkog kraja. (kta)

MARIJA BISTRICA: Stepinčevom stazom do Marije Bistrice

U subotu 12. rujna, nakon kratkih uputa i molitve koju je u samostansko-župnoj crkvi predvodio p. Marko Bijelić - župnik, petnaestak minuta poslije 20 sati, četrdeset hodočasnika predvođeno gosp. Milivojem i p. Zvonkom, uputilo se pješke Stepinčevom stazom preko Medvednice na 284. zavjetno hodočašće grada Zagreba u Mariju Bistricu. Već uobičajenom tramvajskom rutom brzo su stigli do "Branimir centra", a potom su pješke krenuli do Draškovićeve ulice i gradskim prometom do tramvajske stanice "Dolje" nakon koje započinje sljemenska avantura.

Sve se to odvijalo praćeno zbumjenim pogledima korisnika gradskih prometala kojim se jasno mogao iščitati upit ili pak čuđenje: kamo ovi sad?! No, veseli pogledi hodočasnika jasno su otkrivali njihovu nakanu i cilj. Potom su iznad sljemenskog tunela Leustekovom stazom započeli hod prema Činovničkoj livadi. Oko 23.30 stigli s do kapelice Majke Božje Sljemenske Kraljice Hrvata i pred crkvenim vratima slavili misu. Duhovno okrjepljeni nastavili su put prema planinarskom domu "Hunjka" i u njegovoj blizini uzeli pauzu za tjelesnu okrjeputu, ugodno druženje i upoznavanje. Put koji je dale je vodio prema planinarskom domu "Gorščica" bio je ugodan za hodanje uz manja preskakanja s jedne na drugu stranu, čisto da se održi ritam i "budno oko". Po travnatim proplancima i makadamskom cestom, a zatim poljskim putem kroz livade došli se do prvog, a zatim kroz njega asfaltnom cestom do drugog zaselka u kojem su skrenuli desno i sišli na poljski put te usponom stigli u selo Sveti Matej, pokraj crkve gdje su otpočinuli desetak minuta. Ondje ih je dočekalo prekrasno sunčano jutro i povelo ih preko Laza Stubičkog i Laza Bističkog na magistralnu cestu prema Mariji Bistrici. Laganim ritom, poput harmonike razvučena hodočasnička kolona u Svetište je stigla oko 8.30 sati. Ušli su u crkvu, pomolili se, a potom su uzeli vrijeme za odmor, osobnu pobožnost i sakrament isповijedi. Ponovno okupljanje bilo je prije mise u svetištu. Okrjepljeni duhovnim plodovima i s mislima na novo zajedničko hodočasničko putovanje na noge, uslijedio je povratak u Zagreb. (www.dominikanci.hr)

SPLIT: Putujuća izložba „Hrvatski sveci i blaženici u našem narodu”

U organizaciji Galerije hrvatske sakralne umjetnosti „Laudato” u petak 18. rujna 2015., u sklopu 31. Redovničkih dana u Splitu, što ih organizira Hrvatska konferencija viših redovničkih poglavara i poglavarica, u galeriji „Vinko Draganja, OP” splitskoga dominikanskog samostana otvorena je izložba akademskih slikara Josipa Botterija Dinija, Ana Marije Botteri

Peruzović i Hrvoja Marka Peruzovića „Hrvatski sveci i blaženici u našem narodu”. U programu su uz autore sudjelovati voditelj galerije fr. Ivan Iko Mateljan, vlasnica galerije „Laudato” Ksenija Abramović, likovni kritičar Stanko Špoljarić, dominikanski provincijal fr. Anto Gavrić, a izložbu je otvorio predsjednik Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarića fra Jure Šarčević. U glazbenom je dijelu otvorenja nastupila klapa „Mriža”, a kroz program je vodila predsjednica Udruge za promicanje znamenitih Križevčana „Dr. Stjepan Kranjčić” Tanja Baran. Izložba će u Splitu biti otvorena do 18. listopada 2015.

Izložba „Hrvatski sveci i blaženici u našem narodu” Josipa Botterija Dinija, Ana Marije Botteri Peruzović i Hrvoja Marka Peruzovića suvremen je likovni prikaz najvećih hrvatskih duhovnih velikana koje je autorski trio oblikovao za 7. Dane hrvatskih svetaca i blaženika održane u Križevcima u svibnju.

Tijekom kolovoza izložba je bila postavljena u Trogiru, a nakon Splita postav će biti prikazan i u Zagrebu, na blagdan zaštitnika umjetnika bl. fra Angelica 18. veljače 2016. u samostanu i župi bl. Augustina Kažotića na Peščenici. (Bitno.net)

FRIBOURG: Glas iz inozemstva - Dominikanci iz Fribourga posjetili opatiju 'saint Maurice'
U subotu 19. rujna braća iz dva dominikanska samostana u Fribourgu, sv. Alberta Velikog* i sv. Hijacinta* u kojem od ljeta boravi hrvatski dominikanac, student teologije fr. Marko Dokoza, posjetili su drevnu opatiju 'Saint Maurice'.

Po dolasku u 'Saint Maurice', gradić u kojem se nalazi istoimena opatija, dočekali su ih njihovi domaćini - regularni kanonici sv. Augustina.

Goste je u samostanu primio i pozdravio opat, mons. Jean Scarella zaželjevši im dobrodošlicu i izrazivši radost zbog ovog hodočašća braće dominikanca u godini kada opatija 'Saint Maurice' slavi 1500 godina neprekinutog postojanja.

Nakon susreta s opatom dominikanci su zajedno sa kanonicima slavili sv. misu u samostanskoj bazilici, a potom je uslijedio i zajednički

ručak. Nakon ručka bio je organiziran obilazak samostana i samostanske crkve i riznice.

* Samostan sv. Alberta - Prvi je dominikanski samostan osnovan u Fribourgu 1890. godine. Na poziv osnivača Sveučilišta u Fribourgu, Učitelj Reda poslao je braću profesore iz različitih provincija da bi poučavali filozofiju i teologiju. Za potrebe braće profesora i studenata kupljena je zgrada u blizini Sveučilišta, a to je danas samostan sv. Alberta Velikog (Albertinum). Danas u samostanu žive dominikanci koji predaju na sveučilištu u Fribourgu, ali također i nemali broj braće dominikanaca iz cijelog svijeta koji pohađaju tečajeve magisterija ili doktorata na Sveučilištu.

* Samostan sv. Hijacinta – Osnovan je 1921. godine sa željom da bude kuća formacije za braću dominikance iz svih provincija Reda, a istovremeno da bude temelj obnove dominikanske pristnosti u Švicarskoj. Danas je samostan kuća teološke i duhovne formacije za švicarsku provinciju, ali i za braću iz cijelog svijeta. Trenutno u samostanu živi šesnest dominikanaca od kojih je osam studenata (šest braće iz francuske, jedan i švicarske i jedan iz hrvatske provincije). (www.dominikanci.hr)

KORČULA: Fr. Drago Kolimbatović - Tek je mu je 90!

Fr. Drago Kolimbatović, poznati dominikanski pučki misionar, proslavio je svoj 90. rođendan u nedjelju 20. rujna u dominikanskom samostanu sv. Nikole u Korčuli svečanim misnim slavlјem. U propovijedi je provincial, fr. Anto Gavrić, biranim riječima govorio o dugogodišnjem fr. Draginu redovničkom i svećeničkom

životu. Posebno je naglasio kako je on zagovornik Božjeg plana da svaka osoba – svaka ljudska zajednica mora biti zajednica ljubavi i služenja malenima, slabima i nezaštićenima. Predano služiti njima isto je što i služenje Isusu, jer čovjek je ono što čini!

Misno slavlje uveličao je zbor predvođen s. Rahelom Rukavina. Poslije misnog slavlja samostanski starješina, fr. Marko Bobaš, u samostanskoj blagovaonici za sve prisutne upriličio je prigodnu zakusku, uz radosno čestitanje brojnih prijatelja fr. Drage i zajednice sv. Nikole. Slavlju su se pridružile i sestre na zajedničkom ručku u samostanu sv. Andjela čuvara. U čestitkama koje su izrekli provincijal fr. Anto, fr. Marko, časna majka s. Katarina i gradonačelnik Andrija Fabris, istaknuta je zahvalnost Bogu za dar života slavljenika, svega što je spremno činio za braću i sestre, kao i za vjernike. Njegovo ime je nadaleko poznato kao ime misionara, propovjednika i pisca. Neka ga Bog blagoslovi i prati nadalje svojom milošću koju je fr. Drago obilno iskusio kroz sve protekle godine, kako je i sam istaknuo u svojoj zahvali svima. (www.dominikanke.com i www.dominikanci.hr)

ALBANIJA: Nova crkva svetog Dominika u Albaniji

Dominikanci iz Provincije Malte dugo su uključeni u misijski rad u Albaniji. San im je bio izgraditi nešto lijepo i korisno za ljude u Lagija Mirdita, Drač (Durrës) u Albaniji.

Dana 19. rujna 2015. godine slavili su otvarenje toga sna, inauguraciju nove crkve i pastoralnog centra. Biskup George Frendo,

pomoći biskup Tirane-Drača u Albaniji, koji je i sam dominikanac, predslavio je euharistiju i obred blagoslova nove crkve.

U koncelebraciji su bili učitelj Reda propovjednika fr. Bruno Cadoré, malteški dominikanski provincijal fr. Francis Micallef i socius učitelja Reda za Italiju, Maltu i Iberijski poluo-tok fr. Miguel Angel del Rio. Crkva je posvećena svetom Dominiku.

Fr. Geoffery Bugeja, rektor crkve, izrazio je veliku radost i zahvalnost za taj veliki uspjeh. "Ovo je bilo moguće jer smo svi vjerovali u ovaj projekt, a u našim je srcima bila duboko usaćena želja da pojačamo i poboljšamo ljudske uvjete naše braće i sestara.

Tijekom posljednje dvije godine ne samo da smo vidjeli kako se zgrada diže iz temelja; štoviše, vidjeli smo kako kršćanska zajednica raste brojem, i nastoji sve više slijediti Gospodina, svoj stvarni i čvrsti temelj." (www.dominikanci.hr)

KOŠLJUN: Animatori za pastoral zvanja na susretu u Košljunu

U godini proglašenom od pape Franje godinom posvećenog života, ovogodišnji susret animatora za pastoral duhovnih zvanja održao se u samostanu braće franjevaca na Košljunu od 22-24.09. a imao je za temu naslov: "Redovnik jučer, danas, sutra i zauvijek".

Na susretu se okupilo oko 45 animatora za pastoral duhovnih zvanja različitih redovničkih zajednica kao i svih (nad)biskupijskih animatora. Pozdravnu riječ prvoga dana susreta uputio je predsjednik vijeća pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji za sjemeništa i duhovna zvanja

mons. Marin Barišić.

Nakon poslijepodnevnog predstavljanja sudionika skupa uslijedilo je prvo predavanje 'Pozvani i poslani' kojim nas je pater Mihaly Szentmartoni nastojao izazovnim pitanjima i osvrтima na temu redovništva senzibilizirati i više zainteresirati za ponuđenu temu. Izrazio je želju da ovaj skup ne bude samo frontalni stil izlaganja već da to bude jedan interaktivni skup u kojem bi svaki od prisutnih bio aktivni sudionik, a ne samo pasivni slušatelj. Želja za tom interaktivnošću očitovala se redovito u diskusijama koje bi nakon izlaganja uslijedile. Moglo se istinski osjetiti zajedništvo braće i sestara u Kristu gdje je svaki osvrт, komentar i pitanje pomoglo kako bi smo jedni druge bolje razumjeli i imali više otvorenosti i širokogrudnosti jedni za druge. Na temu 'poziva i poslanja' p. Mihaly je nastavio svoja izlaganja sa temom apostolata redovnika i mislima o obnovi redovništva. Što je to apostolat? Pitanje koje se stavlja pred nas. Svako je zvanje i poslanje, jer apostol znači i poslanik. Drugim vatikanskim koncilom na mjesto riječi poslanje došla je riječ evangelizacija. Nova evangelizacija bi trebala imati značenje trajne evangelizacije, naglasio je p. Mihaly, jer Crkva nije sama za sebe već je po svojoj naravi misionsarska. Bit apostolata nije u vanjskim formama nego u trajnoj prisutnosti Crkve u svijetu. Uvijek treba imati na umu da je Duh Sveti bio snaga misijskog djelovanja evangelizacije, i On je vodio do stvaranja različitih zajednica i službi u Crkvi. Apostolska duhovnost dolazi od Presvetog Trojstva i ona je uvijek poslanje. Papa Franjo

nas u ovoj godini posvećenog života poziva da izidemo na periferije, no već i ranije nas je sveti papa Ivan Pavao II., pozivao na ne zatvaranje u geto jer prve kršćanske zajednice su isle.

Apostolsko djelovanje redovništva je uvijek karitatивno djelovanje, jer ono nam je povjereno od Crkve kao sveta služba, i bitno je za osobno posvećenje osobe. Kad redovnik moli osobno, treba biti svjestan da uvijek preko njega moli njegova zajednica. Ako mi kao osobe posvećenog života ne molimo onda pati čitava Crkva, i ono što svaki osoba radi, radi u ime svoje Kongregacije Družbe, zajednice a ne kao pojedinac. Naime, jedan od znakova osobne zrelosti jest da se čovjek zna identificirati da zna prihvati da je to moje, moje sestre, moja Kongregacija, moja zajednica, i u tome je naš ponos i veličina, naglasio je p. Mihaly. Redovnik mora ižarivati evanđeoske kreposti, i ne dati se voditi mržnjom. S obzirom na pitanje nove evangelizacije danas se u redovničkim zajednicama javljaju i različite dileme. Tako se nameću mnoga pitanja; velika djela ili male oaze, makro ili mikro apostolat, potom pitanje suodnosa aktivnosti i kontemplacije, kao i lokalne ili univerzalne evangelizacije. U svemu tome trebamo biti svjesni činjenice da su kontemplativne zajednice za cijelu Crkvu molitvena dimenzija evangelizacije.

Zaključno glavni naglasak ovogodišnjeg skupa jest da je Bog gospodar svega, a redovnici su dio Crkve i imaju svoju vlastitu karizmu unutar Crkve. Stoga i danas kao i u sva vremena trebamo biti 'sol zemlje i svjetlo svijeta'.

s. Ana Begić op

KORČULA: Djelatnice katoličkih vrtića iz Zagreba posjetile Korčulu

U petak i u subotu, 26. i 27. rujna 2015. na Korčuli su boravile djelatnice katolički dječjih vrtića iz Zagreba. Njih četrdeset stiglo je u Blato u subotu ujutro. Posjetile su zajednicu sestara Kćeri milosrđa i svetište bl. Marije Petković. Tu su imale euharistijsko slavlje. Popodne su posjetile Velu Luku i Prižbu. U večernjim satima su stigle u samostan dominikanki u Korčuli. U nedjelju su razgledale dječji vrtić u samostanu, te prije podne sudjelovale na euharistijskom slavlju u katedrali sv. Marka. Pri povratku u popodnevnim satima posjetile u i kuću dominikanki u Orebiću. To je bio njihovo godišnje duhovno – izletničko putovanje. (www.dominikanke.com)

KORČULA: Proslavljen dan vrtića Andjela čuvara

U trodnevlu sv. Andjelima čuvarima u srijedu, 30. rujna 2015., obilježili smo dan našega vrtića kratkim programom, euharistijskim slavlјem i druženjem. Večernje euharistijsko slavlje predslavio je fr. Nikola Noso na nakanu roditelja i djece našega vrtića. Prije mise djeca su izvela kratki program. Na misi su također oduševljeno i glasno pjevala djeca uz podršku svojih teta. Nakon mise djeca i roditelji su nastavili druženje u samostanskom dvorištu.

NEW JERSI: 'Dominikanski' sapun za Papu

Nadbiskup Philadelphije, Carles Chapu, poslao je pismo dominikanskim monahinjama u kojem ih poziva da se mole za uspješan apostolski pohod sv. Oca Franje Philadelphiji povodom svjetskog dana obitelji. Međutim, bio je to ujedno poziv spomenutim sestrama da priskrbe za sobu Svetoga Oca svoj nadaleko poznati Seignadou sapun što ga one same izrađuju. Prioressa samostana, s. Mary Martin, kao i sve sestre toga manastira, prihvatile su velikodušno tu preporuku, i sretne su što mogu i one sudjelovati u ovom povijesnom događaju. Sve će sestre, dodala je, biti veoma počašćene što će se Papa služiti njihovim sapunom. Postulantica sr. Danielle, koja je upravo postala novom članicom zajednice, bila je toliko zbog toga uzbudjena, da nije mogla cijelu noć zaspasti. **Učiteljica novakinja**, s. Catharine, koja je ujedno i glavni manager u izradi sapuna, kaže da to neće biti neki poseban sapun za Papu, nego onaj isti kakav one izrađuju. Očito se svima sviđa, kad ga nude čak i Papi. Cijeli svoj život i rad sestre namjenjuju za spasenje duša. S. Catharine je još dodala kako su veoma počašćene što ih je nadbiskup pozvao da na ovaj jednostavan način i njih uključi u posjet Svetoga Oca Philadelphiji. „Kad mi ne možemo osobno doći na susret s Papom, neka bude barem naš sapun kod njega“, rekla je u šali s. Catharine.

Dominikanska zajednica klauzurnih sestara u New Jersiju osnovana je 1919. Trenutno ima 19 monahinja, od 25 do 90 godina. Srednja životna dob je 46 godina. To je život molitve, studija i rada. Inače, poznato je da im se mnogi

ljudi, na svim razinama, preporučaju u molitve, što one rado prihvaćaju.

SPLIT – ŠKRAPE: Proslava jubileja na Škrapama

Mora to biti ugodan osjećaj za slavljenicu kad redovnička zajednica svojim članovima priprema proslavu i time svjedoči da je to više slavlje zajednice nego pojedinca. Posebno to vrijedi za članove koji su šezdeset ili pedeset godina svog života ugradili u zajednicu. Tako je bilo na proslavi dijamantnog jubileja s. Vjere, te zlatnog s. Klare i s. Estere na Škrapama u Splitu pogledajte u foto galeriji.

ZAGREB: Završili još jedni Dani otvorenih vrata...

Otvoreni dani župe Kraljice sv. krunice koji se tradicionalno održavaju u listopadu nakon proslave blagdana Gospe od Ružarija, odnosno, Kraljice sv. krunice po kojoj župa nosi ime, održani su od 15. do 18. listopada. Nositelji projekta su mladi župljeni uz suradnju drugih župljana dobre volje i potporu župnika, kao i sve braće dominikanaca iz samostana Kraljice sv. krunice.

Ovogodišnja tema Otvorenih dana bila je: Ubi caritas et amor, Deus ibi est – Život u redovničkoj župi. Prvi dan je započeo klanjanjem

pred Presvetim Oltarskim Sakramentom. Uz meditativne tekstove o duhovnoj snazi koja proizlazi iz pobožnosti Blaženoj Djevici Mariji, mladi župe su osigurali uistinu poticajnu atmosferu za molitvu pjevajući dobro poznate duhovne šansone uz pratnju dviju gitara i violončela.

Večernju svetu misu, na kojoj je pjevao zbor mlađih pod vodstvom fra Mladena Folnovića, predvodio je i propovijedao o. Mirko Irenej Vlk, OP - župni vikar. Nakon misnog slavlja okupljenim župljanim predstavilo se jedanaest novih dominikanskih studenata koji su ove godine položili prve jednostavne zavjete i upisali Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu ili Filozofsko-teološki fakultet Družbe Isusove na Jordanovcu.

Drugi je dan započeo krunicom koju je predmolila obitelj Jelenčić, a studenti pjevali litanije. Večernju svetu misu, na kojoj je pjevao zbor 'Bl. Augustin Kažotić' pod vodstvom Marija Perestegija, predvodio je i propovijedao o. Domagoj Augustin Polančak, OP - župni vikar. Po završetku misnog slavlja okupljenim župljanim svoj rad su predstavili župni Odbor za bogoslužje i Odbor za karitativno djelovanje tj. župni Caritas.

Naglasak je bio upravo na onim malo poznatim službama u župi na koje se opet svi oslanjaju kako bi župa uistinu funkcionalala kao navjestitelj Radosne vijesti i zajednica izgrađena na duhovnim i tjelesnim djelima milosrđa.

Mnogi župljeni su prvi puta čuli koliko truda ulazi i izradu tjednog župnog listića 'Kraljica' koji prati nedjeljna liturgijska čitanja i donosi prigodne popratne tekstove, te s kakvim se preprekama i problemima nose članovi župnog Caritasa u organizaciji pomoći potrebitima.

Nakon što je završio službeni program, druženje se nastavilo u opuštenijoj atmosferi uz čaj i kolače koje su pripremili župljeni dobre volje. Treći dan Otvorenih dana započeo je sa malonogometnim turnirom 'Kraljica' i Sportskom subotom za najmlađe župljane i one koji se takvima osjećaju.

Iako je isprva padala kiša, to nikoga nije sprječilo: dok su dečki igrajući nogomet dokazivali da nisu od šećera, djeca su održala turnire u šahu, Monopolu i 'Čovječe, ne ljuti se', te natjecanja u povlačenju užeta, limbu, skoku u dalj, štafeti s čokoladom i utrci skakanja u vrećama...

Navečer je molitvu krunice molila obitelj Uradin, a studenti su pjevali litanije. Večernju svetu misu, na kojoj su pjevali dominikanski studenti, predvodio je i propovijedao o. Slavko Slišković, OP - prior samostana Kraljice sv. krunice i pročelnik katedre crkvene povijesti na KBF-u u Zagrebu.

Po završetku misnog slavlja okupljenim je župljanima upravo o. Slavko održao kratko predavanje o povijesti i ulozi redovništva u Crkvi. Naglasak je bio na onim bitnim činjenicama koje čine bit redovničkog identiteta, ali ih se rijetko može pronaći u povjesnim knjigama.

Na kraju predavanja, prisutni su zaključili kako večeras definitivno liježu pametniji nego što su toga jutra ustali. Nakon što je završio službeni program, druženje se nastavilo u opuštenoj atmosferi uz čaj i kolače koje su pripremili župljeni dobre volje.

Kolači su te večeri bili posebno važni budući da je braći studentima koji su ove godine upisali prvi semestar na Katoličkom bogoslovnom fakultetu konačno sinulo koliko će morati naučiti i da će još morati polagati ispit kod o. Slavka Sliškovića na fakultetu.

Posljednji dan Otvorenih dana, 18. listopada, započeo je Listopadskim pobožnostima: molitvu Krunice molili su članovi Dominikanskog laičkog bratstva Bl. Ozane Kotorske,

a braća studenti su otpjevali litanije. Večernju svetu misu, na kojoj je pjevao zbor Hrid, slavio je i propovijedao o. Anto Bobaš, OP - župnik župe Kraljice sv. krunice.

Po završetku misnog slavlja pred okupljenim župljanima s. Barbara Bagudić iz Dubrovnika izvela je predstavu 'Blažena Ozana – Biti d Bogom dovoljno je za sreću'. Naravno, sestra Barbara je pokupila ogroman pljesak za svoju izvedbu.

Nakon što je završio službeni program, druženje se nastavilo u opuštenoj atmosferi uz čaj i kolače koje su pripremili župljeni dobre volje. Također je fra Ante Kazotić kojem je bio rođendan, dobio tortu iznenađenja. Otvoreni dani župe Kraljice sv. krunice započeli su i završili u odličnoj atmosferi. Nagodinu ponavljamo sve još bolje i veće!

M. I. Vlk, OP

MONODRAMA O BLAŽENOJ OZANI U ZAGREBU

S. Barbara Bagudić izvela je svoju monodramu u dvije župe u Zagrebu ovog vikenda. Prva izvedba bila je u župi bl. Augustina Kažotića na Peščenici, u subotu 17. listopada, a druga u crkvi Kraljice svete krunice u nedjelju, 18. listopada. Hvala braći dominikancima i dominikanskom laičkom bratstvu na pozivu, organizaciji i svakoj pomoći oko toga da bi ove dvije izvedbe uspjele taknuti srca ljudi i približiti blaženu Ozanu vjernicima naših dominikanskih župa.

ZAGREB: Blagoslovljen križni put u crkvi Kraljice svete krunice

Tijekom misnoga slavlja u župnoj crkvi Kraljice svete krunice na zagrebačkoj Koloniji u nedjelju 25. listopada blagoslovljene su postaje križnoga puta akademskoga kipara iz Zagreba Hrvoja Ljubića na koje su župljanji ioci dominikanci koji vode župu čekali od izgradnje crkve, pune 44 godine. Križni je put na početku blagoslovio provincijal Hrvatske dominikanske provincije o. Anto Gavrić koji je i predvodio misno slavlje, u koncelebraciji sa župnikom o. Antonom Bobašem i o. Dominikom Gerbicem.

U propovijedi je o. Gavrić govorio o tome kako se svaki vjernik može pronaći u križnome putu koji se najčešće moli tijekom korizme, jer ta pobožnost obuhvaća mnoge dimenzije od osude do razapinjanja i smrti. "Kako naš dobri Otac zna što nam je potrebno, o čemu je govorio sám Isus, pri pogledu na križni put važno je da zamolimo Boga da nas usliši, ali da ne molimo samo za sebe, već i za druge, za potrebe svijeta" – istaknuo je o. Gavrić i podsjetio da križ upućuje na zajedništvo i s Kristom i sa svim ljudima.

Gоворио је о лепоти пута и о потicajima пape Франje на размишљања о путу лепоте. "Кад вјерујемо у Христа, не прихваћамо га само као нешто истинито, што можемо наследовати, већ и као нешто lijepo у trenucima kušnji i nevolja.

Zato papa Franjo poziva umjetnike da nam svojim umjetničkim iskazima približe križni put u lijepom izričaju teške muke" – naglasio je o. Gavrić zahvalivši akademskom umjetniku Ljubiću na djelu i izrazivši nadu da će blagoslovljeni križni put mnoge povezivati u zajedništvu, na dobrobit župnoga zajedništva i onih koji trpe.

Autor križnoga puta Hrvoje Ljubić, koji je unikatne ručno izrađene bakrene postaje izveo u dimenzijama 49x39 cm, u svojem je obraćanju rekao da postaje nije radio jednu po jednu kao zasebna djela, već da je križni put stvarao kao cjelovito djelo prema logici stravične patnje koju je Krist podnio te da su mu okosnice bile Kristova padanja pod križem.

Na kraju je župljanima, umjetniku i provinciji zahvalio župnik o. Bobaš posebno govoreći

o tome kako Hrvatska dominikanska provincija potiče i potpomaže sve župne projekte, bilo da su oni materijalne, umjetničke ili duhovne naravi. (www.dominikanci.hr)

T. B.

SUBOTICA: Duhovna obnova za mlade

"Kako će znati da me Bog poziva na redovnički život?" bila je tema još jedne mjesecne tribine mladih u Subotici, koja je bila u nedjelju 25. listopada. O ovoj je temi govorila sestra Slavka Sente, dominikanka iz Zagreba.

Poziv je osobna stvar i nema posebnog pravila kako Bog nekoga poziva. – istakla je s. Slavka i nastavila. On poštuje našu slobodu i želi da koristimo svoj razum i srce u pokušaju da otkrijemo svoj poziv.

Svaki čovjek u sebi nosi klicu nekog poziva, preko kojega se onda ostvaruje kao čovjek i kršćanin. Većina ljudi se posvećuje obiteljskom životu. No, ima i onih koji u srcu osjećaju da su pozvani na radikalnije nasljedovanje Isusa Krista. To su oni muškarci i žene koji Bogu i ljudima služe kao svećenici, redovnici ili redovnice. – rekla je, između ostalog s. Slavka.

Ona nas je, osim toga, malo bolje upoznala s njenim Dominikanskim redom i tko su zapravo dominikanci i dominikanke i kako su oni nastali. Prikazala nam je i neke dominikanske svece, kao što je sv. Dominik, sv. Katarina Sijenska bl. Ozana Kotorska i druge. Ovim putem joj želim zahvaliti u ime mladih subotičke biskupije što je bila naš gost i predavač i što je rado prihvatile doći u Suboticu. Nadamo se da će biti još takvih susreta. Hvala Vam!

Elizabeta Ivanković

PREGRADA: Susret kruničara sa s. Slavkom

U subotu 3. listopada, poslije podne s. Slavka, je, na zamolbu s. Bernardice Jurić, išla u Pregradu gdje je imala susret s kruničarima. Ovu molitvenu zajednicu, inače, vodi s. Bernardica, a povremeno zove s. Slavku da im održi predavanje i ohrabri ih u njihovu molitvenu hodu. Nakon kratkog predavanja slijedila je krunica koju je predmolila s. Slavka. Kruničari su bili oduševljeni, pokazali su spremnost ne samo da ustraju u molitvi, nego da i druge oduševe za ovaj način pobožnosti prema Blaženoj Djevici Mariji, na što ih je potakla s. Slavka. Za vrijeme svete mise župnik, vlč. Ivan Mikec, je zahvalio s. Slavki na poticajnim riječima i potakao vjernike da još više mole za duhovna zvanja u njihovoj župi. Zajedno sa s. Slavkom bila je u Pregradi i kandidatka Karmela Šagudin.

SANTA SABINA: Fr Gianni Festa novi je generalni postulator Reda

Učitelj Reda, fr. Bruno Cadore, imenovao je fr. Giannia Festu novim generalnim postulatom u Redu, za sljedećih 6 godina. Fr. Gianni je rođen 1961. u mjestu Chieti, u Italiji. Prve je

zavjete u Redu propovjednika položio 1982. u talijanskoj provinciji sv. Dominika. Za svećenika je zaređen 1988. Osim doktorata iz crkvene povijesti bavi se i arhivskim studijem i paleografijom. Više je godina uređivao vjesnik *Doktrina*.

Služba generalnog postulatora Reda promiče kauze za beatifikaciju i kanonizaciju članova dominikanske obitelji u suradnji s Kongregacijom za kauze svetaca pri Svetoj Stolici. Fr. Gianni je na toj službi naslijedio fr. Vitoa Tomas Gomeza Garcia.

ZAGREB: Spomen slavlje na fr. Dominika Baraća OP

U utorak, 17. studenoga, u crkvi Kraljice sv. krunice u Zagrebu svečanim misnim slavljem Hrvatska dominikanska provincija spomenula se braće koja su stradala kao žrtve totalitarnih ideologija XX. stoljeća. Dominikanci su se posebno spomenuli fr. Dominika Baraća koji je prije 70 godina umro mučeničkom smrću.

Bila je to prigoda da se vjernici pobliže upoznaju sa životom ovoga dominikanca, imajući u vidu da je Hrvatska dominikanska provincija službeno poduprla pokretanje postupka za njegovo proglašenje blaženim.

Dominik Barać rođen je 14. srpnja 1912. u Slanom pored Dubrovnika. U Red propovjednika stupio je 1930. U Dubrovniku je započeo filozofsko-teološki studij koji je nastavio na generalnom učilištu njemačke provincije Teutonije u Walberbergu kraj Kölna gdje je 1936. zaređen za svećenika.

Poslije završenog doktorskog studija u Rimu, Barać se vraća u Hrvatsku gdje dvije godine predaje sociologiju na Dominikanskom učilištu u Dubrovniku. U izdanju Dominikanske naklade Istina 1944. objavljuje knjigu Socijalna filozofija boljševizma.

Knjiga je tiskana u Dubrovniku u više od dvije tisuće primjeraka. U predgovoru Barać ističe da želi hrvatsku javnost temeljito upoznati sa zabludama boljševizma i to zato jer hrvatski narod stoji "pred historijskom kataklizmom".

Na temelju izloženih i argumentiranih sta-

vova Barać jasno i odvažno poziva na borbu protiv boljševizma. Komunistička vlast nije se mogla pomiriti s nastupom mladoga hrvatskog dominikanca. U nedjelju 18. ožujka 1945. izvršena je premetačina dominikanskog samostana u Dubrovniku.

Istoga dana Barać je u pratnji doveden i zatvoren u vilu Rašica u zapadnom dijelu grada, na poluotoku Lapad. Optužnica nije sačuvana, ali u prijepisu presude okriviljuje ga se zbog "terorističkog protunarodnog rada i organizovanja terorističkih oružanih banda".

Prijek vojni sud u Dubrovniku 18. lipnja 1945. izrekao je fr. Dominiku Baraću kaznu "smrt strijeljanjem i trajan gubitak građanskih prava."

Pravi povod smrtnoj presudi bila je Baraćeva knjiga Socijalna filozofija boljševizma u kojoj je prokazao jednu ideologiju, ukazao na njezinu opasnost i posljedice te pozvao na bezuvjetnu borbu protiv njezinih zabluda i laži.

Smrtna presuda strijeljanjem izvršena je u Trogiru u subotu 17. studenoga 1945. u šest sati ujutro. Dok su ga strijeljali, fr. Dominik Barać izgovarao je Kristove riječi s križa, moleći Boga da oprosti njegovim krvnicima. Umro je uz poklik: "Živio Krist Kralj!"

Preobražen duhom evanđelja, Barać je ostavio snažan i neustrašiv primjer propovijedanja istine, ali i svjedočanstvo najvećeg dara

ljubavi - Oprostiti svojim progoniteljima. U propovijedi su istaknute završne riječi iz Druge knjige o Makabejcima.

Eleazar, židovski pismoznanac i mučenik, usprkos napadima neprijatelja koji su ga željeli uništiti, ostao je do kraja vjeran Božjem Zakonu: "Kad je već pod udarcima umirao, uzdahnu i reče: 'Gospodin, koji posjeduje sveto znanje, dobro zna da sam se mogao izbaviti od smrти, ali da na svom tijelu podnosim teške muke bičevanja, jer u duši radosno sve to podnosim u strahopoštovanju prema njemu.' I tako je on preminuo i svojom smrću ostavio, ne samo mlađeži nego i većini naroda, primjer hrabrosti i spomenik kreposti."

Fr. Domagoj Augustin Polanšćak, OP

TROGIR: Malonogometni turnir „fr. Domi-

nik Barać“

U sklopu dvodnevnog obilježavanja 70. godišnjice mučeničke smrti dominikanca fr. Dominika Baraća u subotu 21. studenoga 2015. u sportskoj dvorani u Trogiru održan je memorijalni malonogometni turnir “Fr. Dominik Barać”.

Tom su prigodom malonogometne snage odmjerili epipe dominikanaca, veterana 4. gardijske brigade, katoličkih svećenika iz Splita te eipa hotela “Sv. Križ” iz Čiova koja je i organizirala turnir.

U prvoj su utakmici dominikanci pobijedili veterane nakon izvođenja jedanaesteraca rezultatom 7:6, a katolički su svećenici pobijedili ekipu hotelskih čiovskih nogometaša rezultatom 4:0.

U utakmici za treće mjesto veterani 4. gardijske brigade pobijedili su hotel “Sv. Križ” rezultatom 3:1, dok su u finalu splitski katolički svećenici pobijedili dominikance rezultatom 2:1. Pehari za prvo i drugo mjesto najuspješnijima su uručeni na zajedničkom druženju nakon turnira u hotelu “Sv. Križ” na Čiovu.

Za najboljeg golmana proglašen je dominikanski provincijal fr. Anto Gavrić, a izražena je i želja da memorijalni malonogometni turnir “Fr. Dominik Barać” u Trogiru postane tradicionalan. (www.dominikanci.hr)

O. STJEPAN KRASIĆ OP, PROGLAŠEN ČLANOM MEĐUNARODNE TEHNIČKE

AKADEMIJE

U nazročnosti brojnih predstavnika međunarodne akademske i znanstvene zajednice hrvatski dominikanac o. Stjepan Krasić proglašen je u Zadru 22. listopada 2015., na simpoziju koji se održavao na zadarskom Sveučilištu, jedinim svećenikom članom Međunarodne tehničke

akademije sa sjedištem u Moskvi.

To visoko priznanje, koje je primio u društvu hrvatskih, austrijskih i ruskih državljanima koji su se osobito istaknuli na raznim područjima tehnike i tehničkih znanosti, o. Krasiću je uručio prof. Dr. Branko Katalinić, predsjednik DAAAM-a, međunarodne organizacije sa sjedištem u Beču, u ime predsjednika akademije Borisa Vladimirovića Guseva.

O. Krasić, koji je u sjedištu akademije u Moskvi bio jednoglasno i već u prvom krugu glasanja izabran za redovitoga člana te znanstvene ustanove, zahvalio je u svoje ime i u ime ostalih novoimenovanih akademika za to imenovanje, održavši govor na latinskom, koji se - kako se i iz ovoga primjera vidi - još uvijek smatra jezikom kulture i znanosti. Tom prilikom istaknuo je nekoliko zanimljivih misli o ulozi i značenju tehnike u ljudskom životu.

“Tehnički i tehnološki procesi teku takvom brzinom da se oni teško mogu sagledati, kontrolirati i moralno ocijeniti. Problem je u tome što se tehnika lako može ne samo upotrijebiti na dobro čovjeka, nego i zloupotrijebiti. Tehnika je dobra sluškinja, a loša gospodarica.

Ona mora služiti čovjeku, a ne biti protiv njega. Čovjek mora biti ne samo racionalno ili tehnološko, nego i etički odgovorno biće. Svijetom mora vladati etika, a ne puka tehnika koja nema ni srca ni duše. Etički nije dopušteno, a ni korisno za čovjeka, učiniti sve što se može tehnički učiniti.

Treba se čuvati tehničara koji ne znaju postaviti etičke granice svojim nastojanjima razvijanja svih tehničkih mogućnosti. Neki počnu s proizvodnjom motike, a završe stvaranjem atomske bombe. Mi to ne želimo.

“Smatramo da svjetom mora vladati etika, a ne tehnika”, poručio je o. Krasić, obećavši da će se on i njegovi kolege zauzimati za takvu tehniku koja će služiti cijelom čovječanstvu i od koje nitko ne bi smio strahovati.“

O. Stjepan Krasić jedan je od najuspješnijih i najplodnijih hrvatskih povjesničara u zadnjih nekoliko desetljeća ne samo u smislu broja objavljenih radova, nego i njihove važnosti.

Njegove brojne znanstvene rasprave ne prestano otkrivaju ne samo nepoznate, nego i neslućene činjenice iz hrvatske kulturne prošlosti ili pak pomicu u prošlost ustaljena ili već poznata saznanja.

Međunarodna tehnička akademija, čiji je Krasić postao članom, trenutačno okuplja više od tisuću članova iz 40 zemalja svijeta, među kojima su predsjednici država i vlada, istaknuti znanstvenici i čelnici velikih znanstvenih i industrijskih struktura.

Osnovni koncept akademije temelji se na jačanju tehničkoga i inženjerskoga potencijala zemalja članica, s ciljem poboljšanja duhovnoga, ekonomskoga, ekološkoga i društvenoga života, uz prilagodbu znanstvenih i tehnoloških dostignuća. (*Glas Koncila*)

ZAGREB: Jednostavni zavjeti laičkoga bratstva sv. Dominika

Svečanim euharistijskim slavlјem s obredom zavjetovanja u samostanskoj i župnoj crkvi bl. Augustina Kažotića na zagrebačkoj Peščenici polaganju jednostavnih zavjeta na tri godine pristupilo je 28 trećoredaca bratstva "Bl. Augustin Kažotić". Misno slavlje predvodio je provincijal Hrvatske dominikanske provincije Anto Gavrić, u čije su ruke zavjetovanici dali svoja obećanja, kao predstavniku učitelja Reda,

a u koncelebraciji su uz ostale dominikance bili i župnik Marko Bijelić, prior Zvonko Džankić te voditelj Bratstva Dominik Kristijan Gerbic.

Osvrćući se na dirljivu scenu iz Evandela, u kojoj Isus plače nad Jeruzalemom provincijal je te retke usporedio sa životom vjernika: "Kad se naš život udaljuje od Boga, kad on nema mesta u mome životu, kad sam okružen svime samo ne Bogom, može se dogoditi da mi se neprijatelj približi toliko da me okruži odasvud. I može se dogoditi da ni kamen na kamenu od našega duhovnoga života više ne ostane, da Isus plače nad našim Jeruzalemom." Kao zaštita na životnome putu može poslužiti primjer svetog Dominika, istaknuo je provincijal Gavrić, podsjećajući da postoje lijepo slike o njemu kao čovjeku Božjem, punom sućuti i vrlo pozornim na bijedu drugoga, koji dugu ostaje u molitvi. Međutim, često se zaboravlja ono što je duboko promijenilo Dominikov život, a to je Riječ Božja koja je duboko ušla u njegov život i kojoj je on postao službenikom, istaknuo je provincijal. Laičkome bratstvu bl. Augustina Kažotića provincijal je poručio da svojim zavjetovanjem također postaju službenici Riječi Božje: "Članovi dominikanske obitelji to ne smiju zaboraviti.

To u našem životu uvijek mora biti Riječ koja je moljena, Riječ koja je proučavana, Riječ koja je promišljana, življena i naviještana. To je

nešto najbolje što nas članove ove velike dominikanske obitelji može karakterizirati.” “Vama stavljam na srce da otkrivate Dominika upravo u ovome svjetlu i da otkrivajući ga i prihvaćajući naslijedovati po njegovu primjeru Isusa Krista, i vi budete djelatno prisutni u ovome svijetu”, nastavio je provincial ističući da je dominikanska obitelj komplementarna i raznolika. Glavni razlog te komplementarnosti i nadopunjavanja je djelatna prisutnost u svijetu, u kojem je svaki član pozvan uprisutniti Isusa Krista. U nastavku homilije provincial je istaknuo nekoliko važnih točaka iz pravila dominikanskih laičkih bratstava, u kojem stoji: “Članovi laičkoga bratstva svetoga Dominika poglavito se služe ovim izvorima: slušanje Riječi Božje i čitanje Svetoga pisma, posebice Novog zavjeta, po mogućnosti svakodnevno sudjelovanje u liturgiji i u euharistijskom slavlju, često pristupanje sakramentu pomirenja, liturgijska molitva časova s dominikanskom obitelji kao i osobna molitva, meditacija i krunica.

Obraćenje srca duhom i vršenjem evanđeoske pokore, ustrajno proučavanje objavljene istine i trajno promišljanje suvremenih problema u svjetlu vjere, pobožnost Djevici Mariji prema tradiciji Reda, kao i našem svetom ocu Dominiku i sv. Katarini Sijenskoj i povremene duhovne obnove.” Provincial je na kraju poželio svim članovima laičkoga bratstva da ih prati zagovor njihovog zaštitnika bl. Augustina Kažotića: “Neka on bude pred vama i neka vas vodi, jer kad nekada i ne znamo put, budite uvijek sigurni da Bog vodi i da će Bog uvijek dovesti onamo gdje želi da budemo djelatni i prisutni.”

Ana Dagelić

Dominikanska čokolada

Danas (21.11) tijekom ručka naše sestre u Zagrebu imale su prigodu, zahvaljujući dobroj nakani našega subrata akademika prof. Franje Šanjeka, probati specijalnu bombonjeru koju su braća dominikanci u Francuskoj osmisili kao ugodni poklon u 800-toj obljetnici našega Reda.

Budući da je bombonjera imala 15 čokoladica na kojima je otisnut grb našega Reda, a

nas sestra je duplo više u zajednici, sestrinskom ljubavlju, kako i priliči svaku smo čokoladicu podijelili na pola i svatko je dobio dio grba.

Iskreno nas je obradovao ovaj mali ali toliko ugodni poklon, pa nismo mogle svoju radost i zadovoljstvo sakriti, nego želimo to podijeliti i sa svima vama.

Glavna bit i smisao ove bombonjere jest da je recept za čokoladu osmislio naš brat dominikanac te da su braća za ovu prigodu dobila izvorni recept za čokoladu iz arhiva iz godine 1761. To je onoliko koliko smo uspjele razumjeti budući da je sve na francuskom jeziku, pa ukoliko je koji navod kriv ne zamjerite!!!!

Uz velike i srdačne pozdrave iz Zagreba, vaše sestre!

s. Ana Begić

HAMBURG: HKM Hamburg proslavila Dane Misije - Kažotićovo.

Na središnjoj proslavi u nedjelju 29. studenoga 2015. euharistijsko slavlje u katedrali Svetе Marije predvodio je gospičko-senjski biskup mons. Mile Bogović, u koncelebraciji s dominikanskim provincialom o. Antonom Gavrićem, voditeljem Misije o. Mirkom Jagnjićem i kapelanom o. Dominikom Gerbicem. Liturgijsko pjevanje predvodio je zbor Misije pod vodstvom dominikanke s. Jasne Matić. Na početku svoje homilije gospičko-senjski biskup mons. Mile Bogo-

vić svratio je pozornost da se u liturgijskim čitanjima prve nedjelje Došašća ističu dva temeljna osjećaja "osjećaj straha i osjećaj nade odnosno radosti. To su osjećaji koji su vlastiti počecima i krajevima nekog rada i puta. Na početku je pitanje hoćemo li uspješno obaviti zadatke i prijeći put koji je pred nama, a na kraju kako smo to i učinili. ([usp.www.dominikanci.hr](http://www.dominikanci.hr))

POSJET ČASNIH SESTARA I ZBORA BEATUS IZ ZAGREBA EUROPSKOM PARLAMENTU

Zastupnica Maletić ugostila je časne sestre Klanjateljice Krvi Kristove, sestre Dominikanke (s. Antonija Matić i s. Ana Marija Martinović) i školske sestre Franjevke, te članove zbara Beatus Župe sv. Obitelji iz Zagreba. Posjet je započeo svetom Misom za Europu održanom u Europskom parlamentu, koju je predvodio vlč. Mirian Šuvak, uz pratnju zbara Beatus.

Nakon svete Mise posjetitelji su razgledali Europski parlament i ured zastupnice, Maletić te slobodno vrijeme proveli u razgledavanju Bruxellesa.

U poslijepodnevnim satima posjetitelji su imali priliku biti na predstavljanju knjige intervjeta banjalučkog biskupa msgr. Franje

Komarice "Ljubav. Sila. Domišljatost. Skidanje maski", u organizaciji zastupnika Andreja Plenkovića, a govornici su, uz biskupa Komaricu bili i uzoriti kardinal Vinko Puljić, bivša zastupnica u Europskom parlamentu Doris Pack, veleposlanica BiH pri Europskoj uniji Lidija Topić, i novinar, autor knjige Winfried Gburek.

Još jedna važna konferencija održana je u vrijeme boravka naših posjetitelja u Europskom parlamentu pa su imali priliku čuti izlaganja na temu: Progon kršćana u svijetu-poziv na akciju. Obvezan i zanimljiv dio programa je i upoznavanje s radom europskih institucija, nakon kojeg smo proveli prekrasnu zajedničku večer u centru grada.

Dragi posjetitelji prekrasna glasa i velečasnii Mirian svojom propovijedi uljepšali su svi ma dan u Europskom parlamentu i svojim pjesmama pripravili put našem iščekivanju Malog Boga. Izvor: www.ivana-maletic.com

Održan 7. Susret hrvatskoga duhovnoga književnoga stvaralaštva „Stjepan Kranjčić“ u Križevcima

U velikoj dvorani Hrvatskoga doma u Križevcima u subotu 5. prosinca 2015. održana je završna svečanost 7. Susreta hrvatskoga duhovnoga književnoga stvaralaštva „Stjepan Kranjčić“ na kojoj su, nakon što je prethodno proveden natječaj, dodijeljene nagrade, više je književnih radova javno izvedeno te je predstavljen zbornik najuspjelijih radova „Sveta zaljubljenost“. Riječ je o nacionalnom književnom natječaju i susretu za književnost protkanu kršćanskim vrednotama u kratkim književnim vrstama: **poeziji**, kratkoj priči, putopisu, eseju i monodrami.

U žanru poezije prva je nagrada dodijeljena Zdenki Maltar iz Novoga Marofa za pjesmu „Diete vu noći“, druga nagrada Draženu Bosu iz Ždale za pjesmu „Euharistijski vijenac“, a treća nagrada Zdravku Gavranu iz Zagreba za pjesmu „Ti zazidala si...“ (o Bl. Ozani). Pokrovitelj te nagrade bile su Laudato likovne galerije, portal i televizija, a nagrade je dodijelila direktorica Laudata Ksenija Abramović.

Predstavnici pokrovitelja dodijelili su 1500

kuna prvonagrađenom autoru, 1000 kuna drugonagrađenom i 500 kuna trećenagrađenom autoru te po jedno svoje književno izdanje. Nagrađeni su autori u svoje domove ponijeli i izdaja organizatora natječaja i književnoga susreta Udruge za promicanje znamenitih Križevčana „Dr. Stjepan Kranjčić“, pokrovitelja križevačkih župa sv. Ane te BDM Žalosne i sv. Marka Križevčanina i Grada Križevaca. Uime domaćina nagrađenima su čestitali zamjenik križevački dogradonačelnik Tomislav Katanović, koprivničko-križevački župan Darko Koren, križevački župnici Stjepan Soviček i Dražen Hladuvka te član Upravnog odbora Udruge „Dr. Stjepan Kranjčić“ Roko Bašić.

Književni susret održan je uz potporu Grada Križevaca, Grada Zagreba, Koprivničko-križevačke županije, Pučkog otvorenog učilišta Križevci, Turističke zajednice Križevci, Radnika d. d., KTC-a d. d., Veterinarske stanice Križevci d. o. o. i Zadruge Žumbar.

Sama svečanost započela je u popodnevnim satima primanjem autora i sudionika u maloj dvorani Hrvatskoga doma. Okupljene je

uime domaćina pozdravio križevački dogradonačelnik Katanović, a predsjednik stručnog ocjenjivačkog suda dr. sc. Vladimir Lončarević govorio je o vrsnoći radova prisjelih na natječaj te predstavio zbornik izabralih radova „Sveta zaljubljenost“.

Usljedilo je misno slavlje u župnoj crkvi sv. Ane koje je, uz koncelebraciju nekoliko svećenika, predvodio generalni vikar Bjelovarsko-križevačke biskupije mons. Stjepan Ptiček. Kako je toga dana bila 97. godišnjica rođenja dr. Stjepana Kranjčića po kojem Susret nosi ime, mons. Ptiček je govorio Kranjčićevu hrabrom svjedočenju Evandželja, nazvao ga je duhovnim velikanom kojega treba slijediti te potaknuo okupljene književnike na umjetnička nadahnutu po primjerima sv. Marka Križevčanina i svih hrvatskih svetaca i blaženika. Nakon mise je održan književni susret na kojem su dodijeljene nagrade, a više je radova javno izvedeno u interpretaciji dramskih umjetnika Mladene Gavran i Dubravka Sidora. Kako je tema natječaja u povodu Godine posvećenoga života koja je u tijeku bila posvećeni život, okupljenima se

obratio i predsjednik Hrvatske redovničke konferencije fra Jure Šarčević, a tom je prilikom predstavljena i upravo pokrenuta mrežna stranica književnoga susreta www.knjizevni.kranjcic.hr. U glazbenom dijelu programa nastupio je Vokalni sastav „Allegro“, a voditeljica je bila Tanja Baran.

Nakon natječaja koji je bio otvoren od 15. svibnja do 15. kolovoza 2015., stručni ocjenjuvački sud: dr. sc. Vladimir Lončarević, mr. sc. Božidar Petrač i Drago Bosnar sve je radove, bez znanja o autorstvu, pročitao i odredio koji će radovi biti nagrađeni, koji javno izvedeni, a koji objavljeni u zborniku. Na natječaj se javilo 170 autora iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Slovenije, Italije, Austrije i Njemačke, s ukupno 243 rada (132 pjesme, 57 kratkih priča, 16 putopisa, 26 eseja i 12 monodrama). Od pristiglih radova, 35 je radova izabrano za objavu u zborniku, 9 je radova javno izvedeno, a 15 nagrađeno. (T.B.)

Poznata američka novinarka obratila se na katoličku vjeru

Samo desetak dana nakon što je Sveti Otac napustio SAD, Kirsten je prihvatala puninu vjere objavivši to uživo na FOX-ovoј emisiji ‘The Five’: „Sutra navečer u 19 sati, postat ću katolkinjom“, rekla je gledateljima.

Tijekom Papina nedavnog posjeta Sjedinjenim Američkim Državama isplivala je jedna za-

nimljiva priča. Naime Kirsten Powers, američka novinarka i bivša dužnosnica u Clintonovoj administraciji, prihvatile je katoličanstvo nakon nekoliko godina provedenih u protestantskim zajednicama.

Novinarka FOX Newsa i dopisnica nekoliko medija, među kojima su USA Today i Newsweek, odgajana je kao episkopalka, ali je većinu života bila ateistica. Prije nekoliko godina, kako sama kaže, počela je čitati Bibliju i moliti s tadašnjim dečkom, da bi potpuno obraćenje doživjela na putovanju kada je imala osoban susret s Isusom.

„Nikada neću zaboraviti kako stojim ispred apartmana na Upper East Side i govorim sama sebi – ‘Istina je, sve je potpuna istina’“, napisala je Kirsten 2013. za Christianity Today.

Međutim samo desetak dana nakon što je Sveti Otac napustio SAD, Kirsten je prihvatala puninu vjere objavivši to uživo na FOX-ovoј emisiji ‘The Five’.

„Sutra navečer u 19 sati, postat ću katolkinjom“, rekla je gledateljima.

Kako prenosi Christianity Today, više od 100 000 osoba godišnje pridruži se Katoličkoj Crkvi u SAD-u. Oko 7% svih američkih katolika (postotak je još veći ako govorimo o aktivnim katolicima) čine obraćenici.

Tino Krvavica,
Christianity Today | Bitno.net

VELIKANI DOMINIKANSKOG REDA U 20. STOLJEĆU

MARKO CULEJ

(1938. – 2006.)

Prvi varaždinski biskup

Dominikanski trećoredac

Prvi varaždinski biskup, dominikanski trećoredac Marko Culej jako je cijenio sestre dominikanke. Rado je, gotovo svake godine, dolazio u samostan sv. Andjela čuvara u Korčuli. Posljednji put bio je ondje 2. listopada 2005., kako bi podijelio s njima radost i zahvalnost povodom obilježavanje 100. obljetnice utemeljenja Kongregacije sv. Andjela čuvara. Za vrijeme mise nazočnim se obratio kratkim govorom u kojem je, osvrnuvši se na devet kipova andjela postavljenih na samostanskoj terasi, kazao: "Devet andjela me podsjeća na devet korova andeoskih. Okrenuti su prema moru da čuvaju one koji plove ovim morem i koji dolaze ovamo u Korčulu, ali i da pozivaju one koji bi se mogli pridružiti ovoj obitelji sestara dominikanki, govoreći im: 'Ne bojte se! Tu iza naših leđa stoje one koje mi čuvamo i koje mi pratimo.'"

Djetinjstvo i mladost

U Malom Repnu, koje pripada župi Belec, rođen je 19. siječnja 1938. Marko Culej. Bio je drugo od šestero djece i ujedno prvi sin u oca Petra i majke Josipe rođene Bočkal. Obitelj je živjela skromno i siromašno. Otac je bio kovač, bravar i ljevač, a majka je vodila domaćinstvo. Kako do treće godine Marko nije ni prohodao ni progovorio, roditelji su se pobojali kako s njegovim zdravljem nešto nije u redu i mislili su da će trajno ostati invalid. No majka se ustrajno molila Gospu za njega i upravo je njezinu zagovoru pripisivala činjenicu da je Marko ubrzo postao kao svako drugo dijete njegove dobi. Prije početka osnovne škole naučio je čitati i pisati, te zavolio knjigu. Na to je utjecao njegov stric, bogoslov Zagrebačke nadbiskupije, koji mu je donosio knjige i vjersko štivo. Nažalost, stric mu je

nestao potkraj Drugoga svjetskoga rata. Prema nekim tvrdnjama, ubili su ga lokalni partizani.

Osnovnu četverogodišnju školu polazio je u Belcu, gdje je i ministirao u župnoj crkvi. Bio je odličan učenik, najbolji u razredu. Stoga je njegova učiteljica nagovarala roditelje da svoga Marka pošalju na daljnje školovanje, dodajući kako bi bila šteta da tako inteligentan dječak ne nastavi školovanje. Kako je i sam Marko želio nastaviti školovanje i k tome govorio da će biti poput svoga strica bogoslova, roditelji su ga u jesen 1949. odveli u Zagreb gdje je kao sjemeništarac Zagrebačke biskupije pohađao Interdijecansku srednju školu za spremanje svećenika. Maturirao je 1957. i potom studirao na zagrebačkom Bogoslovnom fakultetu. Za svećenika je zaređen 25. travnja 1964., a mladu misu u rodnoj župi slavio je 3. svibnja.

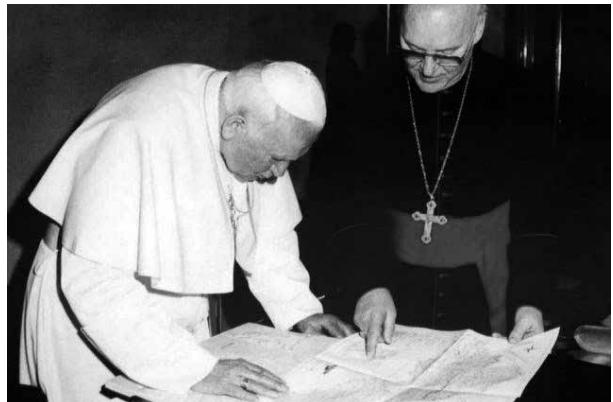
Pastoralne službe

Prvu svećeničku službu mladomisnik Marko Culej vršio je u samoborskoj župi. Ondje je od 1. kolovoza do 17. listopada 1964. bio kapelan, a potom je premješten na istu službu u Desinić. No dok je Marko 22. prosinca 1964., zbog

božićnoga ispovijedanja, bio u Vinagori, desinički župnik otišao je u mirovinu i napustio župu, ponijevši sa sobom sve što je mogao. Marko je po povratku iz Vinagore našao gotovo prazan župni dvor. U siječnju 1965. nadbiskup ga je imenovao privremenim, a u srpnju redovitim upraviteljem župe u Desiniću. Na toj službi ostao je do 14. rujna 1981. U međuvremenu je od travnja 1965. do travnja 1975. privremeno upravljao i župom u Poljani Sutlanskoj, te od 1970. do 1977. bio delegat u Svećeničkom vijeću Zagrebačke nadbiskupije.

Vlč. Marko Culej nastojao je biti blizak vjernicima. Iskreno je ljubio svoje župljane, što je do izražaja dolazilo u raznim prigodama i na razne načine. Posjećivao ih je, razgovarao s njima, zanimao se za njihove probleme i uvek imao vremena saslušati ih. Osobitu pažnju posvećivao je siromašnima, odbačenima, bolesnima i svima koji su bili u raznim potrebama. Materijalno im je pomagao koliko je mogao, odričući se od svoga da bi dao njima. Vjernici su prepoznali u njemu pravoga svećenika Kristova. Promicao je duhovna zvanja i poslao više dječaka u zagrebačko sjemenište, od kojih su desetorica postali svećenici.

Kao mladi svećenik Marko Culej **stupio je u Treći dominikanski red**. To ga je do kraja života vezalo s braćom i sestrama Reda propovjednika. Osobito blizak bio je sa sestrama dominikankama. Jako je cijenio njihov pastoralni rad na župama i pomoći koju pružaju svećenicima u vođenju njihovih kućanstava, pa je nastojao da i u župu o kojoj je on skrbio, tj. u Desinić, dođu dominikanke. Usmeno se 1970. dogovo-

rio o tome sa časnom majkom Manes Karninčić, ali kako časna majka unatoč tome nije slala sestre, Culej joj se pismeno obratio s molbom da pošalje sestre, dodavši kako je njegova želja da dođu baš dominikanke jer se one najbolje snalaze u radu na župi. U drugoj polovici godine dvije dominikanke konačno su došle u Desinić, a uskoro im se pridružila i treća. Culej je pisao časnoj majci kako je on osobno jako zadovoljan radom sestara, a također i župljani. Kako sestre u Desiniću nisu imale svoga stana, župnik Culej, pošto je izgradio novu župnu kuću, ustupio im je 1979. staru za stanovanje.

Službe u Zagrebu

U rujnu 1981. imenovan je vicerektorom Bogoslovnoga sjemeništa u Zagrebu. Na toj službi ostao je do 1992. Također, od 6. prosinca 1986. bio je voditelje Centra za duhovna zvanja u Zagrebačkoj nadbiskupiji i kanonikom Prvostolnoga kaptola u Zagrebu, a od 23. listopada 1987.

arhiđakon Zagorsko-vrbovečkog arhiđakonata. Dana 7. siječnja 1992. imenovan je pomoćnim zagrebačkim biskupom i 22. veljače posvećen u zagrebačkoj katedrali. Kako je kasnije sam kazao, biskupsku službu prihvatio je iz poslušnosti prema Crkvi i nastojao ju s ljubavlju vršiti. Kao pomoćni biskup bio je zadužen za personalna pitanja svećenika u Zagrebačkoj nadbiskupiji. U akademskoj godini 1992/93. bio je rektor Bogoslovnoga sjemeništa. Te dužnosti razriješen je 18. kolovoza 1993. i imenovan generalnim vikarom Zagrebačke nadbiskupije. Godine 1994. bio je predsjednik Crkvenoga odbora za pripremu prvoga posjeta pape Ivana Pavla II. Republici Hrvatskoj.

Prvi varaždinski biskup

Osnutkom Varaždinske biskupije, msgr. Marko Culej imenovan je 5. srpnja 1997. njezinim prvim biskupom, a 28. rujna svečano ustoličen u varaždinskoj katedrali Uznesenja Marijina.

Tom prigodom okupljenim je vjernicima kazao da dolazi k njima kao pastir, jer ga je na tu službu poslao papa Ivan Pavao II. Izrazio je želju da svojim pastorским služenjem pridonese "ostvarenju što intimnije i założenje ljubavi između svakog kršćanina i Krista, između cijele biskupijske zajednice i Krista." Potom je kazao: "Isus je pozivao u svoju službu ljude različitih zanimanja. Među njima je pozvao i ribare. 'Učinit ću vas ribarima ljudi' (Mk 1, 17). Ribari rade jedni za druge i jedni s drugima. Zajedno su u istoj lađici. Nemaju 'svoje stado', 'svoje pašnjake', 'svoj put'. U olujnim i tmurnim noćima potrebna je hrabrost i strpljivost da se izdrži i da se iz teških situacija dođe do obale.

I ja dolazim k vama, braćo i sestre, i kao Ribar. Trebam suradnike da dijelim radost uspjeha, ali i tjeskobe neuspjeha. No, On, Isus je s nama, možda se katkada čini da spava. On nas i nakon neuspjeha poziva da ponovno i ponovno bacimo mrežu Njego-ve dobrote i ljubavi."

Biskup Culej brinuo se za sve župe u svojoj novoutemeljenoj biskupiji, revno ih je obilazio i susretao se, u svojoj jednostavnosti, sa svakim čovjekom: s djetetom, starcem, priprostim i učenim ljudima, predstavnicima vlasti, vjernici-ma i nevjernicima. Uvijek je znao svakome pristupiti i svakome reći jednostavnu riječ. Upravo ta njegova jednostavnost i ljudska toplina osvaja-la je ljude, osobito vjernike koji su ga iskreno vo-ljeli i poštivali. Dokazuju to riječi što ih je jedan vjernik u Listiću Varaždinske biskupije zapisao prigodom njegove smrti: "Biskup Marko je za nas bio velikan, a sada je otišao u vječnost. Zbog svoje osobnosti, ljudskosti, širine, ... preuzvišeni biskup Marko bio je omiljen među nama. Voljeli smo ga. (...) Mnogima je vratio nadu. Učio nas je kako se može opstatи samo ako naučimo istinski praštati. Sveti će ga pamtitи. Svaki čovjek bio je za njega neprocjenjiva vrijednost. Prepoznat kao takav bio je obljebljen od sviju. O veličini nje-gova života i djela sve govore suze koje sada liju tisuće malih ljudi diljem naše biskupije, naše Do-movine i diljem svijeta, sve do Afrike. (...) Uvijek radostan, vedar, imao je dobru riječ za svakoga. Iz svog bogatog životnog iskustva znao je ljude učiniti radosnima, sretnima. Znao je svakom čovjeku reći da je poseban, specifičan, vrijedan. Njegova mudrost bila je obična, ali ispunjena ve-likom ljubavlju za čovjeka."

Biskup Marko bio je veliki dobrotvor mi-sijskih postaja u Africi, a osobito mu je na srcu ležalo školovanje afričkih svećenika. U tom smislu je pomagao koliko je mogao. Bratski se odno-sio prema svećenicima svoje biskupije i gledao u njima suradnike u izgradnji boljega svijeta,

u širenju Kraljevstva Kristova na zemlji. Osobito je cijenio redovničke zajednice, među kojima je, kako smo već spomenuli, bio jako povezan s Dominikanskim redom. Radosna srca je stoga 4. ožujka 2000. blagoslovio novi samostan sestara dominikanki u Virju, a 15. studenoga 2004. i novi samostan braće dominika-naca na zagrebačkoj Pešćenici.

Zdravlje biskupa Culeja, načeto dugogodišnjom teškom bolešću, ubrzano se pogoršava-lo od sredine 2006. Ipak, čelič-

nom voljom i velikom ljubavlju nastojao je vršiti svoju službu. U lipnju je sudjelovao u nekoliko liturgijskih slavlja, dijelio sakrament potvrde i bio na nekim drugim zbivanjima. U četvrtak 22. lipnja u varaždinskoj katedrali predvodio je misu tijekom koje su dva đakona položila prisegu uoči svećeničkog ređenja, kojega je biskup planirao obaviti 24. lipnja. No 23. lipnja doži-vio je moždani udar, što je dodatno pogoršalo njegovo narušeno zdravlje. Ostatak života uglavnom je proveo na liječenju u bolnicama u Varaždinu i Zagrebu, te više nije mogao aktivno sudjelovati u životu svoje biskupije. Okrijepljen svetim sakramentima, preminuo je 19. kolovoza 2006. u svom biskupskom dvoru u Varaždinu. Bio je u 69. godini života, 43. svećeništva i 15. biskupstva. Njegovi zemni ostaci sahranjeni su u varaždinskoj katedrali 23. kolovoza 2006., gdje se nerijetko može vidjeti vjernike kako mole na njegovu grobu i utječu se nebeskom zagovoru svoga prvoga biskupa.

LITERATURA: Osnivanje biskupije varaždinske i ustoličenje prvog varaždinskog biskupa mons. Marka Culeja, u Varaždinu, 28. rujna 1997. Varaždin 1997. – Listić Varaždinske biskupije, V (2006) 26. – Slavka SENTE (priredila): Marko Culej. U: Ave Maria, XXV (2006) 3, str. 56 – 57. – Mijo IVUREK: Naš Marko. Zagreb 2008. – Marko CULEJ: Život za čovjeka. Varaždin 2011.

Ivan Armand

DA SE BOLJE UPOZNAMO

s. JAKICA VUCO

- Susret u godini posvećenog života -

DA ĆU BITI ČASNA SESTRA,
ZNALA SAM OTKAD SAM POČELA MISLITI

Prva je među jednakima među vjeroučiteljima u Šibeniku i okolici dominikanka s. Jakica Vuco, od 2009. predstojnica Katehetičkoga ureda Šibenske biskupije, k tomu od 1996. vjeroučiteljica u šibenskoj Osnovnoj školi Jurja Šižgorića i od 2011. u šibenskoj Katoličkoj osnovnoj školi. Ona je i priora šibenskoga dominikanskog samostana u četvrtom mandatu te zamjenica i prva savjetnica dominikanske časne majke s. Katarine Maglica. Činjenica je da su zbog svih tih zaduženja dani s. Jakici veoma ispunjeni. Ali ona, znajući što joj je poslanje, a i zahvaljujući svojoj pozitivnoj ugodnoj naravi, skladno živi svoje redovničke dane, funkcioniра po prioritetima i zahvaljuje svojim susestrama, koje su joj u svem potpora. „Jedan mi je svećenik, kad sam počela raditi kao vjeroučiteljica, rekao da djeci pokušam biti majka, sestra i vjeroučiteljica. I to se uistinu trudim biti. Lijepo je biti vjeroučiteljica,

istovremeno i vrlo odgovorno, jer djeci treba donijeti Boga u njihove živote“, o svojem životnom pozivu vjeroučiteljice govori s. Jakica. „A kad je vjeroučiteljica još i redovnica, kao što sam ja, odgovornost je još snažnija, na nas se redovnice, jer smo znak, posebno gleda, od nas se još više očekuje“, ističe ona.

Rođena je 5. studenoga 1968. u Sinju od majke Nediljke, djevojački Delonga, i otca Ivana Vuce. Oboje su podrijetlom iz triljskoga kraja, Nediljka iz Košuta, a Ivan iz Vojnića, a oboje su i radili u istom poduzeću, u tvornici plastike. Upoznali su se u crkvi, vjenčali se u triljskoj župi i skrasili se u Brodariću, između Košuta i Trilja, gdje su živjeli do 1984., kad su izgradili kuću u Trilju, u kojoj otac s. Jakice živi i danas. Majka je nedavno preminula. Nakon najstarije Jakice obitelj Vuco dobila je još dvije kćeri i dvojicu sinova. Rahela i Vjera žive u Trilju, obje su udane i imaju troje

djece; Rahela je učiteljica, a Vjera spremičica u školi. Ante i Petar su obojica u Njemačkoj. Ante je neoženjen i radi kao zidar, a Petar ima suprugu i jedno dijete, radi u prehrambenoj industriji.

„Bila sam jedna od njih“

„Svi smo mi u obitelji povezani, posebno mi sestre koje smo u Hrvatskoj“, pripovijeda s. Jakica, „jer su nas tako, za zajedništvo, odgojili naši roditelji. Naša mama, zvana Pupa, bila je stup cijele obitelji, iz obitelji je u kojoj je bilo dvanaestero djece, među njima dvije časne sestre. Ona se i brinula za svojega otca do nje-gove smrti 1981. Bila je sigurna, čvrsta, poduzetna, radišna, znala je biti stroga, ali i zaštitnički raspoložena, jer je tata bio stroži čovjek, no vrlo vrijedan, društven i otvoren. Živjeli su u skladnu braku. Budući da sam im ja bila najstarije dijete, mama se najviše oslanjala na mene, rado bih joj pomogla svemu. Odgajani smo u vjeri, prevoditeljica je ponovno bila mama. Nedjeljom smo redovito zajedno molilo, Krunicu povremeno, no na misu smo išli redovito, na vjeronauk, križni put, pobožnosti. Župu su nam vodili biskupijski svećenici, a najviše je traga na nas ostavio Alojzije Bavčević, pojам za svećenika i u našoj kući dragi gost. Kao obitelj smo bili povezani i s ostalim našim svećenicima. Osnovnu sam školu s odličnim završila u Trilju, pa sam 1983., umjesto u srednju, pošla u samostan. To mi je bilo sasvim normalno. Zapravo je početak moje redovničke priča dosada, kod mene nije bilo

nikakvih posebnih događaja, susreta, obrata, obraćenja. Imala sam dvije tete, milosrdnicu Genu i dominikanku Leticiju, obje su djevojake u Šibeniku, pa sam još tijekom osnovne škole dolazila k njima.

Da će biti časna sestra, znala sam otkad sam počela misliti. To me je bilo normalno, spontano, kao logičan nastavak na moje djetinjstvo i osnovnu školu. U župi sam bila povezana sa s. Martinkom, koja je pripadala Služavkama Maloga Isusa, pa je pitanje samo bilo u koju će družbu poći. Vuklo me k dominikankama, u dominikanskom sam se šibenskom samostanu osjećala kao da sam doma. Od ranije sam znala njihov red, molitve, bila sam jedna od njih. Tako mi je moj životni put odmalena bio kristalno jasan.“

S. Jakica najprije je pošla u kandidaturu u Korčulu. Tamo je bila četiri godine, tijekom cijele srednje škole. Dvije je godine išla u pomorsku školu, pa se obrazovala za kuharicu, sukladno tadašnjim obrazovnim prilikama. Maturirala je 1987. Potom je dvije godine u novicijatu učila o redu, konstitucijama, povijesti svoje zajednice. Godine 1989. položila je prve zavjete i preselila se u Zagreb, u dominikanski samostan na Krugama, gdje je radila u kuhinji, pa u samostanskom staračkom domu, zatim u ratnom vremenu dvije i pol godine u župnom Caritasu, koji je bio smješten

u samostanskim prostorima. Usput je studirala duhovnost kod otaca karmelićana, gdje je diplomirala 1993. Zatim je upisala izvanredni katehetski studij na KBF-u u Zagrebu. Godine 1996. premještena je u Šibenik i vratila se u kuću svojega djetinjstva, u kojoj je i danas.

Tad je položila i vječne zavjete i zaposlila se kao vjeroučiteljica. Diplomirala je 2000. i upisala poslijediplomski studij iz pastoralne teologije, koji zasad nije završila. Ostalo joj je tek nekoliko ispita i pisanje rada.

Šibenski su joj dani sasvim ispunjeni. Nakon vjeroučiteljskoga posla s punim radnim vremenom u dvije osnovne škole odlazi u ordinariat, gdje po pozivu šibenskoga biskupa Ante Ivase već šestu godinu obavlja predstojničke poslove, brine se o vjeroučiteljskom kadru, o njihovu stručnom usavršavanju, rješava eventualne probleme. U Šibenskoj su biskupiji 42 škole, oko 100 vjeroučitelja i petnaestak odgojiteljica u vjeri. „Svi su oni moji, dobri su, super su, volim i njih i svoje učenike“ – iskrena je s. Jakica. „A volim i svoju malu redovničku zajednicu u kojoj živim, a koja je savršena. S. Lina nam je sjajna kuharica, s. Trpimira nam

vodi domaćinstvo, brine se o svemu, a s. Ljubomora je sakristanka i uskoči u sve što god zatreba. S nama je i srednjoškolka Ivana Kuđundžić, iz Imotskoga, koja ide u medicinsku školu u Šibeniku i koju smo s radošću prihvatile. Ranije su s nama živjele i neke druge laikinje. U samostanu smo izgradile vrlo lijep odnos, pomažemo i ugađamo jedna drugoj, ne znam kako bih zapravo bez svojih sestara, topline našega doma i prihvaćenosti. Moje su mi sestre dominikanke posebnu ljubav pokazale 2003., kad sam doživjela tešku prometnu nesreću. Tko zna bih li i preživjela da uz mene tada nije bila s. Trpimira.“

„Nema mi ljepšeg od sv. Dominika“

Na nama je dominikankama u Šibeniku sada jedna velika briga. Do kraja godine u biskupijskom ćemo kompleksu, u kojem je sada katolička osnovna škola, otvoriti dječji vrtić, pa ćemo se iz samostana u središtu grada preseći na šibensku periferiju. Radovi su u tijeku, nadam se da ćemo s pomoću Božjom sve dobro i na vrijeme završiti. Ta odluka nama dominikankama nije bila laka, ali je odgovor na izazove današnjega vremena, pa ćemo se prilagoditi.“ Usto što radosno svjedoči svoje redovništvo i vjeroučiteljstvo, s. Jakica posebno izražava zadovoljstvo što je baš dominikanka. „Nema mi ljepšeg od sv. Dominika. Naša su subraća ‘bili fratri’, ima tome već dosta, napustila Šibenik, pa mi je uistinu dragو što barem mi dominikanke ‘bijelimo’ po Šibeniku. A to činim i ja, sa svim svojim jadima, nesavršenostima, padovima, ali s Bogom, u Bogu i o Bogu, poput sv. Dominika. Zato kad bih danas birala, ponovno bih isto izabrala – bila bih dominikanka.“

(preuzeto iz Glasa Koncila broj 35,
datirano 30. kolovoza 2015., Tanja Baran)

ŠTO IMA NOVA U KATOLIČKIM KNJIŽARAMA?

**Mirko Mataušić, Suzana Vrhovski-Peran; priredili:
MISLI SEDAM DANA**

Nakon knjiga sličnoga određenja, „Mudrost pred Bogom – A“ (2001.), zatim „Mudrost za čovjeka – B“ (1999.) i „Mudrost – dar odozgor“ (2003.), kojima su priređivači htjeli dati prinos za obogaćivanje liturgijskih slavlja raznim mislima, citatima, pričama, zgodama i primjerima, u ovoj novoj knjizi za svaki dan u godini namijenili su po jednu mudru ili barem praktičnu misao raznih autora i izvora kojom će se svi koji vole ovu vrstu štiva moći obogatiti.

Knjiga je vrlo ukusno i bogato ilustrirana i oblikovana tako da za svaki dan u mjesecu čitatelj vrlo jednostavno može posegnuti za pojedinačnom misli. Ilustracije su vedre i uglavnom više namijenjene mladima.

Ove se misli mogu koristiti za osobnu uporabu, a mogu se koristiti i u oblikovanju župnih i inih listova namijenjenih pastoralnom ili katehetskom djelovanju. Budući da je njihovo određenje i duhovno ali i humanističko misli mogu poslužiti i u školskoj nastavi, posebice viših razreda i srednjih škola. (u KS)

Papa Franjo - Jorge Mario Bergoglio: SAMO NAS LJUBAV MOŽE SPAŠITI

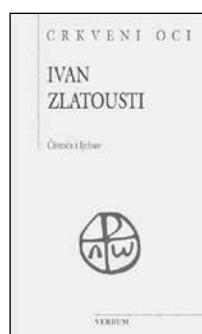
Ova knjiga sadrži dvadeset propovijedi i govora koje je papa Franjo, tada kardinal Jorge Mario Bergoglio,

održao u različitim prigodama prije izbora za Petrova nasljednika. Njegova poruka odiše univerzalnošću i duhovnom svježinom kojom nam papa Franjo, pogledom vjernika i pastira, otkriva milosrdnu Božju ljubav.

Upravo to milosrđe Božje i njegova spašavajuća ljubav prema nama središte su ove knjige: "Spasiti nas može samo jednostavna mistika zapovijedi ljubavi; postojana, ponizna i bez tašte umišljenosti, nego s čvrstim uvjerenjima i u svojem predanju drugima", ističe papa Franjo.

Kroz tu optiku ljubavi u ovoj poticajnoj knjizi izravnim i jednostavnim stilom on dotiče i osvjetjava mnoga područja našega svakodnevnog života i iskustva: brak, molitvu, vjeru, odgoj, evangelizaciju, odnos prema starcima, djeci i beskućnicima, posvećeni život i svećeničku formaciju, dostojanstvo rada i još puno toga, što knjigu čini nadahnjujućom i korisnom za svakoga čitatelja.

Razderite srca, otvorite svoja srca jer samo u razderano i otvoreno srce može uči milosrdnu ljubav Oca koji nas ljubi i ozdravlja. Razderite srca, kako bismo ljubili ljubavlju kojom smo ljubljeni, tješili utjehom kojom smo tješeni i dijelili ono što smo primili. (papa Franjo)

ČISTOĆA I LJUBAV

Ivan Zlatousti

Kršćanska literatura prošlih vremena, napose ona iz prve dobe razdoblja kršćanstva, neiscrpna je riznica duhovnoga bogatstva i poticaja. Ovaj niz otačkih spisa nudi suvremenim duhovnim tra-

žiteljima mogućnost da otkriju to autentično

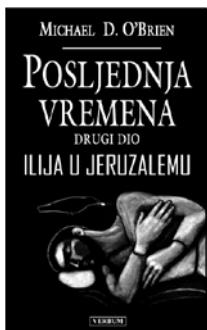
duhovno blago neprolazne vrijednosti. U vremenu nesigurnosti i poljuljanih vrijednosti spisi iz ove biblioteke predstavljaju čvrst temelj i siguran izvor.

Ivan Zlatousti nije samo vrstan govornik i čovjek pera, nego oduševljen svjedok evanđeoskih vrijednosti i krpjeposti. U tomu duhu, u tekstovima koji su ispred nas, posvjedočit će o ljepoti kršćanskoga života življena u čistoći i ljubavi koje su nadahnute životom utjelovljenoga Sina Božjega.

Bili su oci i zauvijek će ostati oci! Crkvenim se ocima s pravom nazivaju oni sveci koji su snagom vjere, dubinom i bogatstvom svoga učenja tijekom prvi stoljeća Crkvu preporodili i uvelike doprinijeli njezinu razvoju.

Uistinu, oni su "oci" Crkve jer je po evanđelu ona od njih dobila život. Također su i njezini graditelji jer su oni – na jedinomu temelju koji postaviše apostoli, a to je Krist – izgradili temeljno ustrojstvo Crkve.

Crkva i danas živi životom što ga crpi od svojih otaca; na ustrojstvu koje utvrdiše njezini prvi graditelji, ona se još i danas nadograđuje u radosti i patnji svoga svagdanjeg življenga i svojih tegoba. (Ivan Pavao II.)

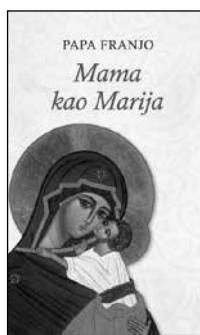

Michael D. O'Brien: POSLJEDNJA VREMENA - DRUGI DIO - ILIJA U JERUZALEMU

Najpoznatiji suvremeni kršćanski roman "Posljednja vremena" dobio je svoj nastavak, tj. DRUGI DIO u kojem se Papin tajni izaslanik otac Ilijan nalazi na tragu Antikristu i sprema se za konačni obračun s njim u svetom gradu Jeruzalemu. U prvom dijelu romana Papa šalje oca Iliju na tajni zadatak da se približi čovjeku velike svjetske moći za kojeg sumnja da je Antikrist koji želi zavladati svijetom. Otac Ilijan tako ulazi u tajne krugove svjetske moći, susreće se sa svećima i grješnicima, vjernim svećenicima i izdajničkom urotom unutar same Crkve. Na koncu pronalazi Antikrista i poziva ga na obra-

ćenje, ali svi se njegovi pokušaji pokazuju uza-ludnim.

U ovomu dugo očekivanom drugom dijelu romana "Posljednja vremena" glavni junak Ilijan, sada biskup, u pravnji brata redovnika Henoka ulazi u Jeruzalem upravo u trenutku kada i Antikrist stiže u grad kako bi započeo novu fazu svojega uspona na vlast i pripravio put svjetskoj vladbi. Ilijan se nada da će ga uspjeti razotkriti i upozoriti čovječanstvo na nadolazeću opasnost. Usprkos svim poteškoćama ustraje u svojoj misiji do samoga kraja, čak i kada je izgubljena svaka nuda, a čitatelje čeka neočekivan i uzbudljiv vrhunac priče.

Papa Franjo,: MAMA KAO MARIJA

»Gospa nas dobro poznaje, ona je mama, dobro su joj poznate naše radosti i naše teškoće, naše nade i naša razočarenja. Kada osjećamo teret naših slabosti, naših grijeha, svoj pogled uzdižemo k Mariji.« (Papa Franjo) (KS)

MOLITE KRUNICU UZ POTICAJNE MISLI PAPE FRANJE

Moliti krunicu znači promatrati Isusa Marijinim pogledom, dopuštajući da on vodi naše korake. Papine poticajne misli su izvrsno pomagalo na tom putu.

Upravo objavljena knjiga "Krunica s razmatranjima pape Franje" s poticajnim meditacijama pape Franje, pomoći će čitatelju da na dubok način proživi molitvu krunice, razmatrajući o ključnim događajima otajstva Isusova života, smrti i uskrsnuća u zajedništvu s Marijom, posrednicom svih milosti. Svojim neposrednim, jasnim i dubokim mislima Papa se obraća izravno srcu svakoga čitatelja, ističući: "Promatrajući našu lijepu, bezgrješnu Majku prepoznajemo i našu istinsku sudbinu, naš naj-

dublji poziv: da budemo ljubljeni, preobraženi ljubavlju, preobraženi Božjom ljepotom.”

Osim poticajnih Papinih meditacija na temu otajstva krunice, sabranih iz više različitih govora i tekstova, knjiga sadrži i dijelove koji će biti od koristi svim vjernicima, bilo da već mole krunicu ili tek žele naučiti tu drevnu kršćansku molitvu.

Tu su tako detaljne upute za molitvu krunice, zatim tumačenje uvjeta za potpuni oprost povezan uz molitvu ove omiljene pobožnosti svih naraštaja, kao i petnaest obećanja moličnjaka krunice koje je Blažena Djevica Marija objavila bl. Alanu de la Rocheu. Knjizi je pridodano i nekoliko prekrasnih Papinih molitava koje je uputio Mariji u važnim trenutcima svojega pontifikata.

Kako se u predgovoru ističe, moliti krunicu znači promatrati Isusa Marijinim pogledom, dopuštajući da on vodi naše korake. To znači željeti učiniti velikima ne sebe same, vlastito ime, vlastito ja, nego dati prostora Bogu, slaviti njegovo ime, učiniti ga prisutnim u našemu životu te, po nama, u povijesti svijeta.

Krunica tako shvaćena označava ritam ljudskog života koji se usklađuje s Božanskim ritmom. Ova “Krunica s razmatranjima pape Franje” izvrsno je pomagalo na tom putu. (Bitno.net)

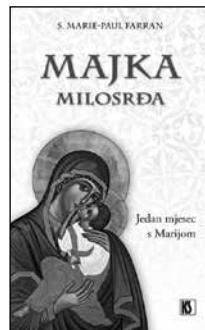
Christopher O'Donnell:

O MARIJI

Autor u ovoj knjizi upoznaje čitatelje s temeljnim činjenicama marijanskog štovanja, uključujući njegovu povijesnu pozadinu. Spominje marijanske dogme, osnovne događaje marijanske molitve i odnos protestantskih i istočnih Crkava prema Mariji. (KS)

Marie-Paul Farran: MAJKA MILOSRĐA - Jedan mjesec s Marijom

Ovo je vrlo primjerena molitveno-medita-

tivna knjižica za predstojeći Jubilej milosrđa koji započinje 8. prosinca 2015. godine.

Knjižica je strukturirana tako da je za svaki dan u mjesecu izabran jedan biblijski tekst, zatim kraće razmatranje ili komentar te molitveni obrazac.

U kraćim komentarima i molitvenim obrascima donose se tekstovi poznatih kršćanskih (ne samo katoličkih) teologa i svetaca, bilo iz prošlosti bilo suvremenih, kao što su Irenej, Efrem Sirski, Grgur Niški, Ljudevit Motfortski, Augustin, Bernard iz Clairvauxa, ali i Raniero Cantalamessa, Dietrich Bonhoeffer, Gianfranco Ravasi i drugi.

Osim njih u knjizi se nalaze i tekstovi drugih Crkava poput himna Etiopske crkve, grčke ili vizigotske molitve i primjeri drugih kršćanskih zajednica.

Knjižica je, dakle, strukturirana ekumenski pa se može upotrijebiti i u takve nakane, a osobito će dobro moći poslužiti u mjesecima listopadu i svibnju koji su posvećeni Mariji. Tekstovi se mogu čitati i moliti osobno i zajednički. (KS)

U Parizu predstavljena knjiga akademika Šanjeka

U organizaciji Društva bivših studenata hrvatskih sveučilišta (AMCA) u četvrtak 12. studenoga u prostorijama izdavačke kuće “L'Harmattan” u Parizu, predstavljena je knjiga dominikanca, akademika Franje Šanjeka

Les relations franco-croates dans le domaine de la culture des études et des sciences (VIII-XIX siècles) / Francusko-hrvatski odnosi na području kulture i znanosti (8.-19.stoljeće)/.

O knjizi su govorili fra Vlatko Marić kao direktor niza-kolekcije “Croatica” pri izdavačkoj kući “L'Harmattan”, prof. Marc Gjidara, pravnik i profesor na sveučilištu u Parizu i autor.

Tijekom predstavljanja, posebno je istaknut značaj ove knjige za francusko jezično područje koje slabo ili nikako ne poznaje hrvatsku kulturu i znanost a napose u mnogim dodirnim

točkama koje su se tkale tijekom povijesti između hrvatskog i francuskog naroda.

PRAG I ZADAR

Predstavljena nova knjiga dominikanca Stjepana Krasića

Nova knjiga dominikanca, prof. dr. sc. Stjepana Krasića "Prag i Zadar: dva europska sveučilišna središta u XIV. stoljeću" predstavljena je u četvrtak 26. ožujka u Svečanoj dvorani Sveučilišta u Zadru.

Pozdravnu riječ održao je rektor Sveučilišta u Zadru prof. dr. sc. dr. h. c. Ante Uglešić, a o knjizi su govorili prof. dr. sc. Vicko Kapitanović, recenzent, prof. dr. sc. Josip Faričić, urednik i sam autor. Knjiga je svojevrsna dopuna, odnosno potvrda znanstvenog otkrića dr. Krasića o najstarijem hrvatskom generalnom učilištu (sveučilištu) u Zadru osnovanom 1396. godine po naredbi tadašnjeg učitelja dominikanskog reda, fr. Rajmunda De Vineis iz Capue.

O tom znanstvenom otkriću autor je pisao u monografiji 'Generalno učilište dominikanskog reda u Zadru ili 'Universitas Jadretina' 1396-1807)', objavljenoj 1996. godine o proslavi 600. obljetnice Zadarskog sveučilišta.

U hvale vrijednom djelu autor donosi podatke i dokaze o povezanosti zadarskog generalnog učilišta s najstarijim srednjeeuropskim generalnim učilištem, osnovanim u Pragu 1348. godine. Poznato je da je zbog zapadnog crkvenog raskola u XIV. stoljeću, zaslugama Karla IV., češkog kralja iz dinastije Luksemburg i cara Svetog Rimskog Carstva, Prag postao kulturno,

političko i znanstveno središte Europe.

Autor je iznio podatke i dokaze o korespondenciji između dvaju generalnih učilišta, a posebno je zanimljiv je podatak o dominikanskom student fr. Bonaventuri iz Ferrare koji je iz Praga premješten u Zadar da svoj studij završi na Zadarskom generalnom učilištu, što je dokaz da je postojala i razmjena studenata između ovih dvaju generalnih učilišta.

S razlogom se može zaključiti da fr. Bonaventura nije bio samo prvi i jedini inozemni student u Zadru. Zna se da je fr. Bonaventura bio član provincije kojoj je pripadao fr. Rajmund iz Capue, utemeljitelj Zadarskog generalnog učilišta, a središte provincije je bilo u Bogni, koj je visokog školstva.

Fr. Rajmund ga je mogao poslati na jedno od vrsnih generalnih učilišta u Italiji, ali nije, nego ga je posalo upravo u Zadar. Autor je podsjetio na ustaljenu srednjovjekovnu praksu prelaženja studenata s jednog sveučilišta na drugo, te da se nikada nije događalo da netko prijeđe s višeg i kvalitetnijeg sveučilišta na niže i lošije, što svjedoči o naravi novoosnovanog učilišta u Zadru i kvaliteti njegove nastave.

Iz slučaja fr. Bonaventure, ali i iz mnoštva drugih podataka koje možete naći u ovoj vrijednoj monografiji autor dokazuje ravnopravnost Zadarskog generalnog učilišta s Praškim generalnim učilištem, što potvrđuje međusobno priznavanje unatoč ograničenjima koja su postavljale državne granice i prostorna udaljenost.

Monografija strukturirana u dva stupca (hrvatski i engleski) objavljena je u nakladi Zadarskog sveučilišta koje je ovim vrijednim izdanjem još jednom dobilo potvrdu o ugledu koji ima među današnjim sveučilištima u Europi i svijetu. (www.dominikanci)

Kardinal Gerhard Ludwig Müller: **SIROMAŠTVO Izazov za vjeru**

U suradnji s Gustavom Gutiérrezom i Josefom Sayerom, sadašnji pročelnik Kongregacije za nauk vjere kardinal Müller, u ovoj knjizi nudi odgovor na pitanje: *Zašto je danas siromaštvo izazov za vjeru ne samo u Južnoj Americi nego i*

u Europi i u svijetu.

U popratnoj riječi papa Franjo kaže: „Zapad siromaštvo ponajprije izjednačava s manjkom gospodarske moći i taj ‘status’ vrednuje negativno. Naime, zapadne se vlade bitno temelje na golemoj moći koju danas ima novac: to je moć koja je, kako se čini, iznad sva-ke druge. Stoga manjak gospodarske moći zna-či beznačajnost na političkoj, društvenoj pa čak i ljudskoj razini. Onoga tko nema novca pro-cjenjuje se samo po tome koliko može poslužiti u druge svrhe. Postoje mnoge vrste siromaštva, ali najveće gnušanje pobuđuje gospodarsko si-romaštvo (...) Siguran sam: svatko tko bude čitao ove stranice na neki će se način osjetiti potaknutim i u njegovu će se srcu roditi potre-ba za obnovom života. Znajte, dragi čitatelji, da sam već sada u toj potrebi i na to putu na vašoj strani, kao brat i iskreni prijatelj“. (KS)

Anselm Grün: TI SI MOJ ANĐEO

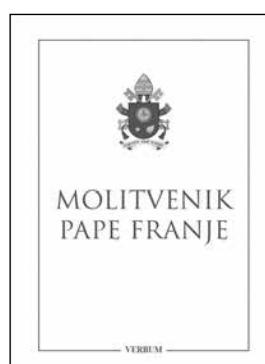
Često nekoj osobi znamo reći: „Ti si moj andeo“. To roditelji kažu svojoj djeci, muž ženi i obrnuto, prijatelj prijatelju ili to kažemo neznancu koji nam u jednom trenutku pokaže kakvu osobitu pažnju i ljubav. Kad tako govorimo, ne mislimo to samo simbolički. Mi jedni drugima zaista možemo postati anđeli.

Anđeli su – kako nas uči katolička dogma-tika – stvorena duhovna bića i osobne sile. Kao stvorena duhovna bića možemo ih i doživjeti. Anđeli su uvijek glasnici Božji. To mogu biti osobe koje nam se obraćaju u nekom odre-de-nom trenutku našega života. To mogu biti unu-tarnji poticaji ili snovi koji nas upozoravanju na nešto. Anđeli mogu biti i iskustva koja doživ-ljavamo, a ne možemo ih pobliže opisati. „Kad dogmatika naučava da su anđeli osobne sile, tada to znači da oni štite moju osobnost.“

No oni nisu osobe koje bismo mogli poje-dinačno izdvojiti.

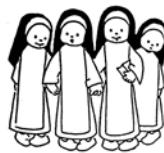
U ezoteriji se želi upoznati upravo svoga anđela, nazivati ga imenom. To nije u skladu s biblijskom tradicijom ni s teologijom anđe-la kakvu je razvila kršćanska tradicija“, kaže u uvodu ove svoje nove knjige o anđelima poznati benediktinac, pisac brojnih duhovnih uspješni-ca od kojih je zasigurno jedna i ova knjiga koja čitatelju približava te nebeske glasnike koji lju-dima daruju nadu i optimizam. (KS)

MOLITVENIK PAPE FRANJE

Ovaj jedinstven *Moli-tvenik pape Franje* plod je njegove osobne želje da iznova zaživi tradi-cija molitve i poznava-nja temeljnih vjerskih istina. „Molitva je disa-nje duše: važno je pro-naći trenutke u danu u kojima ćemo otvoriti srce Bogu, pa i s jednostavnim i kratkim molitvama kršćanskoga puka“, istaknuo je papa Franjo predstavljajući ovdje sadržane molitve. Prvi dio molitvenika sadrži molitve, kako sam Papa kaže, „za razne trenutke u danu i za ra-zne životne situacije“. Drugi dio *Molitvenika pape Franje* naslovljen je *Čuvaj svoje srce* čime je Papa htio istaknuti da istinska duhovnost i obraćenje „uvijek polaze od srca, toga poprišta svakodnevnoga opredjeljivanja između dobra i zla“. Jedinstveni molitvenik između ostalog tako sadrži: osnovne, dnevne i večernje moli-tve; molitve i pobožnosti iz kršćanske tradicije; molitve u raznim potrebama; posebnu Papinu molitvu pet prstiju; snažne molitve protiv moći tame; temeljena Isusova učenja i sve bitne sa-držaje vjere; Papinu školu molitve lectio divi-na i uputu kako čuvati srce; sve o isповijedi i poseban Papin ispit savjesti. Sve je to sadržano u kvalitetnu tvrdnu uvezu i prikladnu malu for-matu koji stane u svaki džep ili torbu, sukladno Papinoj želji: „Nosite ga uvijek sa sobom, kao pomoć da živite dan s Bogom.“ (Verbum)

ŠTO KAŽU NAŠE NAJMLAĐE?

PROSLAVLJENI ANĐELI ČUVARI I POČETAK NOVICIJATA U KORČULI

Spomendan anđela čuvara koji se slavi 2. listopada za sestre dominikanke u Hrvatskoj dan je zaštitnika Kongregacije i samostana u Korčuli. To je dan kad se započinje novicijat ili polažu zavjeti. Tako je i ove godine svečano proslavljen ovaj dan u svim našim zajednicama, a osobito u Korčuli, gdje su novicijat započele dvije novakinje, s. Emanuela Rašić i s. Ozana Kolarić, a svoje zavjete obnovila s. Josipa Otahal.

Svečano euharistijsko slavlje predslavio je fr. Marko Bobaš u zajedništvu sa subratom fr. Nikolom Nosom i svećenicima otoka Korčule. Prije euharistijskog slavlja postulantice Katariна Rašić i Valentina Kolarić primile su iz ruku časne majke s. Katarine Maglica redovničko odijelo, krunicu i Konstitucije, te uzele nova imena. Nakon homilije s. Josipa Otahal po četvrti put je obnovila svoje redovničke zavjete. Slavlju su nazočili roditelji novakinja, te članovi dominikanske obitelji prijatelji zajednice

sestara. Na slavlju su sudjelovali i neki Katarićini školski prijatelji, s kojima je dijelila školske brige i radosti kroz četiri godine srednje škole u Korčuli.

Novicijatska zajednica sada ima četiri novakinje koje su povjerene brizi odgojiteljice i učiteljice s. Marije Goreti Milanović. (www.dominikanke.com)

MOJ ULAZAK U NOVICIJAT

Za Anđele čuvare primila sam odijelo reda sv. Oca Dominika i ušla u novicijat. Na to slavlje došla je mama i sestrična od obitelji što me je veoma obradovalo i raspršilo moju tremu. Uzela sam ime s. Ozana na čast našoj blaženici. Ona me je inspirirala po tome što nije ništa činila osobito, osim da je ljubila Isusa, predala mu se cijela, i bila mu je itekako od pomoći. Isus je mogao računati na nju.

Novi početak, novo ime, nova osoba, nova spoznanja... Osjećam se sada svjesnije da pripadam njemu, da ga jednostavno želim i žudim za njim. Želim da zna Isus da može računati na

mene, zato kroz formaciju nadam se da će to biti i moguće. Zato molite za mene da ustrajem na tom putu.

Zahvalna što sam u vašoj obitelji
s. Ozana Kolarić

LJUBAV JE UŠLA U KUĆU

*Ljubav je ušla u kuću.
Kuća je baršunasta kutija.
Dragulj je u njoj. Dragulj.*

Vladimir Kovačić

Petak. Svetkovina Anđela Čuvara. Katarina i Valentina pripremaju se za obred ulaska u novicijat, a ja razmišljam o posljednjim kadrovima koje treba snimiti, gdje će biti kad se bude pjevalo, odakle dolazi svjetlost, kakve će biti fotografije... I gledam obred kroz objektiv aparata, pa ljude, pa kapelu... A onda ipak zastanem, kad završi Veliča... Svjetlost. Svjetlost izvire iz njihova dva srca, iz bjeline novoobučenog habita, kojeg kao da su oduvijek imale... Svjetlost i na licima prisutnih. Pa zajednički objed i druženje, puno smijeha, poneka suza, malo vremena za pregledati snimljeni materijal, malo vremena za zastati... Stati pred ono veliko Svjetlo. Samo stati i gledati. Upijati. Dok se dojmovi ne srede, dok se srce ne utiša i u šutnji sve svoje skupi

u jedan beskrajni *HVALA*. Prošla je već godina dana. A moj habit, je li još uvijek onako bijel?

Zatim večernja molitva i svečani *Salve Regina*. Gledam nove sestre nasuprot sebi u svetištu dok pjevamo. Vide da ih promatram pa mi se smiju. I ja se njima nasmijem. Dok nas majka blagoslivlja, na koljenima pred nebeskom Majkom, na trenutak mi se sva ta bjelina učini kao nebo, kao da su oko mene anđeli. Pa se sjetim one pjesme. Ljubav je ušla u kuću. Sestre su u njoj. Sestre.

s. Jana Dražić

DOJMOVI IZ ŠIBENIKA

I ove godine sestre iz svih naših zajednica (koje su bile u mogućnosti) sastale su se u Šibeniku da provedu par dana u zajedništvu i da proslavimo dane Kongregacije. Među njima pronašla se i moja malenkost! Stoga ja odlučih sročiti vam moje dojmove jer su zaista visoki poput mene! Volim naše hrvatske gradove, a osobito volim one koji odišu posebnom našom poviješću. Takođe je i Šibenik, to se jednostavno osjeti. Lijep grad – dobri ljudi i gdje ćeš bolje, a još kada između šibenskih starih kuća i crkava prošetate sa svojim bijelim sestrama – to je samo još jedan dodatni plus. Što izdvojiti? Posebno bih izdvojila predstavljanje knjige o povijesti sestara dominikanki u Šibeniku. Veoma mi se dojmila s. Roza Jurić zbog svoje ustrajnosti u dobru i pravednosti, što nije posumnjala u svoje ideale i što se borila za svoje sestre. Daj Bože puno

takvih sestara i u budućnosti naše Kongregacije! Povijest šibenskih sestara veoma je svečano predstavljena i sve je bilo ugodno za uho poslušati. A druga stvar koja me se posebno dojmlila jest Knin – naš grad. Poseban grad, posebna tvrđava, posebni ljudi. Dan je bio sunčan una-

toč svoj kiši koja je napadala i koju su najavljivali za sljedeće dane. Koračati kamenim stepenicama do vrha utvrde bio je ponosan osjećaj, a posebno znati da su naši ljudi branili grad i Hrvatsku u vrijeme kada je trebalo puno hrabrosti, vjere i nade. Znati da dijeliš takve iste osjećaje domoljublja sa svojim sestrama stvara još jedan bliži osjećaj zajedništva. I onda se sjetih! Pa naše sestre su na početku 20. stoljeća ulijevale taj isti duh domoljublja našoj hrvatskoj djeci učeći ih da poštuju i cijene svoje. Zanimljivo mi

je povezati sve te misli koje imaju puno toga zajedničkog. Što još nadodati? Uz pjesmu pri povratku iz Knina u Šibenik naše mlađe sestre su pjevale zaista prekrasne domoljubne i kršćanske pjesme koje su me dirnule do suza i hvala im na tome! Vjerujem da su svi uživali. S. Jakica najavljuje i treći susret, pa neka nju Bog blagoslov u tom naumu a isto tako i sve nas sestre i dao Bog još tako lijepih susreta jer danas je biti zajedno luksuz koji si rijetko tko može priuštiti!

Vaša novakinja s. Manes Puškarić

OGNJIŠTE

Na ognjištu svetom
Borba se uvijek čula
A srca su naša ostala
Hrabra i jaka

Vatra je gutala
Domove i hrvatsku krv
Koja nije malaksala
Niti poginut za
Bijelo crveni put

Ostalo sve je kroz
Stoljeća isto –
Hrvat i dalje mora
Braniti svetinju i
Sve što mu je na duši čisto.

s. Manes Puškarić

ŠTO SE RADI U NOVICIJATU?

Prvo ustati, onda moliti, zatim

Doručkovati

Veoma hitro po skalama

Doskakutati

Do rekreatije naše male

Gdje cvjetić čeka na me!

Pitate se vi što je iduće?

Bez rada nitko spašen bio nije!

Tu se kuha i začinima okus daje jelu

Sestrana da bi u podne za ručak

Sve lijepo sjelo.

Ah! Zaboravih reći –

Za to je važno sestru od refektora

Spomenuti!

Za to vrijeme djeca u vrtiću spavaju,

I kad se probude vesele tete sestre

Opet ugledaju.

Nakon toga večernja nas čeka

Sabrana srca Boga se gleda.

Pripremiti za sv. Misu potreba je najveća

Jer ujutro sve ispočetka nam se sprema

Ah, jedan mali detalj ne spomenuh!

Ali sada vam ne stignem govoriti

Jer rekreatija me čeka – trebam sestrana

Novakinjama ispričati sve što

Sam danas prošla!

s. Manes Puškarić

BOG JE LJUBAV

- nova kandidatica, Karmela, se predstavlja -

Zovem se Karmela Šagud. Rođena sam 28. siječnja 1996. godine. Dolazim iz župe sv. Jurja mučenika iz Gornje Stubice. Imam stariju sestru Barbaru i mlađeg brata Filipa. Završila sam prirodoslovno-matematičku gimnaziju u Zaboku te sam jednu godinu provela na Stomatološkom fakultetu, a trenutno studiram nastavničku matematiku na Prirodoslovnom-matematičkom fakultetu u Zagrebu.

Bog je ljubav! Želim svoju priču započeti baš tom rečenicom. Bog je ljubav! Bog koji od nas ništa ne treba, ali nam ipak sve daje u svojoj darežljivosti i ljubavi. Njegova ljubav oslobođa. Tako je i mene oslobođila od straha, tjeskoba, ispravnosti i besmisla ovog svijeta. Sve dok na prvo mjesto ne stavimo Boga ništa neće biti na svom mjestu. Tek tada sve dobila svoj smisao. On je taj koji nam želi najbolje, bolje nego što bi mi mogli i zamisliti. On nas poznaje bolje nego što mi sebe poznajemo. Toliko nas ljubi i želi da budemo sretni bez obzira što se to nama ponekad i ne čini tako. Uvijek tu i ima plan s nama. Razlog zašto nas je stvorio. Upravo su me te misli i dovele do ideje posvećenog života jer sam u tome vidjela Božji plan za sebe. Mjesto gdje me On želi i čeka. S druge strane shvatila sam da i ja želim tako živjeti. U zajednici koja ima svoj ritam dana, a sve što radi posvećeno je Bogu.

Zašto dominikanke? Nakon puno traženja i proučavanja redova na stranici *redovništvo.hr* jednom sam ugledala riječ Dominikanke i javilo se pitanje. «Pa kako ih nisam prije vidjela?», jer toliko sam puta proučila sve redove ili sam barem tako mislila. Otvorila sam prvo stranicu braće propovjednika i sjećam se da sam ugledala sliku na pročelju stranice i u srcu osjetila glas "To je to!". Bila je to slika knjižnice u Dubrovniku. Osjetila sam da me nakon toliko traženja taj Red zaista privukao, ali ipak to nije bilo dovoljno. I dalje sam mislila da će imati veliku obitelj, muža, djecu i život s Bogom na takav način. Sve dok se jedne nedjele u kapelici tijekom mise nije dogodio Susret. Susret s Bogom koji je bio iznad svih susreta koji se mogu doživjeti. Osjetila sam tako snažnu Božju prisutnost i još veću Njegovu ljubav. U toj blizini moje srce je progovorilo: "Želim biti dominikanka!". Jednostavno sam se zaljubila u Boga i shvatila da je On taj kojem se želim predati. Od tогa trenutka osjećam njegovu ljubav i prisutnost koja je toliko snažna da pokraj Njega ništa drugo nije toliko važno.

Molite za mene da budem hrabra i ustrajna na putu koji me čeka, a Vas sve neka prati Božji blagoslov!

Karmela Šagud, kandidatica

SUSRET MLADIH BOGU POSVEĆENIH OSOBA U ZAGREBU

U subotu, 28. studenog, održan je u Zagrebu prvi nacionalni susret mladih redovnika i redovnica, redovničkih kandidata i kandidatica, u Godinu posvećenog života. Na susretu je sudjelovalo više od dvjesto mladih posvećena života, među kojima je bilo i nas 11 dominikanki. Susret je započeo ujutro u 9 sati u dvorani „Vijenac“ na Kaptolu molitvom Srednjeg časa, nakon čega su slijedili pozdravni govor fra Jure

Šarčevića i predavanje fra Ljudevita Maračića „Zajedništvo u radosti – razmišljanja u društvu s papom Franjom“.

Fra Jure je poručio mladim redovnicima i redovnicama da budu hrabri, snažni, vjerni i da donesu ploda.

„Gospodin je bio velikodušan s vama, pogledavši vas s ljubavlju (usp. Mk 10, 17-30), pozavavši vas da dijelite njegov život i poslanje

(usp. Mk 3, 13). Budite i vi velikodušni s njim. Ne budite žrtve lijenosti koja vas navodi izabratи lagodniji i lakši put. Istina je da ono što Gospodin od nas traži i ono što zahtijeva posvećeni život, življen u punini, nadilazi naše sile i sposobnosti. Ali, mi znamo da se u našoj slabosti očituje Božja snaga (usp. 2 Kor 12, 9), jer Bogu ‘ništa nije nemoguće’ (Lk 1, 37) i da sve možemo u onome koji nas jača (usp. Fil 4, 13).” poručio je fra Jure mladim redovnicima. Ne svrstavajte se, dragi moji mladi, nastavio je fra Jure, među one koji na zvuk *trube Duha* (sv. Augustin) koja ih poziva da slijede Gospodina u posvećenom životu “ne mogu odgovoriti na njezin zov zbog buke i rastresenosti u kojoj žive, ili jednostavno zato što su previše navezani na vlastite planove i projekte da bi ostavili prostora Božjem projektu.” (Lope de Vega)

Potom smo u radu u skupinama razgovarali o raznim pitanjima vezanima za redovništvo: kako bismo promijenili zajednicu u kojoj živimo, što je za nas radost, što konkretno možemo učiniti za Crkvu u Hrvatskoj i slično. Točno u podne u crkvi sv. Vinka Paulskog kod sestara milosrdnica svetu misu predvodio je mons. Ivan Šaško, pomoćni biskup zagrebački. Pjevanje je predvodio redovnički zbor, a biskup je u sažetoj, ali poticajnoj propovijedi naglasio kako se svijet ne budi bukom, nego molitvom, i pozvao mlade na budnost. Susret je nastavljen rekreativnim programom koji je animirala salezijanska mladež, svjedočanstvima dviju redovnica te izlaganjem zaključaka rada po skupinama. Ovaj bogat dan zaključili smo zahvalom Gospodinu molitvom Večernje i euharistijskim klanjanjem.

s. Jana Dražić

Ivan Armanda

Dominikanke i zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac

Uvod

Kongregacija sv. Andjela čuvara doživjela je snažan zamah i razvoj raznih oblika svoje djelatnosti u doba prva dva mandata vrhovne poglavarice Andjele Milinković od početka 1925. do kovoza 1938. Jedan od njezinih većih pothvata bio je slanje prvih sestara u Zagreb, pri čemu je naišla na podršku i pomoć zagrebačkoga nad-

biskupa Antuna Bauera. Za njegova nadbiskupovanja poslala je prve dominikanke u Zagreb i otvorila ondje nekoliko filijala. Snažan razvoj apostolata sestara dominikanki u

S. Andjela Milinković

Zagrebu nije prestao smrću nadbiskupa Bauera u prosincu 1937. Njegov nasljednik u upravljanju Zagrebačkom nadbiskupijom, dr. Alojzije Stepinac, već je kao Bauerov koadjutor pratit i podržavao rad sestara dominikanki, posebno gradnju njihova samostana u Trnju. O tome, o ostalim filijalama koje su dominikanke otvorile u Zagrebačkoj nadbiskupiji u Stepinčevu dobu, o njegovoj suradnji s dominikankama i o očinskoj skrbi za duhovno dobro sestara, te o kontaktima sestara s krašičkim uznikom i o tome kako su doživjele njegovu smrt, ovdje kritički pišemo na temelju arhivskih vrela, napisa

u onodobnom tisku i na temelju rijetkih objavljenih sjećanja nekih sestara dominikanki. Na kraju rada donosimo prijepis dvaju Stepinčevih pisama upućenih vrhovnim poglavaricama Kongregacije, Andeli Milinković i Česlavi Andreis, te jedno upućeno svim dominikankama koje su tada djelovale u Zagrebačkoj nadbiskupiji. Nastojeći smjestiti ovu tematiku u ispravan kontekst i pokazati povjesni kontinuitet zalaganjā časne majke Andjele Milinković oko proširenja sestrinske djelatnosti u Zagrebu, na početku rada ukratko se opisuje suradnja sestara dominikanki s nadbiskupom Antunom Bauerom, koji ima velike zasluge za njihov dolazak i početak rada u Zagrebu.

Suradnja s nadbiskupom Antunom Bauerom i njegovim koadjutorom Alojzijem Stepincom
Premda je časna majka Andjela Milinković slanje prvih sestara u Zagreb počela planirati odmah nakon što je u siječnju 1925. izabrana za vrhovnu poglavaricu Kongregacije sv. Andjela čuvara, pri čemu je naišla na potporu nadbiskupa Antuna Bauera, to ipak nije išlo lako. Sestre u Vrhovnom vijeću Kongregacije ispočetka su bile tome sklone, ali su ubrzo promijenile stav. No, boraveći potkraj veljače i početkom ožujka 1926. u Korčuli, nadbiskup Bauer izrazio je želju da dominikanke što prije dođu u Zagreb. Premda je ohrabrena njegovim riječima nešto pokušavala, časna majka Andjela Milinković narednih nekoliko godina ipak nije uspjela poslati sestre tamo. Tek potkraj 1929. konačno je otpratila prve dominikanke u Zagreb, gdje je utemeljila filijalu u Domu milosrđa, u kojem su

Nadbiskup A. Bauer

sestre skrbile za siromašne i napuštene starice i starce te kuhalje za ostale siromahе koji su se ondje dolazili hraniti.¹

Osim u Domu milosrđa, časna majka Andjela utemeljila je još nekoliko filijala

u Zagrebu za nadbiskupovanja Antuna Bauera. U prosincu 1931. otvorila je filijalu u Pučkoj kuhinji u Kukovićevoj ulici (1933. preseljena na Botićev trg), u listopadu 1932. otvorila je filijalu u Paromlinskoj ulici i unajmila za sestre stan u Gajevoj ulici, a u srpnju 1933. poslala je sestre u Kuhinju Dobrotvornoga društva Prehrana.² idućih nekoliko filijala utemeljila je u doba kada je zagrebačkom nadbiskupijom upravljao Antun Bauer, ali uz pomoć svoga koadjutora Alojzija Stepinca. Stoga je otvaranje tih filijala časna majka dogovarala s koadjutorom Stepincom.

Prva filijala čije otvaranje je časna majka Andjela Milinković dogovorila sa Stepincom bila je ona u domu za majke i dojenčad na Josipovcu. Premda nije detaljno poznato kako su tekli pregovori glede dolaska sestara dominikanki u tu ustanovu, ni s čije strane je došla inicijativa, ipak je sigurno da je časna majka Andjela Milinković potkraj 1935. postigla usmeni dogovor s upravom doma i s nadbiskupom Stepincom. Početkom 1936. došla je u Zagreb i 4. siječnja službeno zamolila Stepinca da, osim usmeno-ga, izda i pismeno dopuštenje da njezine sestre preuzmu vođenje doma za majke i dojenčad na Josipovcu.³ Nadbiskup je očito izdao dopuštenje, jer su u domu, kako se čini, već istoga dana namještene tri sestre.⁴

Ubrzo nakon otvaranja filijale na Josipovcu, časna majka Andjela doputovala je 22. veljače 1936. u Zagreb jer ju je Udruga učiteljica Za našu djecu

zamolila da pošalje dvije sestre koje bi vodile Dom za zapuštenu žensku djecu u Kukuljevićevoj ulici.⁵ Već sutradan predala je molbu koadjutoru Stepincu da odobri otvaranje filijale u toj ustanovi.⁶ On je 29. veljače udovoljio njezinu molbi,⁷ pa su tri sestre 20. ožujka 1936. započele raditi u Domu za zapuštenu žensku djecu u Kukuljevićevoj ulici.⁸

Već 18. svibnja 1936. ponovno se časna majka Andjela Milinković obratila Stepincu, ovoga puta s molbom da joj dopusti poslati sestre u Pušću, gdje bi preuzele brigu za imanje Udruge učiteljica.⁹ Stepinac je istoga dana udovoljio molbi,¹⁰ ali je Nadbiskupski duhovni stol poslije jedne godine preporučio časnoj majci da povuče sestre iz Pušće jer Udruga učiteljica nije ispunila uvjete potrebne za njihov boravak ondje. To se u prvom redu odnosilo na činjenicu da sestre nemaju duhovnika, a mjesni župnik ne može ni jednom mjesечно dolaziti k njima.¹¹ Iz odgovora časne majke Andjеле Nadbiskupskom duhovnom stolu vidi se da je i sama bila svjesna nezgodne situacije u Pušći glede duhovnika, ali i činjenice da ondje nema ženske djece ni mlađe s kojima bi sestre radile, a ostaviti ih ondje

1922. – 1942. (dalje: KKSAČ 1), dne 4. I. 1936.

5 Usp.: KKSAČ 1, dne 22. II. 1936.; SVU, br. 7/1936., Udruga Za našu djecu s. Andjeli Milinković, Zagreb, 20. II. 1936.

6 Usp. SVU, br. 8/1936., S. Andela Milinković msgr. Alojziju Stepincu, Korčula, 23. II. 1936.

7 Usp. SVU, bez br./1936., Msgr. Alojzije Stepinac s. Andjeli Milinković, Zagreb, 29. II. 1936.

8 Usp. AKSAČ, Dokinute kuće i filijale, Fascikl Zagreb – Djeće sabiralište, S. M. Josipa Vidaković, Izvještaj o radu i potrošku sestara Dominikanki u misijskoj kući "Djeće sabiralište", Zagreb, 16. VIII. 1938.

9 Usp. SVU, br. 21/1936., S. Andela Milinković msgr. Alojziju Stepincu, Korčula, 18. V. 1936.

10 Usp. SVU, br. 21/1936., Msgr. Alojzije Stepinac s. Andjeli Milinković, Zagreb, 18. V. 1936.

11 Usp. SVU, br. 34/1937., Nadbiskupski duhovni stol s. Andjeli Milinković, Zagreb, 18. VI. 1937.

1 Više o toj filijali i o prethodnim zalaganjima časne majke Andjèle Milinković oko slanja sestara u Zagreb pisao sam u članku: *85. obljetnica dolaska sestara dominikanki u Zagreb, u: Ave Maria* (dalje: AM), XXXIII (2014) 3, str. 99 – 106.

2 Usp. Jure KRIŠTO: *Stoljeće služenja Bogu, Redu i narodu*. Zagreb – Korčula 2005., str. 116 – 121.

3 Usp. Arhiv Kongregacije sv. Andjela čuvara u Korčuli (dalje: AKSAČ), Spisi Vrhovne uprave (dalje: SVU), br. 2/1936., S. Andela Milinković Nadbiskupskom ordinarijatu u Zagrebu, Zagreb, 4. I. 1936.

4 Usp. AKSAČ, *Kronika Kongregacije Svetih andjela čuvara*

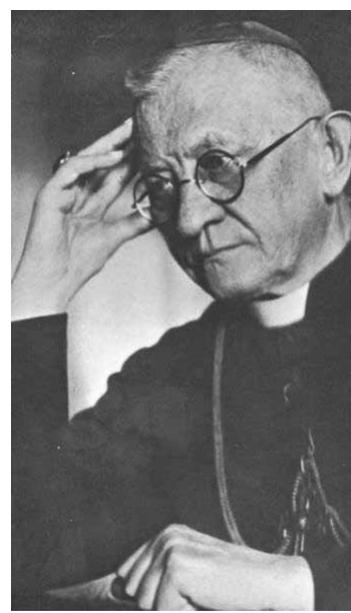
samo radi obrađivanja imanja Udruge učiteljica, bilo joj je neprihvatljivo. Stoga je sa svojim Vrhovnim vijećem već bila donijela odluku da sestre 1. rujna napuste Pušću.¹²

Udruga učiteljica ponudila je časnoj majci Andeli da sestre preuzmu vođenje Kuhinje kraljice Marije u Srednjoškolskom skloništu u Medulićevoj ulici. Časna majka je, 17. srpnja 1936., o tome obavijestila Nadbiskupski duhovni stol i zamolila odobrenje za otvaranje filijale u toj ustanovi.¹³ Odgovor na molbu nisam pronašao, ali on je nedvojbeno bio pozitivan jer je Vrhovo vijeće 28. srpnja prihvatilo ponudu,¹⁴ pa je časna majka u rujnu osobno otpratila prve dvije sestre u tu ustanovu.¹⁵ Početkom prosinca 1936., dominikanke su započele raditi u Domu slijepaca,¹⁶ a 20. kolovoza 1937. majka Andela zamolila je Nadbiskupski ordinariat u Zagrebu da joj dopusti dodijeliti dvije ili tri sestre za rad u Katoličkoj akciji u novoosnovanoj zagrebačkoj župi Presvete Obitelji. Stvar je bila pomalo hitna, jer bi sestre s radom započele već 1. rujna.¹⁷ Sestre su u tamošnjoj pučkoj kuhinji još prije kanonskoga osnutka župe, utemeljile kruničarsko društvo, a – dobivši dopuštenje da se nastane u župnim prostorima –, časna majka Andela poslala je tamo dvije sestre koje su preuzele brigu za čistoću crkve i ređenje crkvenoga ruha, te nastavile još predanije raditi s djecom i omladinom.¹⁸

Stepinac je kao koadjutor znao posjetiti dominikanke u njihovoј filijali u Paromlinskoj ulici, gdje su vodile dječje obdanište. Često su s djecom priređivale igrokaze, koje su ponekad izvodili u Jeronimskoj dvorani, kod franjevaca u Zvonimirovoj ulici i na Kaptolu te u trešnjevačkom

Malom kazalištu. Osobito su popularni bili igrokazi *Zlatko i Usksna pisanica*. S. Alana Maričić prijavlja da je nadbiskupu Stepincu bilo žao što jednom prigodom nije mogao prisustvovati igrokazu *Zlatko*. Također se prisjeća da su sestre u Paromlinskoj ulici imale malu

kapelu, a u njoj sliku ili kip Krista Kralja, kojega je blagoslovio nadbiskup Stepinac. Tom je prigodom održao u sestrinskoj kapeli kratku propovijed.¹⁹ Kapela koju s. Alana spominje bila je posvećena Kristu Kralju, a blagoslovio ju je nadbiskup Stepinac 27. listopada 1935., zajedno sa zastavom društva Katoličkih žena, koje je te godine bilo osnovano u Trnju.²⁰

Nadbiskup Antun Bauer

Podrška nadbiskupa Stepinca pri gradnji zagrebačkoga samostana

Neumorno tražeći zemljište za gradnju vlastitoga samostana u Zagrebu, časna majka Andela Milinković obratila se msgr. Svetozaru Rittigu, koji je pokazao dobru volju i bio spreman pokloniti sestrama zemljište u Trnju, ako su one voljne njegovati tamo bolesnike po kućama, pomagati siromaše i okupljati djecu. Takav apostolat sestre su rado prihvaćale i drugdje, pa im je Rittigova ponuda bila itekako prihvatljiva.²¹ No Rittig, unatoč svojoj ponudi, nije lako ispuštao iz ruku zemljište u Trnju. Prisjećajući se toga, časna majka Andela Milinković piše:

12 Usp. SVU, br. 34/1937., S. Andela Milinković Nadbiskupskom ordinarijatu u Zagrebu, Korčula, 20. VIII. 1937.

13 Usp. SVU, br. 41/1936., S. Andela Milinković Nadbiskupskom ordinarijatu u Zagrebu, Korčula, 17. VIII. 1936.

14 Usp. AKSAČ, *Zapisnici sjednica Vrhovnoga vijeća*, dne 28. VII. 1936.

15 Usp. KKSAČ 1, bez datuma, IX. 1936.

16 Usp. KKSAČ 1, dne 10. X. i 1. XII. 1936.

17 Usp. SVU, br. 36/1937., S. Andela Milinković Nadbiskupskom ordinarijatu u Zagrebu, Korčula, 20. VIII. 1937.

18 Usp.: Petar KOVACIĆ: Župa Sv. Obitelji. U: *Nove zagrebačke župe*. Zagreb 1939., str. 27 – 29; J. KRIŠTO: *Stoljeće služenja*, str. 124 – 125.

19 Usp. Alana MARIČIĆ: *Moje prve samostanske godine u Zagrebu*. U: AM, XVII (1998) 2, str. 61 – 62.

20 Usp. *Nedjeljna svećanost na Trnju*. U: *Hrvatska straža*, VII (1935) 248, 27. X., str. 4.

21 Usp. Andela MILINKOVIĆ: *Gradnja samostana bl. Ozanne – Iz rukopisa č. majke Andele Milinković*. U: AM, XVII (1998) 2, str. 56.

“Ali trebalo je dobiti obećano zemljište od župe sv. Marka. Pet godina hodočastih u župni ured sv. Marka i moljakah za to zemljište, ali uvijek bila neka zapreka.”²²

Navodno se mons. Rittig nije mogao odlučiti koje bi zemljište

dodijelio dominikankama,²³ premda mu je Stepinac još u srpnju 1935., odgovarajući na njegov upit, poručio: “Glede zemljišta odnosno gradilišta za novu župsku crkvu i dvor kao i samostan časnih sestara dominikanki u župi Krista Kralja, obnašao je ovaj Nadbiskupski duhovni stol u svojoj sjednici od 9. VII. ove godine uvažiti molbu budućih župljana, da im se dade gradilište na Bujanki (...).”²⁴

Iz navedenih Stepinčevih riječi vidi se da su stanovnici Trnja molili da se konačno dodijeli zemljište za gradnju župnoga dvora, crkve Krista Kralja i samostana sestara dominikanki. No i časna majka Andjela Milinković očito se obratila Stepincu, pa je Rittig na njegovo uporno nagovaranje, u svibnju 1937. konačno poklonio dominikankama zemljište u Trnju. Uvjeti su bili da buduća samostanska kapela služi kao župna crkva, dok se ona ne izgradi, da se župniku u samostanu osigura stan i hranu dok se ne sagradi župni dvor, te da se sestre aktivno uključe u rad Katoličke akcije, koja će u njihovoj budućoj samostanskoj dvorani održavati svoje sastanke.²⁵

O Stepinčevu ulozi kod dobivanja zemljišta za gradnju samostana sama časna majka Andjela Milinković piše: “God. 1934. Božja Providnost šalje čovjeka čvrste volje i značaja, a plemenitog srca i pravog Hrvata na stolicu biskupske u Zagreb, našeg dičnog preuzvišenog Gospodina Dr. Alojzija Stepinca. Njegovo srce

plamti ljubavlju za Boga i Božju stvar, zato je sretan, kad se širi Božja slava na zemlji. Od sradnika sestara Dominikanki saznaće za njihove jade (odugovlačenje s dobivanjem zemljišta za gradnju samostana op.a.) i odmah obećaje, da se to pitanje ima riešiti čim prije. Poput dobrog oca bdije nad tim posлом, svojim razborom doskoči uvek svakom otezanju i divovskom odlučnošću privede kraju stvar – darivanje zemljišta za gradnju našeg samostana u Zagrebu. Dapače, dobine smo kompleks šest puta veći, nego što bi ga inače dobine. Preuzvišeni Gospodin Nadbiskup kumovao je pri ovom poslu i obdario sestre Dominikanke darom diamantske vriednosti.”²⁶

Stepinac je posredovao i kod gradskih vlasti da odobre parcelaciju zemljišta za gradnju samostana sestara dominikanki i crkve Krista Kralja. Msgr. Svetozar Rittig otvoreno kaže da su vlasti odobrenje dale “pod pritiskom žive intervencije zagrebačkoga Nadbiskupa Stepinca”, ali također zbog “odlučnoga zahtjeva trnjanskoga građanstva”.²⁷

U svibnju 1937. Andjela Milinković uputila se iz Korčule u Zagreb, gdje je 31. kolovoza postavljen kamen temeljac za gradnju samostana bl. Hozane Kotorke.²⁸ No od početka gradnje morala se boriti s financijskim problemima, što je u svojim sjećanjima sažela u kratku rečenicu: “Novaca nije bilo, sve sam posuđivala.”²⁹ Kako je potrebni zajam prelazio svotu od 30.000 švicarskih franaka, za njegovo podizanje trebala joj je dozvola Svetе Stolice. Kako bi ju ishodila, zamolila je dominikanca, Jordana Kuničića, da njezinu molbu za zajam predala nadbiskupu Stepincu, koji se tada nalazio u Rimu. On ju je proslijedio mjeđarovnoj kongregaciji, gdje je, njegovim zagova-

26 Arhiv samostana bl. Hozane Kotorke u Zagrebu (dalje: AHKZ), Dokumentacija o preminulim sestrama, kutija 12, svezak 1, Andjela MILINKOVIĆ: Rukopis bez naslova, str. 1 – 2.

27 Hrvatski državni arhiv u Zagrebu, Rittig Svetozar, HR-HDA-816, kutija 10, 3.1., Fasikl *Rittig kao župnik župe sv. Marka*, Msgr. Svetozar Rittig gradonačelniku Zagreba, koncept pisma, Zagreb, bez datuma, f. 31.

28 Usp. KKSAČ 1, dne 11. V. 1937.; J. KRISTO: *Stoljeće služenja*, str. 118, 125 – 126.

29 A. MILINKOVIĆ: *Gradnja samostana bl. Ozane*, str. 58.

22 Isto, str. 58.

23 Usp. Isto, str. 58.

24 Citirano prema: Stjepan KOŽUL i Stjepan RAZUM: Župa Sv. Josipa na Trešnjevki u Zagrebu. Zagreb 2012., str. 97.

25 Usp.: KKSAČ 1, dne 11. V. 1937.; J. KRISTO: *Stoljeće služenja*, str. 118, 125 – 126.

ranjem, i odobrena.³⁰ Slično je bilo i s 250.000 dinara što ih je Gradska općina, bez kamata, posudila sestrama zauzimanjem nadbiskupa Stepinca i gradonačelnika Rudolfa Erbera.³¹ Prisjećajući se svega toga, časna majka Andjela Milinković s pravom kaže da je Stepinčeva "očinska ljubav" bdjela "nad gradnjom samostana, jer je znao da se gradi sve na dug, kojeg će Božja Providnost izplatiti." U nastavku kaže da svaka ruža procvate među trnjem, pa je tako i samostan bl. Hozane Kotorke procvao među "trnjem nestaćice novca". Nastavljujući slikovitim izražavanjem, časna majka Andjela kaže da je sestre to trnje "bolo na svakom koraku", ali je nadbiskup Stepinac vidoao "svaku takvu bol dobrim savjetom ili preporukom kojem novčanom zavodu" da sestrama dodijeli zajam.³²

Prema sjećanju s. Beninje Mekjavić, nadbiskup Stepinac često je dolazio na gradilište i pratilo podizanje prvoga samostana sestara dominikanki u njegovoj Nadbiskupiji. S. Beninja priopovijeda da je Stepinac i kasnije znao posjetiti sestre i pratiti njihov rad te dodaje: "Osobita im je radost bila (sestrama dominikankama op. a.) kad ih je posjetio nadbiskup Stepinac koji je, inače, rado svraćao ovamo još kad se gradio

samostan, a jednako tako kasnije kad su sestre počele svestrano djelovati na odgoju djece i mladih."³³

Još prije nego li je samostan u cijelosti dovršen, Stepinac ga je 3. srpnja 1938. blagoslovio i istoga dana posvetio kapelu u kojoj se od tada svakodnevno slavila misa i koja je služila kao župna crkva, dok ona nije izgrađena.³⁴ Nadbiskupa su na uglu Trnjanske i Bosutske ulice dočekali župnik župe sv. Marka Svetozar Rittig, dr. Marko Klarić, prvi župnik novoosnovane trnjanske župe Krista Kralja Dragutin Kociper, prior dominikanskoga samostana Kraljice Svetе Krunice na Borongaju dr. Vinko Kuničić, časna majka Andjela Milinković, prva priora novoga trnjanskoga samostana Reginalda Munitić s ostalim sestrama, članovi brojnih katoličkih društava, kruničari i kruničarke sa svojom glazbom, te mnoštvo vjernika iz čitavoga Zagreba. Kada je svećana povorka došla pred kapelu, Dragutin Kociper je u prigodnom govoru prikazao povijest osnivanja župe Krista Kralja, a potom je dr. fr. Vinko Kuničić prikazao rad sestara dominikanki u Zagrebu i značenje osnivanja njihova samostana u Trnu. U ime vjernika prisutnima se obratio Đuro Zubak, a potom je Stepinac posvetio kapelu i slavio u njoj prvu misu.³⁵

30 Usp. A. MILINKOVIĆ: *Gradnja samostana bl. Ozane*, str. 59. Što se tiče Stepinčevog zagovaranje molbe za odobrenje zajma u Rimu, časna majka Andjela Milinković izričito kaže: "On je zagovarao molbu zato je bila i povoljno riješena." (Ondje)

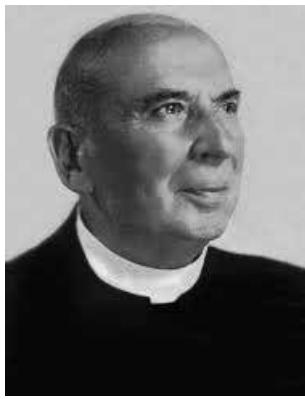
31 Usp. Dragutin KOCIPER: *Župa Krista Kralja u Trnu. U: Nove zagrebačke župe*. Zagreb 1939., str. 43.

32 Usp. A. MILINKOVIĆ: Rukopis bez naslova, str. 2.

33 Slavka SENTE: *Dolazak sestara u Zagreb – prema sjećanju s. Beninje Mekjavić*. U: AM, XXI (2002) 2, str. 41.

34 Usp. A. MILINKOVIĆ: *Iz rukopisa*, str. 59.

35 Usp.: KKSAČ 1, dne 3. VII. 1938.; *Hrvatski Metropolita otvorio je župu Trnja*. U: *Hrvatska straža*, X (1938) 149, 5. VII., str. 4; M.: *Blagoslov novog samostana sestara dominikanki u Zagrebu*. U: *Gospina krunica*, XXXIII (1938) 8, str.

Msgr. Svetozar Rittig

Stepinac je i nakon otvaranja samostana bl. Hozane Kotorke nastavio pratiti život i rad sestara dominikanki u Trnju. S. Ignacija Bojanić o tome piše: "U više navrata dočekivala sam sa sestrama domini-

kankama Svetih ande-

la čuvara u Bosutskoj ulici, u Zagrebu, u župi Krista Kralja, uzoritog nadbiskupa Alojzija Stepinca (...) Često je preuzvišeni dolazio k nama da ohrabri sestre i blagoslovi posebno povjerenu siromašnu djecu ovog najsistemašnjeg dijela Zagreba."³⁶

Prvi Stepinčev posjet dominikankama nakon otvaranja samostana bl. Hozane Kotorke zbio se na blagdan Sveta tri kralja, 6. siječnja 1939. Tog dana sestre su ispod samostanske kapele otvorile poveću dvoranu za održavanje priredaba i sastanaka katoličkih društava. Nadbiskup se rado odazvao pozivu da prisustvuje prigodnoj akademiji, na kojoj su djeca izvela igrokaze *Uz jaslice, Susret s malim Isusom* i *Zlatko*, a u pauzama između njih svirao je dječji tamburaški zbor, pod ravnanjem Adolfa Harapina i uz glasovirsku pratnju s. Ćirile Sedmaka.³⁷

Nadbiskup Stepinac uistinu je rado navraćao u samostan bl. Hozane Kotorke kako bi podržao sestrinski rad s djecom, osobito u okviru kruničarskih društava. Koliko je to značilo samoj djeci, svjedoči Mira Geršak koja je, kako sama piše, "svoju najraniju mladost, osim škole i učenja" provodila "i u našem samostanu Dominikanki u Trnju." U nastavku kaže da su ona i njezine prijateljice osobito voljele s. Andelu Rukavinu koja ih je pripremala za pristupanje u kruničarsko društvo. O samom pak danu stupanja u kruničarsko društvo i o osjećajima koji

239 – 241.

36 Ignacija BOJANIĆ: *Sjećanje na blagopokojnoga nadbiskupa kardinala Alojzija Stepinca*. U: *Sluga Božji Alojzije Stepinac*, III (1996) 1, str. 16.

37 Usp. *Otvorena katolička dvorana u Trnju*. U: *Hrvatska straža*, XI (1939) 12, 15. I., str. 12.

su je obuzeli tom prigodom, osobito zato jer je nadbiskup Stepinac osobno došao u Trnje kako bi ih primio u društvo, Mira Geršak piše: "Konačno, stigao je dan, da i ja postanem kruničarka. Jako sam se radovala, jer to mi je bilo najveće dostignuće i milost. U nedjelju na veliku misu, stigla je i najdraža osoba, naš Nadbiskup Alojzije Stepinac. Stajala sam među kruničarkama, a moje oči nisu silazile s njega. Misa je bila svečana i divna, a posebno Nadbiskupova propovijed. Iako sam bila mlada, razumjela sam njegove riječi patnje i bola koje podnosi naš hrvatski narod. Bio je rat i mnogo je ljudi živjelo u neizvjesnosti kao i u brizi za svoju sadašnjost i budućnost. Zatim je pristupio nama, kruničarkama i blagoslovio naše glavice. U prisutnosti našega župnika Dragutina Kocipera primile smo krunice i molitvenike 'Gospina krunica'³⁸. Blagost, mir i produhovljenost izlazili su iz njegove pojave. Sva sam treperila i proživiljavala trenutke ushićenja, koji se više nikada neće ponoviti. Krunicu i molitvenik primila sam u svoje ruke i s poštovanjem donijela svome domu. Moji roditelji bili su posebno radosni jer su bili posebno privrženi osobi Nadbiskupa."³⁹

Spomenuti Stepinčev posjet sestrama dominikankama zbio se, kako je rečeno, povodom primanja novih članica u kruničarsko društvo. U tom pogledu ističemo kako je poznato da je nadbiskup Stepinac bio veliki Gospin štovatelj, te je često i rado molio i drugima preporučivao molitvu krunice. Jednu događaj o tome, a koji je u izravnoj vezi sa sestrama dominikankama, pripovijedao je kardinal Paolo Bertolli. On je, kao tajnik apostolske nuncijature u Beogradu, sredinom tridesetih godina prošloga stoljeća, putovao sa Stepincom u Dalmaciju. Nadbiskup je ondje posjetio neku sestrinsku zajednicu, a dominikanke su mu tom prigodom poklonile

38 Vjerojatno je riječ o molitveniku Gospina krunica što ga je napisao i objavio 1941. u Zagrebu dominikanac Jordan Viculin. Više o tom skladatelju, pučkom misionaru, katališkom pisatelju i gorljivom promicatelju Gospina štovanja vidi u: Ivan ARMANDA: *Istaknuti hrvatski dominikanci*, I. Zagreb 2012., str. 191 – 207.

39 Mira GERŠAK: *Svjedočanstvo Mire Geršak*. U: *Blaženi Alojzije Stepinac*, XIII (2006) 2, str. 87.

veliku krunicu s 15 otajstava. Na povratku iz Dalmacije, Stepinac je nakon duljeg razgovora, izvadio tu krunicu i rekao Bertoliju: "Don Pavle, prošlih dana darovale su mi sestre dominikanke ovu krunicu od 15 otajstava jer su znale da dnevice izmolim cijelu krunicu." Nakon toga, kako svjedoči kardinal Bertolli, Stepinac "prekine razgovor, iznenada se duboko sabere i sav preobražen počne moliti krunicu."⁴⁰

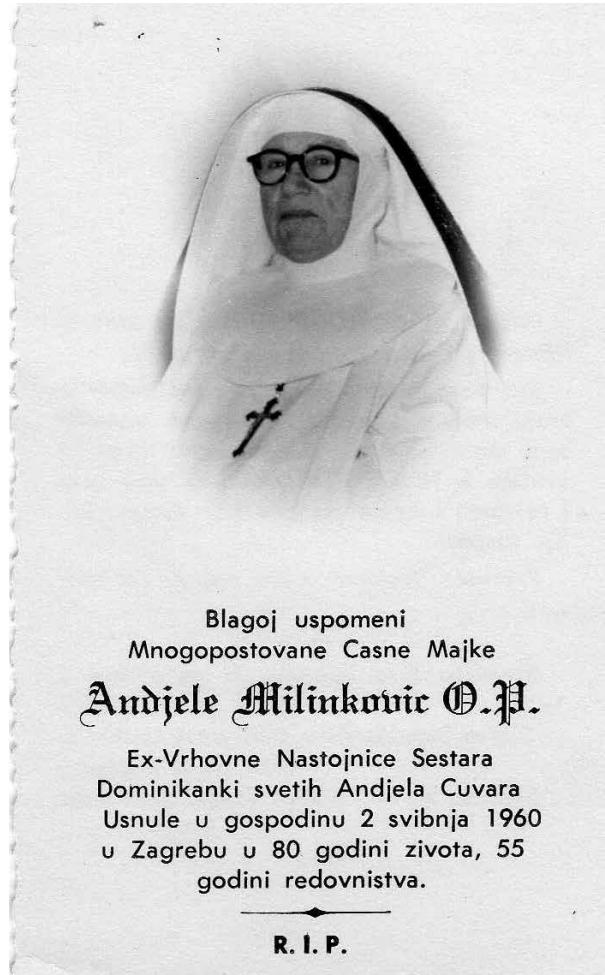
Što se pak tiče Stepinčevih posjeta samostanu bl. Hozane Kotorke u Zagrebu, nekoliko podataka o tom zabilježeno je u samostanskoj kronici. Osim već spomenutoga posjeta na blagdan Svetih triju kraljeva 1939., zabilježeno je da je nadbiskup posjetio samostan 9. listopada 1943. U samostanskoj kapeli predvodio je misno slavlje, održao propovijed te vodio sat klanjanja pred presvetim oltarskim sakramentom, izmolivši pri tom tri krunice za mir u domovini i svijetu. Iduće godine je Stepinac 26. veljače i 2. travnja u samostanskoj kapeli predvodio križni put s posebnom nakanom za mir u domovini i svijetu. Dana 25. ožujka 1945. ponovno je s istom nakanom vodio križni put u samostanskoj kapeli.⁴¹ Bio je to njegov posljednji posjet sestrama dominikankama.

Ostale filijale utemeljene u Zagrebačkoj nadbiskupiji u Stepinčevu doba

Nakon što je u prosincu 1937. preminuo nadbiskup Antun Bauer, njegov dotadašnji koadjutor, dr. Alojzije Stepinac, preuzeo je u cijelosti upravljanje Zagrebačkom nadbiskupijom, kao njezin ordinarij. Suradnja sa sestrama dominikankama nastavila se i u tom razdoblju, što je bilo vidljivo kod gradnje samostana bl. Hozane Kotorke. No suradnja je došla do izražaja i kod utemeljenja novih filijala. Pri tom je, kako se vidi iz sačuvanih dokumenata, u nekim slučajevima s nadbiskupom sve dogovarala nova časna majka Česlava Andreis, a u nekim slučajevima, osobito kada je u doba Drugoga svjetskoga rata

40 Alekса BENIGAR: *Alojzije Stepinac, hrvatski kardinal*. Zagreb²1993., str. 291.

41 Usp. AHKZ, [Kronološke bilješke o samostanu bl. Hozane Kotorke od 1939. do 1964.], str. 2, 3, 4.

bila prekinuta komunikacija između časne majke u Korčuli i sestara u Zagrebu, stvari je dogovarala bivša časna majka Andjela Milinković.

Prva suradnja časne majke Česlave Andreis i nadbiskupa Stepinca vezana je uz otvaranje filijale u Centralnoj akademskoj menzi, u Preradovićevoj ulici u Zagrebu. Časna majka Česlava javila je 9. listopada 1940. nadbiskupu, preko msgr. Josipa Lacha, da je Centralna akadem-ska menza tražila tri sestre za svoju ustanovu, ponudivši im mjesecnu plaću od 500 dinara. Zamolila je da joj se dopusti poslati sestre ondje, uz napomenu da bi već sutra započele s radom. Ujedno se ispričala što molbu šalje dan prije nego li sestre trebaju započeti s radom, ali objašnjava da se uprava institucije kasno obratila Kongregaciji.⁴² U dogоворu s nadbiskupom Stepincom, msgr. Josip Lach odgovorio joj je

42 Usp. SVU, bez br./1940., S. Česlava Andreis msgr. Josipu Lachu, Korčula, 9. X. 1940.

14. listopada da se udovoljava njezinoj molbi.⁴³

U studenome 1941. Vrhovno vijeće Kongregacije odlučilo je prihvatići rad u Gradskom dječjem ambulatoriju u Zagrebu i odredilo prvu starješicu za tu filijalu.⁴⁴ Čini se da je pregovore s tom ustanovom i s nadbiskupom Stepincom prethodno obavila bivša časna majka Andjela Milinković, jer je ona u prosincu, u ime Kongregacije, potpisala i ugovor s tom ustanovom.⁴⁵

Slijedeća filijala u Zagrebu je otvorena 1942. Sestre su 25. kolovoza uputile molbu Nadbiskupskom duhovnom stolu da im se dopusti prihvatići rad u Radničkoj komori, na što im je već sutradan stigao pozitivan odgovor, kojega je potpisao msgr. Josip Lach.⁴⁶ Početkom kolovoza 1943. dominikanke su preuzele službu u Dječjem sabiralištu na zagrebačkoj Radničkoj cesti. Pregovore za otvaranje te filijale vjerojatno je vodila bivša časna majka Andjela Milinković.⁴⁷

Kao rođena Siščanka, bivša časna majka Andjela Milinković rado je prihvatala ponudu da dominikanke vode Dječje prihvatilište u Sisku, za što im je odobrenje izdao zagrebački Nadbiskupski duhovni stol. No vjerojatno je u početnim razgovorima došlo do zabune, jer sestre u Sisku nisu vodile Dječje prihvatilište nego Ubožnicu za zbrinjavanje gradskih siromaha.

43 Usp. SVU, bez br./1940., Msgr. Josip Lach s. Česlavi Andreis, Zagreb, 14. X. 1940.

44 Usp. *Zapisnici sjednica Vrhovnoga vijeća*, dne 19. XI. 1941.

45 Usp. AKSAČ, Dokinute kuće i filijale, Fascikl *Zagreb – Gradske dječje ambulatorije*, Zapisnik, Zagreb, 16. XII. 1941.

46 Usp. AKSAČ, SVU, br. 11/1942., Msgr. Josip Lach sestrama dominikankama u Trnju, Zagreb, 26. VIII. 1942.

47 Usp. AKSAČ, *Kronika Kongregacije svetih andela čuvara 1943. – 1965.*, (dalje: KKSAČ 2), dne 2. VIII. 1943.

Spomenica sisačke župe sv. Križa bilježi da je ta filijala otvorena 1. kolovoza 1942., što znači da su dominikanke došle ondje prije nego im je Nadbiskupski duhovni stol 26. kolovoza izdao dopuštenje za utemeljenje filijale. Vjerojatno je bivša časna majka Andjela Milinković bila sve usmeno dogovorila s nadbiskupom Stepincom, pa su sestre 1. kolovoza došle u Sisak, premda je službeno odobrenje za utemeljenje filijale stiglo 26. kolovoza. Svečano je otvaranje održano 15. rujna, a prisustvovalo su mu časna majka Česlava Andreis i njezina prethodnica Andjela Milinković, za koju majka Česlava sama kaže da je "nastojala i sve sile uložila da se u njenom rodnom gradu otvoriti spomenuta ubožnica."⁴⁸ Filijala je zatvorena vjerojatno polovicom 1945.⁴⁹

Zbog blokade prometnica, koja je onemogućila komunikaciju s Vrhovnom upravom Kongregacije u Korčuli, bivša časna majka Andjela Milinković je, uz dopuštenje mjerodavnih crkvenih vlasti, vjerojatno potkraj 1942. u Zagrebu imenovala izvanredno Vrhovno vijeće koje je odlučivalo o premještajima, zavjetovanjima i o svemu ostalomu vezanom za sestre na sjeveru, dok je kroz otprilike tri godine bila onemogućena komunikacija s časnom majkom u Korčuli.⁵⁰ Kao ona koja je stajala na čelu izvanrednoga Vrhovnoga vijeća u Zagrebu, časna majka Andjela je, kako se čini, 11. studenoga 1942. osobno zamolila nadbiskupa Stepinca dopuštenje za otvaranje filijale u Virju. U ime Nadbiskupskoga duhovnoga stola pozitivno rješenje molbe potpisao je 14. studenoga biskup Franjo Salis Seewis, pa su dominikanke nakon toga došle u Virje.⁵¹ Slično je bivša časna majka Andjela u ožujku 1943. ishodila od Nadbiskupskoga duhovnoga stola dozvolu da dominikanke preuzmu upravljanje sirotištem tvornice

48 KKSAČ 1, dne 15. IX. 1942.

49 Usp.: Lojzo BUTURAC: *Stoljeća župe Sv. Križa u Sisku*. Petrinja 2006., str.234 – 235; J. KRIŠTO: *Stoljeće služenja*, str. 149.

50 Usp. KKSAČ 2, bez datuma, početak 1946.

51 Usp. AKSAČ, Kutija Virje, Msgr. Franjo Salis Seewis s. Andjeli Milinković, Zagreb, 14. XI. 1942. Više o toj filijali vidi u: Dražen PODRAVEC: *Sestre dominikanke Kongregacije svetih andela čuvara u Virju*. Virje 2012.

Tivar u Biškupcu kraj Varaždina,⁵² a 14. srpnja 1943. uputila je molbu za otvaranje filijale u Kostelu. Ovoga puta je pozitivan odgovor 18. srpnja potpisao nadbiskup Stepinac osobno.⁵³

Čak i nakon što je uspostavljena komunikacija s Korčulom i nakon što je rat završio, bivša časna majka Andjela Milinković preuzimala je u Zagrebu na sebe neke poslove koji bi u redovitim prilikama spadali na vrhovnu poglavaricu Kongregacije. Tako je, u dogovoru s dominikancima koji su dobili na upravljanje kapelu Ranjenoga Isusa na Jelačićevu trgu, zamolila 30. srpnja 1945. zagrebački Nadbiskupski ordinarijat da dozvoli sestrama dominikankama preuzeti brigu za uređenje kapele, pri čemu bi stanovale u kući u kojoj se nalazi sama kapela.⁵⁴ Pozitivan odgovor stigao joj je već 10. kolovoza, a potpisao ga je pomoćni biskup Franjo Salis Seewis, kao generalni vikar Zagrebačke nadbiskupije.⁵⁵

Očinska skrb za duhovno dobro sestara

Nadbiskup Stepinac bio je duboko svjestan da otvaranje novih filijala i požrtvovni rad sestara u njima ne iscrpljuju smisao redovništva ni svrhu pojedinih redovničkih zajednica. Smisao je u vlastitom posvećenju i suradnji na posvećenju bližnjih, a za to nije dovoljan samo požrtvovni rad ni puko ispunjavanje slova redovničkih konstitucija. Dapače, to postaje besplodno i uzaludno ukoliko se zanemari duhovni život kojega treba njegovati i neprestano raditi na njegovu poboljšanju. Upravo zbog toga Stepinac je očinski brinuo o duhovnom životu vjerničkoga puka u svojoj nadbiskupiji, posebno onih koji su tom puku poslani svojim riječima i djelima naviještati Krista. Tu njegovu brigu osjetile su i sestre dominikanke, o čemu će ovdje biti riječi.

Da je Stepinac očinski brinuo o duhovnom životu sestara dominikanki u svojoj Nadbiskupiji svjedoči njegov dopis časnoj majci Česlavi Andreis od 16. srpnja 1940. Prethodno je ovlastio jednoga kanonika da u njegovo ime obavi kanonski pohod sestrinskih zajednica u Zagrebu, a nakon njegova izvještaja obratio se časnoj majci Česlavi kako bi joj ukazao na "neke mane, koje svakako treba da se uklone, da se na taj način sačuvaju u ovim kućama i u Vašem Redu pravi samostanski duh i disciplina, ne samo na duhovnu korist samih sestara, nego i na dobrobit onih vjernika med kojima one djeluju." Prva mana na koju nadbiskup upozorava jest da, prema izjavama samih sestara, u zagrebačkim zajednicama dominikanke "nemaju uopće nikakve vjerske i redovničke pouke po svećeniku", uslijed čega se "kod sestara gubi i pravi samostanski duh i život, a uvlači se u kuće sa svim posljedicama svjetovni duh i način života." Zato je nadbiskup naredio časnoj majci neka se pobrine da u svim zagrebačkim zajednicama "sestre dobivaju najmanje 2 puta mjesečno vjersku i redovničku pouku, bilo po kojem redovniku ili drugom kojem svećeniku, kojemu treba da se za njegov trud dade i primjerena nagrada." Naglasio je da sestre treba bolje poučiti u moljenju časoslova, jer se mnoge žale kako su u to slabo upućene. Zabranio je da sestre odlaze na ručkove kod svjetovnjaka i svećenika, da same izlaze iz samostana (umjesto uz pratnju neke druge sestre ili služavke), da idu "na bilo kakve svjetovnjačke predstave i zabave", ali i da redovničke haljine rade od bilo kojega drugog mate-

52 Usp. J. KRIŠTO: *Stoljeće služenja*, str. 151.

53 Usp. AKSAČ, Dokinute kuće i filijale, *Fascikl Kostel*, Msgr. Alojzije Stepinac Vrhovnome nadstojničtvu sestara dominikanke, Zagreb, 18. VII. 1943.

54 Usp. AKSAČ, Dokinute kuće i filijale, *Fascikl Zagreb – Ranijeni Isus*, S. Andjela Milinković Nadbiskupskom ordinarijatu u Zagrebu, Zagreb, 30. VII. 1945.

55 Usp. AKSAČ, Dokinute kuće i filijale, *Fascikl Zagreb – Ranijeni Isus*, Msgr. Franjo Salis – Seewis sestrama dominikanama, Zagreb, 10. VIII. 1945.

rijala osim vune. Upozorio je časnu majku kako treba izbjegavati praksu da neke sestre starješinsku službu u pojedinim zajednicama, protivno Konstitucijama, vrše po deset, petnaest, pa čak i više godina. Kazavši kako nije dobro da su dotične sestre "vazda na vrhu", naglasio je da takva praksa "ne vodi do prave poniznosti i poslušnosti u Redu."⁵⁶

Stepinac u pismu ističe kako u nekim zagrebačkim zajednicama borave po dvije sestre, što se "ne smije dalje trpit", jer je protivno Konstitucijama i duhu redovničkoga života. Stoga na-ređuje da u svakoj zajednici budu najmanje po tri sestre, a ako "svjetovna vlast bilo iz kojega razloga želi da budu u takvoj kući samo 2 sestre treba kazati da to ne može biti, jer to Vaša Pravila zabranjuju i treba da budu najmanje 3 sestre u takvoj kući na službi." No ponekad su zbog nara-vi i opsega posla malo i tri sestre u nekoj zajed-nici, poput Doma milosrđa u Klaićevoj ulici o kojemu nadbiskup kaže: "Povrh toga u nekojim ovdje kućama, kao u kući 'Dom milosrđa' imade samo 3 sestre a preko 200 siromaha. Same ove 3 sestre, uz najbolju volju ne mogu čitave kuće, koja je dosta velika, čistiti i tolike siromahe dvo-riti, i nad njima brigu voditi, a uz to i za gospodarstvo u kući odgovarati. Tu je potrebito barem 5 sestara. Same ove 3 sestre odviše su optereće-ne i nužno mole za olakšanje. Ako upraviteljstvo

bilo iz kojega razloga ne će da imade više sestara u ovoj kući nego samo 3 sestre, onda neka si ono na mjesto sestara uzme svjetovne osobe, ako će htjeti ovako tešku i odgovornu službu na sebe preuzeti. Zato, časna Majko, izvolite javiti upra-vi ove kuće, ako ne će da ima u ovakovoj svojoj kući barem 5 sestara, da ćete Vi onda ove 3 svoje sestre uzeti iz kuće."⁵⁷

Brigu nadbiskupa Stepinca za sestre domi-nikanke u Zagrebu dokazuje i njegov dopis domini-kanskome provincijalu Andželku Faziniću od 23. listopada 1944.⁵⁸ U tom dopisu Stepinac piše provincijalu Faziniću "da nakon katastrofe, koja je zadesila Vaš red od bombardiranja [zagrebačkoga samostana]⁵⁹, još nije bilo mo-

57 Isto.

58 Više o prijateljskoj suradnji nadbiskup Alojziju Stepincu i dominikancu Andželku Faziniću pisao sam u članku *Ladislav Andželko Fazinić (1902.-1983.), zasluzni dominikanac, glazbenik i spisatelj*, u: *Tkalčić*, 15 (2011), str. 127 – 136.

59 Stepinac tu misli na anglo-američko bombardiranje domi-nikanskoga samostana na zagrebačkom Borongaju 22. ve-ljače 1944., kada je poginulo osmero dominikanaca i jedan trećoredac, nekoliko je redovnika bilo ranjeno (uključujući provincijala Andželka Fazinića), dio samostana potpuno sru-šen, a ostatak je zbog oštećenja bio neprikladan za stanova-nje. Osim nekoliko redovnika koji su ostali čuvati ruševinu samostana, ostali su potražili zaklon kod sestara domini-kanki, u nadbiskupskom dvorcu u Brezovici i kod nekih obitelji s kojima su prijateljski bili povezani. Usp.: *Gospina krunica*, XXIX (1944) 7-8. Poseban broj posvećen poginu-lim redovnicima; I. ARMANDA: *Ladislav Andželko Fazinić (1902.-1983.), zasluzni dominikanac, glazbenik i spisatelj*, str. 114 – 116; Andželko FAZINIC: *Razvoj i djelatnost sa-mostana od osnutka do otvaranja župe*. U: *U spomen 50. godišnjice povratka dominikanaca u Zagreb 1927 – 1977*. Zagreb 1977., str. 21 – 23.

56 SVU, br. 24/1940., Msgr. Alojzije Stepinac s. Česlavi Andre-is, Zagreb, 16. VII. 1940.

guće urediti, da u svim filijalama spomenutih sestara (dominikanki, op. a.) vrši po jedan Vaš pater stalnu službu duhovnika. Tako se događa, da nakon one katastrofe u nekim filijalama spomenutih sestara nema stalne tjedne pouke. Umoljavate se ovime, da izvolite rasporediti pojedine patre za pojedine filijale. Možda mogu tu službu obavljati i njihovi izpoviednici, koji i onako svaki tјedan dolaze sestre izpoviedati.”⁶⁰

Istoga dana kada je pisao provincijalu Faziniću, nadbiskup Stepinac uputio je pismo i sestrama dominikankama koje žive i djeluju na području Zagrebačke nadbiskupije. Vodeći brigu o njihovu duhovnom dobru, Stepinac dominikankama poručuje: “Vi ste častne sestre, od samoga Gospodina izabrane duše, koje ste pozvane, da shvatite svu veličinu i dubinu duhovnoga blaga, na koje Vas je pozvao sam Gospodin u vašoj častnoj Družbi. Pozvao vas je upravo u onu Družbu, u kojoj su veliki svetci i crkveni učitelji, sv. Albert Veliki i sv. Toma Akvinski ostavili neizcrpivo bogatstvo nauke za sve to bolji i savršeniji duhovni život. To je ono najvažnije, što od Vas traži sv. Crkva. Duhovni život, i to sve to bolji duhovni život, napredovanje u krepostima. To je ona neizreciva sreća, koju Vam sam Bog neprestano nudja u vašoj bijeloj Družbi. To je ona sreća, na koju vas je Gospodin pozvao u Družbu. Razumjet ćete i same, da bez toga nema redovnički život prave vriednosti, pravoga smisla.”⁶¹

U nastavku pisma nadbiskup kaže da, premda je ono važno, odijelo ipak ne čini redovnika. Štoviše, Stepinac kaže da je “strašno, ako [habit] pokriva duhovnu pustoš i samo spolja pokazuje, da je taj čovjek redovnik” te dodaje: “Pod spoljašnjosti, a bez pravog izvršivanja sv. Konstitucija kao i bez sveudiljnog napretka u duhovnom životu, postale biste svjetovnjakinje u redovničkom odielu. U takovom pak slučaju, morala bi se svaka redovnica pitati, čemu je

stupila u Družbu? Smatram dakle svojom svetom nadpastirskom dužnošću, upozoriti vas, častne sestre, da svoje redovničke dužnosti savjestno vršite sve do najmanjih sitnica. I još nije u tome sve, jer i marljivo izvršivanje dužnosti može biti okaljano s mnogo spoljašnosti i neke navike. Vršite zato sve dužnosti, ali iz ljubavi prema Gospodinu i na čast Nebeskoj Majci, kojima ste se posvetile u svojoj Družbi.”⁶²

Kontakti s krašićkim uznikom

Kraj Drugoga svjetskoga rata našoj zemlji nije donio i željeni kraj svih nevolja. Dapače, uslijedilo je razdoblje teških i krvavih progona, pri čemu su najviše na udaru bili crkveni službenici, uključujući nadbiskupa Stepinca. Njegovo uhićenje, montirani sudski proces i odvođenje na izdržavanje nepravedne kazne u lepoglavsku kaznionicu, prekinuli su veze sestara dominikanki s nadbiskupom. Ipak, zatvorski zidovi nisu mogli sprječiti molitvenu podršku zatočenom nadbiskupu. Među brojnim dominikankama koje su se molile za njega ovdje posebno ističemo primjer s. Elizabete Rogošić. Za dvo-godišnje teške bolesti prinosila je svoje molitve i patnje za nadbiskupa Stepinca, sve dok se, 23. travnja 1947., nije preselila u vječnost, gdje je nedvojbeno pred Gospodinom nastavila zagonvarati Njegova zatočenog slugu.⁶³

Kada je pak Stepinac 5. prosinca 1951. premešten na izdržavanje kazne u Krašić, donekle su oživjele i sestrinske veze s njime. Časna majka Andjela Milinković, koju je Stepinac nazivao *mulier fortis* (snažna žena)⁶⁴, nekoliko ga je puta posjetila sa sestrama. Prema sjećanju s. Ignacije Bojanić, prvi put su ga posjetile već 6. prosinca 1951., dan nakon njegova dolaska u Krašić. Prisjećajući se toga s. Ignacija piše: “Nikada ne mogu zaboraviti dan 6. prosinca 1951., kad smo se uputile, pet dominikanki, taksijem iz Zagreba prema Krašiću, da pozdravimo i zamolimo

60 Arhiv Hrvatske dominikanske provincije u Zagrebu, Spisi Provincijalata, br. 101/1944., Msgr. Alojzije Stepinac fr. Andjelu Faziniću, Zagreb, 23. X. 1944.

61 AKSAČ, Msgr. Alojzije Stepinac sestrama dominikankama u Zagrebačkoj nadbiskupiji, Zagreb, 23. X. 1944. Podcrtano u originalu naglasio nadbiskup A. Stepinac.

62 Isto.

63 Usp. AKSAČ, *Knjiga preminulih sestara I.* Rukopis bez paginacije.

64 Usp. Česlava ANDREIS: *Sjećanja na pok. Č. M. Andželu Milinković.* U: AM, II (1973) 1, str. 13 – 14.

blagoslov Preuzvišenog Nadbiskupa, koji je upravo bio došao iz Lepoglave u Krašić dne 5. prosinca 1951. (N.B. Uskoro su vlasti zabranile svaki posjet našem mučeniku.) Ovaj sretan susret omogućila nam je moja rodica iz Zagreba, gđa. Zorka Bojanić, koja je uplatila vožnju. Taj mali skup sestara, na čelu sa časnom majkom Andđelom Milinković, [bivšom] vrhovnom nadstojnicom, te č.s. Reginalda Munitić, č. s. Emilija Goravića, č. s. Andđela Rukavina i č. s. Ignacija Bojanić, imale su iznimnu povlasticu da susretnu patnika, mučenika, sveca, nadbiskupa Alojzija Stepinca u njegovom predsjedaju župnoga stana Krašića.⁶⁵

Krašički župnik, Josip Vraneković, u svom je dnevniku zabilježio podatak o drugom posjetu sestara dominikanki nadbiskupu Stepincu. Bilo je to 3. siječnja 1952. kada su u Krašić došle četiri dominikanke.⁶⁶ Premda Vraneković nije zabilježio njihova imena, među njima je bez sumnje bila časna majka Andđela Milinković.

U svojim sjećanjima na posjet nadbiskupu Stepincu 6. prosinca 1951. s. Ignacija Bojanić piše da je bivša časna majka Andđela Milinković već tada iznijela nadbiskupu plan o slanju sestara u Kanadu, odakle bi svojim radom, pomagale sestre u domovini. Stoga je časna majka Andđela "ponizno zamolila dozvolu Preuzvišenog nadbiskupa da bi dao blagoslov sestrama koje su prihvatile ovu žrtvu da ostave rodnu grudu i da prihvate rad blizu Montreala u Kanadi u službi siročadi, bolesnima, napuštenima, umno zaostalima, socijalno ugroženima itd. I to bri-gu za oba spola, od 6 do 18 godina. Preuzvišeni je odobrio molbu i novo polje rada i podijelio

svakoj sestri svoj Natpastirski blagoslov uz moto: 'U tebe se Gospodine ufam.' Ova molitva nam je dala snage i milost. Ja sam ronila suze u toku ovih razgovora i blagoslova prihvaćajući Božji plan te snažni blagoslov Onoga koga smo duboko voljele i štovale."⁶⁷

Ne treba sumnjati u vjerojatnost opisa što ga donosi s. Ignacija Bojanić, ali treba naglasiti kako se vjerojatno zabunila u pogledu datuma tog posjeta. Naime, tek oko Božića 1951. časna

majka Česlava Andreis počela je raditi na slanju sestara u Kanadu, što se veoma odužilo, pa su sestre tek u korizmi 1952. dobiti konkretnije vijesti iz Kanade. Stoga je nemoguće da je Stepinac već u prosincu 1951. blagoslovio gotov plan za slanje sestara u Kanadu i samih deset odabralih sestara, kada se u to doba još ništa konkretno nije znalo, a ponajmanje imena sestara koje će poći preko oceana. Vjerojatno je s. Ignacija priču o Kanadi zabunom smjestila u prvi posjet sestara nadbiskupu. Drugim riječima, ne treba sumnjati da je točno opisala događaj, ali ga je nedvojbeno krivo datirala, jer se on nije dogodio kod prvoga posjeta nadbiskupu 6. prosinca 1951., nego kasnije, vjerojatno u rujnu 1953. Tome u prilog ide činjenica da su sestre upravo tada poslale ili osobno donijele Stepincu popis sestara određenih za odlazak u Kanadu i zamolile njegov blagoslov za te sestre. Nadbiskup je ispod tog popisa svojom rukom zapisao: "Šalje svoj blagoslov i želi neograničeno pouzdanje u Gospoda. +Alojzije kard. Stepinac nadbiskup zagrebački"⁶⁸ Nedugo potom, 3. listopada 1953., prvih deset hrvatskih dominikanki krenulo je iz Zagreba u Kanadu.⁶⁹

⁶⁵ Usp. I. BOJANIĆ: *Sjećanje na blagopokojnoga nadbiskupa kardinala Alojzija Stepinca*, str. 16.

⁶⁶ Usp. Josip VRANEKOVIĆ: *Dnevnik. Život u Krašiću zašnjenog nadbiskupa i kardinala Alojzija Stepinca (5. XII. 1951. – 10. II. 1960.)*. Zagreba 2011., str. 56.

⁶⁷ Usp. I. BOJANIĆ: *Sjećanje na blagopokojnoga nadbiskupa kardinala Alojzija Stepinca*, str. 16 – 17.

⁶⁸ Original tog dokumenta nalazi se u AKSAČ.

⁶⁹ Usp. J. KRIŠTO: *Stoljeće služenja*, str. 259 – 264.

S. M. Milinković sa sestrama u Kanadi.

U dalekom svijetu dominikanke nisu zaboravile krašičkoga uznika. Svjedoči to časna majka Andjela Milinković, koja je u kolovozu 1953. ponovno izabrana za vrhovnu poglavaru Kongregacije. Posjetivši sestre u Kanadi, po povratku u domovinu u drugoj polovici 1957., pisala je nadbiskupu, te mu, između ostaloga, čestitala imendan i prenijela pozdrave sestara iz Kanade. Zahvaljujući joj 12. srpnja 1957. na tom pismu, Stepinac izražava zadovoljstvo što su se dominikanke dobro snašle u Kanadi te savjetuje časnoj majci neka razmišlja o otvaranju samostana i drugdje u svijetu, osobito tamo gdje ima hrvatskih iseljenika. Žalostan što redovnice ne mogu slobodno i nesmetano djelovati u svojoj domovini, Stepinac ipak ne gubi nadu u bolju budućnost, pa stoga časnoj majci Andjeli poručuje: "No jedno znam, a to je, da je uzaludan sav napor neprijatelja svete Crkve. Sve će to ona nadživjeti i proživjeti, pa će jednoga dana sva njezina vjerna djeca moći zapjevati Tedeum(!), kada Gospodin rekne ovoj olui: dosta! Neka ta vjera u bolje dane stalno prati sve Vaše sestre! Neka ih niti prijetnje niti obećanja ne odvrate nikada od svetoga puta redovničkog zvanja, koje su si milošću Božjom odabrale."⁷⁰

Kada su svjetski mediji potkraj studenoga pronijeli vijest da će papa Pio XII. uzdignuti nadbiskupa Stepinca na kardinalsku čast, to nije prošlo bez odjeka u domovini. Što se tiče sestara

dominikanki, kroničarka Kongregacije opisala je kako je tu vijest sestrama u korčulanskom samostanu u nedjelju 30. studenoga 1952., dok su ondje obavljale duhovne vježbe, priopćila časna majka Česlava Andreis: "Za vrijeme objeda dok je čitateljica pročitala retke iz sv. Evandelja, č. Majka dala znak za odmor nenadano. Svi se zaučudili! Čemu to? – za čas nam razjasnila. Naš Preuzvišeni Dr. Alojzije Stepinac, nadbiskup zagrebački, imenovan od Njegove Svetosti Pape Pia XII. Kardinalom."⁷¹

Smrt pravednika

Premda se znalo da je kardinal Stepinac ozbiljno bolestan, a k tome i u nemogućnosti podvrgavanja potrebnim i prikladnim liječničkim tretmanima, vijest da je 10. veljače 1960. preminuo u župnoj kući u Krašiću zatekla je hrvatski vjernički puk. S druge pak strane, mobilizirala je komunističke vlastodršće koji su se svim silama trudili onemogućiti vjernicima iskazivanje posljednjih počasti njihovu nadbiskupu. S. Marija Lurdes Bešlić, koja je u to doba živjela u Zagrebu, prisjeća se: "Ja sam išla nešto u grad i saznala tu vijest (da je Stepinac preminuo, op.a.). Žurila sam kući da o tome obavijestim sestre. Onda nisu mediji o tome govorili. Čak što više, htjeli su zataškati sve samo da ne bi ljudi došli na sprovod. Ja sam imala tu čast i milost da sam bila na njegovoj sahrani u katedrali. To neću nikada zaboraviti."⁷²

Unatoč dugogodišnjem trudu komunističke propagande i njihova represivnog aparata, za vjernički puk u Hrvatskoj nije bilo sumnje: kardinal Alojzije Stepinac živio je i preminuo kao svetac! Da su ga takvim smatrali i sestre dominikanke, tj. da je i u njihovoj Kongregaciji uživao za života i u trenutku smrti glas svetosti dokazuju zapisi iz sestrinskih kronika, koje ćemo ovdje navesti. No prije toga podsjećamo na riječi časne majke Andele Milinković, koja je, kako smo vidjeli, usko surađivala sa Stepincom. Ona ga je doživjela kao "čovjeka čvrste vo-

⁷⁰ SVU, bez. br./1957., Msgr. Alojzije Stepinac s. Andjeli Milinković, Krašić, 12. VII. 1957.

⁷¹ KKSAC 2, dne 30. XI. 1952.

⁷² *Da se bolje upoznamo*. Sa s. M. L. Bešlić razgovarala s. Slavka Sente, u: AM, XXXI (2012) 3, str. 73.

lje i značaja, a plemenitog srca i pravog Hrvata”, čije je srce uvijek plamnjelo “ljubavlju za Boga i Božju stvar”.⁷³

Na vijest o Stepinčevoj smrti, kioničarka Kongregacije zapisala je: “Kao grom iz vedra neba zaprepastila nas je vijest o smrti Uzoritog Kardinala Dr. Alojzija Stepinca, zagreb. nadbiskupa. Ispustio je svoju plemenitu, svetačku dušu u svom rodnom selu Krašiću, gdje je već više godina bio konfiniran. Dugo je bolovao od Policitemije. Sada je nastupila upala pluća, srce popustilo. Zemlja osiromašila, nebo se obogatilo! Čvrst, nepokolebitiv karakter. Jak u ljubavi prama Bogu i svome narodu. Skroman, jednostavan nametao se svojom poniznošću i vedrnom. Mnogo je radio na karitativnom polju. Štitio je bijedne i progonjene. – Svetili primjer vjere, ljubavi i oprasjanja.”⁷⁴

S. Nives Bodlović, kioničarka filijale u Veloj Luci, kratko bilježi vijest o Stepinčevoj smrti i kaže da je on bio “mučenik sv. Crkve i hrvatskog naroda”⁷⁵, dok je s. Vjekoslava Poljanić u kronici samostana sv. Martina u Splitu bila nešto rječiti. Ona poprilično hrabro piše da je u zatočeništvu u Krašiću preminuo “veliki sin i dika Hrvatske” koji je bio “štovan od cijelog svijeta kao svetac i uzor karakter” te zaključuje: “Nada je i moljenje, da će jednom izaći na čast Oltara.”⁷⁶

73 AHKZ, Dokumentacija o preminulim sestrarama, kutija 12, svezak 1, Andela MILINKOVIĆ: Rukopis bez naslova, str. 1.

74 KKSAČ 2, dne 10. II. 1960.

75 Citirano prema: Tješimira BEŠLIĆ – Alana MARIĆIĆ: *70 godina sestara dominikanki u Veloj Luci*. Vela Luka 1998., str. 58.

76 Arhiv samostana sv. Martina u Splitu, *Kronika samostana sv. Martina pisana od 1950. do 28. II. 1994. godine*, dne 10. II. 1960.

Zapis s. Vjekoslave Poljanić u kronici split-skoga samostana nazvali smo hrabrim jer se u bilo kojem trenutku moglo dogoditi da u samostan dođe komunistička milicija i kod premetačine pronađe kroniku. U tom slučaju su navedene riječi s. Vjekoslave mogle biti uzete kao argument protiv nje i protiv ostalih sestara. Odvažnost kojom s. Vjekoslava u samostanskoj kronici piše o Stepinčevoj smrti, ističući njegov nacionalni identitet i svetost, nedvojbeno je proizlazila upravo iz dubokoga njezina uvjerenja u kardinalovu svetost, pa stoga i u njegov zagovor na nebesima.

Na koncu, navodimo nekoliko stihova što ih je na vijest o kardinalovoj smrti spjevala s. Andelika Prizmić:

“Usliši, Gospodine, molbe naše
Za Stepinca svoga mole te Hrvati,
Zadrži ga snažna do onoga dana,
Sa oltara kad će svoje katedrale
Zapjevati riječi veličajne hvale
Na uskrsnuću Hrvatske svoje
Naše i Tvoje.”⁷⁷

Zaključak

Najavljenja kanonizacija kardinala Alojzija Stepinca, makar trenutno usporena, pružila je dobru prigodu za istražiti i analizirati njegove veze sa sestrarama dominikankama Kongregacije sv. Andjela čuvara. Tematika je tim aktualnija jer se nalazimo u godini posvećenoga života, pa je u tom kontekstu zanimljivo promotriti kako je nadbiskup Stepinac surađivao s pojedinim redovničkim zajednicama. To zanimljivo i osobito dragocjeno poglavje iz sestrinske povijesti uklapa se u širu i, nažalost, još uvijek slabo istraženu tematiku Stepinčeva odnosa prema redovničkim zajednicama. Nadbiskup Stepinac jako je cijenio svekolike prinose redovničkih zajednica, što se vidi i na ovdje iznesenom primjeru suradnje sa sestrarama dominikankama. Pomašao im je kod dobivanja zemljišta i kod gradnje njihova samostana u Trnju, podržao osnutak više njihovih filijala u Zagrebačkoj nadbiskupiji.

77 Citirano prema: J. KRIŠTO: *Stoljeće služenja*, str. 187.

ji, poticao ih u apostolskom djelovanju i skrbio za njihov duhovni život. Sestre su mu uzvraćale molitvama i apostolskim radom kojim su u njegovoj nadbiskupiji ostvarivale svoj ideal služenja Bogu na slavu, Dominikanskom redu na čast, a narodu na duhovnu i vremenitu korist. Njihovu daljnju aktivnu suradnju prekinule su komunističke vlasti koje su uhitile Stepinca i onemogućile mu izravno upravljanje Zagrebačkom nadbiskupijom. Dvije godine prije toga Stepinac je pismo dominikankama zaključio riječima koje ovdje navodimo u uvjerenju da bi im i danas upravo to poručio: "Neka vas kriepi i svojim milostima obilno nagradi Gospodin naš Isus Krist, neka vam pomogne presveta Majka, Kraljica Presvete Krunice, neka vam izobilje milosti izprosi veliki apostolski svetac, sv. Dominik zajedno s divnim uzorom sv. Katarinom sijenskom, da živite sveto na zemlji i postignete krunu vječnoga života."⁷⁸

PRILOZI

1. Pismo nadbiskupa Alojzija Stepinca časnoj majci Česlavi Andreis⁷⁹

Časnoj Majci
Vrhovnoj nadstojnici čč. ss. Dominikanki
Sv. Andjela Čuvara
Korčula

Na osnovu vizitacije, koju je obavio po meni odredjeni kanonik u kućama Vaših čč. ss. koje djeluju ovdje u Zagrebu, opazile su se neke mane, koje svakako treba da se uklone, da se na taj način sačuvaju u ovim kućama i u Vašem Redu pravi samostanski duh i disciplina, ne samo na duhovnu korist samih sestara, nego i na dobrobit onih vjernika med kojima one djeluju.

Kod ove vizitacije opazilo se, po izjavama samih sestara, da sestre u ovdješnjim kućama

nemaju uopće nikakve vjerske i redovničke pouke po svećeniku. Uslijed toga se kod sestara gubi i pravi samostanski duh i život, a uvlači se u kuće sa svim posljedicama svjetovni duh i način života. Zato odredujem, da se na svaki način što prije pobrinete, da u svim ovdješnjim Vašim kućama Vaše sestre dobivaju najmanje 2 puta mjesечно vjersku i redovničku pouku, bilo po kojem redovniku ili drugom kojem svećeniku, kojemu treba da se za njegov trud dade i primjerena nagrada.

Osim toga dogadja se da nekoje sestre iz nekojih ovdje kuća idu protiv svih redovničkih Pravila i na ručak u svjetovne i u svećeničke kuće. Tamo ostaju dugo, i kasno se vraćaju u svoju redovničku kuću. To vrlo loše djeluje i na ostale sestre, a i na same svjetovnjake, koji to opažaju. Zato nalažem, da na osnovu samih Vaših Pravila najstrože zabranite, da se odsada nijedna sestra, pa ni dozvolom same dotične nastojnice, ne usudi izvan redovničke kuće polaziti na objede bilo u svjetovnjačke ili svećeničke kuće, i uopće bilo na kakve svjetovnjačke predstave i zabave.

Povrh toga u nekojim ovdje kućama, kao u kući "Dom milosrđa" imade samo 3 sestre a preko 200 siromaha. Same ove 3 sestre, uz najbolju volju ne mogu čitave kuće, koja je dosta velika, čistiti i tolike siromahe dvoriti, i nad njima brigu voditi, a uz to i za gospodarstvo u kući odgovarati. Tu je potrebito barem 5 sestara. Same ove 3 sestre odviše su opterećene i nužno mole za olakšanje. Ako upraviteljstvo bilo iz kojega razloga ne će da imade više sestara u ovoj kući nego samo 3 sestre, onda neka si ono na mjesto sestara uzme svjetovne osobe, ako će htjeti ovako tešku i odgovornu službu na sebe preuzeti. Zato, časna Majko, izvolite javiti upravi ove kuće, ako ne će da ima u ovakovoj svojoj kući barem 5 sestara, da cete Vi onda ove 3 svoje sestre uzeti iz kuće.

Osim toga prigodom ove vizitacije opazilo se, da nekoje sestre iz pojedinih kuća i same bez pratnje idu po gradu i po svjetovnim kućama. To je po Pravilima Reda strogo zabranjeno. Zato treba, da odsada u takvom slučaju vazda

⁷⁸ AKSAČ, Msgr. Alojzije Stepinac sestrama dominikankama u Zagrebačkoj nadbiskupiji, Zagreb, 23. X. 1944.

⁷⁹ SVU, br. 24/1940., Msgr. Alojzije Stepinac s. Česlavi Andreis, Zagreb, 16. VII. 1940.

idu po 2 sestre ili ako koji puta nije moguće neka dotična sestra u pratnju si uzme sluškinju ili koju djevojčicu.

Opazilo se takodjer, da su u ovdješnjim Vašim nekim kućama samo 2 sestre namještene. To se iz mnogo razloga odsada na nikakav način ne smije dalje trpiti. Najmanje 3 sestre treba da budu u takvoj kući. To i sama Pravila tako odredjuju. Ako svjetovna vlast bilo iz kojega razloga želi da budu u takvoj kući samo 2 sestre treba kazati da to ne može biti, jer to Vaša Pravila zabranjuju i treba da budu najmanje 3 sestre u takvoj kući na službi.

Isto se tako nekoje sestre kod vizitacije tuže i na sadašnje svoje redovničko odijelo, da naiime ne odgovara propisima Reda. Redovničko naime odijelo treba da je od vune a ne kako se sada kod nekojih sestara upotrebljava od raznovrsnog finog bijelog platna. Samo sa vunenim odijelom spojen je oprost koga pojedina sestra dnevno dobiva, a nipošto sa običnim bijelim platnenim odijelom. Pošto u nas nije oskudica na vuni, to treba da se odsada upotrebljava vuneno odijelo, s kojim je i oprost spojen.

Tako se isto kod vizitacije mnoge sestre tuže da se kod izbora Nastojnica i poglavara ne pazi na propise Pravila. Neke su sestre po 15 do 20 godina neprestano Nastojnice, te kao takve i umru. To na druge sestre zlo djeluje. Takve su Nastojnice vazda na vrhu, a malo kada kao obične redovnice. A to ne vodi do prave poniznosti i poslušnosti u Redu.

Napokon se kod vizitacije nekoje sestre tuže, da one ne znaju pravo niti svoga oficija moliti, jer da u novicijatu nisu u tom niti dobro poučene. Uslijed toga da kod molenja oficija dolazi u koru do svakojakih smetnja i propusta. Zato svakako treba da u tu svrhu zamolite koga redovnika ili drugog kojeg svećenika koji će od vremena do vremena tamo u Matici i u pojedinim kućama pokazati sestrama i novakinjama kako treba da se moli oficij bilo zajednički u koru, ili u izvanrednom slučaju zasebice.

U Zagrebu, dne 16. srpnja 1940.

+Alojzije,
nadbiskup

2. Pismo nadbiskupa Alojzija Stepinca sestrama dominikankama u Zagrebačkoj nadbiskupiji⁸⁰

Zagreb, 23. listopada 1944.

Častne sestre!

U velikoj svojoj brizi za vaše duhovno dobro, kao i za dobro vaše Družbe, upravljam vam kao pastir nekoliko riječi.

“Tko može shvatiti, neka shvati!” To su riječi našega Božanskoga Spasitelja, koje se u prvom redu odnose na njegov savjet podpune čistoće. Imade tumačitelja svetoga pisma, koji ove riječi primjenjuju i uobće na redovnički stalež, jer taj prihvata samo one, od Boga izabrane duše, koje mogu shvatiti svu njegovu veličinu. Vi ste častne sestre, od samoga Gospodina izabrane duše, koje ste pozvane, da shvatite svu veličinu i dubinu duhovnoga blaga, na koje Vas je pozvao sam Gospodin u vašoj častnoj Družbi. Pozvao vas je upravo u onu Družbu, u kojoj su veliki svetci i crkveni učitelji, sv. Albert Veliki i sv. Toma Akvinski ostavili neizcrpivo bogatstvo nauke za sve to bolji i savršeniji duhovni život. To je ono najvažnije, što od Vas traži sv. Crkva. Duhovni život, i to sve to bolji duhovni život, napredovanje u krepostima. To je ona neizreciva sreća, koju Vam sam Bog neprestano nudja u vašoj bijeloj Družbi. To je ona sreća, na koju vas je Gospodin pozvao u Družbu. Razumjet ćete i same, da bez toga nema redovnički život prave vrednosti, pravoga smisla. Poznata je naime ona stara riječ, koju je i Kempenac tako naglasio, da odio ne čini redovnika. Odielo je za redovnika veoma važno, ali je ipak strašno, ako pokriva duhovnu pustoš i samo spolja pokazuje, da je taj čovjek redovnik. “Spoljašnost malo koristi, ili dapače ništa. Zato ne smiemo zanemariti ono, što je najpotrebnije,”

⁸⁰ AKSAČ, Msgr. Alojzije Stepinac sestrama dominikankama u Zagrebačkoj nadbiskupiji, Zagreb, 23. X. 1944.

upozoruje isti Kempenac. Pod spoljašnosti, a bez pravog izvršivanja sv. Konstitucija kao i bez sveudiljnog napretka u duhovnom životu, postale biste svjetovnjakinje u redovničkom odielu. U takovom pak slučaju, morala bi se svaka redovnica pitati, čemu je stupila u Družbu?

Smatram dakle svojom svetom nadpastirskom dužnošću, upozoriti vas, častne sestre, da svoje redovničke dužnosti savjestno vršite sve do najmanjih sitnica. I još nije u tome sve, jer i marljivo izvršivanje dužnosti može biti okaljano s mnogo spoljašnosti i neke navike. Vršite zato sve dužnosti, ali iz ljubavi prema Gospodinu i na čast Nebeskoj Majci, kojima ste se posvetile u svojoj Družbi. Duhovne dužnosti vršite zajednički kako vam je u Konstitucijama propisano. Ne možete li to nikako radi neodgovodivih posala po svojim filijalama, onda ste dužne svoje poglavarstvo na to upozoriti, a i meni javiti, da vas se makne iz takovih služba i stavi na takovo mjesto, gdje ćete moći podpuno redovnički živjeti.

Neka vas kriepi i svojim milostima obilno nagradi Gospodin naš Isus Krist, neka vam pomogne presveta Majka, Kraljica Presvete Krunice, neka vam izobilje milosti izprosi veliki apostolski svetac, sv. Dominik zajedno s divnim uzorom sv. Katarinom sijenskom, da živite sveto na zemlji i postignete krunu vječnoga života.

S tim željama podjeljujem vam od srca svoj nad pastirski blagoslov.

+Alojzije,
nadbiskup

3. Pismo nadbiskupa Alojzija Stepinca časnoj majci Andeli Milinković⁸¹

Krašić, 12. VII. 1957.

Časna Majko!

Primio sam Vaše cijenjeno pismo, te Vam srdačno zahvaljujem na čestitci k imendanu. Hvala i Vašim sestrama u Kanadi na sjećanju, pa kad im pišete, isporučite im moj pozdrav i blagoslov.

Meni je neobično drag, da su se naše sestre udomile u Kanadi, a bilo bi dobro da mislite i na nove fundacije širom svijeta. Posla je neizmjerno mnogo svuda, gdjegod živi i djeluje Katolička Crkva, a danas je nažalost i naš narod rastepen po čitavom svijetu, pa bi mu hrvatske sestre svuda dobro došle.

Kako vidim, vratila ste se sa teškom bolešću. Nisam u puno boljoj kondiciji ni ja. Već od prosinca dosta sam kuburio na prostati uz inače smrtonosnu bolest polycitemiju. Sada je nešto bolje, ali dokle, to ne znam.

No jedno znam, a to je, da je uzaludan sav napor neprijatelja svete Crkve. Sve će to ona nadživjeti i proživjeti, pa će jednoga dana sva njezina vjerna djeca moći zapjevati Tedeum, kada Gospodin rekne ovoj oluji: dosta!

Neka ta vjera u bolje dane stalno prati sve Vaše sestre! Neka ih niti prijetnje niti obećanja ne odvrate nikada od svetoga puta redovničkog zvanja, koje su si milošću Božjom odabrale.

Prije par godina čuo sam jednoga seljaka, koji je vrlo lijepo ocijenio ove nevolje i jade, što prate kršćanina na zemlji: "Mi smo, reče, kao vrbe uz vodu. Što ih bolje obrezuju i krešu, to bolje rastu." Prava istina! Tako i Bog sve nevolje svojih vjernih ipak na koncu obraća samo na njihovo veće dobro, na porast u milosti Božjoj.

Uz blagoslov i pozdrav u Gospodinu Vama i svima Vašim sestrama

+Alojzije kard. Stepinac
nadbiskup Zagrebački

⁸¹ SVU, bez. br./1957., Msgr. Alojzije Stepinac s. Andeli Milinković, Krašić, 12. VII. 1957.

NAŠI POKOJNICI

S. SAMUELA (Tereza) DUBRAVICA

15. 02. 10925. – 22. 07. 2015.

Preminula s. Samuel Dubravica

U srijedu, 22. srpnja 2015. u samostanu Gospe od Ružarija u Šibeniku preminula je s. Samuel Dubravica. Dobri Otac pozvao je k sebi s. Samuelu nakon 90 godina zemaljskog života, a od toga 65 u redovništvu. S. Samuelu, krsnim imenom Tereža, rođena je 15. veljače 1925. u Stankovcima, općina Benkovac. U zajednicu sestara dominikanki na Korčuli došla je 6. veljače 1948., redovničko odijelo obukla je 8. svibnja 1949., prve zavjete položila je 9. svibnja 1950., a doživotne 8. svibnja 1954. godine. Od 1958. pa do dana smrti s. Samuelu živjela je u samostanu u Šibeniku.

Sprovod s. Samuele u Šibeniku

S. Samuel Dubravica pokopana je u četvrtak 23. srpnja 2015. godine na mjesnom groblju Kvanj u Šibeniku. Euharistijsko slavlje i sprovodne obrede s. Samueli predslavio je don Kresimir Mateša, katedralni župnik. Uz župnika još su bili don Mario Kosić, don Ivo Babačić, don Roko Glasnović, fra Mate Topić, fra Ivan Čupić

i fra Petar Galić. Okupio se veliki broj sestara iz više zajednica naše Kongregacije. Na zadnji ispraćaj došle su sestre franjevke i sestre milosrdnice našega grada.

U prigodnoj riječi don Krešo je naglasio požrtvovnost i susretljivost sestre Samuele u njenom radu i življenju. Spremnost na šalu i otvorenost za susrete resile su je i u godinama kada nije bila toliko aktivna izvan kuće u kojoj je živjela. Zapravo je veliki dio svog života, sve od 1958. godine darovala Šibeniku i Šibenčanima. Neka Gospodin bude velik i po našoj sestri koju predajemo Gospodaru života, zaključio je

don Krešimir.

Oproštajno slovo s. Samuely uputila je s. Jakica Vuco, priora šibenskog samostana:

O daru života svi više razmišljamo kada se nađemo u ovakvoj ili sličnoj situaciji. Primiti dar života i dijeliti ga s drugima! S. Samuela je s nama živjela svoje dane, svoje radosti, poteškoće, sumnje i slutnje!

Neki su manje, neki više živjeli sa s. Samuemom, ali ono što znaju i oni koji nisu s njom živjeli je istina o radosti i veselju koje je imala u sebi u susretu s čovjekom, osobito u susretu sa sestrama. Radovala se kao malo dijete kada bi joj netko došao u posjet. Smatrala je tada sebe važnom, jer – pamtili su njena djela i njenu prisutnost- govorila bi!

Rodila se u Stankovcima 15. veljače 1925. godine i župnik joj je dao ime Tereza. Bile su to godine kada se posebno štovalo i govorilo o Maloj Tereziji, svetici koja je Bogu jako omilila i kojoj je Bog bio sve!

I naša Tereza je od rane mladosti odgajana kao Božja. Njeni roditelji Antica i Šime imali su najveći utjecaj na upijanje vrijednosti i usvajanje ljepota koje je otkrivala u dodirima s prirodom i susretima s ljudima koji su joj bili na putu života, osobito sa svojim sestrama i braćom. Imala je tetu dominikanku i put života se isprepleo s dominikankama od 1948. pa do kraja ovozemaljskog života. Voljela je svoje zvanje, voljela je pripadati Redu Istine! Za Istinu se uvijek borila, a kao dominikanka propovijedala je životom u skladu sa svojim mogućnostima i sklonostima.

Rado se vrtila po kuhinji, ponekad bi sakrila neku sitnicu na drugo mjesto kako bi zabavila sestre i nasmijala svojom spontanošću i smislim za humor. Uvijek je željela biti korisna i dati svoj doprinos u zajednici. Nije izbjegavala ni teške poslove, rado je sudjelovala u molitvi i zajedničkim vježbama i nije tražila dispenze....

Nije bila zlopamtilo i nije sestre osuđivala. Uvijek bi pronašla razlog kako opravdati sve i svakoga. Ponekad bi samo značajno nagnula glavu, nasmijala se i ostala u svojim mislima.

Onemoćala je i bila većim dijelom vezana za sobu tek zadnje vrijeme. Kroz to vrijeme uz nju je najviše bila s. Trpimira i svojom pažnjom i požrtvovnošću pokrivala sve njene potrebe. Mislim da bi s. Samuela iz svega srca zahvalila svima na svemu što joj je tkogod učinio. Osobito njenoj Trpimir i s. Lini koje su se uvijek trudile ugoditi joj u rijetkim željama i potrebama. Zahvaljujemo i mi Vama s. Samuela. Zahvaljujemo na svjedočanstvu i ustrajnosti života koji ste s nama dijelila. Neka Vam Bog nagradi svaki trud, neka Vam bude blagoslovljena i plodna svaka topla riječ koju ste izgovorila, neka radost bude nova kategorija u kojoj ćete živjeti i dijeliti bogatstvo života s Onim za koga u kome i s kim ste cijelog života živjela i sve mu dala i darovala.

Počivala u miru!

s. Jakica Vuco

IZ ŽIVOTA S. SAMUELE

Prisjetimo se još jednom nekih detalja iz života s. Samuele, o kojima je ona sama pričala prigodom njezina posjeta Zagrebu 2000. godine. Razgovor je s njom vodila s. Slavka, i u cijelosti je objavljen u AM 1/2000.

s. Samuelia: Rođena sam u Stankovcima 13. veljače 1925. od oca Šime i majke Antice rođ. Morić. Bilo nas je devetero: 5 braće i 4 sestre. Ja sam deveta po redu. U obitelji smo živjeli osrednje: ni bogati ni siromašni. Roditelji su mi bili vrijedni radnici. Otac je pravio gargaše, preslice, vreteno, kolijevke i sve što je trebalo njemu, a još više drugima. Sam si je izradio čak i alat s kojim je radio. Za njegove marne ruke znali su svi susjedi i cijela okolica. Majka je imala dosta posla s djecom i sve što je trebalo kod kuće. Radili su dan i noć.

Moje je djetinjstvo bilo lijepo. Čuvala sam janjce, kasnije i jaču životinju, kao volove i slič-

no. Sve tako dok se ne podje u školu. Završila sam 6 razreda. U kući se redovito molilo razne molitve. Nitko nije smio staviti ništa u usta dok se nismo pomolili. Pričali su mi moji kako je jednom na Badnjak majka stavila bakalar na stol. Po običaju su najprije počeli moliti. Ovaj put mi se to učinilo malo predugo, jer su mi oči bile stalno na bakalaru, i ja sam povikala: dosta molitve, idemo jesti! Bilo mi je tad oko 4 godine. Nisu me, dakako, poslušali, ali je molitva, na svu sreću bila pri kraju.

Što god je moj otac radio bilo je s Božjim blagoslovom. Na Cvjetnu je nedjelju, kako je bio običaj, na svaku njivu stavljaо blagoslovljene grančice. Redovito smo išli u crkvu. Makar nam crkva nije bila daleko, uvijek smo morali trčati da ne zakasnimo jer je trebalo prije nahraniti svu živad. U svibnju i listopadu se u crkvi molila krunica. Na te se pobožnosti išlo redovito. Župnik je bio fra Pile (Filip) Bilušić, franjevac. Sva su ga djeca voljela.

AM: *Kako ste vi postali dominikanka?*

s. Samuelia: Moja je tetka, s. Agneza Dubravica, bila dominikanka. Umrla je kad i Stjepan Radić, pred Veliku Gospu, 1928. Možda njezinim molitvama moram zahvaliti za svoje zvanje. Otac se poznavao dobro sa sestrama dominikankama. Jednom je tako, u razgovoru s njima, rekao da ima kćer kod kuće. Sestre su se zainteresirale za mene. Sve je ovo sa strane slušala moja nevjesta. Nije mogla izdržati, došla mi je reći da ima za mene jednu vijest, ali da će mi ispričati tek sutradan. Ma, tko će čekat do sutra? Kako god je bila ona znatiželjna kad je prisluškivala razgovor, ja sam bila još znatiželjnija jer se radilo o meni. Zato sam je prisilila da mi odmah kaže tu tajnu. I ona mi tiho šapne kako su sestre pitale čaću bi li ja pošla u samostan.

Čim sam to čula, još iste noći sam se spremila i odmah sutradan ujutro pošla sam u Šibenik. Primile su me s. Vica i s. Amata. S. Vica je bila priora. One su sa mnom razgovarale, pitale me da li ja hoću biti sestra dominikanka,

a ja sam radosno odgovorila da hoću. Onda sam se vratila kući jer sam to trebala saopćiti svojima. Čekala sam pravi trenutak.

Bio je ponedjeljak, uoči Andjela Čuvara. Moji su pekli rakiju. Večerali smo. Ja sam se digla i pred svima rekla da sutradan odlazim u samostan. Čim sam to izgovorila nitko više nije večerao, svi su plakali. Ja sam održala riječ koju sam rekla. Točno na Andjele Čuvare pošla sam u Šibenik. Čekala sam da naiđe koja sestra koja bi me odvela u Korčulu. I konačno je došla s. M. Celina iz Virja. Kad je ona pošla u Korčulu, na Kandeloru, 1949., i ja sam pošla s njom. Zaustavile smo se malo u Splitu gdje je bila priora njezina teta, s. Bernardina. I evo me, napokon, u samostanu na Korčulu. Kandidatica sam bila od veljače do svibnja. Bilo je to godine 1949. Vremena su bila jako teška. Partizani su hvatali sve one koje su smatrali nepodobnima i ubijali ih. Sve je bilo jako neizvjesno, zato su naši poglavari razmišljali da li bi uopće započinjali novicijat. Odlučeno je da ipak započnemo, i to na Gospu Pompejsku. Sa mnom je bila i s. Benvenuta Bojanović. S. Leticija se bila obukla ranije, na Andjele Čuvare, ali se zavjetovala zajedno s nama. Novicijat je trajao godinu dana. Učiteljica je bila s. Gabrijela Batistić, a podučiteljica s. Viktorija Brajičić. Tad je bila č. majka s. Česlava Andreis. Kad sam polagala doživotne zavjete č. majka je bila s. Andjela Milinković.

AM: Što je bilo s vašima kod kuće?

s. Samuelia: Još dok sam bila kod kuće, partizani su potpuno orobili kuću moga oca samo zato što smo bili Hrvati, što nismo prihvatali komunizam. Uzeli su nam sve što god su našli u kući, čak i žlice. I kad nam otac nije imao dati čime jesti, isjekao je iz murve žlice i s tim smo jeli. Komunisti su često dolazili u našu kuću, pravili pritiske. Svaki put, čim bi nešto priskrbili došli bi i to odnijeli. Ušli bi u štalu i odvukli stoku, svinje, janjce, žito, vino i sve što im se svidjelo. Nitko nije smio ništa protusloviti, osobito ne moj otac, jer su oni tražili povoda da ga optuže i odvedu u zatvor ili da ga ubiju. Ali ja to više nisam mogla podnositi. Makar sam još bila

mlada, jednom sam se pobunila kad su točili naše vino za koje smo se mi toliko mučili. Tada mi je jedan partizan stavio pušku pod bradu i zaprijetio da će me ubiti. Odgovorila sam mu hrabro neka samo to učini, jednom se umire. Eto, nije me ubio, ali vino su svejedno uzeli.

Kasnije su saznali da sam otisla u samostan. Poslali su dva čovjeka po mene s obećanjem da će mi dati raditi na općini samo neka se vratim kući. No, do njihovih obećanja nisam ništa držala, znala sam tko su oni. Bila sam hrabra i odbila sam sve njihove ponude.

AM: Jeste li kasnije imali neprilike?

s. Samuelia: Kad sam prvi put došla kući u posjet roditeljima, već kao sestra, tražili su da se moram doći prijaviti na općinu. Pitam ja njih: kome će se prijaviti? Pa, nama, - dogovorili su. A ja ču njima: - Pa zar ti ne znaš gdje sam ja rođena!? Zar sam ja za tebe stranac?! Nećeš ti mene vidjeti u uredu svome.- I nisam išla.

Jednom drugom zgodom kad sam išla kući autobus je bio pun ljudi. Iz pristojnosti sam ustala, prihvatile kaput jednom doktoru koji je bio u istom autobusu. On je odmah rekao da se vidi da sam u samostanu, jer sam tako uljudna. Najednom me netko udari šakom u leđa. Pogledam tko je to. Bio je to Marko Orlović. Zavikala sam u sav glas: „Zar ste još žedni pravedne krvi!“ Nakon toga sam došla kući. Bio je svibanj. Očito sam bila uzbudjena, ali i puna svetog ponosa. Moj brat me upitao što sam tako crvena u licu. Nisam rekla što se dogodilo. Bojala sam se da ne bi došao u koštar s onim divljakom koji je stalno tražio povoda da ubije

i mog brata. Ipak mu je kasnije to rekao neki drugi čovjek. Molila sam ga da ništa ne poduzme jer bi bio i njega ubio. Joj, to su bila strašna vremena! Ne ponovila se više nikada!

AM: Gdje i što ste sve radili u svom redovničkom životu?

s. Samuelia: Godine 1953. bila sam premještena u Zagreb, u samostan bl. Ozane. Tu sam radila sve što je trebalo po kući. Tu sam bila punih 6 godina. Tada je bila priora u Zagrebu Majka Milinković, a poslije s. Andjela Rukavina. Bila sam nekoliko mjeseci i u Virju, a onda opet u Zagrebu. Nakon toga sam bila u Splitu, na Škrappama. Tu su sestre doslovno bile gladne. Jedva su imale što za jesti. Kad je Majka Milinković posjetila tu zajednicu, sestre su joj otvoreno rekle da nije za mladu sestru takva glad. I onda su me opet vratili u Zagreb. Nakon Zagreba, 2. srpnja 1958. bila sam premještena u Šibenik.

Što se posla tiče, bila sam zdrava i mlada i nije mi bilo ništa teško. Nikad se nisam štedila.

Bila sam sakristanka u crkvi sv. Ivana gdje bio je župnik don Krešo Zorić. On je bio sa mnom zadovoljan.

AM: Da li ste se kada pokajali što ste dominikanka?

s. Samuelia: Danas, nakon mnogo godina moga redovništva mogu reći da se nisam nikada pokajala što sam redovnica. Sretna sam što sam baš dominikanka. Kako druge sestre vole svoj Red tako i mi moramo voljeti i poštivati svoje. Svatko ima teških trenutaka u životu, ali se s Božjom pomoću i našom voljom sve može riješiti.

AM: Što biste poručili našim mladima?

s. Samuelia: Našim mladim sestrama bih preporučila neka budu žive i vesele, neka budu zahvalne Bogu i sv. Dominiku što ih je pozvao u svoj red. Neka osobito vole dragu Gospu, onda sigurno neće vrludati i neće se nikada pokajati što su to odabrale.

Razgovor vodila s. Slavka S., 2000.

s. DINKA (Mandica) FRANIČEVIĆ

15. 11. 1913. – 21. 11. 2015.

U subotu, 24. studenoga 2015., uoči svetkovine Krista Kralja prestalo je kucati srce s. Dinke Franičević **u 103. godini života**. Zagonetno je pitići je li njeno srce bilo umorno, ispaćeno? Uobičajen je izraz, kad se obavještava o nečijoj smrti „nakon duge bolesti“. No, kad je riječ o s. Dinki onda ne bismo smjeli upotrebljavati takav izraz. Govorimo radije da je njezino smrtno tijelo

napokon dobilo obrise vječnosti. Proživjela je 102 godine, što je zaista rijetkost u ovom razdoblju naše povijesti. Dakle, smijemo li govoriti o njenu umornu srcu? Zašto ne?! Ali je još pravilnije govoriti o njenu radosnu srcu. Uistinu, njena je duša bila uvijek radosna upravo zbog umora što ga je uložila čineći dobro Bogu na slavu, ljudima na korist, Redu na ponos.

Sahrana s. Dinke bila je u ponedjeljak 26. studenoga, na splitskom groblju Lovrinac. Sprovodne je obrede vodio o. Luka Prcela OP. On je, između ostaloga, istaknuo Dinkin evanđeoski zanos koji ju je gonio „da posjećuje bolesnike; da im kaže: Hvaljen Isus, da ih upita za zdravlje. Ona je na taj način propovijedala evanđelje. I bila je sretna što nosi ime sv. Dominika, utemeljitelja reda propovjednika.“ - rekao je p. Prcela i nastavio:

Dragi vjernici, ponajprije izražavam sućut ovde nazočnim nećacima i nećakinjama povodom smrti njihove tete, časne sestre Dinke, u svoje ime i u ime svoje braće, kao i u ime svoje braće svećenika. Sućut sestrama dominikankama, Kongregacije Svetih Anđela Čuvara, na čelu s časnom majkom, s. Katarinom. Drago mi je što je Dinka završila svoj zemaljski život u Splitu, jer je Dinka živjela i u našem splitskom samostanu neko vrijeme prala, kuhala, čistila i bila je uistinu, krasna i divna sestra. Hvala joj.

Namjerno sam izabrao tekst iz Evanđelja gdje se govori kako je o trećoj uri nastala tama po svoj zemlji, zemlja se potresla, zastor

hramski razderao se na dva dijela. Kada je Dinka u subotu navečer, oko sedam sati, preminula, tama nije nastala po svoj zemlji. Nije se ni zemlja potresla. Nije se ni hramski zastor razderao po sredini. Ali, dogodilo se ipak nešto slično kao kod Isusove smrti. Kada je, naime, Isus izdahnuo, satnik je kazao: „Ovaj čovjek zaista bijaše Sin Božji!“ Kada je s. Dinka izdahnula, mnogi koji su je poznavali, kazali su: „Ova sestra je zaista Božje čeljade, ona je prava sestra. Ona je imala Duha Božjega u sebi.“

Najveći dio svoga života proživjela je u Splitu. Da je birala samostan, ona bi sigurno izabrala samostan na Škrapama. Jer se samostan nalazi između dvije bolnice, između Firula i Križina. Ona je u sebi osjećala evanđeoski zanos da ih posjećuje. Ona je tražila bolesnike da im kaže: Hvaljen Isus, da ih upita za zdravlje. Ona je s njima razgovarala. Nosila im je po koju krušku, jabuku, bilo što. Htjela im je biti blizu, da nekako olakša njihove patnje. Htjela im je pokazati da je s njima i ne samo ona, nego i Bog u kojega ona vjeruje. Ona je dolazila u bolnice svjedočiti da Bog zaista Jest! Da je Božja ljubav utjelovljena, da Bog preko nas djeluje. To je bio njezin način propovijedanja evanđelja. I bila je sretna što nosi ime sv. Dominika, utemeljitelja reda propovjednika. Lijepo je sv. Vinko kazao: „Koliko dnevno bolesnika sretnete i pozdravite ih i pomognite im, toliko ste puta pomogli Isusu Kristu“. – rekao je o. Luka i nastavio: „Vidimo, s. Dinka je doživjela 102 godine, ušla je u 103. Sigurno je da je bila svjesna da ide prema svome Gospodinu, da se nalazi pred zidom,

da će taj zid puknuti, da će se vrata Kraljevstva otvoriti. Zato sam izabrao ovaj tekst iz knjige Otkrivenja. Kao što je evanđelist Ivan na otoku Patmosu, za vrijeme strašnih progostvra Rimskoga cara, Nerona i drugih, video novo nebo i novu zemlju. I Dinka je, na svom bolesničkom krevetu, starica, nemoćna, gledala novo nebo i novu zemlju. Gledala je kad će se vinuti, kad će odlepršati svome Gospodinu. Nije slučajno preminula uoči blagdana Krista Kralja. Mi znamo, prema Evandželu, kako će taj Krist doći na oblacima, okružen anđelima Gospodnjim, kako će razlučiti ljude kao što pastir razlučuje ovce od jaraca. Znamo što će reći onima s desna, što će

reći onima s lijeva. Vjerujemo da će Dinki reći: „Dođi blagoslovljena Oca mojega, jer ogladnjeh, donosila si mi jesti, ožednjeh, dala si mi piti, bio sam bolestan pa si me pohodila. Ona ga sigurno neće pitati: Gospodine, što sam ja to tebi učinila, jer ona je poznavala u tim bolesnicima Isusa Krista. Zato, neka joj Krist za kojega je živjela, u kojega je vjerovala, kome je posvetila svoj život, neka joj On rekne, (ja mislim da je već rekao): Dođi, blagoslovljena Oca mojega! Uđi u veselje Gospodara svojega. Amen.“ - zaključio je svoje pogrebno slovo o. Luka Prcela.

o. Luka Prcela OP

102 GODINE DAROVAO JOJ JE GOSPODIN

č. majka s. Katarina Maglica

„Sto dvije godine i dva dana naša sestra Dinka je prolazila ovim svijetom; sto dvije godine darovao joj je Gospodin da ispiše stranice svoje životne povijesti, da ispuni svoje poslanje ovdje na zemlji.

Rođena je 15. studenoga 1913., na otoku Hvaru u mjestu Vrboska, od oca Dinka i majke Petrice, kao peto od sedmero djece.

Sa sobom je u samostan donijela sve što je s ljubavlju odnjegovala u obitelji: smisao za zajedništvo i suradnju, pobožnost i vjeru, poštjenje i marljivost, radost življenga i duboku zahvalnost Bogu za sve što život sa sobom nosi: suze i znoj, smijeh i radost.

U zajednicu sestara dominikanki je došla godine 1935. Zamijenila je svoju brojnu obitelj

sa još brojnijom, duhovnom obitelji; ljepote otoka Hvara i rodne Vrboske za one koje su je na Korčuli dočekale.

Isto more je oplakivalo obale njenog djetinjstva i njene mladosti, rađalo čežnjom za upoznavanjem novih krajeva i sredine, zvale su je daljine i želja za novim poljem apostolata.

Nizali su se važni događaji njenog redovničkog života. Redovničko je odijelo primila 1936, prve je zavjete položila 1937. a doživotne 1941. godine.

Bogu svom služila je spremno i radosno, darujući svoje sposobnosti i sile svima potrebnima. Djelovala je u Šilovićevu domu u Korčuli, u Pučkoj kuhinji u Splitu, u Skopju, u Šibeniku, u bolničkoj kuhinji u Biogradu, u Kostelu i opet

u Splitu, gdje je doživjela duboku starost, radosna, strpljiva i predana Gospodinu.

U Skopju je bila pet godina, u Šibeniku dvoje, u sv. Martina u Splitu godinu dana, a onda od 1969. s. Dinka djeluje u zajednici sestara u Škrapama. Punih 46 godina s. Dinka moli, radi i žrtvuje se za svoje sestre, za ljude u svojoj župi Gospe Fatimske, za brojne obitelji i bolesnike.

Sestra Dinka se uvijek našla tamo gdje je bila bolest, osamljenost, napuštenost. Bila je uporna i neumorna u borbi za ljudsku sreću i radost, za duše ljudi.

Njena lijepa riječ, osmijeh i ljudska blizina otapala je led mnogih srdaca, vraćala radost na lice i snagu da se za život bori dalje.

Osim ponekog sendviča, malo voća i slatkiša, s. Dinka je dijelila po bolnici vjerski tisak poučne riječi, obećanje da će potrebe, uzdahe, suze i želje utopiti u svoju molitvu i misnu žrtvu, da će ih trajno prikazati Nebeskom Ocu, i tražiti uslišanje.

Sestra Dinka je voljela svoj poziv dominikanke, voljela je svoju Crkvu katoličku, svoju župu u kojoj je krštena i odrasla, svoju župu Gospe Fatimske u kojoj je provela nešto manje od polovice svog života.

Voljela čovjeka, ne nekog nad-čovjeka, već malog, potrebnog, izgubljenog i napuštenog čovjeka. Ljudi su od nje odlazili vedriji, spremniji za životne borbe, malo bliži Bogu i svom životu i s osjećajem da u životu nisu sami ni prepušteni sami sebi. Krist je došao radi čovjeka, s. Dinka je pokušavala isto: biti Isusova produžena ruka u brizi i borbi za konkretnog čovjeka

koji se doticao njenih haljina.

S. Dinka, počivaj u miru Božjem. Neka twoja ljubav i vjera budu preporuka za nebo, a twoje čovjekoljublje, nadomjestak za sve možebitne propuste i nesavršenosti.

Živjet ćeš u našem sjećanju, pričama i prepričavanjima naše povijesti, u molitvi i ponosu što smo te imali.

„Počivaj u Očevu naručju.“

(s. Katarina Maglica)

Sveta misa zadušnica

Nakon sahrane, na mjesnom splitskom groblju Lovrinac, bila je sveta misa zadušnica u samostanskoj crkvi Prečistog Srca Marijina, na Škrapama. Misno slavlje predvodio je Don Pavo Piplica u koncelebraciji s kapelanom Don Tonijem Šinkovićem i braćom dominikancima: fr. Lukom Prcela. Fr. Nikolom Noso i fr. Petrom Galićem. Pjevalo je župni mješoviti zbor pod ravnanjem s. Pavle Negovec. Za orguljama je bio Don Ivan Urlić. Pripjevni je psalam pjevala s. Josipa Otahal.

Na početku mise sve je nazočne pozdravio mjesni župnik Don Pavo Piplica i pozvao na sašranost kako bismo što dostojnije proslavili ovo misno otajstvo.

Župnik don Pavo Piplica

„Sabrali smo se, nakon sprovoda, ovdje u crkvi, da učinimo za nju ono što najviše možemo, a to je da prikažemo žrtvu svete mise u kojoj slavimo spomen Kristove smrti i njegova uskrsnuća za spas sestre naše, Dinke.

Uvjeren sam da svaki čovjek, jer je čovjek, jer je dijete Božje, zaslužuje jedan cvijet, i zaslužuje jednu suzu. To smo ostavili na groblju. A ovdje činimo više od toga sa živom vjerom da postoji život vječni koji daje smisao našem životu, životu svećenika, redovnika, vjernika, svih ljudi. Taj vječni život osmišljava ovaj naš zemaljski život, svjesni da smo prolazni i smrtni ljudi, a i kad bi živjeli 102 godine kao s. Dinka, nikada nećemo biti savršeni. Čovjek je savršen tek kad umre u susretu s Bogom. Tada je savršen i dovršen, takav kakav jest.

Da bismo i sami imali koristi od ove svete mise koju prikazujemo za našu s. Dinku, budi-mo ponizni pred Bogom. Pokajmo se za svoje ljudske, svećeničke, redovničke, vjerničke slabosti i grijeha. Iskreno se pokajmo i tražimo Božje milosrđe da možemo što dostojnije prikazati ovu svetu misu za pokojnu sestruru našu.“ – rekao je na početku mise Don Pavo.

U svojoj se homiliji osvrnuo na misna čitanja, osobito na Pavlovu poslanicu u kojoj se govori kako se Božja milost razlijeva u srca naša.

„Poštovane časne sestre, svećenici, dragi vjernici, rečenica iz poslanice Rimljana kaže: *Ljubav je Božja razlivena u srcima našim*. Kako bi to bilo lijepo, kada bi to bilo istinito, kada bi

to bila stvarnost svakog našeg srca, da Božja ljubav bude razlivena u nama. Ali ima trenutaka u životu kada je ljubav Božja doista, razlivena u našim srcima. Ne samo na krštenju kad smo još bili djeca, ili kad smo išli na prvu svetu pričest, onda smo osjetili neku milinu u svojoj nutrini.

Kad se polažu redovnički zavjeti i kad se osjeti Božji poziv bilo svećenik, bilo časna sestra, onda je sigurno da je Božja ljubav i Božja milina razlivena u srcu dotične osobe.

Kad je č. s. Dinka primala svetu pričest, u svojoj sobi, kad joj je sestra nosila Tijelo Kristovo, onda je cijela crkva čula njezin AMEN! Znate koji je to Amen! Ja bih volio da ga tako izgovaram. Tako neka bude, Isuse! Ona je iskreno vjerovala. Ne bih htio ponavljati što su braća svećenici i č. s. Katarina rekli o s. Dinki.

Kad je sa svojim sestrama posljednji put, par sati prije smrti, molila molitvu anđelu čuvaru, njezine posljednje riječi koje je izgovorila u toj molitvi glase: ... *da se onđe s tobom mogu uvijek klanjat dragom Bogu*. Možda nam je smiješna ova molitva Anđelu čuvaru kad je izgoverava odrastao čovjek, ali za sestre, koje imaju za zaštitnike anđele čuvare, ovo nije nešto simbolično; ovo je nešto životno. Ovo je temeljno opredjeljenje. Naša s. Dinka je bila temeljno opredjeljena za Boga, za Isusa Krista. To je vidljivo iz njezina života.

Ima jedna Božja zapovijed, četvrta, sa obećanjem: ... *da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji*. A prije toga glasi: *Poštuj oca svoga i majku...*

I mi imamo i zemaljskog i nebeskog Oca, imamo zemaljsku i nebesku Majku. S. Dinka je imala jednu veličinu one ljubavi koju sam na početku spomenuo, koja je bila trajna i gorjela je u njezinu srcu, kao kod onih mudrih đevica koje su imale ulja u svojim svjetilkama. Ona je toga ulja imala i to je ulje gorilo za Boga i gorilo je za čovjeka. Ako je Gospodin Isus Krist, jedini dostojan toga naziva *da je bio čovjek za druge*, smijemo reći da je i s. Dinka je živjela za druge više nego za sebe. Nevjerojatno je koliko je voljela svoje sestre, ove, iz ove kuće, i sestre su voljele nju. Odlazile su u njezinu sobu. Čule njezin kašalj, osjetile svaki njezin uzdah, svaki

njezin smijeh. To je nešto lijepo. To je nešto bitno u našim redovničkim, u našim – kamo sreće – svećeničkim, u našim općeljudskim zajednicama i životima. Kažu da je jedan fizičar rekao: „Dajte mi čvrsto uporište i ja ću pomaknuti zemlju.“ Bitno je imati čvrsto uporište u nečemu. U čemu je naše uporište, svećeničko, redovničko, vjerničko?

Braćo i sestre, neka Gospodin bude to uporište za naš život da možemo pomaknuti, ma, ne zemlju, nego pomicati malo po malo svoje mišljenje, svoj ego, svoje misli, svoju ljubav, i da uvijek čvrsto stojimo uz Gospodinu. To znači ostvariti se kao čovjek.

Ja sam prije nekoliko dana, našoj zajednici ovdje, na kraju mise, rekao da u ovoj kući živi najstarija osoba u Splitu, slavi 102. rođendan. Znači, u ovoj je kući dobro. Zato dolazite u ovu kuću i živjet ćete! Ljudi su se nasmijali. Onda sam jučer rekao: Čestitali smo neki dan 102. rođendan sestri Dinki, a evo, ona se sinoć, blago u Gospodinu, preselila u vječnost, k Bogu u kojemu sve živi, dodite, poklonimo se.

Mi znamo, poštovane sestre i dragi vjerinci, poštovani pjevači i svi mi koji smo ovdje, da postoje neke stvari koje su zarazne. Nisu to samo zarazne bolesti. Zarazne su dobrota, vjera i ljubav. To je također zarazno. I ja vjerujem da je u svom dugom fizičkom i redovničkom životu naša s. Dinka djelovala zarazno, u pozitivnom smislu, i ovdje u samostanu, i u obiteljima siromaha i u posjeti bolesnicima. Sve one koje je susretala, ona je svojom vanjštinom, svojom riječju, svojim temeljnim opredjeljenjem za Boga zarazila i usmjerila istim putem. Taj put je Isus Krist. Neka joj Gospodin udijeli pokoj vječni i neka joj svijetli vječna svjetlost. Počivala u miru!

(Don Pavo Piplica)

„Nauči ih, sinko, kako se moli krunica...“

Svatko od nas osjeća strahopoštovanje i divljenje prema povijesnim znamenitostima, bio to spomenik, knjiga ili građevina. A što tek reći ili osjećati prema osobi koja je ušla u drugo stoljeće života?! Mislim da nam povrh svega dolazi osjećaj zahvalnosti Gospodinu

što smo imali čast upoznati je i zavoljeti je. Jedna takva osoba bila je draga s. Dinka. Početci mog svećeničkog hoda bili su bodreni njezinih molitvama i blagoslovima koje mi je znala uputiti u svakom susretu. Iako zadnjih godina svog života nije vidjela fizičkim očima, to nije utjecalo na oči srca koje su odisale vedrinom i radošću. Uvijek je bila spremna na šalu. Posebnu ljubav iskazivala je prema svećenicima, u što sam se i sam uvjerio toliko puta. Jedna od najdirljivijih gesta, koja svakako potvrđuje to poštivanje i njezinu poniznost, bilo je ljubljenje ruke. U početku sam to nastojao izbjegći jer se nisam osjećao dostoјnjim, no ona je u tome inzistirala. Svaki taj majčinski poljubac bio je za mene dobar ispit savjesti, jer sam znao da s. Dinka u svećeniku gleda Krista. Imao sam čast biti njezinim isповједnikom dok sam bio kapelan u župi Gospe Fatimske, a i kasnije za vrijeme mog studija glazbe, kad god su mi to dopuštale obvezе. Redovito me držala za ruku i preporučivala se u molitve. To su bili posebni susreti nakon kojih sam uvijek bio obogaćen i ohrabren.

Njezina predanost Božjoj volji bila je vidljiva u vedrini duha koji godine nisu iscrpile. Dolazio sam kod sestara dominikanki često vježbati orgulje, a s. Dinka je tada bila moja vjerna publika, na svom mjestu u koru, ali uvijek s krunicom u ruci. Znao bih je upitati je li joj preglasno to što sviram, na što bi se ona blago nasmiješila i rekla da je taman za molitvu. U njezinoj skromnoj sobici, redovito je slušala Radio Mariju. Voljela je s njima moliti krunicu,

no, ponekad bi je, za vrijeme krunice, svladao san, pa bi znala prespavati poneko otajstvo. Kad se probudi vidi da nešto ne štima, na njezinoj je krunici drugačiji redoslijed Zdravo Marija nego kod njih, i zato mi je često znala reći neka ih upozorim, "one" na radiju, jer ne znaju pravo moliti: "Bože prosti, sinko, priskaču otajstva.

Nauči ih kako se moli!" – rekla bi u svojoj revnosti. Eto, puno je toga ostalo obavijeno ispovjednom tajnom, ali mogu samo reći da sam ponosan što sam je upoznao i siguran da imamo zagovornicu u nebu.

don Ivan Urlić

SJEĆANJE NA Č. DINKU

O časnoj sam Dinki slušala u svojim mladim danima, nekoliko puta je vidjela u Korčuli i u Zagrebu. Bila mi je simpatična, imala je djetinje oči i umiljat pogled. Časna Dinka je bila „Samaritanka“, čula sam od drugih o njoj. Rado je posjećivala bolesnike po bolnicama i bila im na usluzi, tada kad nije bilo prijevoznih sredstava kao danas, značilo je to njima kao i rodbini da je ipak netko došao do bolesničkog kreveta i uputio im lijepu riječ. Providnost je htjela da sam bila jedno vrijeme premještena u Škrape, gdje je i ona živjela. Tada sam imala prigodu i sama se uvjeriti u njezinu jednostavnost, dobrotu i plemenitost. Ona je već bila starica i njezina je relacija uglavnom bila soba, kor, a u ljetnim mjesecima terasa ili balkon.

Zvala me je MALA i jako me voljela, kao i ja nju. Zapamtila sam je kao veliku moliteljicu. Kor u kojem se sestre okupljaju na zajedničku molitvu bio joj je omiljeno mjesto gdje je često

dolazila. Krunicu gotovo nije ispuštala iz ruku. Kad bi se mogle izbrojiti sve Zdravo Marije koje je č. Dinka izmolila nižući zrnca krunice, u svoje 102 godine života, ne znam koliko puta bi se naša Hrvatska mogla u njih omotati, to ćemo vidjeti gore. Dok bi zatoplilo, ona i č. Salezija odšetale bi do balkona i tu bi sjedile i pričale. Bilo mi je uvijek drago vidjeti ih. Vid joj je posve oslabio, ali je za svaku stvar znala gdje se nalazi. Igle za šivanje trebale su visjeti i trebali smo joj uditi dugi konac, kad zatreba da se ona može poslužiti. Uza sve svoje godine bila je okretna, bistra, zračila je vedrinom. Ostala je do zadnjeg daha Vrbovka, ponosila se svojom Vrbovskom i nikad se ne bi umorila pričati o njoj. Silno je željela da obiteljski oltarić, pred kojim se molila njezina obitelj, bude prenesen u samostan, i to joj se nije moglo uskratiti. Danas se on nalazi u Korčuli, u muzeju. Kad bi znala reći, što je Gospodin ne uzme, odgovorila bi joj u šali da ju je On sada zaobišao, i tko zna kad će je se opet sjetiti. Ma, znala sam ja da je njezin Bog mislio na nju, kao što je i ona na njega uvijek mislila. Poklonio joj je 102 godine ovozemaljskog života da među nama svjedoči njegovo milosrđe i dobrotu. Časna Dinka je to činila dušom i srcem, sve dane svojega života. Sada je, eto, otišla u zagrljaj svome Gospodinu za kojega je živjela.

Draga č. Dinka hvala za sve dobro koje ste u svom bogatom životu poklonili čovjeku i našoj Kongregaciji, živjeli ste za druge niste mislili na sebe. Neka vam Višnji Kralj podari mjesto koje vam je pripravio. Počivajte u miru Božjem!

Vaša s. Bernardica Jurić

U godišnjaku DANICA, 1997., o. Rajko Kupareo OP, ostavio je zabilježeno sjećanje na s. Dinku, kako ju je on doživio. Tekst je već objavljen u AM 2/97., ali ga u ovoj prigodi donosimo ponovno. Isto tako i razgovor sa s. Dinkom, što je slijedio odmah nakon Kupareova članka, a vodila ga je s. Fidelis Jagnjić.

BRZONOGA

Nije smatrala uvredom ako bi je netko tako nazvao. "Bolje, rekla bi, nego da sam, Bože oslobođi, stonoga!". A kad bi je netko zapitao "Kako ste, sestro?", odgovorila bi: "Bliže nebu nego grebu". Uvijek dobre volje, spremna pomoći bližnjemu. Iako je prešla sedamdesetu, hodala je uspravno, ali i ubrzano, kao da se nekamo žuri. Nekada je bila "glavna" u kuhinji, ali danas, uz moderne strojeve i mnogobrojne "kuharice", nitko nije htio slušati njezine naputke i savjete.

"Lako je danas pripremati jela, kad imаш svega pri ruci", govorila je i duboko uzdisala. "U mojoj mladosti nije bilo tako. Morale smo i u prošnju ići da bismo prehranile mnogobrojne sestre. A sletjele bismo u samostan kao jato lastavica, a ne kao danas kad ih moraš na udicu iz svijeta izvući. I bile smo sve jednake. Nije bilo razlike između učenih i neukih. Tko bi danas pošao u prošnju? Ja se toga nisam sramila. Išla sam, kao pratilica pokojnoj sestri Vici, čak i po Slavoniji skupljati hranu za sestre, napose za novakinje. Kad motrim život oko sebe vidim da ima gladnih koji sve imaju. Nesretni su. Sada je ovaj grad postao mojom novom kuhinjom. Spremam duhovnu hranu i nosim je tamo gdje ne može ući ni pop ni fratar. Ženi, napose redovnici, teško je zatvoriti vrata, premda se i to dogodi. Ali ja sam uporna i ponovno pokucam Brinem se najviše za svoje sumještane koji su se obogatili stjecajem okolnosti, napose ratnih, pa zaboravili Boga i lijepe običaje. Danas su to umirovljenici s udobnim stanovima i s mnogim povlasticama. Ali i oni moraju jednom pogledati smrti u oči, a tu više ne pomažu nikakve povlastice. Eto, baš sam se sjetila jednog mog sumještana koji se proslavio zarobivši neki

njemački borbeni čamac - barem tako on priča - za vrijeme drugoga svjetskog rata i postao slavan prevozeći leutima i bracerama vojsku i ljude s "terafarme" na otoke. Za tu je hrabrost poslije rata, ili još za vrijeme rata, ne sjećam se, imenovan "kapetanom fregate", a da se na nekakvu fregatu nikad nije ni popeo. Postao je viđen i uvažen čovjek. Skupa smo išli u školu; jedva jedvice je završio osnovnu. A ne bi ni to da mu stric nije bio župnik, dobar i požrtvovan čovjek. Ali ostavimo to za sada. I on spada u one "gladne duhom", kako se kaže. Eto, to bih vam htjela ispričati, a vi to opišite, ako vam se svidi..."

- E, taj moj sumještanin koga sam ja promaknula u admirala, "amiralja", po talijanskom, htio je imati "drugaricu", dostoјnu toga čina, pa se rastao od svoje žene, s kojom je imao dva sina. Vjenčao se "na sudu" s djevojkom koja je bila bolničarka u borbama negdje na Velebitu i vratila se s odličjima i priznanjima za hrabrost. Što nije bila iste narodnosti i vjere, to mom sumještaninu nije smetalo. Njegova zakonita žena nije tražila od njega nikakve pripomoći za uzdržavanje i školovanje djece. Bila je odviše ponosna da bi išta od njega zahtijevala. Radila je u tvornici i šivala u kući. Sinovi su joj na diku,

oženjeni i sretni, a i ona je presretna igrajući se s unucima. Mome "amiralju" nije nikada palo na pamet da pita za svoje sinove ili unuke. Plivao je u moru blagostanja. Preselio se u grad, dobio trosobni stan, primao goste, prisustvovao svim službenim priredbama i zabavama. Nikada nije posjetio svoje selo, a i izbjegavao je svoje sumještane koji su živjeli u gradu. Nisu mu nedostajali izleti po zemlji i inozemstvu. Zaboravio je na Boga i na već pokojnog strica župnika kojemu je kao ministrant pomagao kod mise i ostalih obreda. Bila mu je dostatna njegova drugarica i svijet koji ga je okruživao. Ali vrijeme koje nagrize drveće i kamenje počelo je nagrizati i njegovo zdravlje. Morao je u bolnicu. Nisu mu pomogle ni dvije operacije. Rak ga je izjedao. Otpustili su ga iz bolnice na kućnu njegu, znaajući da mu je drugarica bolničarka.

Sve sam to doznala od jednog sumještanina koji je, kao i on, zaplovio u "Crveno more". Ovo je, da znate, moj izraz za one koji ne vjeruju u Boga. Nije mi htio reći gdje stanuje jer je znao da Brzonoga ne ostavlja svoje bolesne sumještane. Ali, eto, ljudi su pametni pa su izmislili telefone i telefonske imenike i ja pronađoh stan moga "amirala". Hajde da vidimo, rekoh sebi, kako sada upravlja bracerom.

Jednog jutra, eto ti mene pred vratima njezina stana. Pozvonim. Nitko se ne javlja. Ja ustrajno pritišćem zvonce. Možda sam preurana, pomislih, kad opazih da se netko pomiče na okancu, na vratima. "Ne bojte se, otvorite! Imam poruku za vašeg druga!"

Otvorila mi je već dobrano ostarjela žena. Mora da joj se zamaglilo pred očima kad je pred sobom ugledala "švoru" oliti, po njezinu, kaluderiku, jer je naglo zatvorila vrata.

- Što želite? - vikala je iza vratiju. - Ovdje nemate što tražiti.

- Pa ja ništa ne tražim. Nisam došla prosići milostinju. Želim samo pozdraviti moga sumještanina, vašeg supruga. Kao djeca smo se igrali i zabavljali.

- Dobro! Doći će drugi dan, kad mu bude bolje - rekoh i udaljih se.

Navratih desetak dana kasnije. Valjda mu je ispričala naš susret i opisala sumještanku, jer kad sam ovaj put pozvonila odmah mu je otvorila i ljubazno me pozvala da uđem u predsoblje.

- On je zaželio da vas vidi - govorila je potisno. - Samo nakratko, molim vas, jer liječnik ne želi da ga itko uznemiruje.

- Oslobođi, Bože! Ja će ga razveseliti, vidjet ćete.

Uđoh u njegovu sobu, a ona za mnom. Ležao je na onisku krevetu. Glava mu je jedva vriila iz jastuka.

- Kako si mi, moj "amiraljo"?

Smiješak se pojavi na njegovim usnama.

- Vidiš, Smilko, da umirem.

- A nećeš još, Stipe! Još ćeš ti zapovijedati na leutima i bracerama.

- Ili ih još ima? - zapitao je znatiželjno.

- Ja, na starim napuštenim "škverima".

A ima i pokoja nasukana na žalu, da se djeca mogu učiti kako se postaje "amiraljo".

- Vraže, uvjek si ostala ista! Samo znaš zafrkavat - govorio je, već bolje raspoložen. - Baš mi je dragoo da si došla.

Drugarica je sa zanimanjem pratila naš razgovor. Zazvonio je telefon. Otišla je u predsoblje i zatvorila vrata sobe. Iskoristila sam trenutak i rekla:

- Stipe! Ostavimo šale na stranu! Kažeš da umireš. Svi pomalo umiremo i to svaki dan. A onda nas čeka Bog.

Uozbiljio se.

- Što hoćeš? Ili želiš dovesti nekog fratra da me ispovijedi?

- Jedva sam ja ušla, a kamoli bi fratar. Nego, pokaj se, Stipe, i bez fratra! On samo zamjenjuje dobrog Boga. Reci da se kaješ i prekriži se! Evo, kao i ja. Podigao je ruku i stavio na čelo. Baš u taj čas pojavi se drugarica.

- Mislim da je dosta za danas, sestro! Vidite da ga boli glava. Jedva diže ruku. Dat će mu tabletu protiv bolova.

- Lijepo je to od vas, drugarice! - rekoh. - Htjela sam ga razveseliti, pričajući doživljaje iz

naše rane mladosti.

- A sad zbogom, moj "amiraljo"! Ne zaboravi više puta staviti ruku na čelo!

- Zbogom, zbogom, Smilko! Hvala ti što si došla! Ne zaboravi me u svojim mislima ili, kako se to kaže, molitvama!

Drugarica me već vukla za rukav.

- Doviđenja u nebu, moj "amiraljo"!

Rajmund Kupareo
DANICA 1993.

RAZGOVOR SA S. DINKOM (1997.)

Za one koje možda nisu znale tko je to Brzonga, otkrit ćemo tu tajnu. Radi se o našoj s. Dinki Franičević. Trenutno živi u Splitu (Škrape). Željeli bismo još nešto doznati od nje, gdje je sve živjela i radila tijekom svoga 84 godišnjeg života. Zamolili smo je za mali razgovor.

s. F: č. Dinka, recite nam nešto o sebi.

s. Dinka: Rođena sam 15. studenoga 1913. Roditelji su mi se zvali Dinko i Petrica Franičević. Bilo nas je sedmero djece. U samostan sam ušla kad mi je bilo 19 godina.

s. F: Što vas je potaklo da postanete redovnica?

s. Dinka: Bog me pozvao. I to je sve. Nema tu nikakvog filozofiranja.

s. F: Što ste radili prije nego ste ušli u samostan?

s. Dinka: Išla sam u osnovnu školu. Kad sam završila 8. razred zaposlila sam se u Tvornici u Vrboskoj.

s. F: Koje ste godine ušli u samostan?

s. Dinka: Godine 1934. i 35. bila sam na Bolu. Pomagala sam tamo sestrama. Onda sam išla u Korčulu gdje sam se godine 1936. obukla. Onda je novicijat počinjao oblačenjem. Učiteljica novicijata mi je bila s. Josipa K.

s. F: Kakvi su bili vaši prvi dojmovi u samostanu?

s. Dinka: Bila sam sa svima dobro i bilo mi je lipo, što hoćeš! Baš mi je bilo fino.

s. F: Koliko Vas je bilo?

s. Dinka: Bilo nas je preko 40 svih zajedno, a nas u grupi, koje smo se zajedno obukle, bilo je 11. Kad su me pitali kako bi se zvala, ja sam rekla da bih željela biti Dominika ili Dinka. Rekli su da je Dominika priora. Nisam znala što je to - *priora* - mislila sam da joj je to ime. Onda su govorili da je već bila i jedna s. Dinka pa se svukla. Pa što znači da se svukla, ne trebaju se zato sve Dinke svući (napustiti samostan). I tako su mi, ipak, dali ime Dinka.

s. F: Gdje ste isli nakon novicijata?

s. Dinka: Najprije sam išla raditi u Šilovićev dom gdje su bila siromašna djeca. Tu je radila i s. Kolomba Benussi. Ona je radila u kancelariji. Ja sam bila u kuhinji, a ekonoma nam je bila s. Kerubina. Nakon toga sam radila u Pučkoj kuhinji u Splitu, 6 godina. To je bila kuhinja za siromahe, radnike, studente i đake, a tu su bila i djeca, kao zabavište. S njima je bila s. M. Ruzarija. Ružica smo je zvali. Onda je bila s. Krunica, s. Alana, s. Margarita, tko bi to sve nabrojio! Iz pučke kuhinje sam išla u Skopje, u Makedoniju. Tamo sam bila 5 godina. Pomagala sam sestrama na dječjem odjelu. Već sam prije toga radila u Biogradu na moru godinu dana, u operacionoj sali, pa i u Zagrebu na Šalati, isto godinu dana u operacionoj sali, pa sam već imala neko iskustvo.

Nakon toga sam premještena u Split, kod braće dominikanaca, gdje sam radila sve poslove u kući. Tu sam bila 10 godina. Nakon toga sam došla na Škape. Onda još nije bio sagra-

đen ovaj samostan. Bila sam tu kad je biskup Franić blagoslovio kamen temeljac.

Kad sam ja došla ovamo onda je bila kuharica s. Augustina, a ja sam radila sve okolo. Nije onda bilo tako kao danas. Trebalo je sve nabaviti iz vrta što će se kuhati. Imali smo toga dosta, pa sam i u Korčulu slala povrće. A nešto su nam ljudi donosili. Onda, davala sam i injekcije, kad bi mi dolazile neke bolesnice, obilazila sam bolesnike po kućama i bolnicama, donosila im vjerski tisak, i tako...

s. F: *Nije onda čudo da vas zovu "legendom Škrapa - prijatelj Škrapa". Što vam je osobito ostalo u sjećanju?*

s. Dinka: A što bi sve rekla, za majku milu, što će sve govoriti..! Pa će mi se smijati.

s. F: *Pa neka se smiju, lijepo je ljude nasmijati, samo vi recite.*

s. Dinka: Pa i ne sjećam više puno toga. Aha, kad sam išla u pučku kuhinju govorili su mi: Pazi, tamo su ti svi muški... - Rekla san in: Da sam se htela udati, mogla san imati ne samo jednoga... nego ohoho...

s. F: *Ali ni jedan nije bio vrijedan kao Jedan koji Vas je osvojio.*

s. Dinka: Tako je! Samo Njemu zahvaljujem na svemu. Nije ništa moja zasluga, nego njegova dobrota. Ništa sebi ne pripisujem. On je velik!

Razgovor vodila s. F.J., 17. kolovoza 1997.

Povodom njenog STOTOG rođendana upriličeno je posebno slavlje. Novinarka Slobodne Dalmacije (od 17. 11. 2013) Nikolina Lulić, zabilježila je svoja opažanja o tom povijesnom događaju. Tu, između ostalog stoji:

Iako već par godina slijepa i oslabljenog sluha, sestra Dinka još uvijek svaki dan, bez izuzetka, moli u kapelici. Sestra Jordana za svoju stariju štićenicu ima samo riječi hvale.

- Ona je jedna tako smirena i divna narav.

Možete joj nešto grubo reći, ona vam to uopće neće zamjeriti. Za par minuta ponašat će se kao da se ništa nije dogodilo, takva je ona. I dandas, iako ne vidi i ne čuje svako jutro je na misi, a poslije doručka je odvedem u kapelicu gdje svaki dan moli do ručka nekih tri do četiri sata. Kad joj kažem da je vrijeme od obida, ne vjeruje mi. Ne može biti još podne. Kako mi je tako brzo prošlo?, zna mi reći. Krunica joj je vječno u rukama, uvijek je u strahu da je ne bi izgubila, pa sa sobom ima i rezervne dvije. Pitala bi je, ali baš u šali, da me ne shvatite krivo: Dinka moja, kad ćeš više umrit? Ona bi mi odgovorila: Kada ti zaslužiš raj preko mene.

77 godina redovništva

Naša slavljenica, inače podrijetlom iz Vrboske na Hvaru, zaredila se s 23 godine, što znači da se može kao malo koja časna sestra pohvaliti i sa 77 godina redovništva.

- Kroz život je i dobro i loše primala s Božje ruke, a ono što se prima s Božje ruke, to se prima sa zahvalnošću. Ovom svečanom euharistiskom žrtvom zahvaljujemo na daru života sestre Dinke, a njezin život dar je Crkvi. Zamislite samo koliko je u njenom životu bilo molitvi, vapaja, pa i suza za potrebe naroda, vjere, Crkve, ljudi? Sve je to predavala Bogu i Bog je sve

to zapisao u svoj dlan. – istaknula je prilikom svečane euharistije časna majka Katarina Maglica, poglavarica Kongregacije sestara Andjela Čuvara, odnosno sestara dominikanki.

Lijepo uspomene na svoju tetu Dinku sačuvala je i njezina nećakinja Nela iz Dubrovnika.

- Službovala je od Skoplja, preko Šibenika, Biograda, Splita, pa sve do Žrnova na Korčuli. Bila je prava misionarka, svi su je znali. Uvijek je pomagala, toliko da bi često znala reći: „Bože, oprosti mi, nemam kad ni moliti“. Sada, kad je oslijepjela, kaže mi kako napokon ima vremena za molitvu i na tome zahvaljuje Gospodinu.

Sjećam je se uvijek kao vesele i nasmijane – priča nam, nakon mise, gđa Nela. Htjeli smo i sami prozboriti koju riječ s našom časnom koja je ušla u prvo desetljeće drugog stoljeća života, no duga misa, čestitari, i sva pusta fotografiranja, umorili su je pa je nakon ručka otišla na zasluženi popodnevni počinak.

Čestitkama slavljenici ovim tekstom pridružuje se i cijela redakcija Slobodne Dalmacije!

Nikolina Lulić
usp. Slobodna Dalmacija (17. 11. 2003.)

RUŽICA ŽIGMANOV rođ. Mačković

(1934.–2015.)

- sestra naše s. Tereze Mačković -

Rođena je na Čikeriji, selu nedaleko od mađarske granice, u subotičkoj općini, 31. svibnja 1934. Treće je dijete u siromašnoj, poljodjelskoj, pudarskoj obitelji Kalora i Marije, rođ. Tikvicki. U rodnom je mjestu završila pučku četverogodišnju školu, a onu života, i više nego je uspješno kao primjerna vjernica, vjerna supruga, dobra majka i vrijedna kućanica pohađala sve do smrti.

U osmoj godini ostaje bez majke, te preuzima brigu o obiteljskim i kućanskim poslovima te o odgoju svojega starijega brata Vince i sestara Irenke i Terezije. Najstariji je brat Stipan umro u prvoj godini života, a posljednjoj i najmlađoj, Tereziji, bila je čvrsta podrška u njezinom životnom izboru za dominikansku redovnicu.

Udala se u 29.-oj godini za Kalmana Žigmanova iz Zlatnog kraja, zaseoka Tavankuta, s kojim je u kršćanskem braku rodila i odgojila petero djece: Mariju, Peru, Tomislava te bliznakinje Anu i Katu, danas sve *udomljene*, oženjene i udane. Oni su je za života obradovali s devetero

unučadi i jednom praunukom.

Okrijepljena sakramentima pomirenja i bolesničkoga pomazanja, u miru s ljudima i čvrsto uzdana u Gospodina, tiho, požrtvorno i samozatajno, kako je i živjela, preminula je nakon kratke bolesti 13. kolovoza 2015. Zahvalni smo mjesnom župniku Franji Ivankoviću na riječima utjehe tijekom sprovoda, koji je obavljen 14. kolovoza na Tavankutskome groblju, kao i njegovoj subraći Istvánu Palatinusu i Mirku Štefkoviću na sudjelovanju u obredu. Hvala i časnim sestrama dominikankama na izrazima sućuti. Hvala i predstavnicima hrvatskih institucija i organizacija iz Vojvodine te Republike Hrvatske, kao i rođacima, prijateljima, pozanicima i komšijama, što su podijelili bol s nama.

Krijepi nas žalosne nade da oni koji su za života svjedočili ljubav, koji su nesebično i uz žrtvu voljeli i bili voljeni, ne umiru nikada! Tvrdo *virujemo* da se u takom pisku života zaciло nalazi *slime spasenja...*

Sestra Tereza i obitelj Ružice Žigmanov

TOMISLAV MAGLICA

1949 – 2015

- brat č. majke Katarine -

Umro je moj najstariji brat Tomislav. Nenadano se, kao što to uvijek biva, preselio u vječnost 23. kolovoza 2015., u svojoj 66-oj godini života.

Završio je srednju školu i ubrzo upoznao što je život, koliko zahtijevan i težak može biti. Zaposlio se u svojoj struci varioca u "Đuri Đakoviću" sa sjedištem u Slavonskom Brodu. Nije imao stalno mjesto rada, već je prelazio s gradilišta na gradilište, s jedne platforme na drugu, iz brodogradilišta u brodogradilište, iz jednog mjesta u drugo, iz države u državu. Patila je njegova obitelj, a ni njemu nije bilo lako. Mjesecima ne bi vidio djecu niti osjetio blagodati obiteljskog života. Sve je to uspijevalo nositi jer je znao da radi za svoju obitelj, da oni ovise o njegovu radu, znoju lica i fizičkom umoru. Naviknut na selenja i izbivanja vjerojatno mu nije bilo teško prijeći iz ovog postojanja u drugo, iz vremena u vječnost.

Bogu zahvaljujem za dar njegova postojanja, za sve ono što je pridonio ljepoti moga djetinjstva, za sve one tajne što smo dijelili, zajedno planirali i sanjarili, zbijali šale i radovali se životu. Nikada nam nije bilo dosadno. Hvala mu za moje krasne nećakinje Anu i Mariju, i za nećaka Antu. Neka počiva u miru i svoju vječnost provodi pred Božnjim prijestoljem u društvu andela i svetih.

U svoje osobno ime i u ime moje obitelji, zahvaljujem našoj dominikanskoj obitelji, braći i sestrama što su našli vremena i načina da ga isprate, da se za njegovu dušu pomole i s mom obitelji podijele bol, tugu i suze.

Hvala svim prijateljima i znancima, bližoj i daljnjoj rodbini, sestrama iz drugih družbi i braći franjevcima što su bili s nama i što su doprinijeli da dostojanstveno ispratimo moga brata Tomislava.

Katarina Maglica

MARICA JURIĆ rod. Drenić

31. 01. 1937. – 7. 11.. 2015.

- majka s. Bernardice -

Prestalo je kucati jedno veliko srce

U subotu 7. studenog 2015. godine tiho se preselila naša mama Marica Jurić u dom Nebeskog Oca.

U subotu, u 17 sati, došla je nebeska Majka po vjernu svoju moliteljicu. Svaki dan, već dugi niz godina, povlačila bi se naša mama u sobu

da s radio Međugorjem u 17 sati moli krunicu i sluša sv. misu i sedam Očenaša ne bi propustala. I kad bi se svi mi skupili kod kuće, ona se povlačila na molitvu. Susjedi su znali da se u to vrijeme ne ide kod Marice, jer ona moli, a neki bi joj se došli pridružiti u molitvi.

Marica Jurić rođena je 31. siječnja 1937.

godine. Imala je još dvije sestre, ostala je rano bez oca koji se nikad nije vratio iz Drugog svjetskog rata. Baka Donka, pobožna i mudra žena, sa svojim mužem živjela je samo sedam godina, kad je vidjela da se muž ne vraća s ratišta zaposlila se u rudničkoj menzi kako bi prehranila svoju djecu. Mama je bila najstarije dijete i morala je od ranog djetinjstva raditi sve poslove jer nije bilo muške ruke u obitelji. Odgajana s puno ljubavi i žrtve u jednom mirnom okruženju, kad se udala za tatu Ivu i došla u brojnu obitelj, trebalo se naviknuti na sve njih, ali je uvijek s ljubavlju govorila kako su je prihvatali i svi jako voljeli. U braku sa svojim mužem Ivom proživjela je 48. godina, rodila sedmero djece, jedno je dijete umrlo kao mali anđeo, a šestero je odgajala sa svojim mužem s puno ljubavi i pažnje, streljala i bdjela nad njima, upućivala ih, savjetovala i učila ih skromnosti i poštenju. Može se reći da je živjela samo za njih. Rekla mi je još ljetos: „Odgajala sam vas s velikom ljubavlju, ništa mi nije bilo teško za vas.“ A znam da joj život nije bio lagan, vremena su bila teška, živjelo se na jednoj placi, udaljenost od svega. Kad bi bili bolesni nosila nas je na rukama kod liječnika više kilometara i bdjela uz nas.

Od kada smo došli na svijet do dana kad je zaklopila oči ona nije živjela za sebe nego za nas. Ni jedan više dan nije prošao mirno; uvijek strepnja, molba, misao na svoju djecu. Bila je razborita, čvrsta, radišna, nadasve ljubazna, svakoga je primala sa smiješkom i srdačno, tako da su žene voljele doći da bi se s njom posavjetovale i povjerile joj svoje probleme.

Bila je na daleko poznato kako nitko u blizini naše kuće nije radio, a da mu ona nije odnijela kavu, da se malo odmori i predahne.

Rat je učinio svoje, ostavio teške posljedice na njeni zdravlje: nakon nekoliko godina otkrivena joj je leukemija koja ju je polako izjedala. No, ona je i to prihvatala iz Božje ruke i strpljivo nosila. Bezbroj puta vađenja krvi, boravak u bolnici, primanje kemoterapija, sve je to bio težak križ koji je ona jobovski, strpljivo nosila. Trajno je, u tim trenucima boli, bila okružena svojom djecom koja su joj željela ublažiti

patnje, ispunjavajući joj i najmanju želju. I na taj način su joj željeli uzvratiti barem mali dio ljubavi koju je ona njima tako nesebično pružala cijelog svoga života. Imali smo MAJKU za koju se može reći da je ispunila svoju ulogu MAJKE po Božjem naumu i u punini.

Draga mama, ne nalazimo riječi kojima bi ti mogli dostojno zahvaliti za sve dobro koje si nam dala. Puno puta si rekla: „Kako sam, djeco, ponosna na vas“, i to te ispunjavalo i nosilo naprijed. **Mama nikad ne umire, ona živi!** Sada si još bliže svakome od nas jer živiš u našim srcima, u našim molitvama, a nas si još više s bližila jer znamo da nas sada, zajedno s tatom, pratиш s neba. Draga naša mama počivaj u miru Božjem i uživaj radosti raja do ponovnog susreta sa svojom djecom.

Hvala č. Majci i svim sestrama iz naših zajednica koje su odvojile vrijeme i došle iz daleka kako bi nam bile blizu u tim trenucima. Hvala našoj braći dominikancima, mjesnom župniku vlc. Marku za organizaciju oko sprovoda i pozivu mjesnog ordinarija koji je došao u ulozi generalnog vikara. Hvala pregradskom župniku, vlc. Ivanu i s. Jasenki, kao i g. Tomislavu i Zdravku. Hvala svima koji su nam na bilo koji način iskazali blizinu tijekom mamine bolesti, kao i na njenom posljednjem ispraćaju, i za bezbroj poruka sućuti. **HVALA**

s. Bernardica i s. Ljubica Jurić

MOJA BAKA!

U subotu 7. 11. 2015. u 17 sat odlomio se jedan djelić moga srca. Moja baka Marica Jurić otišla je s ovoga svijeta na drugi, bolji svijet, kod moga djeda Ive, na nebo. Bila sam jako tužna jer me napustila jedna veoma draga osoba. Sve je počelo od moga rođenja. Baka se jako radovala mome rođenju. Dočekala je i više od toga. Kad sam se rodila, pričala mi je da je ona bila tada najsretnija osoba na svijetu. Jako me voljela i ja nju. Pošto se bojala sama spavati u svojoj kući, otkad je umro moj djed, ja i moj brat Kristijan smo spavalici kod nje. Svaki dan u 17 sati slušali smo misu na radiju i molili krunicu. Nikad nije povisivala glas na mene. Svaki put imala bi u svom džepu bombone pa bi meni i mojim prijateljima davala. Za vrijeme praznika dolazile bi moje tete, ujke i ujne i tetak. Bili smo velika kršćanska obitelj. Živjeli smo u ljubavi i veselju. Ali kad je baki otkriveno da boluje od leukemije, otišla je u bolnicu u Mostar. Svaki dan sam joj pisala pisma i ostavljala ih. Baki je bilo loše. Kad bi se vratila iz bolnice bila bi uz nju. I tako dvije godine, iz bolnice u bolnicu. Ali došao je i onaj najgori dan. Sjedila sam u kući kad je zvonio telefon. Javila sam se, zvao je moj tetak, Vijeko iz Mostara. Odmah sam znala što se događa. Nije mi ništa rekao tražio je moju mamu. Sve mi je rekla. Plakali smo.

Na sprovodu je bilo puno časnih sestara i svećenika. Ja sam nosila križ a Ivan košaricu s cvijećem. Bilo nam je teško. Kad se sve završilo nisam vjerovala da je nema. Ali znam da će morati živjeti bez jednog dijela svoga srca koje je sada na nebu među anđelima.

Draga bako nosit ćemo te u srcu počivajući u miru Božjem.

Tvoja Anita

Izrazi sućuti povodom smrti mame Marice

- Moja iskrena sućut prigodom smrti twoje Mame. Neka je Gospodin primi u svoje vječne stanove, vas svih obdario svojim mirom i zahvalnošću, za tako dobru i svetu Majku. Pratimo vas svi molitvom. s. Kata-rina

- Draga s. Bernardica! Primite iskrenu sućut. Vaša je draga mama izvršila svoje poslanje. Neka je dobri Bog nagradi za sve dobro što je činila i učinila. Draga Gospa bila joj radost u lijepome nebu.! Rado preporučam u molitvu i sv. Misu dušu vaše drage mame. P. Stjepan Fridl
- Izražavam vam iskrenu sućut u svoje ime i u ime cijele naše obitelji radi gubitka mame, a vjerujem da Bog zna što je najbolje. Ivan Gregur
- Tebi i s. Ljubici i svima tvojima, izražavam iskrenu sućut povodom mamine smrti. Bog neka joj bude milostiv a svima vama podari puno snage. S. Antonija
- Draga moja, tako je malo riječi u ovom trenutku kojim mogu izreći blizinu u teškom trenutku. U duhu sam molitvom, mislima i sestrinskom ljubavlju s vama svima jer jedna je mama i nikada ne umire. I kad se preseli u Nebeske poljane ostaje u srcima kroz sve životne dane. Tebi draga Bernardice, s. Ljubici i svima tvojima iskrena sućut, a mami Gospodin bio nagrada za dobrotu i ljubav koju je živjela i dijelila. S. Dolores
- Iskrena sućut! Neka mami dragi Bog bude vječna nagrada na nebesima u molitvi sam i mislima s tobom i tvojima. Don. Frano
- Neka ti Bog bude snaga. Rodila se za nebo. Bila je patnica. S. Jakica
- Draga s. Bernardice! Čule smo za smrt twoje mame. U duhu smo bile s tobom i tvojima, Neka Gospodin nagradi majku i primi je u svoje kraljevstvo! Vas neka tješi da sada imate zagovornicu na nebu. Uz pozdrav s. Mirka i s. Ivana
- Iskrena sućut tebi i tvojima, a mamu molim da se moli za nas. S. Slavka
- Draga s. Bernardica i s. Ljubica. Izražavam moju iskrenu sućut vama i vašima za dragu vašu mamu i molim nebesku pomoć i snagu, a mami vječni pokoj. U mislima i molitvi s. Ana Marija
- Draga sestro, Ljubici i tebi i cijeloj obitelji iskrenu sućut povodom smrti drage vam mame. Damir je u Zagrebu pa nisam mo-

- gao doći. Vaš p. Ivo
- Draga s. Bernardice i s. Ljubice primite moju duboku sućut zbog gubitka vaše mame. S. Vladimira
- Cijeloj obitelji sućut, a njoj pokoj vječni. Don Marko
- Drage naše sestre! Teško je izgubiti najdraže biće, onog tko te je uvijek shvaćao i branio! Neka vam Gospodin bude snaga, a majka neka i dalje prati svaki vaš korak. Primite iskrenu sućut od sestara iz Subotice
- Drage sestre! Povodom smrti vaše drage mame, primite moju iskrenu sućut! Neka joj Gospodin udjeli svoj vječni mir i pokoj. Ona je prošla svoj križni put i Kalvariju i vjerujem da sad živi u Kraljevstvu nebeskom. Vama Bog bio snaga i utjeha. Nadam se da će mama još jače sada moliti za vas. Srdačan pozdrav i svako dobro. s. Janja
- Draga časna primite moje iskrenu sućut. Matea i Ivan Pavlić

ZAR JE VEĆ TOLIKO NEMA?

Brzo nam prolaze dani, mjeseci, godine
Često se ja sjetim svoje drage tete.

Zar je već toliko prošlo otkako je nema,
Pet godina već je prošlo „živi uspomena“

Okrutan je život danas i ne da nam mira
Nedostaje njezin savjet kao da je živa

Ksaverja nas je uvijek učila da budemo ljudi
Zaslužila je vječni mir i sjećanja živih.

Sjetimo se njenih riječi „potrebnom pomoći“
Činila je to ona često i danju i noći

Život često od nas traži odluku donijeti
Sjetimo se Ksaverije i njenih savjeti.

Bila nam je ona primjer kako život živit
Siromaha treba pomoći dobro djelo činit.
Ovo vrijeme što živimo za novcem trčemo
I sad slušam njene riječi novac ni bogatstvo.

Bogatstvo je čovjek biti drugome pomoći
Svaki čovjek zaslužuje živjeti u sreći.

Nije sreća svakom ista i ne znači isto
Mnogo znači pomoći drugom kad mu je potrebno.

Svjetli lik svoje tete još i sada vidim
Ponosan sam i sada na ju i tome se divim.

Ne može se zaboraviti što je sve činila
Pomogla bi bila svakog ljude ni dijelila.

Branko Orebić Gobica, 22. 11. 2015.
(teti Ksaveriji o petoj obljetnici smrti)

Papa Franjo:

Prisjetite se trenutka u kojem se milosni Božji pogled zaustavio nad vašim životima

Uhomiliji, prigodom apostolskog pohoda Kubi, 21. rujna o.g. Papa Franjo se osvrnuo na apostola i evanđelistu Mateja, čiji se blagdan toga dana slavio. Matej nam u evanđelju opisuje susret koji je promijenio njegov život. Uvodi nas u "igru pogleda" koja može promijeniti povijest. Jednoga dana dok je sjedio za stolom i sakupljaо porez, Isus je prolazio, približio mu se i rekao "Podi za mnom". I Matej je ustao i prošao za njim. Isus ga je pogledao. Kakvu je snagu ljubavi imao Isusov pogled da je tako dojmio Mateja! Kakvu su snagu morale imati te oči da je ustao! Taj je pogled Mateju otvorio srce, promijenio ga, obratio, dao novi život jednako kao i Zakeju, Bartimeju, Mariji Magdaleni, Petru, kao i svakome od nas.

Čak ako i ne podignemo pogled prema Gospodinu, on nas prvi pogleda. Tako svatko od nas može reći "grešnik sam, kojega Isus gleda", rekao je Papa, te pozvao okupljene da se kod kuće ili u crkvi u tišini zahvalno i s radošću prisjetete trenutka u kojem se milosni Božji pogled zaustavio nad njihovim životima.

Vraćajući se na Mateja, kojega je Gospodin pogledao i rekao mu "Podi za mnom", Papa je

rekao "Nakon pogleda, Isusova riječ. Nakon ljubavi, poslanje". Nakon toga Matej više nije isti, iznutra se promijenio. Susret s Isusom, s njegovim milosrdnim pogledom ga je promijenio. Ostavlja stol s novcem, napušta svoju isključenost. Prije je sjedio da bi uzimao od drugih, sada, s Isusom mora ustati i krenuti, da bi davao, davao drugima. Isus ga je pogledao i Matej je našao radost u služenju, pojasnio je Papa, te dodao kako Isusov pogled rađa misiju dјelatnost, služenje, predanost.

Isus ide pred nama, otvarajući put i poziva nas da ga slijedimo, poziva nas da hodimo sporu i da odbacimo naše predrasude, otpor prihvaćanja drugih i nas samih. Dan za danom nas izaziva s pitanjem: Vjeruješ li? Vjeruješ li da je moguće da se sakupljač poreza pretvori u slugu? Misliš li da je moguće da izdajica postane prijatelj? Misliš li da je moguće da je sin stolara Božji Sin? Njegov pogled mijenja naš pogled, njegovo srce mijenja naše srce. Bog je Otac, koji želi spasenje sve svoje djece, rekao je Papa. Stoga je pozvao vjernike da dopuste da ih Gospodin gleda u molitvi, euharistiji, u braći, prije svega u onima koji se osjećaju napuštenima i samima. Učimo se gledati kako On nas gleda. Dijelimo njegovu nježnost i njegovo milosrđe s bolesnima, zatvorenima, starima i obiteljima u teškoćama, pozvao je Papa.

Na kraju homilije papa Franjo izrekao je molitvu Djevici Mariji Gospi milosrđa "Neka svako dijete ovog plemenitog naroda zadrži majčinski pogled, neka njezine milosrdne oči budu uvijek pozorne na svakoga među vama, na vaše domove, obitelji i one koji osjećaju da nema mjesta za njih".

(*Papa Franju, na misi na Kubi, 21. 09. 2015.*)

ZELENI KUTIĆ

s. Maje Karmelete Stričak OP, dipl. ing. agronomije

KUPUS *Brassica oleracea var. capitata)*

PORODICA: BRASSICACEAE (KRSTAŠICE)

ROD: BRASSICA

VRSTA: BRASSICA OLERACEA

Kupus potječe iz Sredozemlja, a uzgaja se već više od 2500 godina. Grci su ga poznivali već u 4. stoljeću prije Krista, a rimski pisci spominju ga od 3. stoljeća prije Krista pa nadalje. U srednju Europu proširio se od 8. do 15. stoljeća, a već u 8. stoljeću poznati su bijeli i crveni tipovi. Kasnije su ga pomorci i trgovci proširili po cijelom poznatom svijetu, a prvi do seljenici donijeli su ga u Ameriku.

U antičko vrijeme kupus se cijenio prvenstveno kao ljekovita biljka. Listovi su se stavljali na gnojne rane, oblozi od svježih listova koristili su se protiv glavobolje, a jela od kupusa protiv katara želuca i crijeva. Dokazano je da se sokom od svježeg kupusa može uspješno liječiti čir na želucu i upala debelog crijeva. Kupusom se unose i najaktivniji elementi za održavanje biološke ravnoteže organizma i za obranu organizma od raznih bolesti. Bogat je celulozom koja poboljšava probavu, djeluje povoljno na zacjeljivanje rana te preventivno pomaže kod prehlade i kašљa. Grci su ga preporučivali kao protuotrov kod trovanja gljivama.

Iako se zdravstvena vrijednost kupusa i danas cijeni, ipak mu je glavna vrijednost u prehrani. Upotrebljava se u svježem stanju kao salata ili u različitim kuhanim jelima kao varivima, pirjani te u različitim složencima s mesom. Nažalost sirovi (svježi ili kiseli) kupus malo se koristi, iako je upravo takav najbogatiji hranjivim i ljekovitim sastojcima. Dugotrajnim kuhanjem dolazi do gubitka dragocjenih sastojaka, pa se preporučuje da se kupus kao i ostale vrste povrća, stavi u vruću umjesto u hladnu vodu.

U zimskoj prehrani u mnogim je krajevima kupus jedna od glavnih namirnica. Prepostavlja se da je sarma došla s Istoka.

Hranidbena vrijednost može se najbolje ocijeniti iz njegova sustava u postocima jestivog dijela:

	Svježi kupus	kiseli kupus
Voda	91.0-95.0	88.0-92.0
Sirove bjelančev.	0.4-2.2	1.0-2.0
Sirove masti	0.1-0.2	0.2-0.54
Ugljikohidrati	3.3-4.3	0.8-4.0
Vlakna	1.0-1.7	0.8-1.7
Minerali	0.37-0.8	1.4-4.0

Od važnijih minerala u jestivom dijelu zastupljeni su u mg/100g:

	Svježi kupus	kiseli kupus
Natrij	6-20	134-890
Kalij	177-294	140-475
Magnezij	12-23	7-24
Kalcij	17-76	36-57
Fosfor	21.4-67	18-94
Željezo	0.4-2.05	0.5-0.7
Sumpor	-90	-

Iako u jestivom dijelu kupusa nema tako mnogo vitamina kao u nekom drugom povrću, veći dnevni obroci to nadoknađuju.

Crveni i zeleni kupus imaju puno vitamina C (kuhanjem se gubi). Za antiskorbutno djelovanje kiselog kupusa znali su već srednjovjekovni pomorci, pa su ga redovito imali u zalihamama hrane na brodovima. Tako je James Cook za svoje trogodišnje putovanje osigurao 6 tona kiselog kupusa.

Glavni su vitamini u mg/100g jestivog dijela:

	Svježi kupus	kiseli kupus
Karoten	0.018-3.12	0.018-0.03
Vitamin b ₁	0.032-0.09	0.02-0.03
Vitamin b ₂	0.031-0.15	0.04-0.06
Vitamin b ₃	0.2-0.56	0.10-0.20
Vitamin b ₅	0.24-0.29	-
Vitamin c	20-100	10-38

Samo u kiselom kupusu prisutan je i vitamin U, blagotvoran kod čira na želucu. I danas se sve više prepoznaje zdravstvena vrijednost kupusa.

Za različite dijete preporučuje se svježi kupus, sok od kupusa, kiseli kupus i rasol.

Kupus je dragocjena namirnica i zbog sadržaja tartronske kiseline koja usporava pretvorbu šećera i ostalih ugljikohidrata u mast. To ga čini poželjnom namirnicom za smanjenje tjelesne težine.

Svježi listovi kupusa ili namočeni u maslinovo ulje često se koriste za obloge, koji pospješuju zacjeljivanje rana ili opeklina. Oblozi se koriste i protiv reumatskih bolova, za otekline, protiv glavobolje i migrene. Svježi sok kupusa poboljšava otpornost organizma.

Korijen kupusa žiličast je, razgranat i zauzima podjednaku površinu kao i rozeta lišća. Glavnina korijenova sustava (70 do 80%) nalazi se u gornjih 30 cm tla. Stabljika kupusa je kratka, debela i mesnata 3 do 5 cm promjera.

Za početak klijanja sjemena kupusa uz potrebnu vlagu potrebno je minimalno 1 do 5°C. Pri optimalnoj temperaturi od 20°C kupus nikne za 5 do 6 dana. Za vegetativni rast biljke

optimalna je temperatura 15 do 20°C, a rast prestaje pri temperaturama višim od 25°C. Kupus raste i pri nižim temperaturama iznad 1°C. Za formiranje glavice optimalne su temperature između 15 i 18°C. Kupus razmjerno dobro podnosi niske temperature.

Za dobar uzgoj kupusa potrebna je dobra opskrba vodom iznad 60% poljskog vodnog kapaciteta tla i visoka vlaga zraka.

Najpovoljnija tla za uzgoj kupusa su duboka, strukturna tla dobrog kapaciteta za vodu i zrak uz pH 6 do 6.5.

Na kiselijim tlima važna je što šira plodosmjena. Ako je na prethodnom usjevu zapažena bolest, kupus se ne smije saditi na tu parcelu 5 do 6 godina. Za kupus i druge kulture iz iste porodice nije poželjno da dođu na istu površinu 3 do 4 godine.

Kuhate li povrće iz porodice kupusa (poput brokule ili karfiola) dodajte malo octa u vodu. Ublažit će vam okus i smanjiti proizvodnju plina prilikom probave. Djele se i ako kuhate grah.

E pa za sada bilo bi dosta „pametovanja“ iz Dubrovnika.. Prijedimo na konkretne stvari.. Došla su „nova djeca“. Zahvaljujući njima nastao je i ovaj članak. Jednog lijepog dana pod budnim okom s. Metode desila se prava akcija. Pitate se o čemu je riječ? Kiselili su kupus, da, da, a da stvar bude još bolja uspjeli su! Sada je demo „našu sarmu“, kuhanji kupus i svježi kupus na salatu!

Do iduće prilike, veliki pozdrav od s. Maje Karme!

Rijetkost

- Prekrasan vam je muzej! Toliko divnih i rijetkih eksponata! A koja vam je zapravo najveća rijetkost u muzeju?
- Posjetitelji!

Snagatori

- Pričaju dvojica prijatelja:
- Moj sin ima tek dvije godine, a u stanju je podići moj teški čekić.
- Nije to ništa, moj ima tek sedam mjesec, a u stanju je noću dići cijelu našu obitelj.

Struјa

- Odakle dobivamo struju? Pita učiteljica učenike
- Iz zoološkog vrta, odgovori Ivica.
- Odakle ti to, Ivice? - začuđeno će učiteljica.
- Pa, kad smo neki dan ostali bez struje, moj tata je rekao: „Opet su nam oni majmuni isključili struju!“
- Ivica pita Pericu: Znaš li što je to perika?
- Znam, to je kosa bez glave.

Konkurencija

- Razgovaraju dva zatvorenika:
- Što je tebe dovelo ovamo?
- Konkurencija.
- Konkurencija?
- Da, tiskao sam iste novčanice kao i država!

Higijena

- Perica se hvali Jurici:
- Moj pas me njuhom osjeti na kilometar udaljenosti. Ha, što kažeš na to?
- Hmm.. mislim da bi se stvarno trebao oprati.

Nikolinje

- Što ti je donio sv. Nikola? Pita Ivica Domagoja.
- Punu vreću knjiga!
- Uh ... mora da si bio jako zločest!

Amen

Svećenik: – I, dragi mladi prijatelji, recite vi meni što bih vam još mogao reći uz ovaj najsvečaniji trenutak vašega života? Recite, molim vas, što?

Kum: – Velečasni, oprostite, malo ste oduljili, a njima se, znate žuri, recite još samo amen!

Barem netko radi

- Kako ti djeca, Ivane? Upita svećenik svoga župljanina,
- Pa, velečasni, dobro su, hvala Bogu, u ovoj krizi. Jedan mi je sin profesor, jedan pravnik, jedan doktor, kći mi je učiteljica, a najmlađi je profesionalni lopov!
- Ali, ne razumijem, tako divna obitelj, a držite lopova u kući?
- Velečasni, ništa čudno u ovoj krizi. Mi smo svi bez posla, a on nas uzdržava!

Hladno mlijeko

Vraćajući se s puta, redovnik ožednio i navratio kod jedne obitelji da utaži žed.

- Ima li čaša hladne vode, dječače, žedan sam?
 - Ima, velečasni, ima. Ali imamo mi i mlijeka ako hoćete?
 - Još bolje. Može jedna šalica!
- A kada se napio hladna mlijeka, reče:
- Ma dobro ti je ovo mlijeko, dječače, i vidim da ga ima dosta. Mogu li dobiti još jednu šalicu?
 - Ma, naravno, možete koliko god hoćete. Od nas ga nitko neće piti, jer se u njemu miš utopio!

Pet minuta

Kaže mama sinu:

- Ja idem do susjede na pet minuta, a ti promiješaj ručak svakih pola sata.

Vuk i mahume

Pita mama Ivicu:

- Zašto ne jedeš? Rekao si da i gladan kao vuk!
- A kad si ti vidjela vuka da jede mahune?

Plavuša

- Zašto plavuša nosi sat na nozi?
- Da ide u korak s vremenom.

Soba broj 10

Zove luđak telefonom ludnicu i pita:

- Dobar dan, možete li provjeriti da li je soba 10 prazna?
- Da, prazna je. Zašto pitate?
- Too! Znači, uspio sam pobjeći!

Nada umire posljednja

– Ivica piše pismeni iz matematike učiteljica mu govorit:

- Nadam se da te neću uloviti u prepisivanju!
- I ja se nadam, učiteljice! – odgovori Ivica.

Pljačka

Dva Crnogorca opljačkali banku i došli s novcem doma. Kaže jedan drugom:

- I, hoćemo li brojati ili ćemo čekati da na Dnevniku kažu koliko smo uzeli?"

A gdje je kapa?

- Jeste li vi spasili moga sina iz podivljale rijeke? – pita Škot spasioca.
- Jesam.
- A gdje mu je kapa?

Požar

– Haloo! Je l' to vatrogasna služba?

- Jeste gospodo, izvolite.
- Ja sam skoro posadila cvijeće...
- Gospodo, tražili ste vatrogasnu službu?
- Da jesam, to je vrlo skupo, egzotično cvijeće...
- Gospodo, tražili ste i dobili ste vatrogasnu službu a ne cvjećaru! Recite kako vam možemo pomoći ili spustite slušalicu i smjesta nam oslobodite liniju!!!
- Ma dobro de, šta me odmah napadate, komšiji gori kuća, pa kad budete gasili požar pazite mi na cvijeće...

Praktične stvari

Mnoga sredstva za čišćenje koja koristimo sadrže prave otrove. Pojedina na pakiranju uopće nemaju upozorenja koliko su opasna za zdravlje, a prekomjerna izloženost takvim sredstvima može uzrokovati od alergije do raka!

1. Limun umjesto deterdženta

Masne tave, površine u kuhinji pokušajte obrisati limunom. Učinak je isti, miris bolji, prostor zdraviji.

2. Alkoholni ocat umjesto sredstva za odmašćivanje

Sve teže masne mrlje moguće je jednako učinkovito ukloniti običnim octom. Osim što nije otrovan, dezinficira do određene mjere. Dobra zamjena za izbjeljivače od kojih vam ruke budu suhe i oštećene.

3. Razrijeđeni izbjeljivač

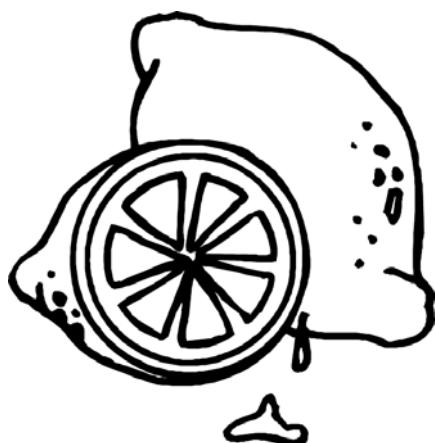
Tom je tekućinom moguće dezinficirati baš sve. Oprez s tkaninama.

4. Bijeli vinski ocat umjesto omekšivača rublja

5. Dodavanjem par žlica octa u vodu dok kuhate jaja pomažete da bjelanjak ostane lijepo formiran. Dodajte u vodu, pa čak i ako ljudska malo pukne, bjelanjak neće izaći vani.

6. Ako vam lisnato povrće djeluje uvelo, umočite ga u hladnu vodu s malo octa i odmah će izgledati bolje.

7. Nakon što ste sjekli luk, neugodni miris s ruku možete odagnati trljanjem u malo octa.

KRIŽALJKA

				I	AUTO-OZNAKA ZA GVINEJU	KITOVI UBOJICE	BESPO-SLICA	IME SESTRE NA SLICI
		VRSTA PTICA SELICA						
PRASAK UZ SIJEVANJE MUNJE								
KONFERENCIJA KREATIVNIH INDUSTRIJA								
ŠUMARAK SA STABLIMA ŠLJIVE								
CARSTVO MRTVIH KOD HEBREJA								
A	SMRTNA BORBA	POKRETAN	HERCEGOVAC	SLOŽENO SLOVO		ČESTICA U HRV. JEZIKU		
				RIJETKOST		SLJEDBENIK STARE FILŠKOLE U ATENI		
KEM. ELEMENT (Am)								
PREZIME SESTRE NA SLICI								
PADALINA								KUKAC SA ŽALCEM
NIKAL			INDUSTRIAL KINETICS INC				OPSEG	
							GOSPINAMAJKA	
OBESPRAVLJEN ČOVJEK (HELOT)				KONJSKI HOD				
VRSTA LISTOPADNOG DRVA				NEGACIJA		NATRIJ		
IZOPĆENJE								